

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УСТАВНИ СУД

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
1963 – 2003. ГОДИНА

Београд, 2003. године

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Издавач:

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

За издавача:

СЛОБОДАН ВУЧЕТИЋ, председник Уставног суда

Приредили:

Др БОСА НЕНАДИЋ, судија Уставног суда
Др ЉИЉАНА СЛАВНИЋ, секретар Уставног суда

Уредник:

Др АНА ГАВРИЛОВИЋ

Ликовно-графички уредник:

НИКОЛА БОГДАНОВИЋ

Унос текста:

ЗОРИЦА ЂОРЂЕВИЋ
ДАНИЈЕЛА ДИСИЋ
ДИАНА ДЕНДА

Компјутерска обрада текста:

ФОТО-СЛОГ „Службеног гласника”

ISBN 86-84925-02-5

Тираж: 300

Штампа: Јавно предузеће „Службени гласник”, Штампарија „Гласник”,
Лазаревачки друм 15, Београд

САДРЖАЈ

Страна

<i>Уводне напомене</i>	7
------------------------------	---

ДЕО ПРВИ

УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ – У УСТАВУ И ДРУГИМ ПРАВНИМ АКТИМА

Глава I

1. Устав Социјалистичке Републике Србије из 1963. године	11
1.1. Уставни закон о спровођењу Устава Социјалистичке Републике Србије	17
1.2. Уставни амандмани I–VIII на Устав Социјалистичке Републике Србије из 1963. године	18
2. Закон о Уставном суду Србије из 1963. године	20
3. Пословник Уставног суда Србије из 1964. године	36

Глава II

1. Устав Социјалистичке Републике Србије из 1974. године	49
1.1. Уставни амандмани I–VIII на Устав Социјалистичке Републике Србије из 1981. године	61
1.2. Уставни амандмани IX–XLIX на Устав Социјалистичке Републике Србије из 1989. године	62
2. Закон о поступку пред Уставним судом Србије из 1975. године	65
3. Одлука о организацији и раду Уставног суда Србије из 1976. године	79
3.1. Одлука о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије из 1976. године	85
3.2. Одлука о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије из 1978. године	87

4. Одлука о начину учешћа стручне службе Уставног суда Србије у претходном поступку из 1976. године	88
5. Одлука о организацији и раду Уставног суда Србије из 1984. године	90
5.1. Одлука о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије из 1985. године	97
5.2. Одлука о измени Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије из 1986. године	99
5.3. Одлука о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије из 1986. године	100
6. Одлука о организацији и раду Уставног суда Србије из 1989. године	101
7. Пословник Уставног суда Србије из 1978. године	114
7.1. Одлука о изменама и допунама Пословника Уставног суда Србије из 1987. године	139
7.2. Одлука о изменама Пословника Уставног суда Србије из 1988. године	140
8. Одлука о поступку пред Уставним судом Србије из 1989. године	141

Глава III

1. Устав Републике Србије из 1990. године	163
1.1. Уставни закон за спровођење Устава Републике Србије	167
2. Закон о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука из 1991. године	168
3. Одлука о организацији Уставног суда из 1991. године	183
3.1. Одлука о измени Одлуке о организацији Уставног суда из 1993. године	194
4. Одлука о организацији Уставног суда из 2000. године	195
5. Одлука о организацији Уставног суда из 2002. године	205
6. Пословник о раду Уставног суда из 1991. године	214
7. Пословник о раду Уставног суда Републике Србије из 1995. године	224

ДЕО ДРУГИ

ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ У КОЈИМА ЈЕ УТВРЂЕНА НЕСАГЛАСНОСТ ЗАКОНА С УСТАВОМ

<i>Опције најомене о систему и пракси контроле уставности закона пред Уставним судом Србије</i>	239
---	-----

Глава I

НЕСАГЛАСНОСТ ЗАКОНА С УСТАВОМ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ИЗ 1974. ГОДИНЕ

1. Друштвено-економски односи	243
2. Својински односи	248
3. Самоуправно интересно организовање	251
4. Јединствено југословенско тржиште на територији Социјалистичке Републике Србије	255
5. Расподела законодавне надлежности између републике и покрајина	259
6. Слободе и права грађана	261

Глава II

НЕСАГЛАСНОСТ ЗАКОНА С УСТАВОМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ИЗ 1990. ГОДИНЕ

1. Слободе, права и дужности човека и грађанина	267
2. Економско и социјално уређење	274
3. Организација власти и подела надлежности	280
4. Уставност и законитост	288

УВОДНЕ НАПОМЕНЕ

Ова публикација се састоји из два дела.

Део први публикације садржи уставе и друге правне изворе којима је била уређивана заштита уставности и законитости и уставно судство у Републици Србији у протеклих 40 година. Овај део подељен је у три главе.

Глава I посвећена је Уставу Социјалистичке Републике Србије из 1963. године (укључујући и Амандмане из 1969. године), Закону о Уставном суду из 1963. године и Пословнику Уставног суда Србије из 1964. године.

Глава II садржи одредбе Устава Социјалистичке Републике Србије из 1974. године (укључујући и амандмане из 1981. и 1989. године), као и Закон о поступку пред Уставним судом Србије из 1975. године и друге правне акте донете на основу Устава и наведеног закона а који се односе на организацију и рад Уставног суда у периоду од 1974. до 1990. године.

У Глави III дате су одредбе Устава Републике Србије из 1990. године, Закон о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука из 1991. године, као и текстови одлука о организацији Суда и пословника о раду Суда који су донети на основу Устава из 1990. године и наведеног закона.

Треба напоменути да текстови устава као и амандмана нису дати у интегралном облику, већ у облику извода, па су наведене само оне одредбе устава које се односе на уставност и законитост и уставно судство, док се текстови закона и других општих аката (одлука и пословника) дају у интегралном тексту са свим њиховим изменама и допунама.

Непостојање овакве збирке прописа у претходном периоду навело је Уставни суд да припреми ову публикацију. Тако ће се на једном месту наћи све одредбе устава и текстови најважнијих правних аката Републике Србије, којима су у протеклих 40 година, тј. од увођења Уставног суда Србије 1963. године до данас, уређивана питања надлежности, функционисања, организације и начина рада овог суда.

Део други ове публикације садржи најзначајније одлуке Уставног суда донете од његовог оснивања до децембра 2003. године, а то су одлуке у којима је утврђивана несагласност закона с уставом. Указујемо да у периоду од 1963. године до 1974. године Уставни суд није донео ни једну одлуку у којој је била утврђена несагласност закона с Уставом Социјалистичке Републике Србије из 1963. године.

У Глави I овог дела садржане су одлуке у којима је Уставни суд утврдио несагласност закона с Уставом Социјалистичке Републике Србије из 1974. године.

У Глави II садржане су одлуке у којима је Уставни суд утврдио несагласност закона с Уставом Републике Србије из 1990. године.

Ове одлуке презентирани су на начин који даје одговоре на три питања: *прво*, које је друштвене односе уређене уставним одредбама штитио Уставни суд утврђујући да је закон несагласан с уставом; *друго*, на који је начин закон одступао од устава уређујући друштвене односе у одређеним областима; *треће*, какав је правни став заузео Уставни суд у одлукама у којима је утврђена несагласност закона с уставом.

С обзиром на садржај ове публикације Уставни суд се нада да ће она бити од користи свима који се баве питањем остваривања и заштите принципа уставности и законитости, а посебно уставним судством и његовим функционисањем.

Први део ове публикације приредила је др Боса Ненадић, судија Уставног суда, а други део припремила је др Љиљана Славнић, секретар Уставног суда. У прикупљању и обради грађе учествовале су и Александра Златковић, стручни сарадник у Служби Уставног суда и Наташа Плавшић, приправник у истој Служби.

Београд, децембра 2003.

др Боса Ненадић

ДЕО ПРВИ

**УСТАВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ –
У УСТАВУ И ДРУГИМ ПРАВНИМ АКТИМА**

ГЛАВА I

УСТАВ

СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁾

* * *

Члан 151.

Само законом могу се уређивати: ... организација и рад ... Уставног суда Србије и других републичких судова...

* * *

ГЛАВА VIII

УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ

Члан 159.

Ради остваривања уставом и законом утврђених друштвено-економских и политичких односа и јединства правног поретка, као и ради заштите слобода и права човека и грађанина, права самоуправљања и других права организација и друштвено-политичких заједница, обезбеђује се заштита уставности и законитости.

Члан 160.

Старање о уставности и законитости је дужност судова и других државних органа, органа друштвеног самоуправљања и свакога ко врши јавне или друге друштвене функције.

Уставни суд Србије, као носилац заштите уставности у оквиру права и дужности Републике, обезбеђује и законитост у складу са уставом.

Члан 161.

Сви прописи и други општи акти који се доносе у Републици Србији морају бити у сагласности са овим уставом.

1) Народна скупштина Народне Републике Србије је на седници одржаној 9. априла 1963. године донела Одлуку о проглашењу Устава Социјалистичке Републике Србије. Одлука и текст Устава Социјалистичке Републике Србије објављени су у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 14/1963. Устав је престао да важи доношењем Устава Социјалистичке Републике Србије 1974. године.

Републички закони морају бити у сагласности и са савезним законом а сви остали прописи и други општи акти, које доносе државни органи, морају бити у сагласности и са републичким законом.

Статути друштвено-политичких заједница, као и статути и други општи акти радних и других самоуправних организација, морају бити у сагласности са уставом и законом.

Ако одлука или други општи акт покрајинске, средске²⁾ или општинске скупштине није у сагласности са републичким законом, примениће се до одлуке Уставног суда Србије републички закон.

Члан 162.

Републичко извршно веће има право да до одлуке уставног суда обустави извршење прописа или другог општег акта општинске, средске или покрајинске скупштине³⁾ или неког њиховог органа, који је у супротности са уставом или законом.

Ово право има и покрајинско извршно веће у погледу прописа и других општих аката средске скупштине и њених органа, као и средска скупштина у погледу прописа и других општих аката општинске скупштине и њених органа.⁴⁾

Општинска скупштина има право да до одлуке уставног суда обустави извршење општих аката самоуправне организације који су у супротности са уставом или законом. Законом се може предвидети да извршење општих аката одређених самоуправних организација обуставља под истим условима орган друге друштвено-политичке заједнице.⁵⁾

Члан 163.

Скупштина друштвено-политичке заједнице може укинути противустанован или незаконит пропис или други општи акт свог политичко-извршног или управног органа.

Политичко-извршни органи друштвено-политичких заједница могу укинути противустанован или незаконит пропис или други општи акт управног органа исте друштвено-политичке заједнице.

Члан 164.

Закони и други прописи и општи акти објављују се пре него што ступе на снагу.

Републички закони и други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања.

2) У ставу 4. овог члана реч „средске” престала је да важи одредбом члана 3. Уставног закона о укидању срезова у Социјалистичкој Републици Србији („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 53/1966).

3) Одредба става 1. овог члана измењена је одредбама тачке 8. и става 2. тачке 11. Амандмана V и одредбом члана 3. Уставног закона о укидању срезова у Социјалистичкој Републици Србији („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 53/1966).

4) Став 2. престао је да важи одредбом става 2. тачке 11. Амандмана V.

5) У погледу ст. 1. и 3. овог члана видети тачку 8. и став 2. тачке 11. Амандмана V.

Само из нарочито оправданих разлога може се одредити да републички закон и други пропис или општи акт ступи на снагу у року краћем од осам дана од дана објављивања.

Закони и други прописи и општи акти републичких органа, као и прописи и други општи акти органа општине, среза и аутономне покрајине објављују се на српскохрватском језику.

Закони и други прописи и општи акти републичких органа објављују се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”. Статутом општине, среза⁶⁾ и аутономне покрајине одређује се начин објављивања прописа и других општих аката представничких тела ових друштвено-политичких заједница.⁷⁾

Члан 165.

Прописи и други општи акти не могу имати повратно дејство.

Само законом може се одредити да поједине његове одредбе и прописи донесени на основу таквих одредаба имају повратно дејство.

Пропис и други општи акт важе на подручју друштвено-политичке заједнице чији их је орган донео, ако тим прописом није изричито одређено да ће се примењивати на ужем подручју те заједнице.

Члан 166.

Сви акти и мере органа управе и других државних органа који врше политичко-извршне и управне послове, као и акти које организације доносе у вршењу јавних овлашћења, морају се заснивати на закону или другом законито донесеном пропису.

Члан 167.

Државни органи и организације које врше јавна овлашћења могу у појединачним стварима решавати о правима и обавезама или на основу закона примењивати мере принуде или ограничења само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта употреби жалбу или друго законом предвиђено правно средство.

Органи управе могу налагати обавезе појединим организацијама у погледу њиховог рада само ако су за то законом изрично овлашћени и у поступку прописаном законом.

Члан 168.

Против решења и других појединачних аката судских, управних и других државних органа, као и против таквих аката организација које врше јавна овлашћења, донесених у првом степену, може се изјавити жалба надлежном органу.

6) У ст. 4. и 5. овог члана реч „среске” престала је да важи одредбом члана 3. Уставног закона о укидању срезова у Социјалистичкој Републици Србији („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 53/1966).

7) Одредбе овог члана допуњене су одредбама тачке 2. Амандмана VI.

Законом се изузетно, у одређеним случајевима, може искључити жалба ако је на други начин обезбеђена заштита права и законитости.

О законитости коначних појединачних аката којима државни органи или организације које врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама, одлучује суд у управном спору ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита.

Члан 169.

Државни органи и организације које врше јавна овлашћења воде поступак на српскохрватском језику.⁸⁾

Незнање језика на коме се води поступак не сме бити сметња за одбрану и остваривање права и оправданих интереса грађана и организација.

Свакоме је зајемчено право да у поступку пред судом или другим органима и организацијама, који у вршењу јавних овлашћења решавају о правима и обавезама грађана, употребљава свој језик и да се у том поступку упознаје на свом језику са чињеницама.

* * *

Члан 171.

Републичка скупштина, као основни носилац права и дужности Републике, непосредно и искључиво:

...

8. бира и разрешава ... председнике и судије Уставног суда Србије...

* * *

Члан 183.

Републичко веће самостално:

... бира и разрешава председника и судије Уставног суда Србије...

Избор и разрешење председника и судија Уставног ... суда Србије врши се на предлог Комисије за избор и именовања.

* * *

ГЛАВА XIII

УСТАВНИ СУД СРБИЈЕ

Члан 229.

Уставни суд Србије:

1. одлучује о сагласности републичког закона са Уставом Србије;

2. одлучује о сагласности статута друштвено-политичке заједнице са Уставом Србије и републичким законом;

8) Став 1. овог члана допуњен је одредбом тачке 3. Амандмана VI.

3. одлучује о сагласности других прописа и других општих аката органа и организација са Уставом Србије, републичким законом и другим републичким прописом;

4. решава спорове о правима и дужностима између Републике и других друштвено-политичких заједница на њеној територији, као и спорове између двеју или више друштвено-политичких заједница на територији Србије, ако за решавање таквих спорова законом није предвиђена надлежност другог суда;

5. решава о сукобу надлежности између судова и републичких органа, као и између судова и других државних органа на територији Србије;

6. врши и друге послове који су му стављени у надлежност уставом или законом, у складу са правима и дужностима Републике.

Уставни суд Србије одлучује и о заштити права самоуправљања и других основних слобода и права утврђених овим уставом кад су та права и слободе повређени појединачним актом или радњом од стране органа друштвено-политичких заједница и у другим случајевима које одреди закон, а законом није обезбеђена друга судска заштита.

Члан 230.

Уставни суд Србије прати појаве од интереса за остваривање уставности и законитости и на основу тога даје Републичкој скупштини мишљење и предлоге за доношење закона и предузимање других мера ради обезбеђивања уставности и законитости и заштите права самоуправљања и других слобода и права грађана и организација.

Члан 231.

Уставни суд Србије састоји се од председника и десет судија.

Председник и судије Уставног суда бирају се на осам година и могу бити поново бирани само још за следећи период од осам година. Половина броја судија Уставног суда бира се после сваке четири године.

Председник и судије Уставног суда не могу бити у исто време посланици Републичке скупштине, чланови Републичког извршног већа, нити функционери или службеници органа државне управе или другог којег суда.

Председник и судије Уставног суда могу пре истека мандата бити разрешени дужности, сагласно закону, само: ако сами затраже да буду разрешени, ако буду за кривично дело осуђени на казну лишења слободе, ако изгубе пословну способност или постану трајно физички неспособни за вршење своје функције.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као и републички посланици.

Члан 232.

Поступак за оцењивање уставности и законитости пред Уставним судом Србије могу покренути:

1. Републичка скупштина;

2. Републичко извршно веће, осим за оцењивање уставности републичког закона;

3. Врховни суд Србије и други републички судови, ако питање уставности и законитости настане у поступку пред судовима;

4. скупштина друштвено-политичке заједнице или радна или друга самоуправна организација, ако је повређено њено право утврђено овим уставом, као и у другим случајевима предвиђеним законом;

5. републички јавни тужилац, ако питање уставности и законитости настане у раду јавног тужилаштва.

Поступак за оцењивање уставности и законитости покреће Уставни суд Србије и по сопственој иницијативи.

Републичким законом одређује се под којим условима остали државни органи, организације и грађани могу пред Уставним судом Србије покретати поступак, односно дати иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости.

Члан 233.

Кад Уставни суд Србије утврди да републички закон није у складу са овим уставом, Републичка скупштина дужна је да у року од шест месеци од дана објављивања одлуке Уставног суда доведе тај закон у склад са Уставом.

Ако Скупштина у овом року не доведе републички закон у склад са Уставом, престаје да важи тај закон, односно његове одредбе које нису у сагласности са Уставом, што ће Уставни суд Србије својом одлуком утврдити.

Ако, у скучају несагласности републичког закона и одлуке покрајинске, среске⁹⁾ или општинске скупштине, Уставни суд Србије утврди да републички закон није у складу са овим уставом, одлучиће да се, до доношења коначне одлуке о томе, не примењују одредбе републичког закона које нису у сагласности са Уставом.

Кад Уставни суд Србије утврди да који пропис, осим закона, или други општи акт није у сагласности са овим уставом или са републичким законом, поништиће или укинути тај пропис или акт, односно оне одредбе које нису у сагласности са Уставом или републичким законом.

Члан 234.

Кад Уставни суд Србије, у поступку за оцењивање уставности и законитости, нађе да закон или други пропис није у супротности са овим уставом или републичким законом, може поводом примене тог прописа утврдити одлуком његов смисао који одговара Уставу, односно републичком закону.

Члан 235.

Републичким законом ближе се одређују надлежност и поступак Уставног суда Србије и правно дејство његових одлука.

Уставни суд Србије самостално уређује своју организацију и рад.

* * *

9) У ставу 3. овог члана реч „среске” престала је да важи одредбом члана 3. Уставног закона о укидању срезова у Социјалистичкој Републици Србији („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 53/1966).

УСТАВНИ ЗАКОН
О СПРОВОЂЕЊУ УСТАВА СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ
РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁰⁾

* * *

II. ПРИМЕНА ОДРЕДАБА УСТАВА
О РЕПУБЛИЧКИМ ОРГАНИМА

* * *

Члан 8.

Закон о Уставном суду Србије донеће се у року од шест месеци од дана конституисања Републичке скупштине. Тим законом одредиће се дан почетка рада Уставног суда.

* * *

Члан 21.

До почетка рада Уставног суда Србије и даље ће се примењивати одредбе републичких закона и других републичких прописа о вршењу надзора над законитошћу рада органа друштвено-политичких заједница установа и других организација.

* * *

10) Уставни закон о спровођењу Устава Социјалистичке Републике Србије донет је и проглашен истовремено са Уставом и објављен је у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 14/1963, од 11. априла 1963. године.

УСТАВНИ АМАНДМАНИ¹¹⁾

* * *

АМАНДМАН V

...

2. Уставни закон покрајине не може бити у супротности са Уставом Социјалистичке Републике Србије и Уставом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

...

У случају несагласности републичког закона и закона покрајине до одлуке Уставног суда Србије, примењује се републички закон.

...

8. Републичко извршно веће може до одлуке уставног суда обуставити извршавање прописа или другог општег акта покрајинског извршног већа или покрајинских органа управе, који је у супротности са Уставом или савезним или републичким законом.

Покрајинско извршно веће може до одлуке уставног суда обуставити извршавање прописа или другог општег акта општинске скупштине или њених органа са територије аутономне покрајине, који је у супротности са Уставом или савезним или републичким законом. Ако покрајинско извршно веће не обустави извршење таквог акта, то може учинити Републичко извршно веће.

Уставним законом покрајине може се одредити начин на који и услови под којима врховни суд покрајине одлучује о сагласности покрајинских закона са уставним законом покрајине и о сагласности других прописа и општих аката са уставним законом покрајине и покрајинским законом, као и организација овог суда и начин избора судија.

9. Поступак за оцењивање уставности и законитости пред Уставним судом Србије могу покренути и покрајинска скупштина и покрајинско извршно веће, осим за оцењивање уставности покрајинског закона.

...

11) Скупштина Социјалистичке Републике Србије је на седници одржаној 29. јануара 1969. године донела Одлуку о проглашењу Уставних амандмана на Устав Социјалистичке Републике Србије. Одлука је, заједно са текстом Уставних амандмана, објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 5/1969. Уставни амандмани од I до VIII чинили су саставни део Устава Социјалистичке Републике Србије и ступили су на снагу даном њиховог проглашења.

11. Односи између републичких органа и органа аутономних покрајина заснивају се на правима и дужностима утврђеним овим уставом и републичким законом и на њиховој међусобној сарадњи.

Овим амандманом престаје да важи Глава VI са чл. 129–139. Устава Социјалистичке Републике Србије, замењује се став 2. члан 44, став 2. члана 162. и став 1. овог члана уколико се односи на права Републичког извршног већа у вршењу надзора над законитошћу општих аката покрајинских органа и престаје да важи члан 227. Устава Социјалистичке Републике Србије.

АМАНДМАН VI

...

2. Републички закони објављују се на албанском и мађарском језику.

Прописи и други општи акти аутономне покрајине, општине и радне и друге организације објављују се и на језику народности који се одреди њиховим општим актом.

Овим делом амандмана допуњује се члан 164. Устава Социјалистичке Републике Србије.

3. Државни органи и организације које врше јавна овлашћења воде поступак и на језику народности који се одреди уставним законом покрајине, статутом општине и општим актом радне или друге организације.

Овим делом амандмана допуњује се став 1. члана 169. Устава Социјалистичке Републике Србије.

* * *

ЗАКОН

О УСТАВНОМ СУДУ СРБИЈЕ¹²⁾

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Уставни суд Србије, као самосталан орган Републике, обезбеђује заштиту уставности и законитости на основу Устава у оквиру својих Уставом утврђених права и дужности.

Члан 2.

У вршењу својих права и дужности Уставни суд одлучује о уставности и законитости прописа и других општих аката и о другим питањима које су Уставом или законом стављена у његову надлежност.

Одлуке Уставног суда су обавезне.

Члан 3.

Уставни суд прати појаве од интереса за остваривање уставности и законитости, и на основу тога даје Скупштини Социјалистичке Републике Србије мишљења и предлоге за доношење закона и за предузимање других мера, ради обезбеђивања уставности и законитости и заштите права самоуправљања и других права и слобода грађана и организација.

Члан 4.

Свако може тражити од Уставног суда да покрене поступак за оцењивање уставности и законитости прописа и других општих аката.

Уставни суд је дужан, на захтев Уставом и законом одређених органа или организација, покренути поступак за оцењивање уставности и законитости прописа или другог општег акта, а у осталим случајевима Суд одлучује да ли ће покренути поступак на основу претходне оцене оправданости захтева.

Уставни суд може покренути поступак за оцењивање уставности и законитости прописа или другог општег акта и по сопственој иницијативи. Сваки члан Суда може захтевати да се овај поступак покрене и да Суд о томе одлучи.

12) Скупштина Социјалистичке Републике Србије је на седницама Републичког већа и Организационо-политичког већа одржаним 24. децембра 1963. године усвојила Закон о Уставном суду. Текст Закона објављен је у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 54/1963. Овај закон престао је да важи доношењем Закона о поступку пред Уставним судом Србије 1975. године („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 51/1975).

Уставни суд покреће поступак у другим случајевима из своје надлежности на предлог грађана, органа и организација, сагласно Уставу и овом закону.

Члан 5.

Уставни суд доноси одлуке на основу свестраног испитивања предмета, а по оцењивању навода и предлога учесника у поступку.

Члан 6.

У вршењу својих права и дужности Уставни суд се ослања на сарадњу других државних органа, органа друштвеног самоуправљања, организација и грађана и користи њихово мишљење.

Члан 7.

Рад Уставног суда је јаван.

Јавност се обезбеђује јавним расправљањем пред Уставним судом, објављивањем одлука Суда, обавештавањем јавности о раду Суда и на други начин, сагласно овом закону и пословнику Суда.

Члан 8.

Избор и разрешење председника и судија Уставног суда врши се у складу са Уставом.

Чланови Уставног суда за време трајања мандата не могу били разрешени од дужности, осим из разлога утврђених Уставом.

Члан 9.

Члан Уставног суда може бити разрешен од дужности пре истека мандата само ако Суд утврди да постоје разлози за његово разрешење.

Кад утврди да постоје разлози за разрешење одређеног члана Уставног суда, Суд ће о томе обавестити Републичку скупштину.

Ако члан Уставног суда затражи да буде разрешен од дужности, а Републичка скупштина не донесе одлуку о овом захтеву у року од три месеца од дана подношења захтева, Суд ће, на тражење члана Суда, утврдити да му је престала дужност у Суду и о томе ће обавестити Републичку скупштину.

Члан 10.

Ако је по било ком основу судији Уставног суда престала дужност пре истека његовог мандата, Републичка скупштина на његово место бира новог судију, који остаје на дужности до дана кад би истекао мандат судији коме је престала дужност.

Члан 11.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као и републички посланици.

О имунитетским правима председника и судија Уставног суда одлучује Уставни суд.

Члан 12.

Уставни суд може одлучити да члан Суда против кога је покренут кривични поступак не врши дужност у Суду док тај поступак траје.

Члан 13.

Чланови Уставног суда, пре ступања на дужност, дају пред Председником Републичке скупштине ову свечану изјаву:

„Изјављујем да ћу дужност члана Уставног суда Србије вршити савесно, у складу са Уставом и циљевима Социјалистичке друштвене заједнице утврђеним Уставом”.

Члан 14.

Председник Уставног суда представља Суд, председава расправама и седницама и врши друга права и дужности утврђене законом, пословником и другим општим актима Суда.

У случају спречености, председника Уставног суда замењује судија кога одреди Суд.

Члан 15.

Стручне, административне и остале послове у Уставном суду врше секретар Суда, стручни сарадници и други службеници.

Уставни суд поставља секретара и одређује му лични доходак, а остале службенике поставља председник Суда.

Члан 16.

Финансијска средства, за рад Уставног суда, утврђује Републичка скупштина у оквиру републичког буџета.

Члан 17.

Уставни суд самостално доноси пословник и друге опште акте о својој организацији и раду.

II. НАДЛЕЖНОСТ

1. Одлучивање о уставности и законитости прописа и других општих аката и дејство одлука Уставног суда

Члан 18.

У оцењивању уставности и законитости прописа и других општих аката Уставни суд одлучује:

- 1) о сагласности републичког закона са Уставом Србије;
- 2) о сагласности статута друштвено-политичке заједнице са Уставом Србије и републичким законом;
- 3) о сагласности других прописа и других општих аката органа и организација са Уставом Србије, републичким законом и другим републичким прописом.

Одредбе овог закона које се односе на оцењивање уставности републичког закона важе и за друге прописе и опште акте Републичке скупштине.

Члан 19.

Уставни суд је дужан да покрене поступак кад предлог поднесу Уставом или републичким законом одређени органи и организације у границама својих овлашћења.

Уставни суд дужан је да покрене поступак и кад, поред органа и организација одређених Уставом, предлог поднесу:

- 1) скупштина општине, среза, аутономне покрајине или покрајинско извршно веће у погледу оцењивања уставности и законитости прописа и других општих аката радних и других самоуправних организација и органа друштвено-политичке заједнице, према којима односна скупштина или покрајинско извршно веће врши надзор над законитошћу тих аката;

- 2) републички секретари, сваки у свом делокругу, осим за оцењивање уставности републичког закона, као и уставности и законитости прописа Републичког извршног већа;

- 3) орган друштвено-политичке заједнице који има право на основу Устава или закона да обустави извршење прописа и другог општег акта, због његове несагласности са Уставом или законом.

Члан 20.

Кад је за покретање поступка за оцењивање уставности или законитости овлашћена скупштина друштвено-политичке заједнице, предлог за покретање поступка може поднети и свако веће скупштине.

За радне и друге самоуправне организације предлог за покретање поступка подноси раднички савет, односно одговарајући орган управљања организације.

Члан 21.

Орган друштвено-политичке заједнице који на основу Устава или закона обустави извршење прописа или другог општег акта, због тога што он није у сагласности са Уставом или законом, дужан је поднети Уставном суду предлог за оцењивање уставности и законитости тог акта.

Ако предлог не буде поднет у року од 15 дана од дана доношења акта о обустави извршења, тај акт престаје да важи.

Члан 22.

Кад Уставни суд одлучује о предлогу за оцењивање уставности или законитости прописа или другог општег акта, који је у исто време противан како Уставу Југославије или савезном закону тако и Уставу Србије или републичком закону, Суд ће одлучити само о сагласности тог прописа или општег акта са Устаавом Србије или републичким законом.

Ако Суд одлучи да је пропис или други општи акт сагласан са Уставом Србије или републичким законом, доставиће предмет Уставном суду Југославије ради оцењивања сагласности тога прописа или општег акта са Уставом Југославије или са савезним законом.

Ако Уставни суд Југославије пре завршетка поступка пред Уставним судом Србије, укине републички закон, односно поништи или укине други пропис или општи акт, којим су очигледно повређена права федерације, обуставиће се поступак пред Уставним судом Србије.

Члан 23.

Приликом одлучивања о уставности или законитости прописа или другог општег акта, Уставни суд није везан за предлог и може испитативати уставност односно законитост и оних одредаба тог прописа или акта чију несагласност са Уставом или законом предлагач не истиче.

Члан 24.

Уставни суд може, с обзиром на околности утврђене у претходном поступку, пре одлучивања дати могућност представничком телу, другом органу, односно организацији да отклони несагласност прописа или другог општег акта са Уставом односно републичким законом.

Члан 25.

Кад Уставни суд у току поступка утврди да Републички закон није у сагласности са Уставом, своју одлуку о томе објавиће на седници у присуству учесника и о томе ће одмах обавестити Републичку скупштину.

Ако скупштина у року од шест месеци од дана објављивања одлуке Уставног суда не доведе закон у склад са Уставом, Суд ће својом одлуком утврдити да је тај закон престао да важи.

Ако у случају несагласности републичког закона и одлуке покрајинске, среске или општинске скупштине, Уставни суд утврди да републички закон није у складу са Уставом, одлучиће да се до доношења коначне одлуке о томе, не примењују одредбе републичког закона које нису у сагласности са Уставом.

Члан 26.

Кад утврди да неки пропис или други општи акт осим закона није у сагласности са Уставом или републичким законом Уставни суд ће својом одлуком поништити или укинути тај пропис, односно општи акт.

Приликом одлучивања да ли ће неки пропис поништити или укинути, Уставни суд ће узети у обзир све околности које су од интереса за заштиту уставности и законитости, а нарочито тежину повреде Устава или закона, природу и значај повреде права грађана или организација, односе који су успостављени на основу таквог прописа или другог општег акта, као и интерес правне сигурности.

Члан 27.

Одлуке Уставног суда о утврђивању несагласности републичког закона са Уставом, о престанку важења закона, као и о поништењу или укидању другог прописа или општег акта може се односити на све или само на поједине одредбе закона, другог прописа или општег акта.

Члан 28.

Кад о поступку за оцењивање уставности и законитости нађе да закон или други пропис није у супротности са Уставом или републичким законом, али да му се у примени даје смисао супротан Уставу или републичком закону, Уставни суд може поводом примене тог прописа одлуком утврдити његов смисао који одговара Уставу, односно републичком закону.

Члан 29.

Републички закон за који је одлуком Уставног суда утврђено да је престао да важи, као и други пропис или општи акт који је одлуком Суда укинут или поништен, неће се примењивати од дана објављивања одлуке суда у „Службеном гласнику СР Србије”.

Ови закони, други прописи и општи акти не могу се примењивати ни на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Суда, ако до тога дана нису правоснажно решени.

Члан 30.

Од дана објављивања у „Службеном гласнику СР Србије” одлуке Уставног суда о престанку важења закона, или о поништењу или укидању неког другог прописа или општег акта, неће се примењивати прописи и други општи акти за њихово спровођење, ако из одлуке Суда произилази да су ти прописи или општи акти противни Уставу или републичком закону.

Уставни суд може својом одлуком изрично укинути, односно поништити такве прописе и друге опште акте за спровођење закона, другог прописа или општег акта.

Члан 31.

Одлука Уставног суда којом је утврђено да је престао да важи закон или којом се укида други пропис или општи акт, производи у погледу

коначних и правоснажних појединачних аката донесених на основу таквог закона, другог прописа или општег акта, следећа правна дејства:

1) свако коме је изречена казнена санкција има право да од суда, односно другог надлежног органа, захтева измену појединачног акта којим је изречена казнена санкција;

2) свако коме је појединачним актом повређено Уставом утврђено право самоуправљања или друго основно право или слобода, има право да од суда, другог органа, односно организације која је донела појединачни акт захтева измену тог акта, ако од дана достављања појединачног акта до дана доношења одлуке Уставног суда није протекло више од шест месеци;

Уставни суд може одлучити да свако коме је појединачним актом повређено Уставом утврђено право самоуправљања или друго основно право или слобода, има право да захтева измену појединачног акта и кад је од дана достављања појединачног акта до дана доношења одлуке Суда протекло више од шест месеци;

Уставни суд може одлучити да су суд, други надлежни орган, односно организација, на захтев грађанина или организације чије је законом утврђено право повређено, дужни изменити све или поједине врсте појединачних аката којима је такво право повређено, а који су странкама достављени на одређено време пре доношења одлуке Суда.

Предлог за измену појединачног акта може се поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

Законом се може одредити да се и у другим случајевима, под условима које закон одреди, могу изменити правноснажни појединачни акти донети на основу закона који је престао да важи или на основу другог прописа или општег акта, који је укинут.

Члан 32.

Кад Уставни суд поништи неки пропис или други општи акт, свако коме је правноснажним појединачним актом донетим на основу тог прописа или општег акта повређено право, има право захтевати од суда, односно другог органа или организације која је донела појединачни акт измену тог акта.

Предлог за измену појединачног акта подноси се у року од шест месеци од дана објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

Члан 33.

Не може се дозволити ни спроводити извршење правоснажног појединачног акта донетог на основу закона који је престао да важи, или на основу другог прописа или општег акта који је поништен или укинут. Ако је извршење започето, обуставиће се.

Члан 34.

Уставни суд може у одлуци којом утврђује да је закон престао да важи, или да се други пропис или општи акт поништава или укида, изнети своје мишљење о томе који ће се пропис, односно правна правила примењивати док се не донесе нов пропис у складу са Уставом, односно републичким законом.

Члан 35.

Кад је у току поступка за оцењивање уставности или законитости пропис или други општи акт доведен у склад са Уставом, односно са републичким законом, Уставни суд ће обуставити поступак.

Уставни суд неће обуставити поступак него ће одлуком утврдити да пропис или други општи акт поводом кога је покренут поступак није био у сагласности са Уставом, односно републичким законом, ако законом није предвиђена могућност измене појединачних аката у складу са чл. 31. и 32. овог закона, а Суд сматра да такву могућност треба предвидети. Ова одлука Суда има у погледу појединачних аката исто правно дејство као одлука којом се утврђује да је закон престао да важи, односно којом се укида или поништава други пропис или општи акт.

2. Одлучивање о заштити основних права и слобода повређених појединачним актом или радњом

Члан 36.

Уставни суд одлучује о заштити права самоуправљања и других права и слобода утврђених Уставом Социјалистичке Федеративне Републике Југославије или Уставом Социјалистичке Републике Србије кад су та права и слобода повређени појединачним актом или радњом републичког, покрајинског, среског или општинског органа, или органа радних и других самоуправних организација, а законом није обезбеђена друга судска заштита.

Судска заштита права самоуправљања и других основних права и слобода није обезбеђена, ако законом није предвиђена надлежност другог суда.

Предлог за заштиту права самоуправљања и других основних права и слобода који су повређени појединачним актом може се поднети само ако су коришћена редовна правна средства за заштиту ових права и слобода.

Члан 37.

Предлог за покретање поступка за заштиту може поднети свако чије је Уставом утврђено право самоуправљања или друго основно право или слобода повређена.

Предлог за покретање поступка може по пристанку свог члана у његово име поднети и друштвено-политичка организација, као и удружење које по својим правилима има задатак да штити права чија се заштита тражи пред Уставним судом.

Члан 38.

Предлог за покретање поступка подноси се у року од три месеца од дана достављања појединачног акта, односно најдоцније три месеца од дана престанка радње.

Члан 39.

Када утврди да је појединачним актом неког органа или организације повређено Уставом утврђено право самоуправљања или друго основно право или слобода, Уставни суд ће, према околностима случаја, поништити, укинути или изменити тај акт и одредити да се уклоне последице које су из таквог акта произишле.

Кад утврди да је радњом неког органа или организације повређено Уставом утврђено право самоуправљања или друго основно право или слобода, Уставни суд ће забранити свако даље вршење такве радње и, према околностима случаја одредити да се уклоне последице које су из такве радње произишле.

Ако је за време трајања поступка потребно спречити дејство појединачног акта или радње, Уставни суд може одредити привремене мере за спречавање повреда основног права или слободе.

Члан 40.

Ако је појединачним актом или радњом повређено Уставом утврђено право самоуправљања или друго основно право или слобода више лица, а само нека од тих лица су поднела предлог за покретање поступка, Уставни суд може, с обзиром на природу повреда и њене последице, обавесити лица која нису поднела предлог да се могу придружити поступку.

Члан 41.

Ако у току поступка појединачни акт буде поништен, укинут или измењен у складу са захтевом предлагача, или ако је престала радња која је проузроковала повреду основних права и слобода, Уставни суд ће поступак обуставити.

3. Решавање спорова између друштвено-политичких заједница

Члан 42.

Уставни суд решава спорове о правима и дужностима између Републике и других друштвено-политичких заједница, као и спорове између двеју или више друштвено-политичких заједница на територији Србије, ако за решавање таквих спорова законом није предвиђена надлежност другог суда.

Предлог за решавање спора подноси друштвено-политичка заједница која сматра да је повређено њено право.

Члан 43.

Решавајући спорове о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница, Уставни суд може утврдити да је неким актом или радњом једне друштвено-политичке заједнице повређено право друге такве заједнице, утврдити одређену обавезу друштвено-политичке заједнице, као и одредити да се уклоне последице таквог акта или радње.

4. Решавање сукоба надлежности

Члан 44.

Уставни суд решава о сукобу надлежности између судова и републичких органа, као и између судова и других државних органа у Републици.

Члан 45.

Када настане сукоб надлежности између судова и републичких органа или између судова и других државних органа у Републици, због тога што и суд и други државни органи прихватају надлежност у истом предмету, предлог за решавање сукоба надлежности подноси суд или други државни орган међу којима је настао сукоб надлежности, или републички јавни тужилац.

Уставни суд може одредити да се, до доношења његове одлуке, прекине поступак и пред судом и пред другим државним органом.

Члан 46.

Кад настане сукоб надлежности између судова и републичких органа или између судова и других државних органа у Републици због тога што и суд и други државни органи одбијају надлежност у истом предмету, предлог за решење сукоба надлежности може поднети свако ко због одбијања надлежности није могао остварити своје право, или републички јавни тужилац.

III. ПОСТУПАК

1. Заједничке одредбе

Члан 47.

Уставни суд спроводи поступак на основу одредаба овог закона, а у питањима која нису уређена овим законом може сходно применити одговарајућа правила процесних закона.

Члан 48.

Предлог за покретање поступка подноси се непосредно Уставном суду. Предлог садржи одређени захтев, као и чињенице и доказе на којима се захтев заснива.

Предлагач ће предлогу приложити писмене доказе којима располаже.

Члан 49.

Судови и други државни органи, радне и друге организације, као и нисиоци јавних и других друштвених функција дужни су давати Уставном суду, на његов захтев, податке и обавештења потребне за рад Суда.

Члан 50.

У поступку пред Уставним судом органе и организације заступају њихови представници, односно заступници.

Учеснике у поступку и њихове представнике, односно заступнике могу заступати пуномоћници на основу пуномоћја издатог за заступање пред Уставним судом.

Члан 51.

У смислу овог закона као учесник у поступку сматра се: орган, организација или грађанин, који је овлашћен да поднесе предлог за покретање поступка;

орган или организација против чијег је општег акта поднет предлог за оцењивање уставности или законитости, или против чијег је појединачног акта или радње поднет предлог за заштиту Уставом утврђеног права самоуправљања или другог права или слободе;

друштвено-политичка заједница о чијем се праву или дужности води спор; суд или орган који у случају сукоба надлежности прихвата или одбија надлежност у спору о сукобу надлежности.

Члан 52.

Сваки учесник у поступку сноси своје трошкове, ако Уставни суд из оправданих разлога друкчије не одлучи.

2. Претходни поступак

Члан 53.

Предлог за покретање поступка претходно испитује судија Уставног суда одређен распоредом послова, који проверава да ли постоје процесне претпоставке и други услови за вођење поступка и за одлучивање о самом захтеву.

Члан 54.

Ради разјашњења стања ствари одређени судија може тражити потребна обавештења од предлагача и других учесника у поступку, као и од државних органа, организација и грађана. Он може затражити и мишљење од стручњака, саслушати сведоке и вештаке и извести друге доказе, као и тражити да се поједини докази изведу пред другим судом или органом.

Судија доставља препис предлога другим учесницима и одређује им рок за достављање одговора на наводе и доказе које садржи предлог.

Члан 55.

У току претходног поступка за оцењивање уставности или законитости прописа и других општих аката одређени судија може предложити Уставном суду да се пре одлучивања пружи могућност представничком телу, другом органу, односно организацији да отклони несагласност свог акта са Уставом, односно Републичким законом.

Одређени судија може предложити Уставном суду да у седници одлучи и о другим питањима која се односе на претходни поступак.

Члан 56.

Ако у току претходног поступка одређени судија нађе да Уставни суд очигледно није надлежан или да предлог није поднет у законом одређеном року, упозориће на то предлагача и затражиће од њега да се изјасни да ли и даље остаје при свом предлогу. Ако предлагач у року од 15 дана не обавести суд да остаје при предлогу, сматраће се да је од предлога одустао.

Судија може упозорити предлагача и на друге процесне сметње које спречавају да се расправља о ствари и може затражити од њега да се изјасни да ли остаје при предлогу. Ако предлагач у року који одреди судија не обавести Уставни суд да одустаје од предлога, Суд ће о предлогу донети одлуку.

Члан 57.

Одређени судија испитаће претходно и представке којима се тражи да Уставни суд оцени уставност и законитост прописа или другог општег акта и прикупиће податке и обавештења који су потребни за одлучивање о томе да ли ће Суд покренути поступак.

Члан 58.

Поводом представке којом се тражи да Уставни суд оцени уставност или законитост прописа или другог општег акта, као и поводом захтева члана Суда да се покрене поступак за оцењивање уставности или законитости таквог акта Суд претходно на седници одлучује да ли ће поступак покренути.

Претходни поступак спроводи се сходно чл. 53. до 55. овог закона и кад Уставни суд поводом представке или захтева члана Суда или у другим случајевима по својој иницијативи одлучи да покрене поступак.

Кад поводом представке нађе да нема основа за покретање поступка. Уставни суд обавестиће о томе подносиоца представке.

Члан 59.

После завршеног претходног поступка одређени судија доставља председнику Уставног суда предмет са свим списима.

Ако у току претходног поступка нађе да не постоје процесне претпоставке за одлучивање о суштини ствари, одређени судија предложиће председнику Уставног суда да изнесе предмет на решавање на седници. У том случају неће се достављати предлог другим учесницима ради одговора.

Председник Уставног суда може тражити да одређени судија допуни претходни поступак.

3. Расправа и одлучивање

Члан 60.

Кад прими списе предмета од одређеног судије, председник Уставног суда заказује расправу или сагласно одредбама овог закона, износи предмет на решавање на седници без заказивања расправе, ако не одреди да се претходни поступак допуни.

О расправи и седници Уставног суда обавештавају се сви чланови Суда.

Члан 61.

Уставни суд одлучује на основу расправе у свим случајевима, осим кад је овим законом предвиђено да може одлучивати на седници без расправе.

Члан 62.

Расправа је јавна, али Уставни суд може из оправданих разлога да одлучи да се расправа одржи без присуства јавности.

На расправу се позивају учесници у поступку, као и представници органа и организација и друга лица чије је учешће на расправи потребно.

Изостанак учесника у поступку и других позваних лица не спречава Уставни суд да спроведе поступак и донесе одлуке.

Члан 63.

Одређени судија Уставног суда излаже на расправи стање ствари, не износећи своје мишљење, а после тога учесници у поступку имају право да изнесу и образложе своје ставове и захтеве.

У оправданим случајевима, а нарочито кад је потребно прибавити доказе, Уставни суд може одложити расправу и заказати нову.

По завршеном расправљању Уставни суд на седници приступа већању и гласању.

Члан 64.

Уставни суд може на седници без расправе одлучивати о одбацивању предлога, кад није надлежан за одлучивање о предлогу, кад подносилац предлога није овлашћен за покретање поступка, кад предлог није поднесен

у законом предвиђеном року, кад постоје услови за обуставу поступка, кад је Суд о тој ствари већ одлучио, или кад не постоје друге процесне претпоставке за одлучивање о суштини ствари.

Кад Уставни суд решењем одбаци предлог због тога што није надлежан за одлучивање, може упутити предлог надлежном суду или другом органу и о томе ће обавестити предлагача.

Члан 65.

Уставни суд одлучује већином гласова свих чланова Суда.

Приликом одлучивања седници присуствују само чланови Уставног суда и записничар.

Члан Уставног суда има право тражити да се његово одвојено мишљење унесе у записник или приложи записнику.

Члан 66.

Уставни суд доноси одлуке и решења.

Уставни суд доноси одлуку кад одлучује о суштини ствари, а у свим другим случајевима доноси решење.

Одлуке и решења Уставног суда морају бити образложени.

4. Достављање и објављивање одлука и решења

Члан 67.

Одлуке Уставног суда којима се утврђује да је закон престао да важи или да се до доношења коначне одлуке не примењују одредбе републичког Закона (члан 25. став 3), као и одлуке којима се укида или поништава други пропис или општи акт, објављују се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

Одлука Уставног суда којом се пропис или општи акт укида или поништава, објављује се и у службеном листу у коме је тај пропис или општи акт био објављен.

Уставни суд може одредити да се и друге важније одлуке и решења, у целини или у изводу, објаве у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије” или у другим службеним листовима.

5. Извршење одлука

Члан 68.

Судови и други државни органи, радне и друге самоуправне организације, као и носиоци јавних и друштвених функција, дужни су, у оквиру свог делокруга, извршавати одлуке Уставног суда.

Ако се укаже потреба, на захтев Уставног суда, извршење његових одлука обезбеђује Републичко извршно веће.

Члан 69.

Уставни суд у сваком поједином случају, према природи одлуке, одређује који ће органи и на који начин извршити његову одлуку.

Члан 70.

Ако орган, друштвено-политичке заједнице или организације не поступи по одлуци Уставног суда којом је одређена њихова обавеза, или којом је забрањено даље вршење одређене радње, или је наложено да се отклоне последице акта или радње, Суд ће о томе обавестити надлежну скупштину или други овлашћени орган који ће према одговорном лицу предузети мере због неизвршења одлуке Суда.

IV. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 71.

Одредбе овог закона које се односе на заштиту Уставом утврђеног права самоуправљања и других основних права и слобода, примењују се само ако је појединачни акт којим је повређено такво право или слобода донет после проглашења устава, односно ако је радња којом је повређено такво право или слобода предузета после проглашења устава или још траје.

Рокови за подношење захтева за заштиту Уставом утврђеног права самоуправљања и других основних права и слобода који су повређени појединачним актом или радњом, ако по одредбама овог закона или Закона о управним споровима почињу тећи пре дана ступања на снагу овог закона, не могу истећи пре него што протекне два месеца од дана његовог ступања на снагу.

Члан 72.

Председнику и судијама Уставног суда изабраним пре ступања на снагу овог закона, мандат се рачуна од дана избора.

Члан 73.

До доношења закона републичким службеницима, на службенике Уставног суда примењиваће се одредбе Закона о јавним службеницима, уколико одредбама овог члана није друкчије одређено.

Систематизацију радних места, као и плате службеника Уставног суда утврђује Суд у оквиру средстава предвиђеним републичким буџетом.

Председник Уставног суда може овластити секретара да доноси решења о постављењу службеника на одређена радна места.

Решења која доноси Уставни суд или председник Суда о постављењу и другим службеничким односима, која повлаче промену звања или промене у плати не подлежу оцени законитости у смислу члана 89. Закона о јавним службеницима.

Дисциплински старешина за службеника Уставног суда је секретар Суда.

За поступак по дисциплинским преступима које учине службеници Уставног суда надлежан је у првом степену првостепени дисциплински суд при Републичком извршном већу, а у другом степену Републички виши дисциплински суд.

Члан 74.

Уставни суд почиње рад 15. фебруара 1964. године

Члан 75.

Овај закон ступа на снагу по истеку тридесет дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

ПОСЛОВНИК УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ¹³⁾

Уводне одредбе

Члан 1.

Уставни суд Србије одређује своју организацију и рад овим пословником и другим општим актима донесеним на основу закона и овог пословника.

Члан 2.

Пословник и друге опште акте Суд доноси, мења и допуњује на седници, на основу предлога који садржи одредбе општег акта чије се доношење предлаже.

Састављање писменог предлога пословника и других општих аката може се поверити комисији коју образује Суд или председник Суда.

Члан 3.

Надзор над спровођењем општих аката који се односе на организацију и рад Суда врши председник Суда.

Јавност рада Суда

Члан 4.

Јавност рада Суда обезбеђује се одржавањем јавних расправа, објављивањем одлука и давањем обавештења о свим питањима из рада Суда која су од интереса за јавност.

Суд може одлучити да се и седнице на којима се расправља о питањима од интереса за јавност одржавају у присуству јавности.

Члан 5.

Председник суда повремено даје представницима штампе и других видова информација обавештења о раду Суда. Ова обавештења, по одобрењу председника Суда, могу давати и судије или секретар Суда.

13) Пословник Уставног суда Србије донео је Уставни суд на седници одржаној 10. јула 1964. године, а објављен је у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 32/1964. Овај пословник престао је да важи доношењем Пословника Уставног суда Србије 1978. године („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 9/1978).

Члан 6.

Из Суда се може непосредно вршити радиопренос и телевизијски пренос, по претходном одобрењу председника Суда.

Службено општење са учесницима у поступку и са другим лицима

Члан 7.

Суд прима предлоге и представке органа, организација и грађана сваког радног дана у току целе године.

Време пријема усмених предлога и представки у току радног дана одређује председник Суда.

Члан 8.

Предлози за оцењивање уставности и законитости општих аката подносе се писмено у три примерка, а остали предлози и представке – у једном примерку.

Представке које садрже иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости општих аката могу се подносити и усмено.

Усмено се Суду могу подносити и предлози за заштиту основних слобода и права утврђених Уставом кад за то постоје оправдани разлози.

Писмене предлоге и представке прима одређени службеник, а усмене предлоге и представке – стручни сарадник кога одреди секретар Суда.

Члан 9.

Писмене представке које нису разумљиве, које не садрже одређене захтеве или којима се траже разна објашњења или обавештења, судија не мора испитивати у претходном поступку, већ такве представке може доставити секретару Суда, који ће подносиоца упозорити на нејасноће и недостатке представке и, по потреби, дати му потребна обавештења.

Члан 10.

Учесника у поступку Суд може позвати да на расправи изложи свој став о спорном питању или да пружи потребна обавештења, иако учесник има пуномоћника.

И судија који води претходни поступак може позвати учесника у поступку и од њега тражити потребне изјаве.

Члан 11.

Позиви, одлуке и други акти достављају се учесницима у поступку и другим лицима, по правилу, преко поште.

У хитним случајевима позиви се могу упућивати телеграфски или телефонски. У том случају у списима ће се констатовати кад и како је позив упућен.

Члан 12.

Обавештења о предмету која се тичу података забележених у уписнику даје заинтересованим лицима одређени службеник.

Учесници у поступку имају право да у присуству одређеног службеника разматрају списе предмета по коме се води поступак у коме су они учесници.

Распоред послова

Члан 13.

Предлози и представке дају се у рад појединим судијама ради вођења претходног поступка, према распореду послова који утврђује Суд на својој седници.

Овим распоредом послова одређују се и друге сталне обавезе судија у вези са пословима из надлежности Суда.

Председник Суда може одредити судију да уместо њега представља Суд у појединим питањима.

Члан 14.

Ако је према распореду послова судији дат предмет у рад, а он сматра да постоје оправдани разлози за његово изузеће, председник Суда доделиће тај предмет у рад другом судији.

Члан 15.

Распоред послова стручних сарадника одређује председник Суда, а распоред послова административних службеника – секретар Суда.

Члан 16.

Распоред послова судија, стручних сарадника и административних службеника и све измене које у њима буду учињене, саопштаваће се члановима Суда и службеницима у Суду.

Припрема за расправу и седницу

Члан 17.

Судија коме је дат предмет у рад води претходни поступак сагласно одредбама Закона о Уставном суду Србије.

У току претходног поступка одређени судија може предложити да председник Суда одреди још једног или двојицу судија који ће са њим сарађивати у вођењу претходног поступка.

Судија коме је дат предмет у рад може предложити да се о начину вођења претходног поступка изјасни Суд на својој седници.

Члан 18.

Ако је Суд дужан да на предлог органа или организација одређених Уставом или законом покрене поступак за оцењивање уставности или

законитости прописа или другог општег акта, судија ће у претходном поступку предузети све радње потребне да се о предмету може одлучити на расправи или седници.

У испитивању представки које садрже иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости, судија ће прикупити податке и обавештења који су потребни за одлучивање о покретању поступка.

Ако члан Суда захтева да се покрене поступак за оцењивање уставности или законитости неког прописа или општег акта, он може сам прикупити податке и обавештења који су потребни за одлучивање о покретању поступка.

Члан 19.

Кад поводом представке која садржи иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности или законитости покрене поступак или нађе да нема основа за покретање поступка и кад обустави поступак, Уставни суд обавестиће о томе подносиоца представке, а по потреби и друге заинтересоване органе и организације.

Члан 20.

Ако судија у претходном поступку у смислу члана 56. став 1. Закона о Уставном суду Србије упозори предлагача на ненадлежност Суда или на прекорачења рока, а предлагач у року од петнаест дана од дана достављања упозорења не обавести Суд да остаје при предлогу или обавести Суд да одустаје од предлога, судија ће то питање констатовати и предмет као свршен доставити писарници Суда.

Члан 21.

Ако се у току претходног поступка утврди да је више учесника посебним представкама тражило да се оцени уставност или законитост истог општег акта или ако је више учесника поднело предлоге за заштиту слобода или права против истог појединачног акта или радње, ове ће се представке, односно предлози, спојити и по њима ће се водити јединствен поступак и донети једна одлука.

Представка, односно предлог који је Суд доцније примио, спојиће се са првом приспелом представком, односно предлогом.

Члан 22.

Ако судија у току претходног поступка нађе да треба одредити привремене мере за спречавање повреда неког основног права или слободе (члан 39. став 3. Закона о Уставном суду Србије), затражиће да Суд о томе одлучи на седници или на основу расправе.

После одлуке Суда о одређивању привремених мера предмет се поново даје судији ради даљег вођења претходног поступка.

Предлоге учесника у поступку да се привремене мере укину судија износи на решавање на седници Суда.

Ако у року од три месеца од дана одређивања привремене мере Суд не донесе коначну одлуку о заштити основних права или слобода, судија ће затражити да Суд на седници одлучи да ли привремене мере и даље остају на снази или се укидају.

Члан 23.

Ако је у претходном поступку потребно предузети радње за чије вршење је нужно обезбедити новчана средства, судија ће пре предузимања ових радњи тражити да се одобре потребна средства.

Члан 24.

Кад претходни поступак буде завршен, судија који је водио овај поступак обавештава о томе председника Суда писменим рефератом.

Реферат судије треба да садржи нарочито: какав је захтев постављен у предлогу, односно представци, које су припреме извршене, која су се спорна чињенична и правна питања појавила у току разматрања предмета, и предлог да се предмет изнесе на решавање на седници или на расправи, при чему треба посебно дати мишљење да ли постоје услови за искључење јавности на расправи. У реферату ће се, по потреби, предложити која лица, поред учесника у поступку, треба позвати на расправу.

У реферату изнеће се укратко и садржина стручних мишљења, ако су у току поступка прибављена.

Ако судија сматра да треба одбацити предлог због постојања процесних сметњи за одлучивање о суштини ствари, он ће у реферату изнети само разлоге због којих сматра да предлог треба одбацити.

Члан 25.

Председнк Суда писмено обавештава судије о дану и часу одржавања расправе, односно седнице.

Писмено обавештење доставља се судијама најдоцније на три дана пре одржавања расправе, односно седнице, а само у хитним случајевима председник Суда може одредити да се седница, односно расправа, одржи иако од достављања обавештења није протекло три дана.

Писменом обавештењу о одржавању расправе, односно седнице, мора се приложити реферат судије који је водио претходни поступак, а по потреби и други материјали.

Члан Суда који је изузет не позива се на расправу, односно седницу.

Члан 26.

Сваки члан Суда дужан је да присуствује расправама и седницама ако није оправдано спречен.

Члановима Суда ће се омогућити да пре одржавања расправе, односно седнице, могу разгледати списе предмета о којима ће се одлучивати.

Расправа

Члан 27.

На расправу се позивају учесници у поступку, односно њихови заступници и пуномоћници и друга лица чије је присуство на расправи потребно по оцени председника Суда.

Учесници у поступку се позивају писменим позивом тако да од дана достављања позива до дана одржавања расправе треба да протекне најмање осам дана. У хитним случајевима председник Суда може одредити и краћи рок.

Позиви учесницима у поступку и другим лицима која треба да учествују на расправи упућују се на основу решења председника Суда о заказивању расправе. Ове позиве потписује секретар Суда.

Ако је поступак покренут по иницијати Суда, учесницима у поступку ће се доставити и решење Суда о покретању поступка, ако им оно није раније достављено.

Члан 28.

О времену и месту одржавања јавне расправе јавност се обавештава саопштењем објављеним на огласној табли у Суду.

Ако је питање о коме ће се расправљати на јавној расправи од посебног интереса за заштиту уставности или законитости, председник Суда може одлучити да се о дану и месту одржавања јавне расправе јавност обавести и путем штампе и других видова информација.

Члан 29.

Расправе се одржавају у просторијама Суда, али из оправданих разлога Суд може одлучити да се јавна расправа одржи у другим просторијама у седишту Суда или у другом месту ван седишта Суда.

Члан 30.

Расправом руководи председник Суда.

На расправи учествују сви чланови Суда, осим оних који су оправдано спречени.

Расправа се може одржати само ако је присутно најмање шест чланова Суда.

На почетку расправе председник Суда обавештава присутне о ком предмету ће се расправљати, утврђује ко је од позваних лица дошао на расправу и да ли су позвана лица уредно примила позиве.

После тога судија известилац излаже чињенице и питања од значаја за доношење одлуке, не износећи своје мишљење.

Даљи ток расправе одређује председник Суда имајући у виду обимност доказног материјала, значај одређених питања, природу предмета и друге околности које могу утицати на ток расправе.

Члан 31.

Судија известилац на расправи је судија који је водио претходни поступак. У случају његове спречености председник Суда одређује ко ће на расправи вршити дужност судије известиоца.

Ако је у претходном поступку учествовало више судија, судија известилац биће онај судија који је по распореду послова добио предмет, ако се судије друкчије не споразумеју.

Члан 32.

Судије које учествују на расправи имају право да од учесника у поступку и других лица која дају изјаве на расправи траже обавештења у вези са предметом о коме се расправља. Ако се на расправи изводе докази, судије имају право да сведоцима и вештацима постављају питања.

Члан 33.

У току расправе учесници у поступку имају право да износе и образлажу своје ставове и захтеве и одговарају на наводе о чињеницама који су изнети на расправи.

Члан 34.

Суд ће одлучити да ли ће се поново изводити докази који су изведени у претходном поступку.

Ако се на расправи укаже потреба да се изведу докази који нису изведени у претходном поступку, Суд може одлучити да се ти докази изведу непосредно на расправи, или пред одређеним судијом, или другим судом или органом.

Члан 35.

Суд може одлучити да се расправа одложи на одређено или неодређено време, ради прибављања и извођења нових доказа, ради прикупљања потребних података, обавештења и мишљења и у другим оправданим случајевима.

Члан 36.

Ако Суд не одлучи да се расправа одложи, председник Суда закључује расправу и после тога приступа се већању и гласању.

Члан 37.

Већању и гласању могу присуствовати само чланови Суда и записничар.

У већању и гласању могу учествовати и чланови Суда који нису присуствовали расправи.

Члан Суда који је спречен да учествује у већању и гласању може дати о предмету писмено мишљење, које ће се прочитати у току већања.

Приликом већања Суд може закључити да се одложи доношењем одлуке или да се одржи нова расправа о предмету.

Ако је потребно, пре одлучивања о суштини ствари чланови Суда гласају о појединим питањима од којих зависи доношење одлуке.

Члан 38.

О току расправе води се записник, који саставља записничар. Записник потписују председник Суда и записничар.

Седница

Члан 39.

Суд на седници може одлучивати о предлозима учесника у поступку ако не постоје процесне претпоставке за одлучивање о суштини ствари.

Суд на седници доноси опште акте о својој организацији и раду, одређује судију који ће замењивати председника Суда у случају његове спречености, одлучује о изузећу чланова Суда, утврђује распоред послова судија, поставља секретара Суда и доноси одлуке о другим питањима која су законом и пословником стављена у надлежност Суда, а којима Суд не одлучује на основу расправе.

Члан 40.

Седнице сазива и њима руководи председник Суда.

Председник Суда заказује седницу на захтев сваког судије, ако се ради о питању о коме по закону или овом пословнику одлучује Суд на седници.

Члан 41.

Ако Суд на седници одлучује о предлозима учесника у поступку, седници присуствују чланови Суда и записничар. Ако Суд одлучује о другим питањима, седници присуствује и секретар Суда, а по потреби и сви или одређени стручни сарадници и друга лица која позове председник Суда.

Седници су дужни да присуствују сви чланови Суда уколико нису оправдано спречени.

Седница се може одржати само ако је присутно најмање шест чланова Суда.

Члан суда који је спречен да присуствује седници може о предмету дати писмено мишљење, које ће се прочитати у току седнице.

Члан 42.

О сваком питању које је на дневном реду седнице расправља се, по правилу, после подношења писменог реферата.

Ако се одлучује о предлозима учесника у поступку, писмени реферат подноси судија који је водио претходни поступак. Он је и известилац на седници, осим у случајевима из члана 31. овог пословника.

У другим случајевима председник Суда одређује судију, секретара Суда или стручног сарадника који ће о поједином питању, по потреби, поднети писмени реферат и бити известилац на седници.

Члан 43.

О току седнице води се записник који потписују председник Суда и записничар.

О предлозима учесника у поступку о којима је Суд одлучивао на седници води се за сваки предмет посебан записник.

Члан 44.

На седници Суда на којој се већало и гласало после расправе саставља се посебан записник о већању и гласању.

Овај записник се чува у запечаћеном омоту и може се отворати само одлуком председника Суда.

Записник о већању и гласању саставља се и у случају ако одлука није донета на основу расправе а није донета једногласно.

У записнику о већању и гласању наводе се имена чланова Суда који су учествовали у већању и гласању и име записничара, датум већања и гласања и битна садржина одлуке. Овом записнику прилажу се и одвојена мишљења чланова Суда.

Записник о већању и гласању потписују председник Суда и записничар.

Састављање, потписивање и објављивање одлуке

Члан 45.

Одлуку писмено саставља судија који је био известилац.

Ако његово мишљење није прихваћено, њему ће се поверити састављање одлуке само ако на то пристане. У противном, председник Суда ће одредити који ће судија саставити одлуку.

Члан 46.

Одлуку потписују председник Суда и судија који је саставио одлуку. Примерак одлуке који се доставља учеснику у поступку потписује само председник Суда.

Ако се председник Суда не сложи са текстом одлуке, може захтевати да се у њему учине потребне исправке и допуне. Ако се судија коме је поверено да састави одлуку не сагласи са тим примедбама, председник Суда ће спорно питање изнети на решавање на седници.

Члан 47.

Кад одлука достављена учесницима у поступку садржи погрешке у преписивању, председник Суда донеће решење о исправци текста одлуке.

Члан 48.

Објављивање одлуке у службеним листовима врши се по одредбама Закона о Уставном суду Србије.

Препис одлука Суда која није објављена у неком од службених листава има право да тражи и добије свако ко има за то оправдан интерес.

О издавању преписа одлуке одлучује секретар Суда.

Праћење појава од интереса за уставност и законитост

Члан 49.

Ради праћења појава од интереса за остваривање уставности и законитости у Суду ће се евидентирати значајнији предлози и представке, проверавати и проучавати подаци на које указују учесници у поступку и друга лица која се Суду обраћају, проучавати законски прописи и други општи акти и извештаји и други материјали органа и организација.

Члан 50.

У Суду се образују посебне комисије за проучавање питања уставности и законитости у појединим областима друштвеног живота.

Ове комисије састављене су од судија и стручних сарадника, а њихов састав утврђује се распоредом послова.

У свом раду ове комисије се користе мишљењима научних института, управних и других органа, друштвених организација и појединих стручних, научних и других јавних радника.

Члан 51.

На основу предлога комисија из члана 50. овог пословника, Суд на седници утврђује какве мере би требало предузети ради отклањања неуставности или незаконитости и, сагласно члану 3. Закона о Уставном суду Србије, подноси Скупштини Социјалистичке Републике Србије одређене предлоге и мишљења.

Ако у погледу датих предлога не постоји сагласност чланова Суда, могу се одвојена мишљења саопштити Републичкој скуштини ако то Суд одлучи и ако то затраже чланови Суда који су одвојили мишљење.

Радни састанци

Члан 52.

Ради разматрања питања која се односе на пословање и начин рада Суда, председник Суда, по потреби, сазива радне састанке.

На радне састанке председник Суда може позивати чланове Суда, стручне сараднике, административне службенике и друга лица.

Радне састанке стручних сарадника и административних службеника може сазивати и секретар Суда.

Организација стручних и административних служби

Члан 53.

Стручне и административне послове у Суду врши секретар Суда, стручни сарадници, референти, библиотека са службом за информације и документацију, писарница, дактилобиро, технички секретари, други службеници и техничко особље.

Члан 54.

Секретар Суда помаже председнику Суда у вршењу његових функција, а нарочито у припремању расправа, седница и радних састанака.

Секретар Суда стара се да се сви стручни и административни послови у Суду врше уредно и на време. Он обавештава учеснике у поступку о месту и времену одржавања расправа и одређује стручне сараднике који ће водити записник на расправи, седници, односно радном састанку. Он се стара о достављању одлука учесницима у поступку и о објављивању одлука у службеним листовима.

Секретар Суда врши и друге послове предвиђене Законом о Уставном суду Србије и овим пословником и послове које му одреди председник Суда.

Члан 55.

На седницама на којима се одлучује о организацији и раду Суда секретар Суда има право да изложи своје мишљење о свим питањима која су на дневном реду седнице. Он је дужан да се стара о извршавању закључака донесених на седници Суда који се односе на организацију и рад Суда.

Члан 56.

Секретара Суда у случају његове спречености замењује стручни сарадник кога одреди председник Суда.

Члан 57.

Стручни сарадници у Суду проучавају предлоге и представке упућене Суду, сарађују у комисијама за проучавање питања из одређених области и врше друге стручне послове из области за које су одређени распоредом послова.

Члан 58.

Стручни сарадник који је у претходном поступку сарађивао са судијом на одређеном предмету је, по правилу, записничар на расправи или седници Суда кад се о томе предмету буде одлучивало.

Стручном сараднику за вођење записника обезбеђује се, по потреби, техничка помоћ.

Стручни сарадник потписује записник који је саставио.

Члан 59.

Библиотека са службом за информације и документацију прибавља и сређује, према упутствима секретара Суда, информације о појавама које су од интереса за остваривање уставности и законитости и води евиденцију прописа, судских одлука, издања и публикација и других материјала потребних за рад Суда.

Члан 60.

Организацију и рад библиотеке са службом за информације и документацију и административно пословање одређује Суд посебним правилницима.

Печат

Члан 61.

Суд има свој печат који има облик круга пречника до 32 mm.

Печат суда садржи грб Социјалистичке Републике Србије око кога је натпис ћирилицом на српскохрватском језику: „Уставни суд Србије – Београд”.

Печат суда ставља се на одлуке и решења Суда и на друге акте којима Суд службено општи са другим органима, организацијама или грађанима.

Члан 62.

Суд има и печат мањег обима (мали печат), који има облик круга пречника од 20 mm.

Мали печат Суда садржи грб Социјалистичке Републике Србије око кога је назив и седиште Суда на српскохрватском језику написан ћирилицом.

Мали печат служи за разна оверавања и слично.

Завршна одредба

Члан 63.

Овај пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

ГЛАВА II

УСТАВ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ¹⁴⁾

* * *

Глава IV

УСТАВНОСТ И ЗАКОНИТОСТ

Члан 224.

Ради остваривања уставом и законом утврђених друштвено-економских и политичких односа и ради заштите слобода и права човека и грађанина, самоуправљања, друштвене својине, самоуправних и других права организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница и друштвено-политичких заједница, обезбеђује се заштита уставности и законитости.

НАПОМЕНА:

У периоду од 1974. до 1990. године у Социјалистичкој Републици Србији постојали су и деловали и уставни судови социјалистичких аутономних покрајина – Уставни суд Војводине и Уставни суд Косова. Уставни суд Војводине установљен је Уставом Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, број 4/74), а Уставни суд Косова Уставом Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова”, број 4/74). Одредбама чл. 395–414. Устава Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине и одредбама чл. 372–393. Устава Социјалистичке Аутономне покрајине Косова била су уређена питања надлежности, поступка пред уставним судом, правно дејство, објављивање и извршење његових одлука, састав и организација уставног суда. Поступак пред уставним судовима аутономних покрајина и правно дејство њихових одлука уређивани су и покрајинским законом, док су уставни судови аутономних покрајина самостално уређивали и своју организацију и рад. Доношењем Устава Републике Србије 1990. године престали су да постоје Уставни суд Војводине и Уставни суд Косова. Сагласно члану 70. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука („Службени гласник Републике Србије”, број 32/1991) предмете, архиву и други регистратурски материјал, Уставни суд Србије преузео је од Уставног суда Војводине и Уставног суда Косова.

14) Републичко веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије је на седници одржаној 25. фебруара 1974. године донело Одлуку о проглашењу Устава Социјалистичке Републике Србије. Одлука и текст Устава објављени су у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 8/1974. Устав је престао да важи доношењем Устава Републике Србије 1990. године.

Члан 225.

Старање о уставности и законитости је дужност судова, органа друштвено-политичких заједница, организације удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, као и носилаца самоуправних, јавних и других друштвених функција.

Уставни судови обезбеђују заштиту уставности, као и законитост у складу с уставом, односно покрајинским уставом.

Право и дужност радних људи и грађана је да дају иницијативу за заштиту уставности и законитости.

Члан 226.

Покрајински устав не може бити у супротности с Уставом Социјалистичке Републике Србије.¹⁵⁾

Члан 227.

Сви закони и други прописи и општи акти органа друштвено-политичких заједница, као и самоуправни општи акти организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, морају бити у сагласности с овим уставом.

Члан 228.

Покрајински закони и други прописи и општи акти органа друштвено-политичких заједница, као и самоуправни општи акти организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, у покрајини морају бити у сагласности са републичким законом, односно другим републичким прописом, који се примењује на целој територији Републике.

Прописи и други општи акти органа других друштвено-политичких заједница, као и самоуправни општи акти организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница, у Републици морају бити у сагласности са републичким законом и другим републичким прописом.¹⁶⁾

Члан 229.

Ако покрајински закон или други пропис и општи акт органа друштвено-политичке заједнице, као и самоуправни општи акт организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице, у покрајини није у сагласности са републичким законом који се примењује на целој територији Републике, примењиваће се, до одлуке Уставног суда Србије, републички закон.

Ако пропис или други општи акт органа друге друштвено-политичке заједнице, као и самоуправни општи акт организације удруженог рада и

15) Овај члан допуњен је тачком 1. Амандмана XXIX.

16) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

друге самоуправне организације и заједнице, у Републици није у сагласности са републичким законом, примењиваће се до одлуке Уставног суда Србије, републички закон.

Ако орган који одлучује о појединачним стварима сматра да пропис или други општи акт, или самоуправни општи акт, није у сагласности са републичким законом, дужан је да покрене поступак пред Уставним судом Србије.¹⁷⁾

Члан 230.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије има право да, до одлуке Уставног суда Србије, обустави извршење прописа и другог општег акта општинског органа који није у сагласности с овим уставом или републичким законом.

Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије може предложити Уставном суду Србије да обустави извршење прописа или другог општег акта извршног већа скупштине аутономне покрајине или покрајинског органа управе који није у сагласности с Уставом Социјалистичке Републике Србије или републичким законом који се примењује на целој територији Републике.

Извршно веће скупштине аутономне покрајине има право да, до одлуке Уставног суда Србије, обустави извршење прописа или другог општег акта општинског органа на територији покрајине који није у сагласности с овим уставом или републичким законом који се примењује на целој територији Републике. Ако извршно веће скупштине аутономне покрајине не обустави извршење таквог акта, то може учинити Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије.

Скупштина општине има право да, до одлуке Уставног суда Србије, обустави извршење општег акта организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице који није у сагласности с овим уставом или републичким законом, ако законом није одређено да такав акт обуставља орган друге друштвено-политичке заједнице. Ако Општинска скупштина не обустави извршење таквог акта, то може учинити Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије, односно извршно веће скупштине аутономне покрајине.¹⁸⁾

Члан 231.

Скупштина друштвено-политичке заједнице може укинути или поништити противустанован или незаконит пропис или други општи акт свог извршног и управног органа.

Извршни орган скупштине друштвено-политичке заједнице може укинути противустанован или незаконит пропис или други општи акт управног органа исте друштвено-политичке заједнице.

17) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

18) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

Члан 232.

Закони и други прописи и општи акти органа друштвено-политичких заједница објављују се пре него што ступе на снагу.

Самоуправни општи акти не могу се примењивати пре него што се на одговарајући начин објаве.

Републички закон и други прописи и општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања.

Само из нарочито оправданих разлога може се одредити да републички закон и други пропис или општи акт ступи на снагу у року краћем од осам дана од дана објављивања или истог дана кад је објављен.

Члан 233.

Закони и други прописи и општи акти републичких органа, као и прописи и други општи акти органа општине и аутономне покрајине, објављују се на српскохрватском језику, а закони и други прописи и општи акти органа аутономне покрајине објављују се и на језику народности одређеном покрајинским уставом.

Републички закони и други прописи и општи акти који се примењују на целој територији Републике објављују се и на албанском и мађарском језику.

Статутом општине, у складу с овим уставом, покрајинским уставом и законом, одређује се на којим се језицима народности објављују прописи и други општи акти скупштине општине и њених органа.

Статутом организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице, у складу с овим уставом, покрајинским уставом и статутом општине, одређује се на коме језику народности се објављују њихови општи акти.

Члан 234.

Закони и други прописи и општи акти републичких органа објављују се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”. Начин објављивања ових аката у области народне одбране који су утврђени као тајна одређује се тим актима.

Покрајинским уставом, статутом општине, статутом организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице одређује се начин објављивања њихових општих аката.

Члан 235.

Закони и други прописи и општи акти не могу имати повратно дејство.¹⁹⁾

Само законом се може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес, имају повратно дејство.

19) Став 1. овог члана замењен је тачком 2. Амандмана XXIX.

Кажњива дела се утврђују и казне за ова дела изричу према закону, односно другом пропису који је важио у време извршења дела, осим ако је нови закон, односно пропис, блажи за учиниоца.

Члан 236.

Сви појединачни акти и мере органа управе и других државних органа кои врше извршне и управне послове, као и појединачни акти организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница које они доносе у вршењу јавних овлашћења, морају се заснивати на закону или другом законито донесеном пропису.

Члан 237.

Државни органи, као и организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице које врше јавна овлашћења, могу у појединачним стварима решавати о правима и обавезама или, на основу закона, примењивати мере принуде или ограничења, само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта изјави жалбу или употреби друго законом предвиђено правно средство.

Органи управе могу налагати обавезе појединим самоуправним организацијама и заједницама у погледу њиховог рада само ако су за то законом изричито овлашћени и у законом прописаном поступку.

Члан 238.

Против решења и других појединачних аката судских, управних и других државних органа, као и против таквих аката самоуправних организација и заједница које врше јавна овлашћења, донесених у првом степену, може се изјавити жалба надлежног органу.

Законом се, изузетно, у одређеним случајевима може искључити жалба, ако је на други начин обезбеђена заштита права и законитости.

Члан 239.

О законитости коначних појединачних аката којима државни органи или самоуправне организације и заједнице које врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама, одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита.

Само законом може се, изузетно, у одређеним врстама управних ствари искључити управни спор.

Члан 240.

Државни органи и организације које врше јавна овлашћења воде поступак на српскохрватском језику.²⁰⁾

20) Ст. 1, 2. и 3. овог члана замењени су Амандманом XXVII.

Државни органи и организације које врше јавна овлашћења воде поступак и на језику народности који се одреди статутом општине или општим актом организације удруженог рада или друге самоуправне организације и заједнице.

Покрајинским уставом одређују се језици на којима се води поступак у државним органима и организацијама на територији аутономне покрајине.

Незњање језика на коме се води поступак не сме бити сметња за одбрану и остваривање права и оправданих интереса грађана и организација.

Свакоме је зајемчено право да у поступку пред судом или другим државним органом, организацијом удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама, које у вршењу јавних овлашћења решавају о правима и обавезама грађана, употребљава свој језик и да се у том поступку упознаје са чињеницама на свом језику.²⁰⁾

* * *

Члан 317.

Скупштина СРС, као основни носилац права и дужности Републике, непосредно и искључиво:

...

19. бира и разрешава ... председника и судије Уставног суда Србије...

* * *

Члан 336.

На заједничкој седници већа Скупштине СРС одлучује се о:
... избору и разрешењу председника и судија Уставног суда Србије...

* * *

Глава XV

УСТАВНИ СУД СРБИЈЕ²¹⁾

Члан 401.

Уставни суд Србије:

1. одлучује о сагласности републичког закона с Уставом Социјалистичке Републике Србије, осим закона који се доносе сагласношћу Скупштине СРС и скупштина аутономних покрајина;

2. одлучује о сагласности покрајинског закона и других прописа и општих аката државних органа, организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница у покрајини с Уставом СРС и републичким законом и другим републичким прописом који се примењују на целој територији Републике;

20) Ст. 1, 2. и 3. овог члана замењени су Амандманом XXVII.

21) Глава XV допуњена је тачком 7. Амандмана XLIV.

3. одлучује о сагласности прописа и других општинских аката државних органа, организација удруженог рада и других самоуправних организација и заједница с Уставом СРС, са републичким законом и другим републичким прописом, као и о томе да ли су ти акти у супротности са савезним законом за чије су извршавање одговорни органи у Републици;

4. решава спорове о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница, ако за решавање таквих спорова законом није предвиђена надлежност другог суда;

5. решава о сукобу надлежности између судова и других органа у Републици;

6. врши друге послове који су му стављени у надлежност овим уставом.

Уставни суд Србије може оцењивати уставност закона и уставност и законитост прописа и општинских аката органа друштвено-политичких заједница и самоуправних општинских аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.²²⁾

Члан 402.

Уставни суд Србије даје мишљење Скупштини СРС о томе да ли је покрајински устав у супротности с Уставом СРС.²³⁾

Члан 403.

Уставни суд Србије прати појаве од интереса за остваривање уставности и законитости, обавештава Скупштину СРС о стању и проблемима остваривања уставности и законитости и даје Скупштини СРС мишљења и предлоге за доношење и измену закона и предузимање других мера ради обезбеђивања уставности и законитости и заштите права самоуправљања и других слобода и права грађана и самоуправних организација и заједница.

404.

Кад Уставни суд Србије утврди да надлежни орган није донео пропис за извршавање одредаба Устава СРС, републичког закона или других републичких прописа и општинских аката, а био је дужан да такав пропис донесе, обавестиће о томе Скупштину СРС.

Члан 405.

Уставни суд Србије може, у току поступка, до доношења коначне одлуке, наредити обуставу извршења појединачног акта или радње која је предузета на основу закона или другог прописа и општег акта органа друштвено-политичке заједнице или самоуправног општег акта, чија се

22) Одређени делови овог члана замењени су на одговарајући начин тачком 3. Амандмана XXIX, а тачка 1. у ставу 1. замењена је тачком 1. Амандмана XLIV.

23) Овај члан укинут је тачком 1. Амандмана XXIX.

уставност, односно законитост оцењује ако би њиховим извршењем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

Члан 406.

Рад Уставног суда Србије је јаван.

Члан 407.

Уставни суд Србије састоји се од председника и десет судија које бира Скупштина СРС.

Председник и судије Уставног суда Србије бирају се на осам година и не могу бити поново бирани на исту функцију.²⁴⁾

Председник и судије Уставног суда Србије не могу у исто време вршити функције у државним или самоуправним органима.

Председник и судије Уставног суда Србије уживају имунитет као и делегати у Скупштини СРС. О имунитетским правима председника и судија Уставног суда Србије одлучује Уставни суд Србије.

Члан 408.

Председник и судије Уставног суда Србије могу пре истека мандата бити разрешени само ако сами затраже да буду разрешени, ако буду осуђени за кривично дело на казну лишења слободе или ако трајно изгубе радну способност за вршење своје функције.

Разлоге за разрешење председника и судија Уставног суда Србије пре истека њиховог мандата утврђује Уставни суд и о томе обавештава Скупштину СРС.

Ако председник или судија Уставног суда Србије затражи да буде разрешен дужности, а Скупштина СРС не донесе одкуку о овом захтеву у року од три месеца од дана подношења захтева, Уставни суд ће, на тражење председника или судије Уставног суда, утврдити да му је престала дужност у Уставном суду и о томе обавестити Скупштину СРС.

Уставни суд Србије може одлучити да председник или судија Уставног суда против кога је покренут кривични поступак не врши дужност у Уставном суду док тај поступак траје.

Члан 409.

Председник и судије Уставног суда Србије пре ступања на дужност дају пред председником Скупштине СРС свечану изјаву, у тексту који утврди Скупштина СРС.

Члан 410.

Ако Уставни суд Србије утврди да републички или покрајински закон није у сагласности с Уставом СРС, односно покрајински закон није

24) Став 2. овог члана замењен је Амандманом IV.

у сагласности са републичким законом који се примењује на целој територији Републике, утврдиће то својом одлуком коју доставља надлежној скупштини.

Надлежна скупштина дужна је да, у року од шест месеци од дана достављања одлуке Уставног суда Србије, усклади закон са Уставом СРС, односно да покрајински закон усагласи са републичким законом.

На захтев надлежне скупштине, Уставни суд Србије може продужити рок за усаглашавање закона најдуже још за шест месеци.²⁵⁾

Ако надлежна скупштина, у одређеном року, не усклади закон с Уставом СРС, односно покрајински закон са републичким законом који се примењује на целој територији Републике, одредбе закона које нису у сагласности с Уставом СРС, односно одредбе покрајинског закона које нису у сагласности са републичким законом, престају да важе, што ће Уставни суд Србије утврдити својом одлуком.

Члан 411.

Кад уставни суд Србије утврди да пропис, осим закона, или други општи акт органа друштвено-политичке заједнице, или самоуправни општи акт није у сагласности с Уставом СРС или републичким законом, односно да је у супротности са савезним законом, за чије су извршавање одговорни органи у Републици, поништиће или укинуги тај пропис или општи акт, односно оне његове одредбе које нису у сагласности с Уставом СРС и републичким законом, односно које су у супротности са савезним законом.²⁶⁾

Члан 412.

Закони за које је утврђено да су престали да важе и други прописи и општи акти органа друштвено-политичких заједница и самоуправни општи акти који су поништени или укинуги неће се примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда Србије, ако до тог дана нису правоснажно решени.

Прописи и други општи акти, донесени за извршење прописа или самоуправни општих аката који се више не могу примењивати, неће се примењивати од дана објављивања одлуке Уставног суда Србије, ако из одлуке произлази да су ти прописи и други општи акти противни Уставу СРС, републичком закону или савезном закону за чије су извршавање одговорни органи у Републици.

Извршење правоснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може се ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето – обуставиће се.²⁷⁾

25) Став 2. овог члана замењен је тачком 2. амандмана XLIV.

26) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

27) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

Члан 413.

Свако може дати иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости.

Поступак пред Уставним судом Србије могу покренути:

- 1) Скупштина СРС, скупштина аутономне покрајине, скупштина општине и Скупштина града Београда;
- 2) Председништво СРС и председништво аутономне покрајине;
- 3) Извршно веће Скупштине СРС и извршно веће скупштине аутономне покрајине, осим за оцењивање уставности и законитости прописа које доноси скупштина одговарајуће друштвено-политичке заједнице;
- 4) уставни суд аутономне покрајине;
- 5) суд, ако се питање уставности и законитости постави у поступку пред судом;
- 6) републички и покрајински јавни тужилац, ако се питање уставности и законитости постави у раду односног јавног тужиоца;
- 7) републички и покрајински друштвени правобранилац самоуправљања;²⁸⁾
- 8) организација удруженог рада, месна заједница, самоуправна интересна заједница и друга самоуправна организација и заједница, ако је повређено њено право утврђено Уставом СРС, републичким законом или савезним законом за чије су извршавање одговорни органи у Републици;
- 9) републички или покрајински секретар или други функционер који руководи радом републичког или покрајинског органа управе и други републички или покрајински орган, сваки у свом делокругу, осим за оцењивање уставности закона, супротности између републичког и покрајинског закона, као и за оцењивање уставности и законитости прописа извршног већа скупштине одговарајуће друштвено-политичке заједнице;
- 10) орган који је по уставу и закону овлашћен да обустави извршење прописа или другог општег акта органа друштвено-политичке заједнице и самоуправног општег акта, због његове несагласности са Уставом СРС и републичким законом, односно у супротности са савезним законом за чије су извршавање одговорни органи у Републици;
- 11) Служба друштвеног књиговодства у Републици и аутономној покрајини.

Уставни суд Србије може и сам покренути поступак за оцењивање уставности и законитости.²⁹⁾

Члан 414.

Свако коме је повређено право коначним или правоснажним појединачним актом, донесеним на основу закона или другог прописа и општег акта друштвено-политичке заједнице или самоуправног општег акта, који према одлуци Уставног суда Србије није у сагласности с Уставом СРС или

28) Став 2. тачка 7. овог члана замењена је тачком 3. Амандмана XLIV..

29) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

републичким законом, односно који је у супротности са савезним законом, за чије су извршавање одговорни органи у Републици, има право да тражи од надлежног органа измену тог појединачног акта.

Предлог за измену коначног или правоснажног појединачног акта, донесеног на основу закона или другог прописа и општег акта органа друштвено-политичке заједнице и самоуправног општег акта, који према одлуци Уставног суда Србије није у сагласности с Уставом СРС или републичким законом, односно који је у супротности са савезним законом за чије су извршавање одговорни органи у Републици, може се поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, ако од достављања појединачног акта до доношења одлуке Уставног суда није протекло више од једне године.³⁰⁾

Кад суд правоснажном одлуком одбије да примени пропис или општи акт органа друштвено-политичке заједнице или самоуправни општи акт због његове несагласности с Уставом СРС или законом, а Уставни суд Србије утврди да таква несагласност не постоји, свако коме је повређено неко право може захтевати измену правоснажне одлуке суда у року од једне године од дана објављивања одлуке Уставног суда Србије.

Ако се утврди да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед примене прописа који није у сагласности с Уставом СРС или законом, Уставни суд Србије може одредити да се ове последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин.³¹⁾

Члан 415.

Ако је покренут поступак за оцењивање уставности и законитости прописа или другог општег акта органа друштвено-политичке заједнице или самоуправног општег акта, за који се утврди да је истовремено противан Уставу СРС или републичком закону и покрајинском уставу или покрајинском закону, оцену уставности и законитости врши уставни суд покрајине, оцењујући само сагласност тог прописа или другог општег акта са покрајинским уставом, односно покрајинским законом.

Ако уставни суд покрајине одлучи да је пропис или други општи акт сагласан покрајинском уставу, односно покрајинском закону, доставиће предмет Уставном суду Србије ради оцењивања сагласности прописа или другог општег акта с Уставом СРС и републичким законом.³²⁾

Члан 416.

Државни органи, организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице, као и носиоци самоуправних, јавних и других друштвених функција, дужни су Уставном суду Србије, на његов захтев,

30) Став 2. овог члана замењен је тачком 4. Амандмана XLIV..

31) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

32) Овај члан замењен је тачком 5. Амандмана XLIV.

давати податке и обавештења потребна за рад Уставног суда и предузимати, по налогу Уставног суда, радње које су од интереса за вођење поступка.

Члан 417.

Уставни суд Србије доноси одлуке и решења већином гласова свих чланова Суда.

Уставни суд Србије доноси одлуке, по правилу, на основу јавне расправе.

Члан Уставног суда Србије који одвоји мишљење има право и дужност да га писмено изложи и образложи.

Члан 418.

Кад је у току поступка закон, други пропис или општи акт органа друштвно-политичке заједнице или самоуправни општи акт доведен у сагласност с Уставом СРС, односно законом, али нису отклоњене последице неуставности, односно незаконитости, Уставни суд Србије може одлуком утврдити да закон, други пропис или општи акт није био у сагласности с Уставом СРС и законом.

Ова одлука Уставног суда Србије има исто правно дејство као одлука којом се утврђује да је закон престао да важи, односно којом се укида или поништава други пропис или општи акт.³³⁾

Члан 419.

Одлуке Уставног суда Србије су обавезне и извршне.

У случају потребе, извршење одлука Уставног суда Србије обезбеђује Извршно веће Скупштине СРС.

Уставни суд Србије може захтевати да се према одговорном лицу предузму мере због неизвршења одлуке Уставног суда Србије.

Члан 420.

Одлуке Уставног суда Србије објављују се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, као и у службеном гласилу у коме је објављен закон или други пропис и општи акт органа друштвено-политичке заједнице или на начин на који се објављује самоуправни општи акт о коме је Уставни суд Србије одлучивао.

Члан 421.

Ближе одредбе о поступку пред уставним судом Србије утврђују се законом. Уставни суд Србије уређује организацију свог рада.³⁴⁾

* * *

33) Одређени делови овог члана замењени су тачком 3. Амандмана XXIX.

34) Овај члан замењен је тачком 6. Амандмана XLIV.

АМАНДМАНИ I–VIII НА УСТАВ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ³⁵⁾

* * *

АМАНДМАН IV³⁶⁾

1. Судије Уставног суда Србије бирају се на време од осам година и не могу бити поново бирани за судије тог суда.

Председник Уставног суда Србије бира се из реда судија тог суда на једну годину и може бити биран још једном на исту функцију.

2. Овим амандманом замењује се одредба члана 407. став 2. Устава СРС.

* * *

АМАНДМАН VIII

...

9. На заједничкој седници већа Скупштине СРС одлучују о: ... избору председника и судија Уставног суда Србије.

Тачком 9. овог амандмана замењује се одредба члана 336. Устава СРС.

...

35) Скупштина Социјалистичке Републике Србије је на заједничкој седници свих већа одржаној 13. јула 1981. године донела Одлуку о проглашењу Амандмана I–VIII на Устав Социјалистичке Републике Србије. Одлука и текст Амандмана објављени су у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 41/1981.

36) Амандман IV тачка 1. став 2. замењен је тачком 3. Амандмана 40.

АМАНДМАНИ IX–XLIX НА УСТАВ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ³⁷⁾

* * *

АМАНДМАН XXVII

У Социјалистичкој Републици Србији у службеној и јавној употреби је српскохрватски језик и његова писма – ћирилица и латиница.

У Социјалистичкој Републици Србији, на подручјима на којима живе поједине народности, у равноправној службеној и јавној употреби су српскохрватски језик и његова писма и језици тих народности и њихова писма, у складу са уставом и законом.

Републичким законом одређује се када је у службеној и јавној употреби ћирилично писмо. У раду овлашћења у Социјалистичкој Републици Србији у употреби је ћирилично писмо, ако за поједине случајеве републичким законом није другачије одређено.

Покрајинским уставом, у складу са овим уставом, утврђују се језици народности у равноправној службеној и јавној употреби на територији аутономне покрајине. Аутономна покрајина обезбеђује равноправност језика и писама народности са српскохрватским језиком и његовим писмима.

Овим амандманом допуњује се члан 146. и замењују члан 240. ст. 1–3. Устава СР Србије.

* * *

АМАНДМАН XXIX

1. Уставни суд Србије даје мишљење Скупштини СР Србије о томе да ли је покрајински устав у супротности с Уставом СР Србије.

Кад Скупштина СР Србије, на основу мишљења Уставног суда Србије, утврди да су поједине одредбе устава аутономне покрајине у супротности с Уставом СР Србије, о томе обавештава скупштину аутономне покрајине. Ако у року од годину дана скупштина аутономне покрајине не отклони ову супротност, те одредбе устава аутономне покрајине не могу се примењивати.

Тачком 1. допуњује се члан 226. Устава СР Србије.

Укида се члан 402. Устава СР Србије.

37) Скупштина Социјалистичке Републике Србије је на седницама Већа удруженог рада, Већа општина и Друштвено-политичког већа, одржаним 28. марта 1989. године донела Одлуку о проглашењу Амандмана IX до XLIX на Устав Социјалистичке Републике Србије. Одлука и текст Амандмана објављени су у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 11/1989.

2. Закони и други прописи и општи акти органа друштвено-политичких заједница не могу имати повратно дејство.

Општи акти самоуправних интересних заједница и других облика самоуправног организовања у којима се задовољавају потребе и интереси друштва, а којима се на општи начин утврђују обавезе организација удруженог рада, радних људи и грађана у односу на те потребе и интересе, не могу имати повратно дејство.

Тачком 2. замењује се члан 235. став 1. Устава СР Србије.

3. Самоуправни општи акти организација удруженог рада, самоуправних организација и заједница не могу бити у супротности са републичким законом, а ти акти самоуправних организација и заједница у аутономној покрајини не могу бити у супротности са републичким законом који се примењује на ценој територији Републике.

Тачком 3. замењују се, на одговарајући начин, одређени делови чл. 228–230, 401, 411–414. и 418. Устава СР Србије.

* * *

АМАНДМАН XL

1. У остваривању кадровске политике у органима Републике води се рачуна о заступљености припадника народа и народности са територије целе Републике, у складу са положајем и надлежностима тих органа.

Тачком 1. допуњује се Део III Устава СР Србије.

...

3. Председник Уставног суда Србије бира се из реда судија тог суда на четири године, и не може бити поново биран на исту функцију.

Тачком 3. замењује се Амандман IV тачка 1. став 2. на Устав СР Србије.

АМАНДМАН XLI

...

7. На заједничкој седници већа Скупштине СР Србије одлучују о: ... избору и разрешењу председника и судија Уставног суда Србије...

* * *

АМАНДМАН XLIV

1. Уставни суд Србије одлучује о сагласности републичког закона с Уставом СР Србије.

Тачком 1. замењује се члан 401. став 1. тачка 1. Устава СР Србије.

2. На захтев надлежне скупштине, Уставни суд Србије може продужити рок за усаглашавање закона најдуже још за три месеца.

Тачком 2. замењује се члан 410. став 3. Устава СР Србије.

3. Друштвени правобранилац самоуправљања може покренути поступак пред Уставним судом Србије.

Тачком 3. замењује се члан 413. став 2. тачке 7. Устава СР Србије.

4. Предлог за измену коначног или правоснажног појединачног акта донесеног на основу закона или другог прописа и општег акта органа друштвено-политичке заједнице и самоуправног општег акта који према одлуци Уставног суда Србије није у сагласности с Уставом СР Србије или републичким законом, односно који је у супротности са савезним законом за чије су извршавање одговорни органи у Републици, може се поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке у „Службеном гласнику СР Србије”, ако од достављања појединачног акта до подношења иницијативе или предлога за покретање поступка није прошло више од једне године.

Тачком 4. замењује се члан 414. став 2. Устава СР Србије.

5. Ако је покренут поступак за оцењивање уставности и законитости закона или другог прописа или другог општег акта органа друштвено-политичке заједнице или самоуправног акта за који се тврди да је истовремено противан Уставу СР Србије или републичком закону и покрајинском уставу или покрајинском закону, оцену уставности и законитости врши уставни суд аутономне покрајине, оцењујући само сагласност закона или другог прописа или другог општег акта органа друштвено-политичке заједнице или самоуправног акта са покрајинским уставом, односно покрајинским законом.

Ако уставни суд аутономне покрајине у року од шест месеци не донесе одлуку или одлучи да је закон или други пропис или други општи акт органа друштвено-политичке заједнице или самоуправни акт сагласан покрајинском уставу, односно покрајинском закону, Уставни суд Србије наставиће поступак оцењивања уставности и законитости закона или другог прописа или другог општег акта органа друштвено-политичке заједнице или самоуправног акта с Уставом СР Србије и републичким законом.

Тачком 5. замењује се члан 415. Устава СР Србије.

6. Поступак пред Уставним судом Србије и организацију Уставног суда Србије уређује Уставни суд Србије.

Тачком 6. замењује се члан 421. Устава СР Србије.

7. Судија Уставног суда Србије разрешава се ове функције и пре истека мандата кад испуни услове за остваривање права на пензију утврђене законом.

Тачком 7. допуњује се Део трећи, Глава XV Устава СР Србије.

* * *

ЗАКОН

О ПОСТУПКУ ПРЕД УСТАВНИМ СУДОМ СРБИЈЕ³⁸⁾

Члан 1.

Овим законом ближе се уређују поступак пред Уставним судом Србије и друга питања од значаја за спровођење поступка.

Глава I

ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 2.

Уставни суд Србије (у даљем тексту: Уставни суд) води поступак у складу са одредбама Устава Социјалистичке Републике Србије и овог закона.

У питањима поступка која нису уређена овим законом Уставни суд може сходно применити одговарајућа правила процесних закона.

Члан 3.

Уставни суд одлучује у седници коју чине сви чланови Уставног суда. Одлуке и решења Уставног суда доносе се већином гласова свих чланова Уставног суда.

Члан 4.

Рад Уставног суда је јаван.

Јавност рада Уставног суда обезбеђује се јавним расправљањем, објављивањем његових одлука, обавештавањем јавности о његовом раду и на други начин, сагласно актима Уставног суда донетим на основу закона.

Члан 5.

Уставни суд оцењује уставност и законитост слободно и независно обезбеђујући остваривање Устава и закона у складу са основним циљевима социјалистичке самоуправне изградње и ради заштите уставности и законитости у Социјалистичкој Републици Србији и Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији.

38) Скупштина Социјалистичке Републике Србије је на седницама Већа удруженог рада, Већа општина и Друштвено-политичког већа, одржаним 18. децембра 1975. године донела Закон о поступку пред Уставним судом Србије. Текст Закона објављен је у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 51/1975. Овај закон престао је да важи доношењем Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука 1991. године („Службени гласник Републике Србије”, број 32/1991).

Члан 6.

Поступак пред Уставним судом води се на српскохрватском језику.

У поступку пред Уставним судом свакоме се обезбеђује употреба свог језика, на начин и под условима одређеним законом и општим актима Уставног суда у складу са законом.

Члан 7.

Учесници у поступку сnose своје трошкове.

У поступку пред Уставним судом не плаћа се такса.

Одредба става 1. овог члана не односи се на преписе списа које врши Уставни суд на захтев учесника и других заинтересованих лица.

Члан 8.

Уставни суд води поступак на основу предлога овлашћених органа, организација и заједница а може и на основу њихових иницијатива и иницијатива сваког радног човека и грађанина.

Уставни суд води поступак и по својој иницијативи.

Уставни суд користи или тражи мишљење сваког ко може да допринесе заштити уставности и законитости.

Глава II

УЧЕСНИЦИ У ПОСТУПКУ

Члан 9.

Учесником у поступку сматрају се:

– органи, организације и заједнице предвиђене у члану 413. став 2. и члану 229. став 3. Устава Социјалистичке Републике Србије (у даљем тексту: овлашћени предлагачи),

– органи и организације чији је акт (закон, други пропис или општи акт) предмет оцене уставности и законитости (у даљем тексту: доносилац акта),

– свако по чијој се иницијативи води поступак,

– скупштина друштвено-политичке заједнице која је поднела предлог за решавање спора о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница и скупштина друштвено-политичке заједнице чији је акт или радња повод овом спору,

– подносилац предлога за решавање сукоба надлежност, као и суд и орган који прихвата или одбија надлежност у предмету по коме је настао сукоб.

Члан 10.

У поступку пред Уставним судом орган, организацију и заједницу представљају њихови законом или општим актом утврђени представници. Уз представника у поступку могу учествовати и овлашћена стручна лица.

Учеснике у поступку могу заступати пуномоћници на основу пуномоћја издатог за заступање пред Уставним судом.

Члан 11.

Овлашћени предлагач има право односно дужност: да даје предлоге у поступку; да пружа потребне податке и обавештења у току поступка и на расправи односно седници којој присуствује; да подноси или назначава доказе и да предузима и друге радње од значаја за правилан ток поступка и утврђивање правног стања ствари о питању по коме се води поступак.

Овлашћени предлагач може одустати од предлога за оцену уставности и законитости односно предлога за решавање сукоба надлежности или другог спора.

Овлашћени предлагач има право да изнесе свој став и разлоге писмено током поступка, односно усмено на расправи или седници, као и да да одговор на наводе и разлоге других учесника у поступку.

Овлашћени предлагач има право да се упозна са предметом и да врши преписе исправа садржаних у предмету.

Ова права по правилу имају и учесници по чијој се иницијативи води поступак.

Члан 12.

Учесници у поступку могу разгледати предмете и тражити преписе списка.

Члан 13.

Доносилац акта поводом кога се покреће поступак дужан је у одређеном року дати одговор на предлог односно решење о покретању поступка као и податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање.

Потребне податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање дужни су, на захтев Уставног суда, да дају и други органи, организације и заједнице.

Ако у одређеном року Уставни суд не добије одговор, поступак се може наставити, а Уставни суд ће предузети мере да обезбеди тражене податке и обавештења кад су неопходни за оцену одређеног питања.

Глава III

ПОКРЕТАЊЕ ПОСТУПКА

1. Покретање поступка за оцењивање уставности и законитости

Члан 14.

Поступак за оцењивање уставности закона односно уставности и законитости другог прописа или општег акта покреће се подношењем предлога овлашћеног предлагача.

Сваки члан Уставног суда може предложити да се покрене поступак за оцењивање уставности и законитости.

Поступак за оцењивање уставности и законитости поводом представке којом се даје иницијатива за покретање поступка, као и поводом предлога члана Уставног суда покреће Уставни суд решењем које доноси на седници.

Члан 15.

Поступак се сматра покренутим оног дана када је предлог поднет Уставном суду односно оног дана када је Уставни суд донео решење о покретању поступка.

Изузетно од става 1. овог члана, у погледу рока за оцену уставности закона односно уставности и законитости другог прописа или општег акта који су престали да важе сматра се да је поступак покренут у року, ако је представка којом се даје иницијатива поднета, односно предлог члана Уставног суда дат пре истека рока од годину дана, рачунајући од дана престанка важења односног закона, другог прописа или општег акта.

Члан 16.

Орган који обустави извршење прописа или општег акта дужан је да поднесе предлог Уставном суду одмах, а најдоцније у року од 30 дана од дана обуставе извршења.

Ако орган из става 1. овог члана то не учини, Уставни суд може, на захтев доносиоца обустављеног акта, утврдити својим решењем да обустава престаје уколико не одлучи да обустављени акт оцени са гледишта Устава и закона.

Члан 17.

За организацију удруженог рада, другу самоуправну организацију, месну или другу заједницу, ако законом није друкчије одређено, предлог подноси орган управљања (раднички савет, скупштина, односно одговарајући орган управљања) или други самоуправни орган у складу са самоуправним општим актом организације, односно заједнице.

Члан 18.

Иницијативу да Уставни суд утврди да надлежни орган није донео пропис који је дужан да донесе може дати сваки предлагач овлашћен за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости, сваки грађанин као и члан Уставног суда.

2. Покретање поступка за решавање спорова између друштвено-политичких заједница

Члан 19.

Спор о правима и дужностима између две или више друштвено-политичких заједница са територије Републике покреће се пред Уставним судом

предлогом скупштине друштвено-политичке заједнице чије је право, по оцени те скупштине, повређено или којој је противно Уставу и закону наметнута обавеза, ако за решавање односног спора законом није предвиђена надлежност другог суда.

3. Покретање поступка за решавање сукоба надлежности

Члан 20.

Када суд и други државни органи у Републици прихватају надлежност у истом предмету, предлог за решавање сукоба надлежности подноси суд односно други државни орган између којих је настао сукоб надлежности.

Члан 21.

Кад и суд и други државни орган у Републици одбијају надлежност у истом предмету, предлог за решавање сукоба надлежности може поднети свако ко због одбијања надлежности није могао остварити своје право као и републички односно покрајински јавни тужилац.

4. Начин подношења и садржина предлога и представки о покретању поступка

Члан 22.

Предлог за покретање поступка односно представка којом се даје иницијатива за покретање поступка као и други поднесци подносе се у потребном броју примерака Уставном суду непосредно или преко поште.

Предлог, представка односно други поднесак сматра се поднетим Уставном суду оног дана кад је предат Уставном суду, односно кад стигне у Уставни суд, а ако је упућен преко поште препоручено, дан предаје пошти сматра се као дан предаје Уставном суду.

Члан 23.

Предлог за оцењивање уставности и законитости садржи: назив закона, прописа или општег акта и ознаку одредаба чија се уставност односно законитост оспорава; назив и број службеног гласила у коме је оспорени акт објављен; одредбу Устава Социјалистичке Републике Србије, односно закона за коју се тврди да је повређена; наводе чињенице и доказе на којима се заснива захтев за оцењивање уставности и законитости; друге податке који су од значаја за одлучивање о захтеву из предлога и потпис подносиоца предлога.

Ако самоуправни општи акт чија се уставност односно законитост оспорава није објављен у службеном гласилу, предлогу се прилаже и оверени препис тог акта.

Предлог се подноси у два примерка за Уставни суд и у по једном примерку за сваког учесника који даје одговор на предлог.

Члан 24.

Представка којом се даје иницијатива за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости треба, по правилу, да садржи податке предвиђене у члану 23. овог закона.

Члан 25.

Иницијатива за оцењивање уставности и законитости може се дати и усменом изјавом у записник Суда.

5. Одговори доносиоца акта

Члан 26.

Одговор Уставном суду на предлог или дату иницијативу за оцену уставности односно законитости закона, прописа или општег акта даје доносилац тог акта.

Одговор из става 1. овог члана утврђује орган кога доносилац акта за то овласти а доставља га Уставном суду лице које је овлашћено да представља доносиоца акта.

Глава IV

ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Члан 27.

У претходном поступку прикупљају се подаци и обавештења и врше друге радње које су од значаја за расправљање и одлучивање на седници Уставног суда.

Радњама из става 1. овог члана:

1) утврђује се да ли су предлог односно представка потпуни односно разумљиви, да ли су достављени потребни прилози и прибављају се потребна обавештења и документа;

2) испитује се да ли је Уставни суд надлежан да одлучује по предлогу, одлучује се о прибављању потребних доказа, доставља се предлог на одговор доносиоцу акта чију уставност односно законитост треба оценити, захтева се од овлашћеног предлагача да попуни предлог, оцењује се да ли су испуњене и друге процесне претпоставке.

Члан 28.

Претходни поступак води овлашћени судија.

Одлуком Уставног суда може се поверити одређеним стручним сарадницима Уставног суда да непосредно врше поједине радње из члана 27. став 2. тачка 1. овог закона.

Глава V

РАСПРАВЉАЊЕ И ОДЛУЧИВАЊЕ

1. Седница и јавна расправа

Члан 29.

О питањима из своје надлежности која се односе на оцену уставности и законитости Уставни суд одлучује на основу јавне расправе, уколико по спроведеном претходном поступку, не оцени да одржавање јавне расправе није потребно.

Члан 30.

Седницом Уставног суда и јавном расправом руководи председник Уставног суда.

У случају одсутности или спречености председника замењује га судија кога одреди Уставни суд.

Члан 31.

На седници могу, на основу свог захтева или по одлуци Уставног суда, присуствовати заинтересовани учесници ради излагања свог става и давања потребних обавештења.

Уставни суд може на седници саслушати изјаве или мишљења представника органа и организација, научних и јавних радника као и стручњака, чије изјаве или мишљења могу допринети разјашњењу ствари.

Члан 32.

На јавну расправу се позивају учесници у поступку.

Ако је то од интереса за оцену уставности и законитости, Уставни суд може позвати представнике органа и организације који су одговорни за извршавање одговарајућег закона и другог прописа.

На јавну расправу позивају се, када је то потребно, представници органа, самоуправних организација, друштвено-политичких организација и заједница, научни и јавни радници и стручњаци ради давања мишљења и објашњења.

Представници друштвено-политичких организација и заинтересованих стручних и професионалних удружења имају право да учествују у јавној расправи, ако претходно обавесте представника Уставног суда.

Члан 33.

Одсуство учесника или других позваних лица не спречава Уставни суд да одржи јавну расправу и донесе одлуку.

Члан 34.

О одржавању реда на јавној расправи односно седници стара се председник Уставног суда. У том циљу он може после опомене, удаљити

учесника у поступку као и друге присутне који ометају ред и ток јавне расправе, односно седнице.

Председник Уставног суда може одузети реч говорнику који нанесе увреду Уставном суду или на други начин злоупотређава реч у Уставном суду.

2. Већање и гласање

Члан 35.

После расправљања Уставни суд одлучује на основу већања гласањем. У већању и гласању учествују само чланови Уставног суда.

У већању и гласању могу учествовати и чланови Уставног суда који су били спречени да присуствују јавној расправи или седници Суда.

Члан 36.

Члан Уставног суда који је спречен да присуствује већању и гласању може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће се прочитати на седници о већању.

Члан 37.

Издвојено писмено мишљење члана Уставног суда објавиће се, на његов захтев, уз одлуку односно решење Уставног суда.

3. Мере за отклањање неуставности и не законитости пре одлучивања

Члан 38.

Уставни суд може пре одлучивања, с обзиром на околности утврђене током поступка, дати могућност скупштини друштено-политичке заједнице и другом доносиоцу оспореног акта, да у одређеном року отклони неуставност или незаконитост прописа или општег акта указујући им на уочене појаве неуставности и незаконитости.

Ако у остављеном року неуставност односно незаконитост не буде отклоњена, Уставни суд ће наставити поступак и одлучити о уставности односно законитости оспореног акта.

Члан 39.

Уставни суд може одредити да се до доношења своје одлуке прекине поступак и пред судом и пред другим државним органом између којих је настао сукоб надлежности.

Члан 40.

Ако Уставни суд нађе да није надлежан за одлучивање одбациће решењем предлог односно захтев због ненадлежности, сем ако се не ради о

предлогу, представци односно захтеву о којима је надлежан да одлучује други уставни суд. У том случају уступиће предмет другом уставном суду.

Уставни суд ће обацити предлог неовлашћеног подносиоца, предлог који није поднет у Уставом или законом одређеном року, предлог о коме је већ одлучивао, а из нових навода, разлога и доказа не произилази да има основа за поновно одлучивање, као и када за вођење поступка и одлучивање не постоје друге процесне претпоставке.

Члан 41.

Уставни суд може одлучити да се предмет уступи другом надлежном суду односно органу.

О уступању предмета, Уставни суд ће обавестити подносиоца предлога или представке.

4. Допунско одлучивање

Члан 42.

Одлуком којом се утврђује да републички закон није у сагласности са Уставом Социјалистичке Републике Србије односно да покрајински закон није у сагласности са републичким законом који се примењује на целој територији Републике и којим се продужава рок за усаглашавање ових закона, Уставни суд може одредити да се до усаглашавања закона обустави извршење појединачних аката или радњи предузетих на основу таквих закона, ако би њиховим извршењем могле наступити неотклоњиве последице.

Члан 43.

Одлуком односно решењем којима се окончава поступак оцене уставности закона односно уставности и законитости другог прописа или општег акта одлучиће се и о томе да ли обустава појединачног акта или радње остаје на снази односно на који начин ће се решавати спорни односи на које се односе обустављени појединачни акти или радње.

Члан 44.

Уставни суд није ограничен предлагачевим захтевом за оцену уставности и законитости.

Приликом одлучивања о уставности закона или уставности и законитости другог прописа или општег акта, Уставни суд може испитивати уставност односно законитости и оних одредаба чију неуставност односно незаконитост предлагач не истиче.

Уставни суд ће наставити поступак за оцену уставности и законитости и кад овлашћени предлагач повуче свој предлог, ако нађе да има основа да настави поступак по сопственој иницијативи.

5. Обуштава поступка

Члан 45.

Уставни суд ће на седници или на основу јавне расправе обушавити поступак:

1. ако је у току поступка закон или други пропис или општи акт усаглашен са Уставом Социјалистичке Републике Србије односно законом и другим републичким прописом, осим у случају из члана 418. Устава Социјалистичке Републике Србије;

2. ако је у току поступка повучен предлог за оцењивање уставности и законитости, а Уставни суд не налази да има основа да настави поступак по сопственој иницијативи;

3. ако се утврди да нема основа за даље вођење поступка;

4. ако је повучен предлог за решавање спора о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница;

5. ако је повучен предлог за решавање сукоба надлежности;

6. ако у току поступка престану процесне претпоставке за вођење поступка.

6. Укидање и поништавање прописа или општег акта

Члан 46.

Приликом одлучивања да ли ће се неки пропис или општи акт поништити или ће се укинути, Уставни суд ће узети у обзир све околности које су од интереса за заштиту уставности и законитости, а нарочито тежину последица које произилазе из примене оспореног акта, као и интерес правне сигурности.

Члан 47.

Решавајући спорове о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница, Уставни суд може, уколико не одбије предлог, утврдити да је неким оспореним актом или радњом једне друштвено-политичке заједнице повређено право друге такве заједнице, утврдити обавезу друштвено-политичке заједнице односно да не стоји обавеза која јој се намеће, као и одредити да се отклоне последице таквог акта или радње.

7. Записници

Члан 48.

О раду на седници Уставног суда води се записник.

О већању и гласању саставља се посебан записник.

Глава VI

АКТИ УСТАВНОГ СУДА И НАЧИН ЊИХОВОГ САОПШТАВАЊА

Члан 49.

Уставни суд доноси одлуке:

– кад утврди да је закон престао да важи односно да није био у складу са Уставом;

– кад поништава или укида други пропис или општи акт;

– кад изражава мишљење о уставности и законитости.

У свим другим случајевима Уставни суд доноси решење.

Одлуке и решења Уставног суда садрже образложење.

Члан 50.

Одлуке односно решења потписује председник Уставног суда односно судија који га замењује.

Учесницима у поступку доставља се отправак одлуке односно решења.

Члан 51.

Одлуке Уставног суда објављују се на начин одређен у члану 420. Устава Социјалистичке Републике Србије.

Уставни суд може одлучити да се одређено решење објави на начин прописан у претходном ставу.

Издавачи службених гласила дужни су, на захтев Уставног суда, да без одлагања објаве одлуке и решења Уставног суда.

Глава VII

ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Члан 52.

Судови, органи друштвено-политичких заједница, организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице, као и носиоци самоуправних, јавних и других друштвених функција, дужни су, у оквиру свог делокруга, извршавати одлуке Уставног суда.

Уставни суд према природи одлуке одређује који ће орган и на који начин извршити његову одлуку.

Члан 53.

Ако се укаже потреба, на захтев Уставног суда, извршење његових одлука обезбеђује Извршно веће Скупштине Социјалистичке Републике Србије.

Ако је то у јавном интересу, Уставни суд може захтевати да се у Скупштини Социјалистичке Републике Србије води јавни претрес о извршењу одлука Уставног суда и предложити доношење одговарајућих одлука.

Глава VIII

СТРУЧНА СЛУЖБА УСТАВНОГ СУДА

Члан 54.

Стручне послове у поступку пред Уставним судом као и административно-техничке, финансијско-материјалне и друге послове за потребе Уставног суда врши Секретаријат.

Општим актом Уставног суда утврђују се послови и задаци Секретаријата и основна начела за унутрашњу организацију рада Секретаријата.

Сагласност на систематизацију радних места у Секретаријату даје Уставни суд.

Члан 55.

Уставни суд има секретара.

Секретар руководи радом Секретаријата и одговоран је за његов рад.

Секретара поставља и разрешава, одређује му лични доходак и одлучује о другим његовим правима и дужностима Уставни суд на предлог председника.

Уставни суд може секретару Уставног суда одредити положај који одговара положају заменика републичког секретара.

Секретар се поставља на четири године и може бити поново постављен на исту дужност.

Секретар одговара за свој рад Уставном суду и председнику Уставног суда.

Секретар може бити разрешен дужности и пре истека периода за који је именован.

Члан 56.

У Уставном суду могу се постављати помоћници секретара Уставног суда и саветници у Уставним суду.

Помоћнике секретара и саветнике из става 1. овог члана поставља на четири године без конкурса и разрешава Уставни суд и могу поново бити постављени на исту дужност. Ови функционери могу бити разрешени и пре истека овог рока.

Уставни суд одређује лични доходак функционерима које поставља. Овим функционерима Уставни суд може одредити положај који одговара положају функционера који се постављају сагласно одредби члана 33. Закона о управи.

Ако функционер кога поставља Уставни суд буде разрешен дужности пре времена на које је постављен или не буде поново постављен, држава право на лични доходак и друга права из односа у раду годину дана по разрешењу, уколико у међувремену не буде распоређен на нову дужност или се не запосли на другом радном месту или не испуни услове за пензију.

Члан 57.

Радна места функционера које поставља Уставни суд утврђују се на седници Суда.

Радна места, звања и број радника са високом стручном спремом утврђује радна заједница у сагласности са Уставним судом.

Члан 58.

Сви радници Секретаријата и функционери у Уставном суду осим секретара чине јединствену радну заједницу.

Члан 59.

Секретар Уставног суда у односу на радну заједницу има права и дужности која има старешина органа управе према Закону о управи, уколико овим законом није друкчије одређено, као и овлашћења помоћног наредбодавца за извршење предрачуна средстава Уставног суда.

Члан 60.

Ако секретар Уставног суда оцени да општи акт који радници у радној заједници доносе самостално није у сагласности са законом, обуставиће од извршења такав акт и у року од 30 дана спорно питање изнети на седницу Уставног суда ради одлучивања.

Члан 61.

Ако секретар Уставног суда сматра да појединачни акт донет ван управног поступка у питањима о којима радници у радној заједници одлучују самостално није у складу са законом упозориће на то радну заједницу.

Уколико радна заједница у року одређеном у акту о упозорењу не поступи, секретар Уставног суда ће, уколико законом није прописан друкчији поступак, обуставити од извршења такав акт и предложити да о томе одлучи Уставни суд.

Члан 62.

Ако у доношењу општег акта који доносе радници у радној заједници у сагласности са секретаром Уставног суда, секретар Уставног суда не да своју сагласност, одлуку о спорном питању доноси Уставни суд.

Члан 63.

Ако у доношењу појединачних аката које доносе радници радне заједнице у сагласности са секретаром Уставног суда секретар Уставног суда не да своју сагласност, извршиће се појединачни акт који је донео секретар Уставног суда. Радна заједница може поднети захтев да о спорном акту одлучи Уставни суд.

Члан 64.

Одредбе Закона о управи којима се регулишу права, обавезе и одговорности радника, самоуправљање и средства за рад примењују се и на раднике у радној заједници Секретаријата Уставног суда, уколико овим законом није друкчије одређено.

Глава IX

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 65.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Уставном суду Србије („Службени гласник СРС” број 54/63).

Члан 66.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

ОДЛУКА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ³⁹⁾

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком утврђују се организација Уставног суда Србије (даље: Суд) и начела организације Секретаријата Суда.

Члан 2.

Радници Секретаријата остварују самоуправна права и уређују своје међусобне односе у складу са општим прописима, на основу Закона о поступку пред Уставним судом Србије (даље: Закон), друштвених договора, самоуправних споразума и одредаба ове одлуке.

II. СЕДНИЦЕ И РАДНА ТЕЛА СУДА

Члан 3.

Суд одлучује и заузима ставове у седници.

Поред одлука које доноси по свом Пословнику, Суд одлучује у седници: о статусним питањима и имунитетским правима чланова Суда; одређује судију који ће замењивати председника Суда у случају потребе; доноси опште акте; доноси програм рада и утврђује распоред послова чланова Суда; поставља и разрешава дужности секретара Суда и друге функционере Суда, одређује им личне дохотке и одлучује о другим њиховим статусним питањима; доноси одлуку о утврђивању радних места функционера које поставља Суд и одређује положај тих радних места сходно члану 5б. Закона; образује сталне и повремене комисије или друга радна тела Суда; бира председника и чланове комисија и одређује секретара комисије; даје сагласност на систематизацију радних места у Секретаријату; одлучује коначно о питањима из чл. 60, 61, 62. и 63. Закона; одлучује и о другим питањима из општег пословања Суда.

На рад и ове седнице примењују се одредбе Пословника.

39) Уставни суд Србије је на седници одржаној 17. марта 1976. године донео Одлуку о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 13/1976. Ова одлука престала је да важи доношењем Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије 1984. године („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 2/1984).

Члан 4.

Рад Суда одвија се и у сталним и повременим комисијама и другим радним телима.

Председника и чланове комисије Суд бира из редова судија, а секретара одређује из реда радника Секретаријата.

Сталне и повремене комисије и друга радна тела раде по Пословнику Суда, другим општим актима и одлукама Суда, а могу донети и сопствени пословник.

Члан 5.

Сталне комисије Суда су: Редакциона комисија, Комисија за праћење појава и Организационо-кадровска комисија.

Редакциона комисија утврђује на начин предвиђен Пословником Суда, коначне текстове одлука, решења и других аката којима Суд окончава поступак или одлучује о питањима из свог рада.

Комисија за праћење појава прати и проучава питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законитости и износи их на седницу Суда ради заузимања ставова и упућивања мишљења и предлога; врши припрему за организовање и учествовање на саветовањима и састанцима са другим уставним судовима и органима и организацијама, кад су од интереса за рад Суда и остваривање заштите уставности и законитости.

Организационо-кадровска комисија прати и проучава: кадровска питања, организацију и друга питања рада Суда; одржава везе са средствима јавног информисања и стара се о упознавању јавности са радом Суда; даје мишљења и предлоге председнику Суда, односно Суду.

III. САСТАНЦИ И САВЕТОВАЊА

Члан 6.

По одређеним питањима из рада Суда могу се одржавати радно-стручни састанци чланова Суда са стручним сарадницима или свим радницима Секретаријата.

Члан 7.

Суд може, на иницијативу председника, судије или комисије, одржавати или предлагати одржавање саветовања са уставним и другим судовима, органима и организацијама, по питањима од интереса за рад уставних судова и заштиту уставности и законитости.

Суд може учествовати у раду на саветовањима која организују други уставни судови, односно судови, органи и организације.

На саветовањима члан Суда по одређеном питању износи свој став, мишљење или оцену, уколико није Суд претходно утврдио став по том питању и овластио члана Суда да тај став изложи.

Закључци и ставови усвојени на саветовањима обавезују Суд само ако их је, на својој седници усвојио.

IV. ПРЕДСЕДНИК УСТАВНОГ СУДА И СУДИЈЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 8.

Председник Суда, поред послова утврђених Законом, представља Суд и остварује сарадњу са државним органима, друштвено-политичким, самоуправним и другим организацијама и заједницама; председава јавним расправама, седницама и састанцима Суда; даје средствима јавног информисања податке о раду Суда; руководи радом Суда, обавља и друге послове одређене Уставом, законима, Пословником и општим актима Суда.

Члан 9.

Судија учествује у расправама, седницама и састанцима Суда, води поступак по предметима који су му додељени у рад, известилац је на расправи односно седници о предмету по коме је водио поступак или по коме је одређен за судију известиоца; стара се о припремању одлука и решења по предметима по којима је био известилац; предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости; учествује у раду комисија и других тела Суда у која је изабран или одређен; прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости; сарађује са органима и организацијама и обавештава о својим запажањима Суд или даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимање одговарајућих мера; обавља и друге послове одређене Уставом, законима, Пословником и другим општим актима односно закључцима Суда.

V. СЕКРЕТАР СУДА, ПОМОЋНИК СЕКРЕТАРА СУДА, САВЕТНИК У СУДУ

Члан 10.

Поред послова старешине органа одређених Законом, секретар Суда је непосредни руководилац Стручне службе и стара се о њеном раду; врши распоређивање стручних сарадника у групе за поједине области; обавља послове и врши овлашћења која му повери председник Суда, односно Суд општим актом или закључком.

Помоћник секретара Суда помаже секретару у обављању послова или обавља послове које му повери секретар Суда или који му буду одређени општим актом, одлуком или закључком Суда.

Члан 11.

Саветник у Суду сарађује у проучавању предлога, представки и других предмета упућених Суду и њиховој обради, прати и проучава прописе и друге опште акте органа друштвено-политичких заједница и самоуправне опште акте; проучава проблеме везане за спровођење општих аката и обавештава о томе комисије или друга радна тела Суда; сачињава студије, анализе и друге материјале.

По закључку Суда проучава и анализира појаве и проблеме везане за рад Суда, води претходни поступак и стручну обраду сложенијих предмета, обавља и друге послове одређене Пословником, распоредом послова, општим актима и закључцима Суда односно комисија.

VI. ЗАДАЦИ, ПОСЛОВИ И НАЧЕЛА ОРГАНИЗАЦИЈЕ СЕКРЕТАРИЈАТА

Члан 12.

У Стручној служби Секретаријата обављају се: послови обраде предмета и других питања; испитивање предлога и представки; израда писмених реферата; остали послови који се односе на припремање и одржавање седнице и јавне расправе; израда текстова одлука, решења и других аката Суда; проучавање појаве од интереса за остваривање уставности и законитости, припремање материјала, мишљења, предлога, ради преузимања мера од стране Суда у складу са чланом 405. Устава СРС; праћење и проучавање прописа и општих аката; стручна сарадња са комисијама и другим радним телима Суда.

Члан 13.

У Служби документације обављају се: послови прикупљања, сређивања, обраде и праћења уставно-судске праксе; израда извештаја и предлога рада Суда; припремање и сређивање материјала за збирке одлука и мишљења Суда; вођење судске евиденције и статистике, прикупљање и обрада литературе, периодике и других информативних, стручних и других материјала, издавање месечних прегледа о бележењу активности Суда у средствима јавног информисања, давање месечних интерних обавештења о приновама у фонду правне литературе.

Члан 14.

У Служби за опште послове обављају се: послови из области међусобних односа у удруженом раду; припремање самоуправних општих аката и материјала за радну заједницу Секретаријата; израда појединачних решења у вези са остваривањем права из рада и по основу рада; стенографски, дактилографски, техничко-секретарски, рачуноводствени и финансијски послови; послови економата, возача путничког аутомобила и други општи послови.

Управа за опште послове као заједничка служба републичких органа обавља за потребе Суда послове рачуноводства и одржавања чистоће и друге послове које Суд на њу пренесе.

Члан 15.

Ближа организација Секретаријата утврђује се актом о систематизацији.

VII. СТРУЧНИ КОЛЕГИЈУМ И РАДНИ САСТАНЦИ

Члан 16.

Ради разматрања одређених стручних питања у Суду се образује Стручни колегијум.

Члан 17.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Суда, а о току састанка води се записник.

О састанку Стручног колегијума и дневном реду обавештавају се сви чланови Суда.

Члан 18.

Питања од интереса за цео Секретаријат могу се разматрати на радном састанку свих радника Секретаријата или његових делова; састанак сазива и њиме руководи секретар Суда.

VIII. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Печат Суда је округло, пречника 32 mm са грбом Социјалистичке Републике Србије у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Уставни суд Србије – Београд”.

Печат се отискује на одлуке, решења и друге акте Суда.

Члан 20.

Суд има и пословни печат, пречника 20 mm, у свему осталом истоветан печату из претходног члана.

Овај печат се користи у општем пословању Суда.

Члан 21.

Радно време Суда уподобљава се радном времену републичких органа упаве.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Радна заједница Секретаријата донеће општи акт о организацији и систематизацији радних места у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке.

Радна заједница Секретаријата донеће у истом року и општи акт о подели личних доходака у коме основно мерило расподеле треба да буде рад и резултати рада радника, сагласно општим прописима, одредбама ове одлуке, друштвеним договорима и самоуправним споразумима.

Члан 23.

Најкасније у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке, ускладиће се са њеним одредбама Правилник о административном пословању у Уставном суду Србије од 27. фебруара 1964. године.

Члан 24.

Секретар Суда уређује поједина питања функционисања и односа између организационих делова Секретаријата и унутар њих, уколико то није регулисано Законом или општим актима Суда.

Члан 25.

Ова одлука ступа на снагу 8 дана након објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, а примењиваће се од 1. априла 1976. године.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴⁰⁾

Члан 1.

У Одлуци о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, број 13/76), члан 10. мења се и гласи:

„Поред послова старешине органа одређених Законом, секретар Суда је непосредни руководилац Стручне службе и стара се о њеном раду; врши распоређивање стручних сарадника у групе за поједине области; обавља послове и врши овлашћења која му повери председник Суда, односно Суд општим актом или закључком.

Секретару Уставног суда одређује се положај заменика републичког секретара.

Према положају одређеном у ставу 2. овог члана, секретар Суда остварује право на лични доходак и остала примања као и друга права која се по важећим прописима стичу на основу рада, сагласно одредбама закона и других прописа и основима и мерилима друштвеног договора који се одnose на заменике републичких секретара.”

Члан 2.

Иза члана 10. додаје се нови члан 11. који гласи:

„Радна места функционера које поставља Уставни суд су једно радно место помоћника секретара Суда и два радна места саветника у Суду.”

Досадашњи члан 11. постаје члан 3., а члан 12. мења се и гласи:

„Помоћник секретара Суда помаже секретару у обављању послова или обавља послове које му повери секретар Суда или који му буду одређени општим актом, одлуком или закључком Суда. Помоћник секретара замењује секретара Суда у случају његове одсутности или спречености и врши послове помоћног наредбодавца за извршење предрачуна Секретаријата Суда у границама овлашћења које му одреди секретар Суда.

Саветник у Суду сарађује у проучавању предлога, представки и других предмета упућених Суду и њиховој обради, прати и проучава прописе и друге опште акте органа друштвено-политичких заједница и самоуправне опште акте; проучава проблеме везане за спровођење општих аката и обавештава о томе комисије или друга радна тела Суда; сачињава студије,

40) Уставни суд Србије је на седници одржаној 29. септембра 1976. године донео Одлуку о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 44/1976.

анализе и друге материјале. По закључку Суда проучава и анализира појаве и проблеме везане за рад Суда, води претходни поступак и стручну обраду сложенијих предмета, обавља и друге послове одређене Пословником, распоредом послова, општим актима и закључцима Суда односно комисија.

Помоћнику секретара Суда одређује се положај помоћника републичког секретара, а саветницима у Суду положај саветника републичког секретара.

Према положају одређеном у ставу 3. овог члана, помоћник секретара Суда и саветници у Суду остварују право на лични доходак и остала примања као и друга права која се по важећим прописима стичу на основу рада, сагласно одредбама закона и других прописа и основима и мерилима самоуправног споразума који се односе на помоћнике односно саветнике републичких секретара.”

Члан 4.

Досадашњи чланови 12–25. постају чланови 13–26.

Члан 5.

Ступањем на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о одређивању радних места помоћника секретара и саветника у Уставном суду Србије Су. број 32 од 7. јануара 1976. године.

Члан 6.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴¹⁾

Члан 1.

У Одлуци о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, број 13/76 и 44/76) врше се следеће измене и допуне:

1. Члан 11. мења се и гласи:

„Радна места функционера које поставља Уставни суд су: једно радно место помоћника секретара Суда са положајем који одговара положају подсекретара у републичком секретаријату, једно радно место помоћника секретара Суда са положајем који одговара положају помоћника републичког секретара и два радна места саветника у Суду са положајем који одговара положају саветника републичког секретара.”

2. У члану 12. на место ст. 1. и 3. додају се нови ставови 1. и 2. који гласе:

„Помоћник секретара са положајем који одговара положају подсекретара у републичком секретаријату помаже секретару у обављању послова који се односе на организациона и кадровска питања, на питања финансијско-материјалног пословања и друга питања судске управе, замењује секретара у случају његове одсутности или спречености, врши послове помоћног наредбодавца и послове руковоаца плана припрема за народну одбрану. Помоћник секретара са положајем који одговара положају помоћника републичког секретара помаже секретару у пословима који се односе на рад и извршење задатака службе за стручне послове Секретаријата Суда као и непосредно врши стручне послове из основне надлежности одређене распоредом послова.

Помоћници секретара Суда, поред послова из става 1. врше и друге послове које им повери секретар Суда или који им буду одређени општим актом или закључком Суда.

3. Ранији став 2. члана 12. постаје став 3. овога члана а у ставу 4. у првом реду на место речи „став 3.” стављају се речи „став 1.”.

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику СР Србије”.

41) Уставни суд Србије је на седници одржаној 5. априла 1978. године донео Одлуку о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 14/1978.

ОДЛУКА

О НАЧИНУ УЧЕШЋА СТРУЧНЕ СЛУЖБЕ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ У ПРЕТХОДНОМ ПОСТУПКУ⁴²⁾

Члан 1.

Предлози за покретање поступка и представке упућене Уставном суду Србије (даље: Суд), као и оне дате на записник пошто се региструју у писарници, предају се секретару Суда.

Секретар Суда додељује предмет стручном сараднику према распореду. Распоред послова стручних сарадника утврђује секретар Суда.

Члан 2.

Стручни сарадник се упознаје са додељеним предметом и о њему подноси писмени или усмени извештај, на првој наредној седници Суда, а најкасније у року од 15 дана од дана пријема предмета.

Извештај треба да обухвати кратак садржај предмета, процену о сложености, мишљење о евентуалној потреби доношења мера (члан 405. Устава СРС), и опште мишљење о предмету и даљем току рада.

Стручни сарадник може о питањима из претходног става, пре подношења извештаја, да консултује председника Суда, сваког судију и секретара Суда, или да затражи консултацију у оквиру Стручне службе.

Члан 3.

Суд може на истој седници одлучити о предмету ако нађе, на основу извештаја стручног сарадника, да је о истој ствари већ одлучивао, да је не-надлежан или да стање ствари у предмету то дозвољава.

Члан 4.

Ако Суд закључи, на основу извештаја стручног сарадника, да по пред-ставци није потребно предузимање сложенијих или обимнијих радњи већ само прикупљање списа и докумената, овластиће стручног сарадника, по правилу оног који је поднео извештај, да самостално обави прикупљање потребних списа и докумената и предмет стручно обради.

42 Уставни суд Србије је на седници одржаној 17. марта 1976. године донео Одлуку о начину учешћа Стручне службе Уставног суда Србије у претходном поступку, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 44/1976. Ова одлука престала је да важи доношењем Пословника Уставног суда Србије 1978. године („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 9/1978).

Кад Суд оцени, на основу извештаја стручног сарадника, да ће по представи бити потребно предузимање сложенијих и значајнијих радњи, одредиће судију који ће уз сарадњу стручног сарадника водити даље поступак.

Ако не одлучи у смислу члана 3. ове одлуке, Суд ће одредити судију известиоца који ће водити даљи поступак по предлогу овлашћеног предлагача, а уз сарадњу стручног сарадника.

Члан 5.

Прикупљање потребних списа и докумената и остале радње у даљем поступку обавиће се у року од 30 дана од дана подношења извештаја и о томе обавестити Суд. Овај рок може се продужити закључком Суда.

Члан 6.

Кад прикупи списе и документе из члана 4. став 1. ове одлуке који су потребни за одлучивање по захтеву из представке, овлашћени стручни сарадник саставља и потписује реферат и подноси га председнику Суда.

У случају из члана 4. ст. 2. и 3. ове одлуке, поред судије реферат потписује и стручни сарадник који је учествовао у обављању радњи, стручној обради предмета и припремању реферата.

Члан 7.

Одредбе ове одлуке саставни су део Пословника Уставног суда Србије. Одредбе Пословника супротне овој одлуци неће се примењивати.

Члан 8.

Одлука ступа на снагу 8 дана након објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, а примењиваће се од 1. априла 1976. године.

ОДЛУКА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴³⁾

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком утврђују се организација Уставног суда Србије (у даљем тексту: Суд) као и задаци, послови и организација Секретаријата Суда.

Члан 2.

Правила о унутрашњем поступању Суда уређују се Пословником Суда.

II. СЕДНИЦЕ И РАДНА ТЕЛА СУДА

Члан 3.

Суд одлучује и заузима ставове у седници.

Поред одлука предвиђених Уставом и Пословником, Суд одлучује у седници: о статусним питањима и имунитетским правима чланова Суда; одређује судију који ће замењивати председника Суда; доноси опште акте; доноси програм рада и утврђује распоред послова чланова Суда; поставља и разрешава дужности секретара Суда, помоћника секретара, шефа Кабинета председника Суда и саветнике у Суду, одређује им личне дохотке и одлучује о другим њиховим статусним питањима; доноси одлуку о утврђивању радних места радника које поставља Суд и одређује им положај сходно члану 56. Закона о поступку пред Уставним судом Србије (у даљем тексту: Закон), образује сталне и повремене комисије и друга радна тела Суда; бира председника и чланове комисије и одређује секретара комисије; даје сагласност на систематизацију радних места у Секретаријату, одлучује коначно о питањима из чл. 60, 61, 62. и 63. Закона; одлучује и о другим питањима из општег пословања Суда.

На рад ове седнице примењују се одредбе Пословника Уставног суда Србије.

43) Уставни суд Србије је на седници одржаној 1. децембра 1983. године донео Одлуку о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 2/1984. Ова одлука престала је да важи доношењем Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије 1989. године („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 31/1989).

Члан 4.

Рад Суда одвија се и у сталним и повременим комисијама и другим радним телима.

Сталне комисије Суда су: Редакциона комисија, Комисија за праћење појава, Комисија за праћење прописа, Комисија за информисање и Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања.

Председника и чланове сталних комисија Суд бира из реда чланова Суда, а секретаре одређује из реда радника Секретаријата.

Сталне и повремене комисије и друга радна тела раде по Пословнику Суда, другим општим актима и одлукама Суда, а могу донети и сопствени пословник.

Члан 5.

Редакциона комисија утврђује, на начин предвиђен Пословником Суда, коначне текстове одлука, решења и других аката којима Суд окончава поступак или одлучује о питањима из свог рада.

Комисија за праћење појава прати и проучава питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законитости и износи их на седницу Суда ради разматрања ставова и упућивања мишљења и предлога; припрема и организује саветовања и састанке у Суду и учешће Суда на саветовањима и састанцима са другим уставним судовима и органима и организацијама.

Комисија за праћење прописа прати доношење прописа у складу са уставним и законским овлашћењима, проучава питања сагласности донетих прописа са уставом и законом и о томе обавештава Суд који, у оквиру своје надлежности, предузима потребне мере.

Комисија за информисање стара се о обавештавању јавности о раду Суда у циљу што потпунијег, благовременог и тачног информисања јавности.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања прати и проучава организацију и процес рада Суда и његових тела, разматра кадровска питања и даје Суду мишљења и предлоге за решење одређених кадровских питања, као и питања финансирања и обезбеђивања материјалних услова за рад Суда.

III. САСТАНЦИ И САВЕТОВАЊА

Члан 6.

По одређеним питањима из рада Суда могу се одржавати радно-стручни састанци чланова Суда са стручним сарадницима или свим радницима Секретаријата.

Члан 7.

Суд организује саветовања или учествује на саветовањима са уставним и другим судовима, органима и организацијама, по питањима од интереса за рад уставних судова и заштиту уставности и законитости.

Закључци и ставови усвојени на саветовањима обавезују Суд само ако их на својој седници усвоји.

IV. ПРЕДСЕДНИК И ЧЛАНОВИ СУДА

Члан 8.

Председник Суда, поред права и дужности утврђених Уставом и Законом, руководи радом Суда, представља Суд и остварује сарадњу са државним органима, друштвено-политичким, самоуправним и другим организацијама и заједницама; председава јавним расправама, седницама и састанцима Суда; даје средствима јавног информисања податке о раду Суда; обавља и друге послове одређене Уставом, законима, Пословником и општим актима Суда.

Члан 9.

Члан Суда, поред права и дужности утврђених Уставом и Законом, учествује на јавним расправама, седницама и састанцима Суда, води поступак у предметима који су му додељени у рад, известилац је на расправи, односно седници о предмету у коме је водио поступак или у коме је одређен за судију известиоца; стара се о припремању одлука и решења у предметима у којима је био известилац; предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости; учествује у раду комисија и других тела Суда у која је изабран или одређен; прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости; сарађује са органима и организацијама и обавештава о својим запажањима Суд или даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимање одговарајућих мера.

V. ЗАДАЦИ, ПОСЛОВИ И ОРГАНИЗАЦИЈА СЕКРЕТАРИЈАТА СУДА

Члан 10.

Секретаријат Суда чине:

- 1) Стручна служба и
- 2) Служба за опште послове.

Члан 11.

У Стручној служби Секретаријата обављају се: послови обраде предмета и других питања; испитивање предлога и представки; израда писмених реферата; остали послови који се односи на припремање и одржавање седнице и јавне расправе, израда текстова одлука, решења и других аката Суда; проучавање појава од интереса за остваривање уставности и законитости, припремање материјала, мишљења, предлога, ради

предузимања мера од стране Суда у складу са чланом 403. Устава СР Србије; тумачење и проучавање прописа и општих аката; стручна сарадња са комисијама и другим радним телима Суда. У оквиру ове службе обављају се и послови прикупљања, сређивања, обраде и праћења уставно-судске праксе; израда извештаја и прегледа рада Суда; припремање и сређивање материјала за збирке одлука и мишљења Суда.

Члан 12.

У Служби за опште послове обављају се: послови из области међусобних односа у удруженом раду; припремање самоуправних општих аката и материјала за радну заједницу Секретаријата; израда појединачних решења у вези са остваривањем права из рада и по основу рада; стенографски, дактилографски, техничко-секретарски, рачуноводствени и финансијски послови; послови економата; вођење судске евиденције и статистике, прикупљање и обрада литературе, периодике и других информативних, стручних и других материјала, издавање месечних прегледа о бележењу активности Суда у средствима јавног информисања; давање месечних интерних обавештења о приноама у фонду правне литературе и други општи послови Суда и Радне заједнице.

Управа за заједничке службе републичких органа обавља за потребе Суда послове рачуноводства и одржавања чистоће и друге послове које Суд на њу пренесе.

Члан 13.

Секретар Суда у складу са Законом и овом одлуком: стара се о припремању седница Суда и достављању материјала потребних за рад Суда и његових радних тела; помаже председнику Суда у вршењу његових права и дужности у вези са организовањем и припремањем седница Суда и извршавањем закључака Суда; обезбеђује комисијама и другим радним телима Суда потребне услове за рад; обавља стручне послове које му Суд повери; упозорава Суд у погледу правила поступка; стара се о припремању прегледа рада Суда; врши друге послове које му повери Суд и председник Суда.

Секретар Суда се непосредно стара о извршавању закључака Суда из свог делокруга.

Секретар Суда непосредно руководи радом Секретаријата Суда и одговара Суду за његов рад.

Секретар Суда, у погледу руковођења радом Секретаријата Суда и заједнице и престанка радног односа радника у Радној заједници, има права и дужности функционера који руководи републичким органом управе, ако општим актом Суда није друкчије одређено.

Секретару Суда одређује се ранг који одговара положају заменика републичког секретара.

Право на лични доходак и остала примања као и друга права која се по важећим прописима стичу на основу рада, секретар Суда остварује у Радној заједници Секретаријата, сагласно одредбама закона и других прописа.

Члан 14.

Радна места радника које поставља Суд су: помоћник секретара, шеф Кабинета председника Суда и саветници у Суду.

Помоћник секретара Суда помаже секретару Суда у обављању појединих послова у оквиру функције секретара Суда; замењује га у случају његове спречености или одсутности са посла; непосредно обавља најсложеније стручне послове из основне делатности Суда; поступа по захтевима који не захтевају отварање поступка и обавља и друге послове и задатке по налогу Суда и секретара Суда.

Шеф Кабинета председника Суда обавља стручне послове за потребе председника Суда, односно судије који замењује председника, а нарочито: стара се о припреми материјала за седнице Суда, састанке и саветовања и даје му мишљења у вези са тим; информише председника о ставовима из уставно-судске праксе и о садржају поднесака странака и поступа по његовим упутствима; претходно прима странке које траже пријем код председника, врши аналитичке и друге стручне послове које му повере председник Суда, седница Суда и секретар Суда, на основу претходне сагласности председника Суда.

Саветник у Суду припрема и обрађује најсложенија уставно-правна питања за потребе Суда и комисија Суда; припрема анализе о питањима и проблемима у одређеним областима уставно-правне заштите на основу којих Суд долази до својих ставова и изграђује своју праксу; припрема материјале, писма и друге текстове којима се Суд обраћа уставним судовима или органима и организацијама у Републици; ради на најсложенијим предметима из одређених области; учествује у припреми саветовања, консултација и других активности и облика деловања Суда; обавља и друге послове одређене закључцима Суда и његових комисија као и послове које одреди секретар Суда.

Члан 15.

Помоћнику секретара Суда одређује се ранг који одговара положају подсекретара у републичком секретаријату.

Шефу Кабинета председника Суда и саветницима у Суду може се одредити ранг од положаја који одговара саветнику секретара у републичком секретаријату до положаја који одговара подсекретару у републичком секретаријату.

Према рангу одређеном у ст. 2. и 3. овог члана помоћник секретара Суда, шеф Кабинета председника Суда и саветници у Суду, остварују у Радној заједници Секретаријата право на лични доходак и остала примања као и друга права, која се по важећим прописима стичу на основу рада сагласно одредбама закона и других прописа.

Члан 16.

Ради разматрања одређених стручних питања, у Секретаријату Суда се образује Стручни колегијум, који чине стручни сарадници и радници које поставља Суд.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Суда, а о току састанка води се записник.

О састанку Стручног колегијума и дневном реду обавештавају се сви чланови Суда.

Члан 17.

Питања од интереса за цео Секретаријат могу се разматрати на радном састанку свих радника Секретаријата или његових делова; састанак сазива и њиме руководи секретар Суда.

Члан 18.

Ближа организација Секретаријата утврђује се актом о организацији и систематизацији.

Радници Секретаријата остварују самоуправна права и уређују своје међусобне односе у складу са општим прописима, Законом, друштвеним договорима, самоуправним споразумима и одредбама ове одлуке.

VI. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 19.

Печат Суда је округлао, пречника 32 милиметра са грбом Социјалистичке Републике Србије у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Социјалистичка Република Србија – Уставни суд Србије – Београд”.

Печат се отискује на одлуке, решења и друге акте Суда.

Члан 20.

Суд има и пословни печат пречника 20 милиметара у свему осталом истоветан печату из претходног члана.

Овај печат се користи у општем пословању Суда.

Члан 21.

Радно време у Суду утврђује Суд.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 22.

Секретар Суда донеће општи акт о организацији и систематизацији радних места у року од 30 дана од дана ступања на снагу ове одлуке, уз сагласност Суда.

Радна заједница Секретаријата донеће у истом року и општи акт о расподели личних доходака у коме основно мерило расподеле треба да буде рад и резултати рада радника, сагласно општим прописима, одредбама ове одлуке, друштвеним договорима и самоуправним споразумима.

Члан 23.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана након објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, а примењиваће се од 1. фебруара 1984. године.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴⁴⁾

Члан 1.

У Одлуци о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, број 2/84), после члана 12. додаје се нови члан 13. који гласи:
„Ради разматрања одређених стручних питања, у Секретаријату Суда се образује Стручни колегијум, који чине стручни сарадници и радници које поставља Суд.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Суда, а о току састанка води се записник.

О састанку Стручног колегијума и дневном реду обавештавају се сви чланови Суда.”

Члан 2.

После члана 13. додаје се нови члан 14. који гласи:

„У Стручној служби Секретаријата Суда образују се ужи стручни колегијуми (у даљем тексту: колегијум) за одређене правне области, као стална консултативна тела, у којима се, кроз стручне консултације, проверава квалитет припремљених материјала за седнице Суда и комисије Суда.

Колегијуми прате законодавну активност и појаве од интереса за остваривање уставности и законитости у одређеним областима.

У колегијуму се врши расподела послова и задатака, планира, прати и координира стручни рад.

Колегијуме образује секретар Суда годишњим распоредом рада и издаје упутства за њихов рад.

Колегијумом руководи руководилац колегијума и одговоран је за његов рад. Поред тога, руководилац колегијума обрађује сложеније предмете и проблеме и обавља и друге послове и задатке по налогу Суда или секретара Суда.

Руководиоце колегијума именује Суд на предлог секретара Суда.”

Члан 3.

После члана 14. додаје се нови члан 15. који гласи:

„Питања од интереса за цео Секретаријат могу се разматрати на радном састанку свих радника Секретаријата или његових делова; састанак сазива и њиме руководи секретар Суда”.

44) Уставни суд Србије је на седници одржаној 28. децембра 1984. године донео Одлуку о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 4/1985.

Члан 4.

Досадашњи чл. 13, 14. и 15. постају чл. 16, 17. и 18.

Члан 5.

Досадашњи чл. 16. и 17. бришу се.

Члан 6.

Досадашњи чл. 18, 19, 20, 21, 22. и 23. постају чл. 19, 20, 21, 22, 23. и 24.

Члан 7.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴⁵⁾

Члан 1.

У Одлуци о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, бр. 2/84 и 4/85), у члану 17. став 2. мења се и гласи:

„Помоћник секретара Суда помаже секретару Суда у обављању функције секретара Суда: обавља послове судске управе и финансијске послове; припрема нормативне и друге акте за Суд и комисије Суда; обавља организационе, оперативне и друге опште послове и задатке по налогу Суда и секретара Суда; непосредно обавља поједине послове у Радној заједници Секретаријата Суда и замењује секретара Суда у случају његове спречености или одсутности са посла.”

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику СР Србије”.

45) Уставни суд Србије је на седници одржаној 23. јануара 1986. године донео Одлуку о измени Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 5/1986.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴⁶⁾

Члан 1.

У Одлуци о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, бр. 2/84 и 4/85/VI), после члана 11. уноси се нови члан 11а, који гласи:

„Члан 11а

Период од четири године на који се постављају секретар Уставног суда, помоћник секретара и саветници у Уставном суду Србије тече од дана постављења на те дужности, без обзира да ли је у међувремену вршена промена њиховог положаја.”

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику СР Србије”, а примењиваће се даном доношења.

46) Уставни суд Србије је на седници одржаној 19. јуна 1986. године донео Одлуку о изменама и допунама Одлуке о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 29/1986.

ОДЛУКА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ И РАДУ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴⁷⁾

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређују се организација и начин рада Уставног суда Србије (у даљем тексту: Уставни суд).

Овом одлуком уређују се и организација, задаци и рад Службе Уставног суда.

Члан 2.

Уставни суд има печат.

Печат Уставног суда је округао, пречника 32 mm са грбом СР Србије у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Социјалистичка Република Србија – Уставни суд Србије – Београд”.

Печат Уставног суда отискује се на одлуке, решења и друге акте Уставног суда.

Уставни суд има и округао пословни печат, пречника 20 mm са грбом СР Србије у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Социјалистичка Република Србија – Уставни суд Србије – Београд”.

Пословни печат користи се у општем пословању Уставног суда.

Члан 3.

У свом раду и у односима са другим органима, организацијама и заједницама, као и грађанима, Уставни суд обезбеђује начело равноправности језика и писма народа и народности, у складу са уставом, законом и овом одлуком.

ІІ. ОДЛУЧИВАЊЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 4.

Уставни суд одлучује и заузима ставове на седници.

47) Уставни суд Србије је на седници одржаној 13. јула 1989. године донео Одлуку о организацији и раду Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 31/1989. Ова одлука престала је да важи доношењем Одлуке о организацији Уставног суда 1991. године („Службени гласник Републике Србије”, број 65/1991).

Поред доношења одлука утврђених Уставом СР Србије и Одлуком о поступку пред Уставним судом Србије, Уставни суд на седници:

- доноси програм и план рада и усваја годишњу анализу рада Уставног суда;
- образује сталне и повремене комисије и друга радна тела Уставног суда;
- одлучује о статусним питањима и имунитетским правима председника и судија Уставног суда;
- одређује судију који ће замењивати председника Уставног суда;
- бира председника и чланове комисија и других радних тела Уставног суда и одређује секретаре ових комисија и других радних тела;
- одлучује о радном времену у Уставном суду;
- доноси одлуку о броју саветника у Уставном суду;
- доноси одлуку о органима и поступку за утврђивање дисциплинске одговорности радника које поставља Уставни суд;
- даје сагласност на Правилник о организацији и систематизацији радних места у Служби Уставног суда;
- именује и разрешава секретара Уставног суда и поставља помоћника секретара, шефа Кабинета председника Уставног суда и саветнике у Уставном суду, одлучује о статусним питањима ових радника и одређује им лични доходак;
- одлучује по приговору на решење дисциплинске комисије која изриче дисциплинске мере радницима које поставља Уставни суд;
- одлучује о питањима општенародне одбране и друштвене самозаштите из своје надлежности;
- одлучује о материјално-финансијским и другим питањима из општег пословања Уставног суда.

Члан 5.

Кад Уставни суд доноси одлуке утврђене Уставом СР Србије и Одлуком о поступку пред Уставним судом Србије и заузима ставове о одређеним уставно-правним питањима, седници Уставног суда присуствују саветници и други стручни радници у Уставном суду.

Кад Уставни суд одлучује о питањима из члана 4. став 2. ове одлуке, зависно од питања које се разматра, седници Уставног суда присуствују саветници и стручни радници у Уставном суду, као и други радници Службе Уставног суда.

III. РАДНА ТЕЛА УСТАВНОГ СУДА

Члан 6.

Рад Уставног суда одвија се и у сталним и повременим комисијама и другим радним телима Уставног суда.

Сталне комисије Уставног суда су: Редакциона комисија, Комисија за праћење појава, Комисија за праћење прописа, Комисија за информисање и Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања.

Председник и чланови сталних комисија бирају се из реда судија Уставног суда. Секретари сталних комисија одређују се из реда радника Службе Уставног суда.

Повремене комисије и друга радна тела Уставни суд образује одлуком. Овом одлуком утврђује се број чланова, састав и задаци повремене комисије, односно другог радног тела.

Сталне и повремене комисије и друга радна тела раде у складу са овом одлуком, Одлуком о поступку пред Уставним судом Србије, другим општим актима и закључцима Уставног суда.

Стална комисија Уставног суда може донети пословник о свом раду.

Члан 7.

Редакциона комисија има председника и четири члана.

Редакциона комисија: утврђује коначан текст одлуке, решења и другог акта који доноси Уставни суд и одлучује о другим питањима из делокруга свог рада.

Члан 8.

Комисија за праћење појава има председника и четири члана.

Комисија за праћење појава: прати и проучава питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законитости и износи их на седницу Уставног суда ради разматрања и заузимања ставова и утврђивања предлога и мишљења; припрема и организује саветовања и састанке у Уставном суду и учешће Уставног суда на саветовањима и састанцима са другим уставним судовима и другим органима и организацијама.

Члан 9.

Комисија за праћење прописа има председника и четири члана.

Комисија за праћење прописа, по закључку Уставног суда или по сопственој иницијативи: прати и пручава питања сагласности прописа са Уставом СР Србије и законом, прати доношење прописа за извршавање Устава СР Србије, републичких закона или других републичких прописа и општих аката и о томе обавештава Уставни суд.

Члан 10.

Комисија за информисање има председника и два члана.

Комисија за информисање: стара се о обавештавању јавности о раду Уставног суда у циљу што потпунијег, благовременог и тачног информисања јавности; организује конференције за штампу и друге облике информисања јавности о раду Уставног суда и стара се о издавању билтена уставно-судске праксе; прати и разматра написе о раду уставних судова у

средствима јавног информисања, научним и стручним публикацијама; разматра актуелна питања у вези са издавањем часописа, зборника и других публикација у којима је Уставни суд оснивач.

Члан 11.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања има председника и четири члана.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања: прати и проучава организацију и метод рада Уставног суда и његових радних тела, и с тим у вези даје Уставном суду одговарајуће предлоге; утврђује предлог за одређивање ранга секретара Уставног суда и руководећих радника које поставља Уставни суд; разматра кадровска питања и о њима даје Уставном суду предлоге и мишљења; разматра питања финансирања и стварања услова за рад Уставног суда; даје Уставном суду предлог тумачења одредаба ове одлуке и Одлуке о поступку пред Уставним судом Србије.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања решава по жалбама учесника конкурса за попуњавање радних места и по приговору радника на одлуку дисциплинске комисије Радне заједнице Службе Уставног суда.

IV. САСТАНЦИ И САВЕТОВАЊА

Члан 12.

По одређеним питањима из рада Уставног суда могу се одржавати састанци судија Уставног суда са саветницима и другим стручним радницима у Уставном суду или свим радницима Службе Уставног суда.

Члан 13.

Уставни суд организује састанке и саветовања и учествује на састанцима и саветовањима са уставним и другим судовима, као и другим органима, организацијама и заједницама, по питањима од интереса за рад Уставног суда.

Уставни суд разматра закључке и ставове усвојене на састанцима и саветовањима из става 1. овог члана. Закључци и ставови које прихвати обавезују Уставни суд.

V. ПРЕДСЕДНИК И СУДИЈЕ УСТАВНОГ СУДА

1. Права и дужности

Члан 14.

Председник Уставног суда, поред права и дужности председника и судије Уставног суда утврђених Уставом СР Србије: организује рад Уставног суда; представља Уставни суд; стара се о остваривању сарадње са државним

органима, друштвено-политичким, самоуправним и другим организацијама и заједницама; председава седницама и састанцима Уставног суда; потписује опште акте и друге одлуке Уставног суда; обавља и друге послове одређене Уставом СР Србије, законом и општим актима Уставног суда.

Председника, у случају његове одсутности или спречености, замењује судија Уставног суда, према распореду који утврђује Уставни суд.

Члан 15.

Судија Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом СР Србије: учествује као члан Уставног суда на седницама Уставног суда и састанцима које организује Уставни суд; извештава је и предлагач одлуке у предмету у коме је одређен за судију извештача; предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости; предлаже да Уставни суд поново размотри донету одлуку; учествује у раду комисија и других радних тела Уставног суда чији је члан; прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости; у остваривању својих задатака сарађује са научним, стручним и другим радницима из појединих органа и организација; обавештава о својим запажањима Уставни суд; даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимање одговарајућих мера.

Члан 16.

Председник и судије Уставног суда имају легитимацију.

Облик и садржину легитимације из става 1. овог члана утврђује Уставни суд.

2. Имунитет

Члан 17.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као делегати у Скупштини СР Србије.

Члан 18.

Председник и судија Уставног суда, као члан Уставног суда, не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа на седницама Уставног суда.

Члан 19.

Председник и судија Уставног суда, у току трајања мандата, ужива имунитет од дана избора до престанка функције судије.

Члан 20.

Председник и судија Уставног суда, не може бити притворен без одобрења Уставног суда, нити се против њега, ако се позове на имунитет, може покренути кривични поступак без одобрења Уставног суда.

Уставни суд може одлучити да се примени имунитет према председнику и судији Уставног суда који се није позвао на имунитет, ако је то потребно ради вршења његове функције.

Члан 21.

Уставни суд може одлучити да судија Уставног суда против кога је покренут кривични поступак не врши дужност у Уставном суду док поступак траје.

3. УТВРЂИВАЊЕ РАЗЛОГА ЗА РАЗРЕШЕЊЕ

Члан 22.

Разлоге за разрешење председника и судије Уставног суда из члана 408. став 1. Устава СР Србије и Амандмана XLIV тачка 7. на Устав СР Србије, пре истека мандата, утврђује Уставни суд на седници и о томе обавештава Скупштину СР Србије.

VI. ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И АНАЛИЗА РАДА УСТАВНОГ СУДА

Члан 23.

Уставни суд доноси годишњи програм рада.

Програм рада доноси се на основу анализе рада Уставног суда у претходној години и програма рада комисија и других радних тела Уставног суда за текућу годину.

На основу годишњег програма рада, Уставни суд доноси месечне планове рада и прати њихово извршење.

Остваривање програма и планова рада Уставни суд оцењује тромесечно.

Члан 24.

По истеку календарске године Уставни суд разматра свој рад.

Уставни суд разматра свој рад на основу годишње анализе рада, извештаја о раду комисија и других радних тела Уставног суда и извештаја о раду Службе Уставног суда.

VII. САРАДЊА СА УСТАВНИМ СУДОВИМА

Члан 25.

У остваривању својих функција, Уставни суд сарађује са Уставним судом Југославије, уставним судовима других република и уставним судовима покрајина о питањима од заједничког интереса у обезбеђивању заштите уставности и законитости.

Ради остваривања Уставом СР Србије утврђеног друштвеног уређења и обезбеђивања јединствене заштите уставности и законитости у СР Србији, у вршењу својих функција, Уставни суд сарађује са Уставним судом Војводине и Уставним судом Косова.

Члан 26.

Сарадња са другим уставним судовима остварује се нарочито: одржавањем заједничких састанака на којима се размењују мишљења, информације и други материјали и припремају реферати о питањима од заједничког интереса за заштиту уставности и законитости; разменом документационог материјала; усклађивањем уставно-судске праксе; давањем предлога и мишљења о одређеним питањима на захтев других уставних судова; учествовањем на састанцима и саветовањима које организују других уставни судови и путем других облика међусобне сарадње.

У остваривању сарадње са уставним судовима покрајина Уставни суд, Уставни суд Војводине и Уставни суд Косова доносе програм заједничких активности и сарадње.

VIII. САРАДЊА СА ДРУГИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЗАЈЕДНИЦАМА

Члан 27.

У остваривању својих функција Уставни суд сарађује са судовима, органима друштвено-политичких заједница, организацијама удруженог рада, научним и стручним организацијама и другим самоуправним организацијама и заједницама. У остваривању ове сарадње Уставни суд може да тражи мишљење од ових органа, организација и заједница и обавештава их о својим запажањима по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости.

Члан 28.

У остваривању својих функција Уставни суд сарађује са друштвено-политичким организацијама, друштвеним организацијама и удружењима грађана по питањима од интереса за обезбеђивање заштите уставности и законитости.

IX. ОРГАНИЗАЦИЈА, ЗАДАЦИ И РАД СЛУЖБЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 29.

Стручне послове у поступку пред Уставним судом и друге стручне послове за потребе Уставног суда, његових комисија и других радних тела, као и финансијско-материјалне, административно-техничке и друге послове за потребе Уставног суда врши Служба Уставног суда.

Организација, задаци и послови Службе Уставног суда ближе се уређују Правилником о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда.

Надзор над радом Службе Уставног суда врши Уставни суд.

Члан 30.

У Служби Уставног суда, као јединственој служби, обављају се стручни, административно-стручни и општи послови.

Члан 31.

У Служби Уставног суда обављају се следећи стручни послови: послови програмирања и планирања рада Уставног суда; припрема годишње анализе рада Уставног суда; испитивање предлога и представки; обрада предмета и других питања; израда писмених реферата; остали послови који се односе на припремање и одржавање седница; израда нацрта текстова одлука, решења и других појединачних и општих аката Уставног суда; праћење и проучавање појава од интереса за остваривање уставности и законитости; припремање материјала, предлога и мишљења ради предузимања мера од стране Уставног суда у складу са одредбама чл. 403. и 404. Устава СР Србије и Амандмана XXIX тачка 1. на Устав СР Србије; проучавање прописа, општих аката и самоуправних општих аката; стручни рад за комисије и друга радна тела Уставног суда; прикупљање, сређивање, обрада и праћење уставно-судске праксе; припремање и сређивање материјала за збирке одлука и мишљења Уставног суда, као и други стручни послови.

Члан 32.

У Служби Уставног суда обављају се следећи административно-стручни и општи послови: послови општенародне одбране и друштвене самозаштите; послови у вези са остваривањем права из радног односа судија Уставног суда; послови радних односа радника Службе Уставног суда; припремање нацрта и предлога самоуправних општих аката и других материјала за Радну заједницу Службе Уставног суда; дактилографски послови; послови техничких секретара; одређени финансијско-материјални послови; послови економата; вођење судске евиденције и статистике; прикупљање и обрада литературе, периодике и других информативних стручних материјала; давање интерних обавештења о променама у фонду правне литературе; послови интерне доставе, као и други општи послови.

Члан 33.

Управа за заједничке службе републичких органа обавља за потребе Уставног суда рачуноводствене, финансијско-материјалне, стенографске послове, послове преписа, умножавања и повезивања материјала, послове одржавања чистоће, као и друге послове које Уставни суд пренесе на Управу.

Члан 34.

Уставни суд има секретара.

Секретара Уставног суда именује, разрешава и одређује му ранг Уставни суд.

Секретара Уставног суда именује се на четири године и по истеку тог времена може бити поново именован на ту функцију.

Секретар Уставног суда може бити разрешен пре истека мандата под условима утврђеним законом за разрешење функционера који руководи републичим органом управе.

Члан 35.

Право на лични доходак и остала примања, као и друга права, која се стичу по основу рада, секретар Уставног суда остварује у Радној заједници Службе Уставног суда.

Члан 36.

Секретар Уставног суда, у складу са овом одлуком, Одлуком о поступку пред Уставним судом Србије и упутствима Уставног суда: стара се о припремању седница Уставног суда и достављању материјала потребних за рад Уставног суда и његових комисија и других радних тела; помаже председнику Уставног суда у вршењу његових права и дужности у вези са организовањем и припремањем седница Уставног суда и извршавањем закључака Уставног суда; обезбеђује комисијама и другим радним телима Уставног суда потребне услове за рад; обавља стручне послове које му Уставни суд повери; указује Уставном суду на примену Одлуке о поступку пред Уставним судом Србије и ове одлуке; стара се о припремању програма, планова рада и годишње анализе рада Уставног суда; сазива, по потреби, Стручни колегијум секретара Уставног суда и састанке свих радника Службе Уставног суда; обавља и друге послове које му повере Уставни суд и председник Уставног суда.

Секретар Уставног Суда стара се о вођењу записника на седници Уставног суда.

Члан 37.

Секретар Уставног суда руководи радом Службе Уставног суда.

У погледу руковођења радом Службе Уставног суда, заснивања и престанка радног односа радника, остваривања права, дужности и одговорности радника и самоуправљања у Служби Уставног суда, као и употребе и коришћења средстава рада, секретар Уставног суда има права и дужности функционера који руководи републичким органом управе.

Секретар Уставног суда је наредбодавац за коришћење средстава за рад Уставног суда и ово овлашћење може пренети на помоћног наредбодавца.

За свој рад и рад Службе Уставног суда секретар одговара Уставном суду.

Члан 38.

Решења о заснивању радног односа и распоређивању радника Службе Уставног суда, осим радника које поставља Уставни суд, доноси секретар Уставног суда.

Члан 39.

Радна места радника које поставља Уставни суд су: помоћник секретара, шеф Кабинета председника Уставног суда и саветници у Уставном суду.

Радници из става 1. овог члана постављају се на четири године и по истеку тог времена могу бити поново постављени.

За свој рад, радници из става 1. овог члана одговорни су секретару и Уставном суду.

Радници које поставља Уставни суд могу бити разрешени пре истека времена на које су постављени под условима утврђеним законом за руководеће раднике у републичким органима управе.

Члан 40.

Помоћник секретара Уставног суда: помаже секретару у обављању функције секретара Уставног суда; припрема опште и друге акте за Уставни суд и комисије и друга радна тела Уставног суда; обавља организационе, оперативне и друге послове и задатке по налогу секретара Уставног суда; непосредно обавља сложеније стручне послове из основне делатности Уставног суда; обавља и друге послове које му повере Уставни суд и секретар Суда.

Помоћник секретара замењује секретара Уставног суда у случају његове спречености или одсутности са посла.

Помоћнику секретара Уставног суда одређује се ранг који одговара положају помоћника републичког секретара до положаја који одговара положају подсекретара у републичком секретаријату.

Члан 41.

Шеф Кабинета председника Уставног суда: обавља стручне послове за потребе председника Уставног суда, односно судију који замењује председника Уставног суда; обавља послове у вези сарадње Уставног суда са другим уставним судовима; обавља послове обавештавања јавности о питањима од интереса за Уставни суд и јавност; припрема и обрађује питања која се односе на положај, надлежност и метод рада уставних судова; обавља сложеније стручне послове у области политичког система; обавља и друге послове које му повери Уставни суд, председник Уставног суда и секретар Уставног суда.

Шефу Кабинета председника Уставног суда одређује се ранг који одговара положају помоћника републичког секретара до положаја који одговара положају подсекретара у републичком секретаријату.

Члан 42.

Саветници у Уставном суду: припремају, анализирају и обрађују сло-
женија уставно-правна питања за потребе Уставног суда, комисија и
других радних тела у Уставном суду; припремају анализе о питањима у
одређеним областима уставно-правне заштите на основу којих Уставни
суд заузима ставове и изграђује своју праксу; припремају материјале и пи-
сма којима се Уставни суд обраћа другим уставним судовима или органи-
ма, организацијама и заједницама у СР Србији; раде на предметима из
одређених области; учествују у припреми саветовања, консултација и дру-
гих активности Уставног суда; обављају и друге послове према закључцима
Уставног суда, његових комисија и других радних тела и на захтев секре-
тара Уставног суда.

Саветнику у Уставном суду одређује се ранг који одговара положају
саветника републичког секретара до положаја који одговара положају
подсекретара у републичком секретаријату.

Члан 43.

Радници које поставља Уставни суд остварују у Радној заједници Служ-
бе Уставног суда права и дужности утврђене законом, одлуком Уставног
суда и самоуправним општим актом Радне заједнице Службе Уставног су-
да, у складу са законом.

Члан 44.

Период од четири године на који се постављају помоћник секретара,
шеф Кабинета председника Уставног суда и саветници у Уставном суду
тече од дана постављења.

Члан 45.

Задатке и послове у Служби Уставног суда врше радници распоређе-
ни на задатке и послове утврђене Правилником о организацији и система-
тизацији радних места Службе Уставног суда.

Пријем радника на рад у Службу Уставног суда врши се на основу
конкурса.

Радници које поставља Уставни суд могу се примати на рад у Службу
Уставног суда и без конкурса.

Члан 46.

Ради разматрања одређених стручних питања образује се Стручни ко-
легијум секретара Уставног суда који чине саветници и други стручни рад-
ници у Уставном суду.

Стручни колегијум разматра: сложености уставно-правна питања, ана-
лизе прописа, општих аката и предлога мера, захтеве за преиспитивање
ставова Уставног суда, алтернативне предлоге о којима одлучује Уставни

суд и друга питања од значаја за рад Уставног суда, када то оцени Уставни суд, председник или секретар Уставног суда.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Уставног суда. О ставовима заузетим на Стручном колегијуму обавештава се Уставни суд.

Члан 47.

За одређене правне области, као консултативна тела, образују се стручне групе, као ужи стручни колегијуми. У стручним групама, кроз консултације, разматрају се предлози и становишта изложени у материјалима припремљеним за седнице Уставног суда, комисија и других радних тела Уставног суда.

У стручним групама се врши распоред послова и задатака, планира, прати и координира стручни рад.

Стручне групе прате законодавну активност и појаве од интереса за остваривање уставности и законитости у одређеним областима.

О мишљењу израженом у стручној групи обавештава се Уставни суд.

Члан 48.

Стручне групе образује секретар Уставног суда и издаје им упутства за рад. Стручном групом руководи руководилац стручне групе.

Руководилац стручне групе врши распоред посла у стручној групи и одговоран је за организацију и рад стручне групе.

Руководиоце стручних група одређује секретар Уставног суда из реда саветника у Уставном суду.

Члан 49.

На Службу Уставног суда сходно се примењују одредбе Закона о основама система државне управе и о Савезном извршном већу и савезним органима управе које се односе на: самосталност и одговорност органа управе, законитост, јавност рада органа управе, обезбеђивање начела равноправности језика и писма народа и народности Југославије, односе органа управе према скупштини друштвено-политичке заједнице, права, обавезе и одговорности у вршењу службе, средстава за рад органа управе, доходак радне заједнице органа управе, основна самоуправна права, обавезе и одговорности радника у радним заједницама органа управе и радне односе радника у радним заједницама органа управе.

На Службу Уставног суда сходно се примењују и одредбе Закона о државној управи које се односе на: јавност рада, употребу језика и писма, начин остваривања самоуправних права, дужности и одговорности радника у радним заједницама органа управе, средстава за рад органа управе, стицање и распоређивање средстава за личне дохотке и заједничку потрошњу, признату стручну спрему и положај радника без стручне спреме и стручног испита.

Х. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 50.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи:

- Одлука о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, бр. 2/84, 4/85, 5/86 и 29/86) и
- Одлука о надлежности у дисциплинском поступку за решавање по жалбама радника које поставља секретар Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, број 28/87).

Члан 51.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, а примењиваће се од 1. септембра 1989. године.

ПОСЛОВНИК УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁴⁸⁾

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим пословником (даље: Пословник) разрађују се и допуњују правила регулисана Законом о поступку пред Уставним судом Србије (даље: Закон) на основу којих Уставни суд Србије (даље: Суд) расправља и одлучује о уставности и законитости и организује и утврђује начин свог рада. Пословником се уређују и друга питања од значаја за рад Суда.

Члан 2.

Поступак пред судом ради се на српскохрватском језику.

Учесницима у поступку, у складу са уставним правом народа и народности на употребу свог језика и писма, обезбеђује се право обраћања Суду на језицима народа и народности утврђеним уставима и законима република и аутономних покрајина и статутима општина.

Члан 3.

Чланови Суда дужни су да чувају све податке које су сазнали у вршењу дужности, а доносилац их је означио државном, службеном или пословном тајном по одредбама закона другог прописа или самоуправних општинских аката.

Члан 4.

Руковање судским списима и другим службеним материјалима, печатима и штамбиљима врши се на начин којим се остварује њихово безбедно чување и коришћење.

Члан 5.

Радно време Суда је исто као радно време републичких органа.

48) Уставни суд Србије је на седници одржаној 26. децембра 1977. године донео Пословник Уставног суда Србије, који је објављен у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 9/1978. Овај пословник престао је да важи доношењем Одлуке о поступку пред Уставним судом Србије 1989. године („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 31/1989).

Члан 6.

У периоду од 15. јула до 15. септембра Суд не одржава седнице, осим у случају неопходне потребе.

Члан 7.

Седиште Суда је у Београду у Улици Немањиној 26.

Члан 8.

Печат Суда је округлао, пречника 32 mm, са грбом Социјалистичке Републике Србије, у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Уставни суд Србије – Београд”.

Члан 9.

Суд има и пословни печат, пречника 20 mm, у свему осталом истоветан с печатом из претходног члана.

Овај печат се користи у унутрашњем пословању Суда.

Члан 10.

Подносци и друга писмена упућена Суду предају се непосредно преко писарнице Суда, сваког радног дана, током целог радног времена, као и преко поште.

Кад је од значаја дан предаје писмена Суду, узима се да је оно предато Суду оног дана кад је примљено у писарници Суда, или предато пошти препоручено.

Представка којом се даје иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости може да се изјави и на записник код Суда. Записник о томе саставља радник Суда по редоследу који утврди секретар Суда.

Члан 11.

Пријем странака у Секретаријату Суда врши се сваког радног дана у време које одреди секретар Суда.

II. ОРГАНИЗАЦИЈА СУДА

1. Права и дужности председника Суда и судија

Члан 12.

Председник Суда и судије врше права и дужности утврђене Уставом, Законом, Пословником и другим актима Суда.

Председник Суда, поред права и дужности судије:

- представља Суд,
- руководи радом Суда,

- остварује сарадњу са државним органима, друштвено-политичким организацијама, организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама,
 - председава седницама Суда,
 - обавља послове судске управе и врши надзор над пословањем Суда.
- Обављање појединих послова судске управе председник може поверити секретару Суда.
- Ако је спречен, председника замењује судија кога Суд одреди распоредом послова.

Члан 13.

Судија:

- води поступак по предметима који су му додељени у рад;
 - учествује у расправама, на седницама и на састанцима Суда;
 - известилац је на јавној расправи, односно седници, о предмету по коме је води поступак или по коме је одређен за судију известиоца;
 - стара се о припремању одлука и решења по предметима у којима је био известилац;
 - предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости;
 - учествује у раду комисија и других тела Суда у која је изабран или одређен;
 - прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости;
 - обавештава о својим запажањима Суд или даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимања одговарајућих мера;
 - обавља и друге послове одређене Уставом, законима, Пословником, распоредом послова и другим општим актима и закључцима Суда.
- Ако је према распореду послова судији дат предмет у рад а он сматра да постоје разлози за његово изузеће, Суд ће, уколико оцени да су разлози оправдани, доделити тај предмет у рад другом судији.

Члан 14.

Секретар Суда:

- помаже председнику Суда у обављању послова судске управе и у припремању расправа, седница и радних састанака;
- брине се о достављању одлука Суда учесницима у поступку и о њиховом објављивању у одговарајућим службеним и другим гласилима;
- присуствује седницама Суда и има право да о питањима о којима се расправља даје Суду своје мишљење и предлоге;
- стара се о записницима седница Суда;
- координира стручни рад и брине се да се стручни и административни послови у Суду обављају уредно и на време;

- сазива радне састанке са радницима Суда ради унапређења рада појединих служби;
- седмично обавештава Суд о приспелим предметима;
- програмира време ради изношења појединих предмета на седницу односно јавну расправу, ако о томе не одлучи Суд;
- обавља и друге послове предвиђене овим пословником и распоредом послова.

Секретар Суда је помоћни наредбодавац за извршење финансијског плана Суда.

Секретару помаже у његовом раду помоћник секретара.

2. Седнице, радна тела и други облици рада Суда

Седница Суда

Члан 15.

Суд расправља и одлучује у седници коју чине најмање шет судија.

Одлука или решење усвојени су ако је за њу гласало најмање шест судија.

Поред одлука у вези са оценом уставности и законитости Суд на седници:

- заузима ставове и даје мишљења;
- одлучује о статусним питањима и имунитетским правима чланова Суда; одређује судију који ће замењивати председника Суда у случају потребе, доноси програм рада и утврђује распоред послова чланова Суда;
- образује сталне и повремене комисије и друга радна тела Суда; бира председника и чланове комисија и одређује секретара комисије;
- поставља и разрешава дужности секретара Суда и друге функционере Суда, одређује им личне дохотке и одлучује о њиховим другим статусним питањима; доноси одлуку о утврђивању радних места функционера које поставља и одређује њихов положај сходно члану 56. Закона;
- одређује закључком ко подноси предлоге општих аката које доноси Суд;
- доноси опште акте о утврђивању послова и задатака Секретаријата и основна начела за унутрашњу организацију рада Секретаријата, као и друге акте о својој организацији и раду;
- даје сагласност на систематизацију радних места у Секретаријату;
- одлучује по жалбама учесника конкурса за попуњавање слободних радних места;
- одлучује и о другим питањима из општег пословања Суда.

Члан 16.

Кад суд одлучује о питањима из члана 15. Пословника, седници могу присуствовати функционери Суда и поједини радници Секретаријата.

Колегијум Суда

Члан 17.

Поједина стручна и друга питања у Суду разматрају се на седници колегијума Суда.

Колегијум Суда сазива, предлаже дневни ред и руководи седницом председник Суда.

Састанку Колегијума Суда, поред судија, присуствују секретар Суда и други функционери у Суду.

Колегијум Суда разматра и заузима ставове и дневни ред.

Комисије Суда

Члан 18.

За разматрање и припремање предлога о питањима из надлежности Суда и извршавање одређених послова и задатака из надлежности Суда:

– Суд образује сталне и повремене комисије и друга радна тела и утврђује њихов састав.

Сталне и повремене комисије и друга радна тела раде сагласно одредбама овог пословника, другим општим актима и одлукама Суда, а могу додати и сопствени пословник.

Члан 19.

Суд има следеће сталне комисије: Редакциону комисију, Комисију за праћење појава, Организационо-кадровску комисију и Комисију за информације.

Председник и чланови Редакционе комисије именују се из редова судија.

Члан 20.

Редакциона комисија утврђује на начин предвиђен Пословником, коначне текстове одлука и решења.

Комисија за праћење појава прати и проучава питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законности; даје предлоге Суду ради заузимања ставова и давања мишљења; врши припреме за организовање и учествовање Суда на саветовањима и састанцима са другим уставним судовима и органима и организацијама у вези са остваривањем уставности и законности.

Организационо-кадровска комисија прати и проучава: кадровска питања, организацију и друга питања рада Суда;

Комисија за информације: одржава везе са средствима јавног информисања, стара се о упознавању јавности са радом Суда путем дневне штампе, посебних публикација, састанака, саветовања итд.

Састанци и саветовања

Члан 21.

По питањима од интереса за рад Суда могу се одржавати састанци судија са радницима Секретаријата.

Члан 22.

Суд може на иницијативу председника, судије или комисије, да организује или предлаже одржавање саветовања са уставним судовима и другим органима, стручним и научним организацијама по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости.

Оцењивање рада Суда

Члан 23.

Суд тромесечно и годишње оцењује свој рад.

На основу годишње анализе свог рада и програма рада својих комисија Суд доноси програм рада за текућу годину.

III. ПОСТУПАК ПРЕД СУДОМ

1. Покретање поступка

Када је поступак покренут

Члан 24.

Поступак за оцену уставности и законитости поводом предлога овлашћеног предлагача сматра се покренутим даном пријема предлога у Суду.

Поступак поводом представке којом се даје иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости сматра се покренутим даном доношења решења Суда о покретању поступка.

Ако Суд покрене поступак за оцену уставности и законитости, по сопственој иницијативи, поступак се сматра покренутим даном доношења решења о покретању поступка.

Кад Уставни суд Југославије достави предмет Суду, на основу члана 389. Устава СФРЈ, поступак се сматра покренутим даном пријема предмета у Суду.

Кад Уставни суд Југославије нађе да је надлежан за оцену уставности и законитости, али не покрене поступак, већ предмет достави Суду, поступак се сматра покренутим даном доношења решења Суда о покретању поступка.

Кад Уставни суд Југославије нађе да није надлежан за оцену уставности и законитости и предмет достави Суду, Суд ће са примљеним предметом поступити као са представком којом се даје иницијатива за покретање

поступка за оцену уставности и законитости, осим у случају кад је реч о овлашћеном предлагачу пред Судом.

Кад, у случајевима из ст. 4. и 5. овог члана, Суд нађе да нема места покретању поступка за оцену уставности законитости, обавештава о томе Уставни суд Југославије.

Начин подношења предлога и представке

Члан 25.

Предлог за покретање поступка као и прилози уз предлог достављају се у потребном броју примерака за Суд и доносиоца оспореног акта.

Садржина предлога односно представке

Члан 26.

Предлог за оцену уставности или законитости треба да садржи: назив закона или другог прописа, односно самоуправног општег акта и ознаку одредбе чија се уставност односно законитост оспорава; назив и број службеног гласила у коме су објављени; одредбу Устава, односно закона за коју се тврди да је повређена; наводе, чињенице и доказе на којима се заснива захтев за оцењивање уставности и законитости; друге податке за које се сматра да су од важности за одлучивање о захтеву и потпис подносиоца предлога.

Представка којом се даје иницијатива за покретање поступка за оцену уставности и законитости, по правилу, треба да садржи податке из става 1. овог члана.

Уз предлог се прилаже и оверени препис акта, који није објављен у службеном гласилу, а уз представку – ако подносилац представке има за то објективне могућности.

Одговор доносиоца акта

Члан 27.

Донсилац оспореног акта може дати одговор на предлог, односно на решење о покретању поступка, као и на иницијативу за оцену уставности и законитости, а дужан је на захтев Суда да у остављеном року достави податке и обавештења који су од значаја за вођење поступка и одлучивање.

Одговор из става 1. доставља Суду лице које је овлашћено да представља доносиоца оспореног акта.

Неразумљиви, односно непотпуни поднесци

Члан 28.

Ако је предлог неразумљив или уз предлог нису достављени потребни прилози, затражиће Суд од предлагача да предлог учини јаснијим, или да достави потребне прилоге уколико се на други начин не могу прибавити.

Ако предлагач у остављеном року не поступи по захтеву Суда, Суд ће одбацили предлог.

Суд може затражити и од подносиоца представке да је допуни или учини јаснијом.

2. Претходни поступак

Поступање са предлозима и представкама

Члан 29.

Предлози за покретање поступка и представке упућене Суду, пошто се региструју у писарници, предају се секретару Суда.

Секретар Суда додељује предмет стручном сараднику у рад према утврђеном реду.

Информативни реферат и поступак по њему

Члан 30.

Кад прими предмет у рад, стручни сарадник се одмах упознаје са предметом и о њему подноси усмени или писмени информативни реферат седници Суда, најкансије у року од 15 дана од дана пријема предмета.

Реферат треба да обухвати садржај предмета, процену о сложености, мишљење о евентуалној потреби доношења мера (члан 405. Устава СРС) и предлог о даљем току рада.

Пре подношења реферата, стручни сарадник може да консултује о питањима из претходног става, председника Суда, судију, секретара Суда, или да затражи консултацију у оквиру стручне службе.

Одлучивање у претходном поступку

Члан 31.

Суд може на истој седници да одлучи о предмету, ако нађе: да стање ствари то дозвољава, да је о истој ствари већ одлучивао, или да је ненадлежан.

Одређивање известиоца

Члан 32.

Ако Суд не одлучи о предлогу овлашћеног предлагача, у смислу члана 31. Пословника, одредиће судију известиоца који ће водити даљи поступак.

Члан 33.

Ако Суд закључи да по представци није потребно предузимање сложености и обимнијих радњи, већ само прикупљање списа и докумената, овластиће стручног сарадника, по правилу оног који је поднео реферат,

да у року од 30 дана прикупи потребне списе и документа, стручно обради предмет и изнесе на седницу Суда.

Изузетно, на образложен предлог стручног сарадника овај рок може да продужи секретар Суда.

Кад на основу реферата оцени да ће по представци бити потребно предузимање сложенијих или обимнији радњи, одредиће судију који ће водити даљи поступак уз учешће стручног сарадника.

Сарадња у вођењу поступка

Члан 34.

Судија који води поступак по предлогу или претходни поступак може предложити да се о начину вођења поступка изјасни Суд на седници, као и затражити да се одреди још један или двојица судија који ће са њим да сарађују у вођењу претходног поступка.

Предузимање радњи по предлогу

Члан 35.

Ако је поступак за оцену уставности и законитости покренут по предлогу овлашћеног предлагача, судија ће у поступку предузети све радње потребне да се о предмету може одлучити.

Члан 36.

Судија може предузимати у претходном поступку све потребне радње ради прикупљања података у смислу члана 14. став 2. Закона.

Спајање предмета

Члан 37.

Ако се у току поступка утврди да је више предлагача посебним предлозима, односно више лица посебним представкама, тражило да се оцени уставност истог закона или уставност, односно законитост истог прописа или самоуправног општег акта, Суд ће спојити све предлоге, односно представке и по њима ће водити јединствени поступак.

Предлог, односно представка коју је Суд доцније примио спојиће се са првим приспелим предлогом, односно представком.

Обустава извршења појединачног акта или радње

Члан 38.

Ако Суд у року од три месеца од дана доношења решења о обустави извршења појединачног акта или радње у случајевима предвиђеним одредбом члана 405. Устава СР Србије, не донесе одлуку о уставности, односно

законитости, оспореног акта, судија који води поступак затражиће да Суд одлучи да ли то решење остаје и даље на снази или се укида.

Обезбеђивање новчаних средстава

Члан 39.

У претходном поступку се не могу предузимати радње за чије је вршење нужно обезбедити новчана средства, ако за такву сврху средства нису обезбеђена.

Реферат за коначно одлучивање

Члан 40.

Кад прикупи списе и документе из члана 33. став 1. Пословника, овлашћени стручни сарадник саставља и потписује реферат и подноси га председнику Суда.

У случају кад је поступак водио судија, реферат потписује, поред судије, и стручни сарадник који је учествовао у претходном поступку.

Члан 41.

Реферат из члана 40. Пословника треба да садржи нарочито какав је захтев постављен у предлогу, односно представци, које су радње обављене, која су се спорна, чињенична и правна питања појавила у току обраде предмета, предлог да се предмет изнесе на решавање на седници или закаже јавна расправа и мишљење да ли постоје услови да се седница или јавна расправа прогласи затвореном у целини, или делимично. У реферату ће се по потреби предложити која лица, поред учесника у поступку, треба позвати на расправу, односно обавестити о јавној расправи или седници.

У реферату се износи укратко садржина, ставови, стручна и друга мишљења, ако су у току поступка прибављена, као и предлог како о ствари одлучити.

Ако сматра да треба одбацити предлог, односно представку због постојања процесних сметњи за одлучивање о суштини ствари, извештач ће у реферату изнети само разлоге за одбацавање.

Реферат се предаје, заједно са списима предмета, преко секретара, председнику Суда.

3. Расправљање и одлучивање

а) Припремање седнице, односно јавне расправе

Обавештавање о одржавању седнице, односно јавне расправе

Члан 42.

Председник Суда писмено обавештава судије о дану и часу одржавања седнице, односно јавне расправе.

Писмено обавештење доставља се судијама, функционерима и стручним сарадницима, најдоцније три дана пре одржавања седнице односно јавне расправе, а само у хитним случајевима председник Суда може одредити да се седница, односно јавна расправа одржи, иако од достављања обавештења није протекло три дана.

Писменом обавештењу прилаже се писмени реферат, по потреби и други материјали, као и списак позваних лица, поред учесника.

Предлагачу, подносиоцу представке, доносиоцу оспореног акта, сведоку и вештаку доставља се само позив за седницу, односно јавну расправу, са знаком предмета о коме се ради, а научним и јавним радницима и другим лицима чије је мишљење или изјава потребна Суду за одлучивање, уз позив се доставља и кратак извод из предмета из кога се види основни проблем, у вези с којим се позивају.

Језик у поступку

Члан 43.

Учесници у поступку – припадници народа и народности Југославије имају право да се служе својим језиком и да прате поступак на свом језику. Они могу да изјаве да ће се у поступку служити српскохрватским језиком.

Учесници у поступку који нису држављани Социјалистичке Федеративне Републике Југославије, а не знају српскохрватски језик, имају право да ток поступка прате преко преводиоца.

У циљу убрзања поступка пред судом лице из става 1. и 2. овог члана може благовремено затражити, преко секретара Суда, да му се обезбеди преводилац на јавној расправи, односно приликом разгледања списка.

Обавеза присуствовања седницама односно јавним расправама

Члан 44.

Члан Суда дужан је да присуствује седници односно јавној расправи, осим ако је оправдано одсутан.

Проучавање и разгледање предмета

Члан 45.

Одмах по достављању писменог обавештавања преносе се списи предмета увршћеног у дневни ред у посебну просторију ради проучавања и разгледања од стране чланова Суда, функционера и стручних сарадника.

На дан одржавања седнице, односно јавне расправе, подносилац реферата преузима списе предмета и доноси их на седницу, односно јавну расправу.

Заказивање седнице

Члан 46.

Седнице заказује и њима руководи председник Суда.

Председник Суда заказаће седницу на захтев судије ако се ради о питању о коме по закону или Пословнику Суд одлучује на седници.

На седници могу, по позиву или одобрењу Суда, присуствовати учесници ради излагања свог става и давања потребних обавештења.

Суд може на седници саслушати изјаве или мишљења представника органа и организације, научних и јавних радника, као и стручњака чије изјаве или мишљења могу допринети разјашњењу ствари.

Дневни ред седнице Суда објављује се у „Прегледу седница”, који издаје Републички секретаријат за информације СР Србије.

Поступање на седници

Члан 47.

Седници на којој се одлучује о предлозима учесника у поступку, или о питањима по којима је покренут поступак, присуствују: чланови Суда, функционери, стручни сардници и записничар, а по потреби могу бити обавештени учесници у поступку који могу износити своје ставове и обрађавати своје предлоге.

Члан 48.

Ако се одлучује о предлогу овлашћеног предлагача као и о питањима по којима је Суд покренуо поступак, известилац на седници је судија који је водио поступак. Када је известилац, оправдано спречен да присуствује седници, председник Суда ће одредити другог судију за известиоца или ће Суд одложити одлучивање о ствари.

У осталим случајевима известилац на седници је стручни сарадник који је водио претходни поступак.

Члан 49.

Пошто председник објави шта је предмет одлучивања, известилац укратко износи стање ствари а затим председник даје реч говорницима по реду пријављивања. Известилац ће добити реч увек кад је затражи, чим говорник који је на речи заврши свој говор.

Ако више нема говорника нити предлога који се односи на расправљање и утврђивање чињеница прелази се на већање и гласање без присуства јавности.

Већању до гласања могу присуствовати и функционери Суда.

Записник о току седнице

Члан 50.

О току седнице води се записник који потписује председник Суда и записничар.

О предлозима учесника у поступку о коме је Суд одлучивао на седници води се за сваки предмет посебан записник.

Одржавање реда

Члан 51.

О одржавању реда на јавној расправи, односно седници, стара се председник Суда. У том циљу он може, после опомене, удаљити учесника у поступку као и друге присутне који ометају рад и ток јавне расправе, односно седнице.

Председник Суда може одузети реч говорнику који нанесе увреду Суду или на други начин злоупотребљава реч у Суду.

в) Одлучивање на седници без одржавања јавне расправе

Члан 52.

Суд одлучује на седници, без јавне расправе: о предлозима учесника у поступку, по представкама грађана и предлозима чланова Суда за покретање поступка односно по предметима по којима је решењем Суда покренут поступак, ако подаци поступка пружају поуздан основ за одлучивање.

Суд на седници без јавне расправе одлучује и о сукобу надлежности.

Члан 53.

Суд на седници одлучује:

– о потреби да се предложи Скупштини Социјалистичке Републике Србије разматрање стања и проблема остваривања уставности и законитости и да јој се упути мишљење и предлог за доношење и измену закона;

– да се затражи од Скупштине аутентично тумачење или предлози предузимање мера ради обезбеђивања уставности и законитости и заштите права самоуправљања и других слобода и права грађана и самоуправних организација и заједница;

– да се обавести Скупштина о томе да надлежни орган није донео пропис који је био дужан да донесе за извршење одредаба устава, републичког закона или другог републичког прописа и општег акта, који је био дужан да донесе.

Текстове обавештења о стању и проблемима остваривања уставности и законитости и текстова осталих предлога, мишљења и обавештења из претходног става Суд утврђује на седници.

Јавна расправа

Члан 54.

О питањима из своје надлежности која се односе на оцену уставности и законитости, Суд одлучује на основу јавне расправе, уколико у смислу одредбе члана 52. овог пословника не оцени да има места одлучивању на седници без одржавања јавне расправе.

На јавну расправу се позивају учесници у поступку.

Ако је то од интереса за оцену уставности и законитости, Суд може позвати представнике органа и организација који су одговорни за извршавања одређеног закона и другог прописа.

На јавну расправу позивају се, када је то потребно, представници органа друштвено-политичких заједница, самоуправних организација и заједница друштвено-политичких организација, научни и јавни радници и стручњаци ради давања мишљења и објашњења.

Представници друштвено-политичких организација и заједница и заинтересованих стручних и професионалних удружења имају право и по својој иницијативи да учествују у јавној расправи, ако претходно обавесте председника Суда.

Одсуство учесника или других позваних лица не спречава Суд да одржи јавну расправу и донесе одлуку.

Достављање позива

Члан 55.

Учесницима у поступку писмени позив се доставља најмање осам дана пре одржавања расправе, а у хитним случајевима председник Суда може одредити краћи рок.

Обавештење о јавној расправи

Члан 56.

О времену и месту одржавања јавне расправе јавност се обавештава сопштењем објављеним на огласној табли Суда, као и путем објављивања у „Прегледу седница”.

Ако је питање о коме ће се расправљати на јавној расправи од посебног интереса за заштиту уставности и законитости, председник Суда може одлучити да се о дану и месту одржавања јавне расправе јавност обавести и путем средстава јавног информисања.

Место одржавања расправе

Члан 57.

Јавне расправе и седнице одржавају се у седишту Суда.

Изузетно, јавне расправе и седнице могу се одржавати и ван седишта Суда.

Припремна седница за јавну расправу

Члан 58.

Припремна седница за јавну расправу одржава се у сврху темељитог упознавања са предметом о коме ће Суд јавно расправљати.

На припремној седници одређује се питање које на расправи обавезно треба расправити, односно судија известилац или стручни сарадник даје сва потребна обавештења члановима Суда да би се што боље припремили за расправу.

Припремна седница има радно-стручни карактер и на њој се не доносе одлуке већ ставови о начину и току вођења јавне расправе.

Поступање на јавној расправи

Члан 59.

Јавном расправом руководи председник Суда.

На почетку јавне расправе председник Суда обавештава присутне о саставу Суда, о ком предмету ће се расправљати, утврђује који је од позваних лица дошао на расправу и да ли су позвана лица уредно примила позиве, као и да ли су испуњени услови за одржавање расправе.

Судија известилац излаже потом објективно чињенице утврђене у претходном поступку и питања од значаја за расправу.

Даљи ток расправе одређује председник Суда водећи рачуна о сложености предмета и другим околностима које могу утицати на ток расправе.

Члан 60.

Известилац на расправи је судија који је водио поступак. У случају његове спречености, председник Суда одређује другог судију за известиоца.

Ако је у претходном поступку учествовало више судија, известилац ће бити онај који је по распореду послова добио предмет, ако се те судије другачије не договоре.

Члан 61.

Судије које учествују на расправи имају право да од учесника у поступку и других лица, која дају изјаве на расправи, траже обавештења и мишљења у вези са предметом о коме се расправља.

Члан 62.

У току расправе учесници у поступку имају право да износе и образложу своје ставове и захтеве и одговарају на наводе о чињеницима које су изнете на расправи.

Проширење поступка оцењивања на самој расправи

Члан 63.

Ако се поступак оцењивања уставности и законитости оспореног општег акта прошири на друге одредбе тог или другог општег акта, председник Суда ће учеснику у поступку дати могућност да се о томе изјасни. На захтев учесника, Суд може одложити расправу по том питању.

Прекид расправе

Члан 64.

О питањима о којима је потребно да се претходно одлучи ради даљег вођења поступка, односно усмеравања тока расправе, Суд ће прекинути расправу и о томе предлогу или питању, после већања, одлучити закључком, који председник Суда објављује у наставку расправе односно седнице.

Предлог за прекид расправе у смислу претходног става може да да сваки члан Суда.

Извођење нових доказа

Члан 65.

Ако се на јавној расправи укаже потреба да се изведу докази који нису изведени у претходном поступку, Суд може одлучити да се ти докази изведу на самој расправи, или пред одређеним судијом, односно стручним сарадником.

Одлагање јавне расправе

Члан 66.

Суд може одлучити да се јавна расправа одложи на одређено или неодређено време, ради прибављања и извођења нових доказа, прикупљања потребних података, обавештења и мишљења и у другим оправданим случајевима.

Ако Суд не одлучи да се расправа одложи, председник Суда закључује расправу и Суд прелази на већање и гласање.

д) Доношење одлуке о сивари

Већање и гласање

Члан 67.

После расправљања Суд одлучује на основу већања јавним гласањем, у коме учествују само чланови Суда.

У већању и гласању могу учествовати и чланови Суда који су били спречени да присуствују јавној расправи или седници Суда.

Члан Суда који је спречен да учествује у већању и гласању може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће бити прочитано на седници у току већања.

Записник о већању и гласању

Члан 68.

О седници Суда на којој се већало и гласало саставља се записник о већању и гласању.

У записнику о већању и гласању наводе се имена чланова Суда који су учествовали у већању и гласању и име записничара, датум већања и гласања, резултат гласања и битна садржина одлуке. Ако одлука није донета једногласно, у записник се поред резултата гласања уносе и имена чланова који су гласали за предлог, а који против предлога. Овом записнику прилажу се и одвојена мишљења чланова Суда.

Записник о већању и гласању потписује председник Суда и записничар.

Преиспитивање заузетог става

Члан 69.

Ако Суд приликом већања и гласања утврди да се донетом одлуком или решењем одступа од раније заузетог става по истом питању, дужан је да насталу ситуацију посебно претресе и утврди да ли одступа од ранијег става или остаје при њему.

Ако Суд одступи од ранијег става, дужан је да то посебно констатује у записнику о већању и гласању и у евиденцији уставно-судске праксе.

Одлучивање о питању са више предлога

Члан 70.

Ако је приликом одлучивања о неком питању дато више предлога, гласа се по реду по коме су предлози поднети. На исти начин ће се поступити и кад председник Суда рашчлањавањем питања покушава да изнађе заједнички став.

Гласа се дизањем руке или поименично, изјашњавањем за предлог или против предлога. Резултат гласања уноси се у записник о већању и гласању. Ако одлука није донета једногласно, у записник се, поред резултата гласања, уносе и имена чланова који су гласали за предлоге, а који против предлога.

Издвојено мишљење

Члан 71.

Члан Суда који издвоји мишљење, има право и дужност да га, ради прилагања записнику о већању и гласању, састави, потпише и достави

председнику Суда, у року од осам дана, рачунајући од дана одржавања седнице на којој је гласањем одлучено о питању по коме издваја мишљење.

Издвојеним мишљењем члан Суда даје разлоге за став за који се определио.

Ако мишљење издваја више чланова Суда, а сагласни су у погледу става, тада се издвојено мишљење даје у заједничком тексту.

У случају издвојеног мишљења, у заглављу одлуке о ствари уноси се име судије који је издвојио мишљење, ако он то захтева.

Отклањање неуставности и незаконитости

Члан 72.

Кад је доносилац акта, у остављеном року, довео у сагласност оспорени акт с уставом и законом, Суд ће обуставити поступак, или утврдити да тај акт није био у сагласности са уставом и законом.

Доношење одлуке са одређеним роком ступања на снагу

Члан 73.

Кад то оцени потребним, Суд може донети одлуку о укидању прописа или другог општег акта са одређеним роком ступања на снагу.

Допунска одлука

Члан 74.

По предлогу или сопственој иницијативи, Суд може донети допунску одлуку, ако у ранијем поступку није одлучено о ствари у свим битним тачкама.

Оцењивање истог прописа

Члан 75.

Ако се ради о оцени одредбе или прописа односно самоуправног општег акта у целини, о коме је одлучивао, Суд може закључити да се подносилац обавести о томе како је раније одлучено у тој ствари, осим ако не одлучи да преиспита заузети став.

III. САСТАВЉАЊЕ, ПОТПИСИВАЊЕ, ДОСТАВЉАЊЕ И ОБЈАВЉИВАЊЕ ОДЛУКА И РЕШЕЊА

Састављање одлуке, односно решења

Члан 76.

После већања и гласања, текст одлуке односно решења којим се покреће или окончава поступак обезбеђује судија који је био извештач на расправи или седници.

Ако мишљење судије известиоца није било прихваћено, повериће му се састављање одлуке, односно решења, само ако на то пристане.

Стручни сарадник саставља текст решења о покретању поступка, односно о неприхватању иницијативе по представци по којој је водио претходни поступак.

Достављање нацрта одлуке члановима Суда

Члан 77.

Нацрт одлуке односно решења, доставља се члановима Суда кад тако закључи Суд, као и кад одлука, односно решење, садржи нови став.

Сваки члан Суда може предложити да се у тексту нацрта одлуке односно решења, изврше одређене измене или допуне.

Ако се предложене измене, односно допуне не усвоје, члан Суда може захтевати да о његовом предлогу одлучи Суд.

У значајнијим и сложенијим случајевима текст одлуке може бити утврђен и на седници Суда, односно на колегијуму судија.

Поновно испитивање одлуке

Члан 78.

На захтев председника Суда, члана Суда или Редакционе комисије може се ставити на дневни ред седнице поновно испитивање одлуке Суда, и то:

1. у оправданим случајевима – док њен текст не буде коначно утврђен од стране Редакционе комисије;

2. кад се стекну околности на основу којих би Суд одлучио друкчије о ствари или ако је по истом питању заузет други став – све док одлука не буде отправљена из Суда.

Члан 79.

Председник Суда ставља на дневни ред одлуку чије се поновно испитивање захтева.

Захтев за поновно испитивање одлуке мора да садржи образложени предлог у погледу евентуалних измена и допуна одлуке.

Поновно испитивање одлуке врши се по хитном поступку.

Садржај одлуке

Члан 80.

Одлука Суда садржи нарочито: наводе из предлога, односно решења о покретању поступка и одговора на предлог, односно решење о покретању поступка, потребно чињенично стање, мишљење односно став Суда, мере и састав Суда.

У одређеним случајевима одлука може да садржи увод, изреку и образложење.

Сходно ставу 1. и 2. овог члана, саставља се и решење.

Одлука обавезно садржи текст одредбе која се поништава или укида, ако та одредба није објављена у службеном гласилу.

Поступак пред Редакционом комисијом

Члан 81.

Нацрт одлуке, односно решења, потписује судија, односно стручни сарадник, који је саставио одлуку, односно решење, и доставља га Редакционој комисији.

Уколико Редакциона комисија сматра да у одлуци или решењу треба извршити неку суштинску измену, споразумеће се са судијом који је саставио одлуку, односно решење. Ако се не нађе споразумно решење, са спорним питањем се упознаје председник Суда. Ако ни председник не нађе одговарајуће решење, изнеће спорно питање ради решавања на седницу.

Ако Редакциона комисија сматра да у текст одлуке, односно решења, треба унети стилске, правописне или друге редакцијске измене, одлуке, односно решење, са овим примедбама доставиће се судији који је саставио одлуку, односно решење, ради припреме за потпис председника Суда.

Ако се судија који је саставио одлуку, односно решење, не сложи са примедбама из претходног става које је учинила Редакциона комисија или сматра да су примедбе суштинског значаја, обавестиће о томе Редакциону комисију. Ако се о спорном питању не постигне сагласност, поступиће се на начин одређен у ставу 2. овог члана.

Кад Редакциона комисија прихвати текст одлуке, односно решења, изворник одлуке, односно решење, потписује и председник Редакционе комисије.

Изворник одлуке, односно решења, са потписом судије који је саставио одлуку, односно решење, и потписом председника Редакционе комисије доставља се председнику Суда на потпис.

Уз изворник одлуке, односно решења, доставља се и потребан број отпруга, за учеснике у поступку.

Потписивање и достављање одлуке и решења

Члан 82.

Одлуке, односно решења, потписује председник Суда.

Учесницима у поступку доставља се отпруга одлуке, односно решења, које потписује председник Суда.

Рок достављања писменог отправака

Члан 83.

Писмени отправак одлуке, односно решења Суда, доставља се учесницима најкасније у року од 30 дана од дана одржане расправе, односно седнице.

Сходно претходном ставу поступиће се и у погледу састављања и достављања одлуке, односно решења, који су усмено саопштени на јавној расправи, односно јавној седници.

Објављивање и достављање одлуке односно решења

Члан 84.

Одлуке Суда објављују се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, као и у службеном гласилу у коме је објављен закон, или други пропис, односно на начин на који се објављује самоуправни општи акт о коме је Суд одлучио.

Суд може одлучити да се решење објави на начин прописан у претходном ставу.

Суд може одлучити да се одређена одлука или решење објави и на други начин, као и да се о њима непосредно упознају радници доносиоца акта о чијој уставности и законитости Суд расправља или је донео одлуку.

Исправљање техничких грешака у акту Суда

Члан 85.

Ако изворник одлуке, односно решења, садржи грешке у писању или рачунању, о исправци ових грешака решењем одлучује Суд.

Грешке у преписивању, које садрже отправци одлуке односно решења достављених учесницима у поступку, исправља решењем председник Суда.

Ако објављени текст није сагласан са изворником, одлуку о исправци објављеног текста доноси председник Суда.

Решења из претходних ставова објављују се, односно достављају учесницима у поступку, на исти начин на који је била достављена одлука односно решење, које се исправља.

О сравњивању текстова објављених одлука, односно решења, и о објављивању исправки грешака у штампању стара се секретар Суда.

Издавање преписа одлуке односно решења

Члан 86.

Препис одлуке, односно решења која нису објављена, може добити свако ко има за то оправдан интерес.

О издавању преписа одлуке, односно решења, одлучује секретар Суда.

IV. ОДНОС СУДА ПРЕМА СКУПШТИНИ СР СРБИЈЕ

Члан 87.

Суд, у складу са одредбама Устава и Пословника:

– обавештава Скупштину СР Србије о стању и проблемима остваривања уставности и законитости;

– даје мишљења и предлоге Скупштини СР Србије за доношење и измену закона, за давање аутентичног тумачења и за предузимање других мера ради обезбеђивања уставности и законитости и заштите права самоуправљања и других слобода и права грађана и самоуправних организација и заједница.

Суд доставља мишљење и предлоге председнику Скупштине СР Србије.

Члан 88.

Мишљење о томе да ли је покрајински устав, у супротности са Уставом СР Србије, Суд доставља председнику Скупштине СР Србије.

Обавештења о томе да надлежни орган није донео пропис за извршење одредаба устава, републичког закона или другог републичког прописа или општег акта, а био је дужан да такав пропис донесе, Суд доставља председнику Скупштине СР Србије.

Члан 89.

Одлуку Суда која се односи на републички закон, Суд доставља председнику Скупштине СР Србије.

Члан 90.

Одлуку Суда која се односи на покрајински закон, Суд доставља председнику Скупштине Социјалистичке Аутономне Покрајине.

V. ОБАВЕШТЕЊЕ ЈАВНОСТИ О РАДУ СУДА

Члан 91.

Суд обавештава јавност о свом раду, одлукама, решењима, закључцима и ставовима, као и о значајним питањима која су у току разматрања, или ће их Суд разматрати.

Суд обавештава јавност давањем информација, путем штампе, радија и телевизије, путем конференције за штампу, и др.

Суд може одлучити да се јавност обавештава и о питањима која разматрају његова радна тела.

Члан 92.

Приликом разматрања важнијих питања Суд може одредити и начин на који ће бити обавештена јавност.

Уз претходно одобрење председника Суда могу се изузетно користити материјали и пре њиховог разматрања на седници Суда.

Члан 93.

Конференцију за штампу по одређеним питањима из рада Суда могу одржавати чланови Суда, по закључку Суда.

Изузетно, конференцију за штампу могу одржати чланови Суда по појединим значајнијим питањима из рада Суда, на предлог или уз сагласност председника Суда и у складу са ставовима Суда.

VI. САРАДЊА СА УСТАВНИМ СУДОВИМА

Члан 94.

Суд и његова радна тела сарађују са Уставним судом Југославије и уставним судовима република, односно аутономних покрајина, у разматрању свих питања од заједничког интереса за остваривање уставности и законитости.

Сарадња са уставним судовима остварује се нарочито:

- разменом информативног и документационог материјала о питањима која се разматрају у надлежним телима ових судова;
- прикупљањем и разменом мишљења и ставова о питањима из надлежности Суда;
- давањем мишљења и предлога о питањима о којима одлучују други уставни судови;
- одржавањем заједничких састанака и
- путем других облика међусобне сарадње.

VII. САРАДЊА СА ДРУГИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Члан 95.

Суд сарађује са судовима, органима друштвено-политичких заједница, организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама, као и са носиоцима самоуправних јавних и других друштвених функција који се старају о уставности и законитости.

У остваривању ове сарадње, Суд тражи мишљења и ставове од органа, организација и заједница из става 1. овог члана и обавештава их о својим запажањима по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости.

Члан 96.

Оставрујући своју функцију, Суд сарађује са друштвено-политичким организацијама, по питањима од обостраног интереса за заштиту уставности и законитости.

У истом циљу, Суд сарађује и са друштвеним организацијама у удружењима грађана.

Члан 97.

Суд сарађује са савезом синдиката нарочито по питањима која су по Уставу, Закону о удруженом раду и другим законима утврђена као права и дужности синдиката, а која су од значаја за оставривање функције Суда.

У истом циљу Суд сарађује са привредном комором и другим општим удружењима.

VIII. СЛУЖБА УСТАВНОГ СУДА

Члан 98.

Стручне послове у поступку пред Судом и друге послове за потребе Суда и њихових радних тела врши Секретаријат Уставног суда Србије, као јединствена служба Суда.

Послове рачуноводства и књиговодства и одређене административно-техничке послове за потребе Суда врши Управа за опште службе републичких органа.

Вршење појединих стручних и стручно-техничких послова у вези са остваривањем основних функција Суда и информисањем јавности, Суд може поверити и одговарјућим стручним и другим институцијама или појединим стручним и научним радницима.

Члан 99.

Задатке, послове и начела унутрашње организације Секретаријата Суда, Суд утврђује посебним општим актом.

Административно пословање у Суду и начин вођења судске документације, евиденције и статистике, Суд уређује посебним правилником.

Члан 100.

Начин вршења послова из члана 98. став 2. овог пословника утврђује се споразумно са Управом за опште службе републичких органа у складу са законом, овим пословником другим општим актима Суда и прописима о оснивању и раду ове Управе.

Поверавање послова из члана 98. став 1. овог пословника врши се уговором.

IX. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 101.

Одредбе Пословника примениће се и на све предмете по којима је поступак у току у моменту његовог ступања на снагу.

Члан 102.

Даном ступања на снагу овог пословника престаје да важи Пословник Уставног суда Србије („Службени гласник СР Србије”, бр. 32/64) и Одлука о начину учешћа стручне службе Уставног суда Србије у претходном поступку („Службени гласник СРС”, број 13/76).

Члан 103.

Овај пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.⁴⁹⁾

49) Уставни суд Србије је 17. марта 1978. године донео Исправку Пословника Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 12/1978, која гласи:

По извршеном сравњењу са изворним текстом утврђено је да су се у тексту Пословника Уставног суда Србије, објављеном у „Службеном гласнику СР Србије”, број 9, од 4. марта 1978. године, поткрале ниже наведене грешке, па се даје следећа

ИСПРАВКА

ПОСЛОВНИКА УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ

У члану 2. став 1. стоји: „Поступак пред Судом ради се...” а треба: „Поступак пред Судом води се...”.

У члану 17. последњи став, стоји: „Колегијум Суда разматра и заузима ставове и дневни ред”, а треба: „Колегијум Суда разматра и заузима ставове и даје мишљења о питањима која су стављена на дневни ред”.

У члану 96. став 2. стоји: „...Суд сарађује и са друштвеним организацијама у удружењима грађана”, а треба: „...Суд сарађује и са друштвеним организацијама и удружењима грађана”.

У ставу 2. члана 100. уместо „став 1.” треба да стоји „став 3.”.

ОДЛУКА
О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПОСЛОВНИКА
УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁵⁰⁾

Члан 1.

У Пословнику Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, број 2/78) члан 82. мења се и гласи:

„Члан 82.

Изворник одлуке, односно решења, потписује председник Суда, или судија који га замењује и председавао је седницом.

Учесницима у поступку доставља се отправак одлуке, односно решења, који оверава стручни сарадник – обрађивач предмета.”

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику СР Србије”.

50) Уставни суд Србије је на седници одржаној 13. октобра 1987. године донео Одлуку о изменама и допунама Пословника Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 40/1987.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНАМА ПОСЛОВНИКА УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ⁵¹⁾

Члан 1.

У Пословнику Уставног суда Србије („Службени гласник СР Србије”, бр. 2/78 и 40/87), у члану 78. став 1. тачка 2. после речи: „став” уместо по-влаке ставља се тачка и бришу се речи: „све док одлука не буде отправље-на из Суда”.

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службе-ном гласнику СР Србије”.

51) Уставни суд Србије је на седници одржаној 29. фебруара 1988. године донео Одлуку о изменама Пословника Уставног суда Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 9/1988.

ОДЛУКА

О ПОСТУПКУ ПРЕД УСТАВНИМ СУДОМ СРБИЈЕ ИЗ 1989. ГОДИНЕ⁵²⁾

I. ОСНОВЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређује се поступак пред Уставним судом Србије (у даљем тексту: Уставни суд) и друга питања од значаја за остваривање надлежности Уставног суда.

Члан 2.

Под вођењем поступка, у смислу ове одлуке, подразумева се скуп радњи и правила поступања Уставног суда по предлозима, односно иницијативама за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости (у даљем тексту: иницијатива) и одлучивање о другим питањима из надлежности Уставног суда.

Члан 3.

Уставни суд води поступак:

1. на основу предлога Уставом СР Србије утврђених овлашћених предлагача;
2. кад Уставни суд покрене поступак;
3. кад Уставни суд Југославије покрене поступак под условима из члана 389. Устава СФРЈ.

Уставни суд води поступак и поводом иницијатива органа, организација и заједница, радних људи и грађана.

Члан 4.

О питањима поступка која нису уређена Уставом СР Србије или овом одлуком Уставни суд може одлучити да сходно примени одговарајућа правила процесних закона.

О питањима поступка која нису уређена Уставом СР Србије, овом одлуком или правилима процесних закона, Уставни суд ће одлучити у сваком конкретном случају.

52) Уставни суд Србије је на седници одржаној 13. јула 1989. године донео Одлуку о поступку пред Уставним судом Србије, која је објављена у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, број 31/1989. Ова одлука престала је да важи доношењем Пословника о раду Уставног суда 1991. године („Службени гласник Републике Србије”, број 40/1991).

Члан 5.

Уставни суд одлучује у седници.

Одлука се сматра донетом ако се за њу изјасни већина чланова Уставног суда од броја утврђеног Уставом СР Србије.

Члан 6.

Рад Уставног суда је јаван.

Јавност рада Уставног суда обезбеђује се јавним расправљањем, објављивањем одлука, обавештавањем јавности о раду и на други начин.

У току рада Уставног суда јавност се може искључити кад то захтевају интереси безбедности или одбране земље или кад то захтева други друштвени интерес.

О искључивању јавности одлучује Уставни суд.

Члан 7.

Поступак пред Уставним судом води се на српскохрватском језику.

У поступку пред Уставним судом у употреби је ћирилично писмо.

У поступку пред Уставним судом свако има право на употребу свог језика и писма, на начин и под условима одређеним Уставом СР Србије и законом.

Страни држављани и лица без држављанства имају право на употребу свог језика и писма.

Члан 8.

У поступку пред Уставним судом не плаћа се такса.

II. УЧЕСНИЦИ У ПОСТУПКУ

Члан 9.

Учесници у поступку пред Уставним судом су:

1. овлашћени предлагачи утврђени Уставом СР Србије;
2. свако по чијој се иницијативи води поступак;
3. органи, организације и заједнице чији је закон, други пропис, општи акт органа друштвено-политичке заједнице или самоуправни општи акт предмет оцењивања уставности и законитости;
4. скупштине друштвено-политичких заједница између којих постоји спор о правима и дужностима;
5. подносилац предлога за решавање сукоба надлежности, суд и други орган који прихвата или одбија надлежност у предмету по коме је настао сукоб надлежности.

Члан 10.

У поступку пред Уставним судом, поред учесника из члана 9. ове одлуке, могу учествовати и друга лица која Уставни суд позове.

Лицима која Уставни суд позове може се изузетно одредити накнада за учешће у поступку, односно награда за рад и дато стручно мишљење. О одређивању накнаде, односно награде одлучује Уставни суд.

Члан 11.

Учесници у поступку пред Уставним судом сnose своје трошкове.

Изузетно, Уставни суд ће накнадити трошкове позваним учесницима који не могу сносити трошкове.

Члан 12.

Учесници у поступку, као и друга заинтересована лица, могу тражити преписе исправа у предмету, осим исправа које су разлог за искључење јавности из члана 6. став 3. ове одлуке.

Лица из става 1. овог члана сnose трошкове преписа исправа у предмету.

Члан 13.

У поступку пред Уставним судом, орган, организацију или заједницу представљају њихови законом, општим и другим актом овлашћени представници.

Уз овлашћеног представника, у поступку пред Уставним судом, могу учествовати и друга лица која одреди орган, организација или заједница која је учесник у поступку.

Члан 14.

Овлашћени предлагач има право да даје предлоге у поступку и дужност да пружа потребне податке и обавештења у току поступка и на расправи, односно седници којој присуствује, да подноси доказе и да предузима и друге радње од значаја за одлучивање Уставног суда о питању о коме се води поступак.

Овлашћени предлагач има право да изнесе свој став и разлоге писмено током поступка, односно усмено на седници, као и да даје одговор на наводе и разлоге других учесника у поступку.

Овлашћени предлагач може у току поступка одустати од предлога.

Права из ст. 1. и 2. овог члана, по правилу, имају и други учесници поступка из члана 9. ове одлуке.

Члан 15.

На захтев Уставног суда, одговор Уставном суду на предлог, иницијативу и решење о покретању поступка за оцену уставности односно законитости оспореног закона, другог прописа и општег акта или самоуправног општег акта, даје доносилац тог акта, односно орган кога он овласти.

Поводом иницијативе за оцену уставности закона, односно уставности и законитости другог прописа и општег акта који доноси Скупштина

СР Србије, односно скупштина аутономне покрајине, Уставни суд може, пре покретања поступка, да затражи мишљење од Скупштине СР Србије, односно скупштине аутономне покрајине.

Члан 16.

Доносилац оспореног општег акта, односно самоуправног општег акта дужан је да у року који одреди Уставни суд, а који не може бити дужи од 60 дана, достави оспорени општи акт, односно самоуправни општи акт и потребну документацију и да пружи податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање.

Потребне податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање дужни су, на захтев Уставног суда, да дају и други органи, организације и заједнице, као и носиоци јавних, самоуправних и других друштвених функција.

Ако у одређеном року Уставни суд не добије одговор, тражене податке и обавештења, поступак се наставља.

Кад се без тражених података и обавештења поступак не може наставити, Уставни суд ће предузети одговарајуће мере да тражене податке и обавештења обезбеди на други начин.

III. ТОК ПОСТУПКА

1. Поступак за оцењивање уставности и законитости општих аката

Члан 17.

Поступак за оцењивање уставности и законитости општих аката састоји се од предузимања претходних радњи, покретања и вођења поступка, одлучивања и саопштавања одлуке.

Члан 18.

Подносци упућени Уставном суду предају се преко поште или непосредно писарници Уставног суда.

Иницијатива се може изјавити и на записник код Уставног суда.

Предлог, иницијатива, односно други поднесак сматра се поднетим оног дана кад је предат Уставном суду, односно кад стигне у Уставни суд.

Ако је предлог, иницијатива, односно други поднесак упућен преко поште препоручено, дан предаје пошти сматра се као дан предаје Уставном суду.

Члан 19.

Предлог за оцењивање уставности и законитости општег акта садржи: назив закона, другог прописа или општег акта органа друштвено-политичке заједнице или самоуправног општег акта, ознаку одредбе, назив и број службеног гласила у коме је објављен, разлоге на којима се предлог заснива, као и друге податке од значаја за оцењивање уставности и законитости.

Предлог се подноси у два примерка за Уставни суд, и у по једном примеру за сваког учесника који даје одговор на предлог.

Иницијатива, по правилу, садржи податке из става 1. овог члана.

Ако самоуправни општи акт чија се уставност, односно законитост оспорава није објављен у службеном гласилу, уз предлог се прилаже и оверени препис тог акта, а уз иницијативу само ако је то могуће.

Члан 20.

Предлог за оцену уставности и законитости из члана 413. став 2. Устава СР Србије и Амандмана XLIV тачка 3. на Устав СР Србије подноси орган овлашћен уставом, законом, другим прописом, или општим актом, односно самоуправним општим актом.

Члан 21.

Претходне радње састоје се од прикупљања података и обавештења и обављања других радњи које су од значаја за расправљање и одлучивање на седници Уставног суда, а нарочито:

1. утврђује се надлежност Уставног суда за одлучивање о предлогу, односно иницијативи;

2. утврђује се да ли је предлог поднет од овлашћеног предлагача, односно да ли су предлог или иницијатива потпуни, разумљиви и благовремени, као и да ли су достављени потребни прилози и прибављена потребна обавештења и документа;

3. одлучује се о прибављању потребних доказа;

4. доставља се предлог, односно иницијатива на одговор доносиоцу акта чију уставност односно законитост треба оценити и од доносиоца се тражи да достави аутентичан текст оспореног акта;

5. оцењује се да ли су испуњене и друге процесне претпоставке.

Члан 22.

У поступку пред Уставним судом, Уставни суд може да одреди судију известиоца.

Уставни суд ће одредити судију известиоца: кад је предлог поднео Уставом СР Србије утврђени овлашћени предлагач; кад се тражи оцена уставности закона; кад се захтева издавање наредбе за обуставу извршења појединачног акта, односно радње; кад је Уставни суд Југославије покренуо поступак под условима из члана 389. Устава СФРЈ; кад Уставни суд покрене поступак по сопственој иницијативи и кад Уставни суд одлучи да одржи јавну расправу.

Члан 23.

Ако је предлог неразумљив или уз предлог нису достављени потребни прилози, Уставни суд ће затражити од предлагача да предлог учини јаснијим или да достави потребне податке.

Уставни суд може затражити и од подносиоца иницијативе да је допуни или учини јаснијом.

Члан 24.

Кад Уставни суд утврди да није стварно надлежан за одлучивање, одбациће предлог, односно иницијативу због ненадлежности.

Уставни суд може одлучити да предлог, односно иницијативу уступи надлежном органу.

Ако Уставни суд утврди да није месно надлежан за одлучивање, уступиће предлог, односно иницијативу надлежном уставном суду.

Члан 25.

Уставни суд ће одбацити предлог, односно иницијативу:

1. који нису поднети у одређеном року;
2. о којима је већ одлучивано, а из нових навода, наведених разлога и поднетих доказа не произилази да има основа за поновно одлучивање;
3. кад у остављеном року нису отклоњени недостаци који онемогућавају поступање по предлогу, односно иницијативи;
4. кад за вођење поступка и одлучивање не постоје друге процесне претпоставке.

Члан 26.

Ако Уставни суд нађе да нема основа за покретање поступка поводом иницијативе, иницијативу неће прихватити.

Члан 27.

Поступак за оцену уставности закона, уставности и законитости покрајинског закона, другог прописа, општег акта или самоуправног општег акта покренут је подношењем предлога овлашћеног предлагача.

Члан 28.

Кад Уставни суд оцени да има основа за покретање поступка поводом иницијативе, поступак покреће решењем.

Кад се иницијативом оспорава уставност и законитост прописа, осим закона, општег акта или самоуправног општег акта, односно појединих одредаба ових аката којима се регулишу питања о којима Уставни суд већ има заузет став и када је у току претходних радњи правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд одлучује без доношења решења о покретању поступка.

Члан 29.

Поступак се сматра покренутим даном подношења предлога Уставном суду, односно даном доношења решења о покретању поступка.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, у погледу рока за оцену уставности закона и уставности и законитости покрајинског закона, другог прописа, општег акта или самоуправног општег акта који су престали да важе, сматра се да је поступак покренут у року, ако је предлог, односно иницијатива поднета пре истека рока од годину дана од дана престанка њиховог важења.

Поступак се сматра покренутим и кад Уставни суд Југославије покрене поступак под условима из члана 389. Устава СФРЈ даном пријема предмета у Уставном суду.

Члан 30.

У поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд није ограничен предлогом овлашћеног предлагача, нити захтевом из иницијативе.

Уставни суд, ако за то нађе основа, наставиће поступак за оцену уставности односно законитости и кад овлашћени предлагач повуче свој предлог.

Члан 31.

Ако је више предлагача посебним предлозима покренуло поступак, односно више иницијатора посебним иницијативама тражило да се оцени уставност истог закона или уставност и законитост истог прописа, општег акта или самоуправног општег акта, Уставни суд ће спојити све предлоге, односно иницијативе и по њима ће водити јединствени поступак.

Ако се покреће поступак, односно тражи оцена уставности и законитости више различитих општих аката истог доносиоца, Уставни суд може спојити све предлоге, односно иницијативе и по њима водити јединствени поступак.

У случају из ст. 1. и 2. овог члана предлог, односно иницијатива коју је Уставни суд касније примио, спојиће се са првим приспелим предлогом, односно иницијативом, ако по њима до тада није донета одлука.

Ако се предлогом, односно иницијативом оспорава више општих аката различитих доносилаца, или природа односа регулисана оспореним општим актом отежава заједничко разматрање, Уставни суд ће раздвојити поступак по односним општим актима, односно питањима.

Члан 32.

Уставни суд ће обуставити поступак:

1. кад је у току поступка закон или други пропис, општи акт или самоуправни општи акт усаглашен са Уставом СР Србије, односно законом или другим републичким прописом и савезним законом за чије су извршење одговорни органи у СР Србији, а Уставни суд није оценио да због последица неуставности, односно незаконитости треба донети одлуку у смислу члана 418. Устава СР Србије;

2. кад се утврди да нема основа за даље вођење поступка који је покренут решењем Уставног суда;

3. кад у току поступка престану процесне претпоставке за вођење поступка.

Члан 33.

Уставни суд може застати са поступком ако је у току измена оспореног општег акта, као и у другим оправданим случајевима.

2. Поступак за решавање спорова о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница

Члан 34.

Спор о правима и дужностима између две или више друштвено-политичких заједница у СР Србији покреће се пред Уставним судом предлогом друштвено-политичке заједнице чије је право, по оцени скупштине те заједнице, повређено или којој је, несагласно уставу и закону, наметнута одређена обавеза, уколико за решавање односног спора није предвиђена надлежност другог суда.

Члан 35.

Предлог друштвено-политичке заједнице садржи: назив друштвено-политичких заједница између којих је спор настао, предмет спора и разлоге који указују да је актом или радњом једне повређено право друге друштвено-политичке заједнице.

Члан 36.

Поступак се сматра покренутим оног дана када је предлог поднет Уставном суду.

Члан 37.

Решавајући спорове о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница, Уставни суд може, уколико не одбије предлог, утврдити да је оспореним актом или радњом једне друштвено-политичке заједнице повређено право друге друштвено-политичке заједнице или утврдити обавезу друштвено-политичке заједнице, односно утврдити да не постоји обавеза која се друштвено-политичкој заједници намеће, као и одредити да се отклоне последице таквог акта или радње.

3. Поступак за решавање сукоба надлежности између државних органа

Члан 38.

Спор за решавање сукоба надлежности, кад суд и други орган у СР Србији прихватају надлежност у истом предмету, покреће се предлогом који може поднети суд, други орган, републички, односно покрајински

јавни тужилац, као и лице које, због прихватања надлежности, сматра да не може да оствари своје право.

Члан 39.

Спор за решавање сукоба надлежности, кад суд и други орган у СР Србији одбијају надлежност у истом предмету, покреће се предлогом који може поднети лице које због одбијања надлежности није могло остварити своје право и републички, односно покрајински јавни тужилац.

Члан 40.

Предлог за решавање сукоба надлежности садржи назив органа који прихватају или одбијају надлежност за решавање и разлоге на основу којих то чине.

Члан 41.

Поступак се сматра покренутим оног дана када је предлог поднет Уставном суду.

Члан 42.

Уставни суд може одредити да се до доношња одлуке Уставног суда прекине поступак пред судом и другим државним органом између којих је настао сукоб надлежности.

4. Поступак за утврђивање мишљења о супротности покрајинског устава са уставом СР Србије

Члан 43.

Уставни суд даје мишљење о томе да ли је покрајински устав у супротности са Уставом СР Србије на захтев Скупштине СР Србије или по сопственој иницијативи.

Мишљење из става 1. овог члана Уставни суд може дати и поводом иницијативе.

Члан 44.

Кад Скупштина СР Србије затражи од Уставног суда мишљење из члана 43. ове одлуке, Уставни суд спроводи поступак за утврђивање супротности покрајинског устава са Уставом СР Србије.

Члан 45.

Поводом иницијативе за давање мишљења о супротности покрајинског устава са Уставом СР Србије, Уставни суд оцењује да ли има разлога за утврђивање мишљења.

Кад Уставни суд оцени да нема разлога за утврђивање мишљења, о томе обавештава подносиоца иницијативе.

Кад Уставни суд оцени да има разлога за утврђивање мишљења, доставиће иницијативу Скупштини СР Србије и скупштини аутономне покрајине, ради изјашњавања.

Уставни суд ће иницијативу из става 1. овог члана доставити и уставном суду покрајине ради упознавања.

Члан 46.

Кад Скупштина СР Србије и скупштина аутономне покрајине достави Уставном суду податке, обавештења или мишљење о питањима која су од значаја за утврђивање мишљења да ли постоји супротност покрајинског устава са Уставом СР Србије, Уставни суд оцењује да ли постоје разлози за утврђивање овог мишљења.

Ако Уставни суд у року од шест месеци не добије од Скупштине СР Србије или скупштине аутономне покрајине податке, обавештења или мишљења из става 1. овог члана, наставиће поступак за утврђивање мишљења.

Члан 47.

У току поступка утврђивања мишљења о супротности покрајинског устава са Уставом СР Србије, Уставни суд може организовати консултативни састанак и одржати посебну седницу, на коју позива представнике скупштине аутономне покрајине.

Ако је Скупштина СР Србије затражила мишљење Уставног суда из става 1. овог члана, на консултативни састанак и посебну седницу позивају се и представници Скупштине СР Србије.

Члан 48.

Уставни суд на посебној седници утврђује мишљење да ли је покрајински устав у супротности са Уставом СР Србије.

Мишљење којим је Уставни суд утврдио да је покрајински устав у супротности са Уставом СР Србије доставља се Скупштини СР Србије. Ово мишљење доставља се и скупштини аутономне покрајине, ради информисања.

Члан 49.

Мишљење Уставног суда да је покрајински устав у супротности са Уставом СР Србије објављује се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

5. Седнице Уставног суда

Члан 50.

Седнице Уставног суда одржавају се по потреби и по правилу у седишту Уставног суда.

Члан 51.

Седнице Уставног суда заказује и њима руководи председник Уставног суда, односно судија који га замењује.

Седница се заказује и на захтев радног тела или судије Уставног суда.

Председник Уставног суда заказаће седницу на захтев судије Уставног суда ако се ради о питању о коме се по Уставу СР Србије, овој одлуци или Одлуци о организацији и раду Уставног суда Србије одлучује на седници.

Члан 52.

Уставни суд расправља и одлучује:

– о уставности закона и уставности и законитости покрајинских закона, других прописа, општих аката и самоуправних општих аката из члана 401. Устава СР Србије и Амандмана XLIV тачка 1. на Устав СР Србије;

– о споровима о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница;

– о сукобу надлежности између судова и других органа у СР Србији;

– о потреби да се Скупштини СР Србије дају мишљења, предлози и обавештења из чл. 403. и 404. Устава СР Србије и Амандмана XXIX тачка 1. на Устав СР Србије;

– о предузимању мера из члана 405. и члана 414. став 4. Устава СР Србије;

– о другим питањима из своје надлежности.

Члан 53.

После расправљања, Уставни суд одлучује гласањем.

Гласање о предлогу врши се дизањем руке или поименичним изјашњавањем.

Ако је приликом одлучивања о неком питању дато више предлога, гласа се по реду по коме су предлози поднети.

Члан Уставног суда који је спречен да учествује у гласању може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће бити прочитано на седници.

Члан 54.

У поступку оцењивања уставности и законитости општих аката, Уставни суд може одржати јавну расправу: кад се постави питање уставности и законитости о коме не постоји став Уставног суда, кад се ради о сложеном уставно-правном питању, као и кад су потребна непосредна и допунска разјашњења учесника у поступку и других лица.

Члан 55.

На јавну расправу позивају се сви учесници у поступку ради излагања става и давања потребних обавештења.

Ако је то од интереса за оцену уставности и законитости, Уставни суд може на јавну расправу позвати представнике органа и организација који су одговорни за извршавање односног закона, другог прописа и општег акта.

На јавну расправу позивају се, кад је то потребно, представници органа, организација и заједница, научни, јавни и други стручни радници ради давања мишљења и објашњења.

Представници друштвено-политичких организација и заинтересованих стручних и професионалних организација и удружења могу учествовати на јавној расправи, ако претходно о томе обавесте Уставни суд.

Учесницима у поступку и другим лицима која буду позвана на јавну расправу, писмени позив се доставља најкасније на осам дана пре одржавања јавне расправе. У хитним случајевима Уставни суд може одредити и краћи рок за достављање писмених позива.

Члан 56.

Јавна расправа се одржава у седишту Уставног суда, а по потреби може се одржати и ван седишта Уставног суда.

О времену и месту одржавања јавне расправе може се, на одговарајући начин, обавестити јавност.

Члан 57.

Одсуство учесника на јавној расправи не спречава Уставни суд да одржи јавну расправу и да донесе одлуку када оцени да има довољно елемената за одлучивање.

Члан 58.

Уставни суд може јавну расправу одложити или прекинути ради прибављања потребних података, обавештења и мишљења, као и у другим оправданим случајевима.

Члан 59.

О одржавању реда на јавној расправи стара се председник Уставног суда.

Председник Уставног суда може, после опомене, удаљити учесника у поступку, као и друге присутне који ометају рад и ток јавне расправе.

Председник Уставног суда може одузети реч говоринку који нанесе увреду Уставном суду или на други начин злоупотребљава реч у Уставном суду и може га удаљити са јавне расправе.

Члан 60.

На јавној расправи судија известилац у предмету излаже правна питања уочена у претходном поступку, не износећи став за одлуку у предмету.

После излагања судије известиоца, учесници у поступку износе и образлажу ставове и предлоге, а друга позвана лица износе и образлажу своја мишљења и чињенице од интереса за разјашњење стања ствари.

У току јавне расправе чланови Уставног суда, без изношења свог мишљења, могу постављати питања и тражити разјашњења од учесника у поступку и других позваних лица о ствари која је предмет јавне расправе.

Члан 61.

Уколико после одржане јавне расправе има довољно основа за одлучивање, Уставни суд ће одлучити на начин утврђен овом одлуком.

Члан 62.

На седници Уставног суда води се записник. Кад Уставни суд одлучи, поред записника, води се и стенограм.

Члан 63.

Записник са седнице Уставног суда садржи, нарочито: датум одржавања седнице, имена присутних и одсутних чланова Уставног суда и учесника у поступку; предмет одлучивања, односно разматрања; изреку одлуке и решења, односно закључак Уставног суда; кратак преглед тока расправе о предмету одлучивања; резултат гласања; име члана Уставног суда који је гласао против одлуке, решења или закључка, односно који је издвојио мишљење.

Записник са седнице верификује се на наредној седници Уставног суда.

Нацрт записника потписују секретар Уставног суда и записничар, а верификовани текст записника – председник и секретар Уставног суда.

Извод из записника улаже се у сваки предмет.

6. Консултативни састанци

Члан 64.

У току поступка, пре коначног одлучивања, Уставни суд може да организује консултативне састанке о питањима од интереса за остваривање уставности и законитости.

На консултативне састанке могу се позивати представници одговарајућих органа, организација и заједница, научни, јавни и други стручни радници, ради давања мишљења и обавештења о одређеним уставно-правним питањима.

Консултативним састанком руководи председник Уставног суда или судија Уставног суда кога одреди Уставни суд.

О току консултативног састанка саставља се белешка, а по потреби води се и стенограм.

7. Пужање могућности доносиоцу да сам отклони неуставност или незаконитост оспореног општег акта

Члан 65.

Уставни суд може, пре коначног одлучивања о уставности, односно законитости оспореног општег акта, с обзиром на утврђене околности, дати могућност доносиоцу оспореног општег акта да у одређеном року отклони неуставност или незаконитост тог општег акта, указујући доносиоцу оспореног општег акта на уочену неуставност или незаконитост.

Ако у остављеном року неуставност или незаконитост не буде откљоњена, Уставни суд ће наставити поступак.

Члан 66.

Ако доносилац општег акта затражи продужење рока за отклањање неуставности или незаконитости оспореног општег акта, Уставни суд ће размотрити такав захтев и ако оцени да су разлози оправдани, продужиће рок.

8. Обустава извршења појединачног акта или радње

Члан 67.

У току поступка Уставни суд може наредити обуставу извршења појединачног акта или радње из члана 405. Устава СР Србије.

Захтев за издавање наредбе за обуставу извршења појединачног акта, односно радње могу поднети овлашћени предлагач, иницијатор и друго лице чија су права и интереси повређени.

Обустава извршења која има опште дејство објављује се у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”.

Ако у току поступка Уставни суд оцени да су околности такве да није потребно издавање наредбе из става 1. овог члана, одбиће захтев.

Уставни суд ће одбацити захтев за издавање наредбе за обуставу извршења појединачног акта, односно радње када мериторно одлучује.

Члан 68.

Кад Уставни суд, у току поступка, оцени да су разлози наређене обуставе услед измењених околности престали, укинуће наређену меру обуставе извршења појединачног акта, односно радње.

9. Акти Уставног суда и начин њиховог саопштавања

Члан 69.

Уставни суд доноси одлуке, решења и закључке.

Члан 70.

Уставни суд одлуком:

1. утврђује да закон није у сагласности са Уставом СР Србије;
2. утврђује да покрајински закон није у сагласности са републичким законом који се примењује на целој територији СР Србије;
3. утврђује престанак важења закона у смислу члана 410. став 4. Устава СР Србије;
4. утврђује да закон, други пропис или општи акт органа друштвено-политичке заједнице, у смислу члана 418. став 1. Устава СР Србије, није био у сагласности са Уставом СР Србије и законом, односно да самоуправни општи акт није био у сагласности са Уставом СР Србије и да је био у супротности са законом;
5. решава спорове о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница;
6. поништава или укида други пропис, општи акт или самоуправни општи акт;
7. одређује начин отклањања последица у смислу члана 414. став 4. Устава СРС.

Члан 71.

Приликом одлучивања да ли ће неки пропис, општи акт или самоуправни општи акт укинати или поништити, Уставни суд ће узети у обзир све околности које су од интереса за заштиту уставности и законитости, а нарочито тежину повреде Устава СР Србије и закона, природу и значај повреде права грађана или органа, организација и заједница, односе који су успостављени на основу таквог прописа, општег акта или самоуправног општег акта, као и интерес правне сигурности.

Члан 72.

Уставни суд решењем:

1. решава о сукобу надлежности између судова и других органа у СР Србији;
2. одбија предлог за утврђивање неуставности и незаконитости;
3. покреће поступак;
4. пружа могућност доносиоцу општег акта да сам усагласи оспорени акт са Уставом СР Србије и законом;
5. наређује, односно укида меру обуставе извршења појединачног акта, односно радње или одбацује, односно одбија захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње;
6. не прихвата иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости;
7. обуставља поступак;
8. одбацује захтев којим се тражи преиспитивање одлуке, односно решења Уставног суда, када не постоје разлози за поновно одлучивање;

9. одбацује захтев за оцењивање уставности и законитости оспореног акта, који је Уставни суд већ оцењивао, када не постоје разлози за другачије одлучивање Уставног суда.

Члан 73.

Уставни суд закључком:

1. одлучује о давању мишљења, предлога или обавештења Скупштини СР Србије у смислу чл. 403. и 404. Устава СР Србије и Амандмана XXIX тач. 1. на Устав СР Србије;

2. одбацује предлог, односно иницијативу због стварне ненадлежности;

3. одлучује о уступању предлога, односно иницијативе надлежном органу;

4. уступа предлог, односно иницијативу месно надлежном уставном суду;

5. одбацује предлог, односно иницијативу који нису поднети у року из члана 401. став 2. Устава СР Србије;

6. одбацује предлог, односно иницијативу који су неразумљиви;

7. одбацује анонимну иницијативу кад не нађе основа за вођење поступка по сопственој иницијативи;

8. окончава поступак када је повучен предлог за оцењивање уставности и законитости, а није нашао основа да сам настави поступак;

9. окончава поступак када је повучен предлог за решавање спора о правима и дужностима између друштвено-политичких заједница и за решавање сукоба надлежности;

10. окончава поступак када иницијатор одустане, а није нашао основа да сам настави поступак;

11. продужава рок за усаглашавање са Уставом СР Србије и законом;

12. одбацује предлог, односно иницијативу за оцену уставности и законитости општег акта који није донет;

13. одбацује предлог, односно иницијативу за оцену уставности и законитости општег акта чији је доносилац правно престао да постоји;

14. не прихвата иницијативу за покретање поступка за оцењивање неуставности и незаконитости када постоји став Уставног суда о спорном питању.

Уставни суд доноси закључке и у другим случајевима када по одредбама ове одлуке не одлучује одлуком, односно решењем.

Члан 74.

Одлука Уставног суда садржи: увод, изреку и образложење.

Увод садржи имена чланова Уставног суда који су учествовали у доношењу одлуке, уставни основ за доношење одлуке и датум одржавања седнице Уставног суда.

Ако је у току одлучивања неки члан Уставног суда гласао против или је издвојио мишљење, у уводу одлуке назначиће се да је одлука донета већином гласова.

Изрека садржи изречену меру, назив акта и ознаку одредбе, назив доносиоца акта, датум доношења и податке о објављивању. Изрека може да садржи обавезу и начин објављивања одлуке Уставног суда.

Образложење садржи утврђено чињенично стање и уставно-правне разлоге.

Одредбе ст. 1. до 5. овог члана примењују се, по правилу, и на садржину решења Уставног суда.

Члан 75.

О садржини закључка Уставног суда, осим закључака донетих у случајевима из члана 73. ове одлуке, писмено се обавештавају учесници поступка.

Члан 76.

Када се одлука Уставног суда односи на идентичне правне ситуације по којима постоји став Уставног суда, у образложењу се износе само основни уставно-правни разлози са позивом на број одлуке и број „Службеног гласника Социјалистичке Републике Србије”, у коме је став објављен и шире образложен.

Члан 77.

Уставни суд може донети допунску одлуку, ако у ранијем поступку није одлучено о свим битним питањима.

Уставни суд може донети делимичну одлуку у односу на поједине одредбе општег акта зависно од околности утврђених током поступка.

Члан 78.

На захтев комисије Уставног суда или судије Уставног суда може се ставити на дневни ред седнице Уставног суда преиспитивање одлуке док не буде отправљена из Уставног суда, а изузетно и после отправљања.

Захтев за преиспитивање одлуке садржи разлоге за преиспитивање са образложењем.

Члан 79.

О потреби промене раније заузетог става води се посебна расправа, на основу писменог реферата, уз изношење образложених разлога за промену става.

Промена става констатује се у записнику и објављује се у првој одлуци или решењу Уставног суда.

Члан 80.

Члан Уставног суда који издвоји мишљење, дужан је да у писменој форми изложи разлоге за став за који се определио у року од осам дана од дана одржавања седнице на којој је издвојио мишљење.

Ако мишљење издваја више чланова Уставног суда, а сагласни су у погледу става, издвојено мишљење даје се у заједничком тексту.

Издвојено мишљење члана Уставног суда, на његов захтев, објављује се на исти начин као и одлука, односно решење Уставног суда поводом које је издвојено мишљење.

Члан 81.

Редакциона комисија утврђује коначан текст одлуке и решења Уставног суда.

Председник Редакционе комисије потписом потврђује коначан текст одлуке и решења Уставног суда.

Члан 82.

Изворник одлуке, решења и закључка потписује председник Уставног суда или судија који је председавао седницом.

Учесницима у поступку, доставља се отпразак одлуке, решења или закључка који оверава обрађивач предмета, односно овлашћени радник, у року од 30 дана од дана одлучивања.

Члан 83.

Ако изворник одлуке, решења или закључка садржи техничке грешке и ако објављени текст у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије” није сагласан са изворником, исправку даје секретар Уставног суда.

Исправка из става 1. овог члана објављује се, односно доставља учесницима у поступку.

Члан 84.

Одлуке Уставног суда објављују се на начин одређен у члану 420. Устава СР Србије.

Уставни суд може одлучити да се и одређено решење објави на начин утврђен у ставу 1. овог члана.

Члан 85.

Судови, органи друштвено-политичких заједница, организације удруженог рада и друге самоуправне организације и заједнице, као и носиоци самоуправних, јавних и других друштвених функција, дужни су, у оквиру своје надлежности, односно права и дужности, извршавати одлуке Уставног суда.

10. Поступак за отклањање последица из члана 414. став 4. Устава СР Србије

Члан 86.

Уставни суд одлучује у сваком конкретном случају о томе коју ће меру из члана 414. став 4. Устава СР Србије одредити.

11. Поступање са представкама

Члан 87.

Представке којима се захтева поступање Уставног суда о питањима која нису у његовој надлежности, Уставни суд неће разматрати. О овој околности секретар Уставног суда писмено ће обавестити подносиоца представке.

IV. ОДНОС ПРЕМА СКУПШТИНИ СР СРБИЈЕ И СКУПШТИНИ АУТОНОМНЕ ПОКРАЈИНЕ

Члан 88.

Скупштини СР Србије Уставни суд доставља мишљења, предлоге и обавештења из чл. 403. и 404. Устава СР Србије и Амандмана XXIX тачка 1. на Устав СР Србије.

Члан 89.

Решење о покретању поступка за оцену уставности закона, односно уставности и законитости другог прописа или општег акта који је донела Скупштина СР Србије Уставни суд доставља Скупштини СР Србије на одговор.

Уставни суд доставља Скупштини СР Србије одлуку којом је утврдио да републички закон није у сагласности са Уставом СР Србије.

Члан 90.

Решење о покретању поступка за оцену уставности и законитости покрајинског закона, другог прописа или општег акта који је донела скупштина аутономне покрајине Уставни суд доставља скупштини аутономне покрајине на одговор.

Уставни суд доставља скупштини аутономне покрајине одлуку којом је утврдио да покрајински закон није у сагласности са Уставом СР Србије, односно републичким законом који се примењује на целој територији СР Србије.

Члан 91.

Кад Скупштина СР Србије разматра мишљење, предлог, обавештење, решење о покретању поступка или одлуку која се односи на републички закон, други пропис или општи акт, Уставни суд може одредити свог представника који ће учествовати на седници Скупштине СР Србије, већа Скупштине СР Србије или радног тела Скупштине СР Србије, односно већа Скупштине СР Србије, по својој иницијативи или када то затражи Скупштина СР Србије.

Представник Уставног суда има права и дужности које му одреди Уставни суд.

V. ОДНОС ПРЕМА УСТАВНОМ СУДУ ЈУГОСЛАВИЈЕ – ПРИМЕНА ЧЛАНА 389. УСТАВА СФРЈ

Члан 92.

Када Уставни суд Југославије достави предлог, односно решење о покретању поступка којим се тврди да је републички пропис, општи акт, или самоуправни општи акт истовремено противан Уставу СФРЈ или савезном закону и Уставу СР Србије или републичком закону, Уставни суд ће, у што краћем року, оценити сагласност тог прописа, општег акта или самоуправног општег акта са Уставом СР Србије, републичким законом и савезним законом за чије су извршавање одговорни органи у СР Србији.

О својој одлуци Уставни суд ће обавестити Уставни суд Југославије.

Члан 93.

Када Уставни суд Југославије достави предлог, односно решење о покретању поступка за оцењивање уставности покрајинског закона односно другог прописа и општег акта и самоуправног општег акта истовремено Уставном суду и уставном суду покрајине, Уставни суд ће застати са поступком до окончања поступка пред уставним судом покрајине.

Ако уставни суд покрајине у року од шест месеци не донесе одговарајућу одлуку, Уставни суд наставиће поступак и одлучити о захтеву за оцену уставности и законитости и о томе обавестити Уставни суд Југославије.

VI. ОДНОСИ ИЗМЕЂУ УСТАВНОГ СУДА И УСТАВНИХ СУДОВА ПОКРАЈИНА

Члан 94.

Кад је покренут поступак за оцењивање уставности покрајинског закона за који се тврди да је истовремено противан Уставу СР Србије и покрајинском уставу, Уставни суд ће предмет доставити уставном суду покрајине ради оцене сагласности покрајинског закона са покрајинским уставом.

Члан 95.

Кад је покренут поступак за оцењивање уставности и законитости прописа, осим закона, општег акта или самоуправног општег акта за који се тврди да је истовремено противан Уставу СР Србије или републичком закону, односно покрајинском уставу или покрајинском закону, Уставни суд ће предмет доставити уставном суду покрајине ради оцене сагласности тог прописа, општег акта или самоуправног општег акта са покрајинским уставом и законом.

Члан 96.

У случајевима из чл. 94. и 95. ове одлуке Уставни суд ће застати са поступком до доношења одлуке уставног суда покрајине, односно до истека рока од шест месеци.

Уставни суд ће наставити поступак ако уставни суд покрајине не достави предмет у року из става 1. овог члана и када одлучи да је закон, други пропис, општи акт или самоуправни општи акт сагласан са покрајинским уставом, односно покрајинским законом.

VII. ПРАВА И ДУЖНОСТИ САВЕТНИКА У УСТАВНОМ СУДУ И ДРУГИХ СТРУЧНИХ РАДНИКА СЛУЖБЕ УСТАВНОГ СУДА У ПОСТУПКУ ПРЕД УСТАВНИМ СУДОМ

Члан 97.

У поступку пред Уставним судом саветници у Уставном суду и други стручни радници Службе Уставног суда: прикупљају документацију; анализирају одредбе оспореног закона, другог прописа, општег акта или самоуправног општег акта; израђују реферате, друге стручне материјала и нацрте аката Уставног суда за седницу Уставног суда и обављају друге послове у поступку обезбеђивања заштите уставности и законитости пред Уставним судом.

Права и дужности саветника у Уставном суду и других стручних радника Службе Уставног суда у поступку пред Уставним судом уређују се посебном одлуком Уставног суда.

VIII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 98.

Ова одлука примењиваће се на све предмете по којима је поступак у току на дан почетка примене ове одлуке.

Члан 99.

Ступањем па снагу ове одлуке престаје да важи Пословник Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, бр. 9/78, 12/78, 40/87 и 9/88).

Члан 100.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Социјалистичке Републике Србије”, а примењиваће се од 1. септембра 1989. године.

ГЛАВА III

УСТАВ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ⁵³⁾

* * *

Члан 9.

...

Заштита уставности, као и заштита законитости у складу с уставном, припада Уставном суду.

* * *

Члан 73.

Народна скупштина:

...

10. бира и разрешава: ... председника и судије Уставног суда...

* * *

Члан 83.

Председник Републике:

...

2. предлаже Народној скупштини кандидате за председника и судије Уставног суда;

...

* * *

VII. ЈЕМСТВА УСТАВНОСТИ

Уставност и законитост

Члан 119.

Закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт мора бити сагласан с Уставом.

53) Скупштина Социјалистичке Републике Србије је на седници одржаној 28. септембра 1990. године донела Одлуку о проглашењу Устава Републике Србије. Одлука и текст Устава објављени су у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 1/1990.

Пропис и други општи акт републичког органа мора бити сагласан са законом.

Сваки други пропис и општи акт мора бити сагласан са законом и осталим републичким прописима.

Члан 120.

Закон, други пропис или општи акт ступа на снагу најраније осмог дана од дана објављивања, осим ако, из нарочито оправданих разлога, није предвиђено да раније ступи на снагу.

Члан 121.

Закон, други пропис или општи акт не може имати повратно дејство.

Само се законом може одредити да поједине његове одредбе, ако то захтева општи интерес утврђен у поступку доношења закона, имају повратно дејство.

Кажњива дела утврђују се и казне за њих се изричу према закону, односно према другом пропису који је важио у време извршења дела, осим ако је нови закон односно, пропис блажи за учиниоца.

Члан 122.

Државни органи и организације које врше јавна овлашћења могу у појединачним стварима решавати о правима и обавезама грађана или, на основу закона, примењивати мере принуде и ограничења, само у законом прописаном поступку у коме је свакоме дата могућност да брани своја права и интересе и да против донесеног акта изјави жалбу, односно употреби друго законом предвиђено правно средство.

Члан 123.

Незнање језика на коме се води поступак не сме бити сметња за остваривање права и интереса грађанина.

Свакоме је зајемчено право да у поступку пред судом или другим државним органом или организацијом која у вршењу јавних овлашћења решава о његовим правима и дужностима употребљава свој језик и да се у том поступку упознаје са чињеницама на свом језику.

Члан 124.

Против решења и других појединачних аката судских, управних и других државних органа, као и против таквих аката органа и организација које врше јавна овлашћења, донесених у првом степену, може се изјавити жалба надлежном органу.

Законом се, изузетно, у одређеним случајевима, може искључити жалба, ако је на други начин обезбеђена заштита права и законитости.

О законитости коначних појединачних аката којима државни органи и организације које врше јавна овлашћења решавају о правима или обавезама, одлучује суд у управном спору, ако за одређену ствар није законом предвиђена друга судска заштита.

Само се законом може, изузетно, у одређеним врстама управних ствари, искључити управни спор.

Уставни суд

Члан 125.

Уставни суд одлучује о:

1. сагласности закона, статута аутономних покрајина, других прописа и општих аката с Уставом;
2. сагласности прописа и општих аката републичких органа са законом;
3. сагласности свих осталих прописа, колективних уговора као општих аката и других општих аката са законом и другим републичким прописом;
4. сукобу надлежности између судова и других органа;
5. сагласности статута или другог општег акта политичке странке или друге политичке организације с Уставом и законом;
6. забрани рада политичке странке или друге политичке организације;
7. изборним споровима који нису у надлежности судова или других државних органа.

Уставни суд оцењује уставност закона и уставност и законитост прописа и других општих аката који су престали да важе, ако од престанка важења до покретања поступка није протекло више од једне године.

Члан 126.

Уставни суд има девет судија.

Функција судије Уставног суда је стална.

Председник Уставног суда бира се из реда судија на пет година и не може поново бити биран на исту функцију.

Судија Уставног суда не може вршити другу јавну функцију или професионалну делатност.

Судија Уставног суда ужива имунитет као и народни посланик.

О имунитету судије Уставног суда одлучује Уставни суд.

Члан 127.

Судији Уставног суда престаје функција кад то сам затражи или кад испуни услове за остваривање права на старосну пензију. Судија Уставног суда се разрешава дужности кад буде осуђен за кривично дело на безусловну казну затвора или кад трајно изгуби способност за вршење функције судије Уставног суда.

Уставни суд обавештава Народну скупштину о постојању разлога за престанак функције, односно за разрешење судије Уставног суда.

Уставни суд може одлучити да судија Уставног суда против кога је покренут кривични поступак не врши дужност док тај поступак траје.

Члан 128.

Свако може дати иницијативу за покретање поступка за оцењивање уставности и законитости.

Поступак пред Уставним судом покрећу државни органи, а други органи и организације могу га покренути кад оцене да су им права и интереси непосредно повређени актом чија се уставност и законитост оспорава.

Уставни суд може и сам покренути поступак за оцењивање уставности и законитости.

129.

Уставни суд одлучује већином гласова судија.

Одлука Уставног суда је општеобавезна и извршна.

У случају потребе, извршење одлуке Уставног суда обезбеђује Влада.

Члан 130.

Кад Уставни суд утврди да закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт није у сагласности с Уставом, тај закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда.

Кад Уставни суд утврди да пропис или други општи акт републичког органа или други пропис или општи акт није у сагласности са законом, тај пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда.

Члан 131.

Поступак пред Уставним судом и правно дејство његових одлука уређују се законом.

Уставни суд уређује своју организацију.

* * *

УСТАВНИ ЗАКОН

ЗА СПРОВОЂЕЊЕ УСТАВА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ⁵⁴⁾

* * *

Члан 7.

Избор председника и судија Уставног суда Србије извршиће се на првом редовном заседању Народне скупштине.

Закон о поступку пред уставним судом донеће се истовремено са избором председника и судија Уставног суда.

* * *

54) Уставни закон за спровођење Устава Републике Србије донет је и проглашен истовремено са Уставом, и објављен је у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 1/1990, од 28. септембра 1990. године.

ЗАКОН

О ПОСТУПКУ ПРЕД УСТАВНИМ СУДОМ И ПРАВНОМ ДЕЈСТВУ ЊЕГОВИХ ОДЛУКА⁵⁵⁾

І. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређује се поступак пред Уставним судом и правно дејство његових одлука.

Члан 2.

Поступак пред Уставним судом састоји се од претходног поступка, покретања и вођења поступка, одлучивања и објављивања одлука Уставног суда.

Члан 3.

О питањима поступка која нису уређена овим законом сходно се примењују одредбе одговарајућих процесних закона.

О питањима поступка која нису уређена овим законом или одредбама процесних закона, Уставни суд ће одлучити у сваком конкретном случају.

Члан 4.

Уставни суд поступа:

- 1) на основу предлога државних органа;
- 2) на основу предлога других органа и организација када оцене да су им права и интереси непосредно повређени актом чија се уставност и законитост оспорава;
- 3) кад Уставни суд Југославије покрене поступак под условима утврђеним Уставом СФРЈ;
- 4) поводом иницијатива грађана, органа и организација;
- 5) кад Уставни суд сам покрене поступак.

Члан 5.

Уставни суд одлучује о питањима из своје надлежности утврђене Уставом Републике Србије.

55) Народна скупштина Републике Србије је на седници одржаној 30. маја 1991. године донела Закон о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, који је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 32/1991.

Уставни суд одлучује о супротности прописа и општих аката државних и других органа и општих аката организација са савезним законом за чије извршавање су одговорни органи у Републици.

Члан 6.

Уставни суд одлучује на седници, већином гласова свих судија Уставног суда.

Члан 7.

Поступак пред Уставним судом води се на српскохрватском језику.

У поступку пред Уставним судом у употреби је ћирилично писмо.

У поступку пред Уставним судом свако има право на употребу свог језика и писма, на начин и под условима утврђеним Уставом и законом.

Члан 8.

Рад Уставног суда доступан је јавности.

Јавност рада Уставног суда обезбеђује се јавним расправљањем у поступку пред Уставним судом, објављивањем одлука, обавештавањем јавности о раду и на други начин који одреди Уставни суд.

Јавност у раду Уставног суда може се изузетно ограничити или искључити само у интересу безбедности или одбране земље, или када то захтева други друштвени интерес утврђен законом, о чему одлучује Уставни суд.

Члан 9.

У поступку пред Уставним судом не плаћа се такса.

Члан 10.

Учесници у поступку пред Уставним судом сnose своје трошкове.

Уставни суд може накнадити трошкове другим позваним лицима.

II. УЧЕСНИЦИ У ПОСТУПКУ

Члан 11.

Учесници у поступку пред Уставним судом су:

1) државни органи, као и други органи и организације кад оцене да су им права и интереси непосредно повређени актом чија се уставност и законитост оспорава (у даљем тексту: овлашћени предлагач);

2) свако по чијој се иницијативи води поступак;

3) доносилац закона, статута аутономне покрајине, другог прописа и општег акта (у даљем тексту: општи акт) који је предмет оцењивања уставности и законитости;

4) судови и други органи који прихватају, односно одбијају надлежност, као и свако ко због прихватања, односно одбијања надлежности није могао да оствари своје право;

5) политичка странка или друга политичка организација чији је статут или други општи акт предмет оцењивања уставности и законitosti или о чијој се забрани рада одлучује;

6) свако по чијем се захтеву води поступак за одлучивање о изборном спору који није у надлежности судова и других државних органа, као и орган за спровођење избора у вези чије изборне активности се покреће спор.

У поступку пред Уставним судом могу учествовати и друга лица која Уставни суд позове.

Члан 12.

Учесници у поступку, као и друга заинтересована лица, могу тражити увид у предмет и вршити преписе исправа у предмету, осим исправа који су разлог за ограничење или искључење јавности из члана 8. став 3. овог закона.

Лица из става 1. овог члана сnose трошкове преписа исправа у предмету.

Члан 13.

У поступку пред Уставним судом орган или организацију представљају њиховим општим актом овлашћени представници.

У поступку пред Уставним судом могу учествовати и лица која овласти учесник у поступку.

Члан 14.

Овлашћени предлагач има право да даје предлоге и дужност да пружа потребне податке и обавештења у току поступка и на расправи, да подноси доказе и да предузима друге радње од значаја за одлучивање Уставног суда.

Овлашћени предлагач има право да изнесе и образложи свој став и разлоге током поступка, као и да даје одговор на наводе и разлоге других учесника у поступку.

Овлашћени предлагач може у току поступка одустати од предлога.

Права из ст. 1. и 2. овог члана имају и други учесници поступка из члана 11. став 1. овог закона.

Члан 15.

На захтев Уставног суда, одговор на предлог, иницијативу и решење о покретању поступка за оцењивање уставности, односно законitosti општег акта даје доносилац тог акта, односно орган кога он овласти.

Поводом иницијатива за оцену уставности закона односно уставности и законитости другог прописа и општег акта који доноси Народна скупштина, Уставни суд може, пре покретања поступка, да затражи мишљење од Народне скупштине.

Поводом иницијативе за оцену уставности статута аутономне покрајине, Уставни суд може, пре покретања поступка, да затражи мишљење од скупштине аутономне покрајине.

Члан 16.

Доносилац оспореног општег акта дужан је да у року који одреди Уставни суд, а који не може бити краћи од 15 дана, достави оспорени општи акт и потребну документацију и да пружи податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање.

Други органи и организације дужни су да, на захтев и у року који одреди Уставни суд, дају потребне податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање.

Ако у одређеном року Уставни суд не добије одговор, мишљење, тражене податке и обавештења, поступак се може наставити.

III. ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Члан 17.

Подносци упућени Уставном суду предају се преко поште или непосредно Уставном суду.

Иницијатива се може изјавити и на записник код Уставног суда.

Предлог, иницијатива, односно други поднесак сматра се поднетим оног дана када је предат Уставном суду, односно кад приспе у Уставни суд.

Ако је предлог, иницијатива, односно други поднесак упућен преко поште препоручено, дан предаје пошти сматра се као дан предаје Уставном суду.

Члан 18.

Претходни поступак састоји се од прикупљања података и обавештења и обављања других радњи које су од значаја за расправљање и одлучивање на седници Уставног суда, а нарочито: да ли је Уставни суд надлежан за одлучивање; да ли је предлог поднет од овлашћеног предлагача, односно да ли су предлог или иницијатива потпуни и разумљиви; да ли су достављени потребни прилози и прибављена потребна обавештења и документа; да ли су испуњене и друге процесне претпоставке за вођење поступка.

У претходном поступку прибављају се одговори и обавештења од учесника у поступку, стручна и друга мишљења, докази и други подаци од значаја за одлучивање.

Члан 19.

Уставни суд одбациће предлог, односно иницијативу:

- 1) кад утврди да није надлежан за одлучивање;
- 2) који није поднет у одређеном року;

3) кад у остављеном року подносилац предлога, односно иницијативе није отклонио недостатке који онемогућавају поступање по предлогу, односно иницијативи;

4) кад за вођење поступка и одлучивање не постоје друге процесне претпоставке утврђене законом.

Кад Уставни суд утврди да није надлежан за одлучивање, може предлог, односно иницијативу уступити надлежном органу.

IV. ПОКРЕТАЊЕ И ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

1. Поступак за оцењивање уставности и законитости општих аката

Члан 20.

Поступак за оцењивање уставности и законитости општег акта покреће се предлогом овлашћеног предлагача или решењем о покретању поступка.

Члан 21.

Предлог за оцењивање уставности и законитости општег акта садржи: назив општег акта, ознаку одредбе, назив и број службеног гласила у коме је објављен, разлоге на којима се предлог заснива, као и друге податке од значаја за оцењивање уставности и законитости.

Иницијатива, по правилу, садржи податке из става 1. овог члана.

Ако општи акт чија се уставност, односно законитост оспорава није објављен у службеном гласилу, уз предлог се прилаже и оверени препис тог акта.

Члан 22.

Поступак се сматра покренутим даном подношења предлога Уставном суду, односно даном решења о покретању поступка.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, у погледу рока за оцењивање уставности и законитости општег акта који је престао да важи, сматра се да је поступак покренут у року, ако су предлог, односно иницијатива поднети пре истека рока од годину дана од дана престанка његовог важења.

Поступак се сматра покренутим и кад Уставни суд Југославије покрене поступак под условима из Устава СФРЈ, даном пријема предмета у Уставном суду.

Члан 23.

Кад Уставни суд оцени да има основа за покретање поступка поводом иницијативе, поступак покреће решењем.

Кад се иницијативом оспорава уставност и законитост општег акта, осим закона и статута аутономне покрајине, односно појединих одредаба овог акта којима се регулишу питања о којима Уставни суд већ има заузет став или кад је у току претходног поступка правно стање потпуно утврђено и прикупљени подаци пружају поуздан основ за одлучивање, Уставни суд одлучује без доношења решења о покретању поступка.

Кад Уставни суд нађе да нема основа за покретање поступка поводом иницијативе, иницијативу неће прихватити.

Члан 24.

У поступку оцењивања уставности и законитости Уставни суд није ограничен захтевом овлашћеног предлагача, односно иницијатора.

Кад овлашћени предлагач, односно иницијатор одустане од предлога, односно иницијативе, Уставни суд ће наставити поступак за оцену уставности односно законитости, ако за то нађе основа.

Члан 25.

Уставни суд ће обуставити поступак:

1) кад је у току поступка општи акт усаглашен са Уставом, односно законом или другим републичким прописом, а Уставни суд није оценио да због последица неуставности, односно незаконитости треба донети одлуку због тога што нису отклоњене последице неуставности, односно незаконитости;

2) кад у току поступка престану процесне претпоставке за вођење поступка.

2. Поступак одлучивања о сукобу надлежности између судова и других органа

Члан 26.

Кад настане сукоб надлежности између суда и другог органа, захтев за одлучивање о сукобу надлежности подноси један или оба органа који су у сукобу.

Захтев за одлучивање о сукобу надлежности може поднети и лице поводом чијег је права настао сукоб надлежности, као и Републички јавни тужилац.

Члан 27.

Захтев за одлучивање о сукобу надлежности, по правилу, садржи назив органа који прихватају или одбијају надлежност и разлоге на основу којих то чине.

Члан 28.

Поступак за одлучивање о сукобу надлежности сматра се покренутим оног дана кад је захтев приспео у Уставни суд.

Члан 29.

Уставни суд може одредити да се до доношења одлуке Уставног суда прекине поступак пред судом и другим органом између којих је настао сукоб надлежности.

3. Поступак одлучивања о забрани рада политичке странке или друге политичке организације

Члан 30.

Уставни суд одлучује о забрани рада политичке странке или друге политичке организације на основу предлога Владе, републичког јавног тужиоца или органа надлежног за упис у регистар политичких странака и других политичких организација.

У предлогу се наводе разлози и докази због којих се тражи забрана рада политичке странке или друге политичке организације.

4. Поступак одлучивања о изборним споровима који нису у надлежности судова или других државних органа

Члан 31.

Захтев за одлучивање о изборном спору који није у надлежности судова или других државних органа може поднети: сваки бирач; кандидат за председника Републике, посланика, односно одборника и подносилац предлога кандидата.

Захтев садржи разлоге и доказе због којих се тражи одлучивање о изборном спору.

Захтев се може поднети најкасније у року од петнаест дана од дана окончања изборног поступка који се оспорава.

Члан 32.

Уставни суд доставља један примерак поднетог захтева за одлучивање о изборном спору органу за спровођење избора у вези чије активности се изборни спор покреће, са налогом да у одређеном року достави одговор и потребне изборне акте, односно документацију.

Члан 33.

Ако је неправилност у изборном поступку доказана, а имала је битан утицај на изборни резултат, Уставни суд одлуком поништава цео изборни поступак или делове тог поступка, који се морају тачно означити.

У случају из става 1. овог члана цео изборни поступак или делови тог поступка поновиће се у року од 10 дана од дана достављања одлуке Уставног суда надлежном органу.

V. РАЗМАТРАЊЕ И ОДЛУЧИВАЊЕ

1. Јавна расправа

Члан 34.

У поступку оцењивања уставности и законитости, пре коначног одлучивања, Уставни суд одржава јавну расправу о захтевима за забрану рада

политичке странке или друге политичке организације и одлучивање о изборним споровима који нису у надлежности судова или других државних органа.

Уставни суд, по правилу, одржава јавну расправу и о предлозима за оцењивање уставности закона и статута аутономне покрајине, као и за оцењивање уставности и законитости статута политичке странке или друге политичке организације. Уставни суд може одлучити да се не одржи јавна расправа: ако оцени да је у току поступка ствар довољно разјашњена и да, на основу прибављених доказа, може одлучити и без одржавања јавне расправе; ако је о истој ствари већ одлучивао, а нису дати нови разлози за другачије одлучивање у тој ствари, као и ако постоје услови за обуставу поступка.

Уставни суд може одржати јавну расправу и у другим случајевима кад оцени да је одржавање јавне расправе потребно, а нарочито кад се ради о сложеном уставно-правном питању или кад се постави питање уставности и законитости, о коме не постоји став Уставног суда.

Члан 35.

Јавну расправу заказује и њом руководи председник Уставног суда или судија који га замењује.

На јавну расправу позивају се сви учесници у поступку ради излагања става и давања потребних обавештења.

Ако је то од интереса за оцену уставности и законитости, Уставни суд може на јавну расправу позвати представнике органа и организација који су одговорни за извршавање односног општег акта, као и статута или другог општег акта политичке странке или друге политичке организације.

На јавну расправу позивају се, кад је то потребно, представници органа и организација, научни и јавни радници, као и друга лица ради давања мишљења и објашњења.

Учесницима у поступку и другим лицима која буду позвана на јавну расправу, писмени позив се доставља најкасније на осам дана пре одржавања јавне расправе. Уставни суд може, зависно од предмета спора, одредити и краћи рок за достављање писмених позива.

Члан 36.

У позиву за јавну расправу наводи се предмет јавне расправе, датум и место одржавања.

О времену и месту одржавања јавне расправе може се на одговарајући начин, обавестити јавност.

Члан 37.

Одсуство појединих учесника у поступку на јавној расправи не спречава Уставни суд да одржи јавну расправу и да донесе одлуку.

Члан 38.

Уставни суд може јавну расправу одложити или прекинути ради прибављања потребних података, обавештења и мишљења, као и у другим оправданим случајевима.

Члан 39.

О одржавању реда на јавној расправи стара се председник Уставног суда.

Председник Уставног суда може после опомене, одузети реч говорнику који злоупотребљава реч у Уставном суду или удаљити учесника у поступку, као и друге присутне који ометају ред на јавној расправи.

Члан 40.

На јавној расправи судија известилац у предмету излаже правна питања у вези са захтевом за оцену уставности и законитости уочена у претходном поступку, не износећи предлог за одлуку.

После излагања судије известиоца, учесници у поступку износе и образлажу мишљења и чињенице од интереса за разјашњење стања ствари.

У току јавне расправе судије Уставног суда, без изношења свог мишљења, могу постављати питања и тражити разјашњења од учесника у поступку и других позваних лица о ствари која је предмет јавне расправе.

2. Могућност да доносилац општег акта сам отклони уочену неуставност или незаконитост

Члан 41.

У току поступка, а на захтев доносиоца оспореног општег акта, Уставни суд може, пре доношења одлуке о уставности, односно законитости, застати са поступком и дати могућност доносиоцу општег акта да у одређеном року отклони уочене неуставности или незаконитости.

Ако у одређеном року неуставност или незаконитост не буде отклоњена, Уставни суд ће наставити поступак и донети одговарајућу одлуку.

3. Обустава извршења појединачног акта или радње

Члан 42.

Уставни суд може у току поступка, до доношења коначне одлуке обуставити извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност, односно законитост оцењује, ако би њиховим извршавањем могле наступити неотклоњиве штетне последице.

Ако у току поступка Уставни суд оцени да су разлози обуставе услед измењених околности престали, укинуће меру обуставе извршења појединачног акта, односно радње.

Уставни суд ће одбацити захтев за обуставу извршења појединачног акта, односно радње кад доноси коначну одлуку.

4. Седница Уставног суда

Члан 43.

Седнице Уставног суда заказује и њима руководи председник Уставног суда или судија који га замењује.

Члан 44.

На седници Уставног суда води се записник.

Кад Уставни суд одлучи, поред записника, води се и стенограм.

5. Акти Уставног суда и начин њиховог објављивања

Члан 45.

Уставни суд доноси одлуке, решења и закључке.

Члан 46.

Уставни суд одлуком:

1) утврђује да закон, статут аутономне покрајине, други пропис и општи акт није у сагласности с Уставом односно да у време важења није био у сагласности с Уставом;

2) утврђује да пропис и општи акт републичког органа није у сагласности са законом, односно да у време важења није био у сагласности са законом;

3) утврђује да други пропис и општи акт није у сагласности са законом и другим републичким прописом, односно да у време важења није био у сагласности са законом и другим републичким прописом;

4) утврђује да статут и други општи акт политичке странке или друге политичке организације није у сагласности с Уставом и законом, односно да у време важења није био у сагласности с Уставом и законом;

5) забрањује рад политичке странке и друге политичке организације;

6) одређује начин отклањања последица које су настале услед примене општег акта који није у сагласности с Уставом или законом;

7) одлучује о сукобу надлежности између судова и других органа;

8) одлучује о изборним споровима који нису у надлежности судова и других државних органа;

9) одбија предлог за утврђивање неуставности и незаконитости.

Члан 47.

Уставни суд решењем:

1) покреће поступак;

2) обуставља извршење појединачног акта, односно радње, и укида меру обуставе или одбацује захтев за обуставу извршења појединачног акта или радње;

3) не прихвата иницијативу за покретање поступка за утврђивање неуставности и незаконитости;

- 4) обуставља поступак у случајевима из члана 25. овог закона;
- 5) одбацује захтев којим се тражи преиспитивање одлуке, односно решења Уставног суда кад не постоје разлози за поновно одлучивање;
- 6) одбацује захтев за оцењивање уставности и законитости општег акта о коме је већ одлучивао, а из нових навода, разлога и поднетих доказа не произлази да има основа за поновно одлучивање.

Члан 48.

Одлука и решење Уставног суда садржи: увод, изреку и образложење.

Члан 49.

Одлуке Уставног суда објављују се у „Службеном гласнику Републике Србије”, као и у службеном гласнику у коме је објављен статут аутономне покрајине, други пропис и општи акт, односно на начин на који је објављен општи акт предузећа или друге организације о коме је Уставни суд одлучивао.

У „Службеном гласнику Републике Србије” објављују се и решења која су од ширег значаја за заштиту уставности и законитости.

Члан 50.

Уставни суд доноси пословник о свом раду.

Пословником о раду Уставног суда ближе се уређује поступак пред Уставним судом.

VI. ПРАВНО ДЕЈСТВО ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Члан 51.

Кад Уставни суд утврди да закон, статут аутономне покрајине, други пропис или општи акт није у сагласности с Уставом, тај закон, статут, аутономне покрајине, други пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Кад Уставни суд утврди да пропис или други општи акт републичког органа није у сагласности са законом, тај пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Кад Уставни суд утврди да други пропис или општи акт није у сагласности са законом и другим републичким прописом, тај пропис или општи акт престаје да важи даном објављивања одлуке Уставног суда у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 52.

Кад Уставни суд забрани рад политичке странке или друге политичке организације, та политичка странка или друга политичка организација

брише се из регистра политичких странака и других политичких организација даном достављања одлуке Уставног суда надлежном органу.

Члан 53.

Кад Уставни суд одреди начин отклањања последица које су настале услед примене општег акта који није у сагласности с Уставом или законом, одлука Уставног суда има правно дејство од дана њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 54.

Кад Уставни суд одлучи о сукобу надлежности између суда и другог органа, одлука Уставног суда има правно дејство од дана њеног објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

Члан 55.

Одлука Уставног суда о поништењу целог изборног поступка или делова тог поступка има правно дејство од дана достављања одлуке Уставног суда надлежном органу.

Члан 56.

Закони и други прописи и општи акти за које је одлуком Уставног суда утврђено да нису у сагласности с Уставом или законом не могу се примењивати на односе који су настали пре дана објављивања одлуке Уставног суда ако до тога дана нису правоснажно решени.

Прописи и други општи акти донети за извршење закона и других прописа за које се одлуком Уставног суда утврди да нису у сагласности с Уставом и законом неће се примењивати од дана објављивања одлуке Уставног суда, ако из одлуке произилази да су ти прописи и други општи акти несагласни Уставу или закону.

Извршење правоснажних појединачних аката донетих на основу прописа који се више не могу примењивати не може се ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето – обуставиће се.

Члан 57.

Свако коме је повређено право коначним или правоснажним појединачним актом, донетим на основу закона или другог прописа и општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности с Уставом или законом, има право да тражи од надлежног органа измену тог појединачног акта.

Предлог за измену коначног или правоснажног појединачног акта, донетог на основу закона или другог прописа и општег акта, за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности с Уставом или законом, може се поднети у року од шест месеци од дана објављивања одлуке у

„Службеном гласнику Републике Србије”, ако од достављања појединачног акта до подношења предлога или иницијативе за покретање поступка није протекло више од две године.

Члан 58.

Ако се утврди да се изменом појединачног акта не могу отклонити последице настале услед примене општег акта за који је одлуком Уставног суда утврђено да није у сагласности с Уставом или законом, Уставни суд може одредити да се ове последице отклоне повраћајем у пређашње стање, накнадом штете или на други начин.

Члан 59.

Ако суд у поступку оцени да закон или други пропис или општи акт није у сагласности са Уставом или законом, привремено ће прекинути поступак и покренуће поступак за оцену уставности односно законитости тог акта пред Уставним судом.

Члан 60.

Кад је у току поступка општи акт престао да важи или је усаглашен с Уставом, односно законом, али нису отклоњене последице неуставности, односно незаконитости, Уставни суд може одлуком утврдити да општи акт није био у сагласности с Уставом, односно законом. Ова одлука Уставног суда има исто правно дејство као и одлука којом се утврђује да општи акт није у сагласности с Уставом, односно законом.

VII. ИЗВРШЕЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Члан 61.

Државни и други органи, предузећа и друге организације, политичке странке или друге политичке организације дужни су, у оквиру својих права и дужности, да извршавају одлуке и решења Уставног суда.

У случају потребе, извршење одлуке Уставног суда обезбедиће Влада.

У обезбеђењу извршења одлуке Уставног суда Влада може непосредно или преко надлежног органа државне управе извршити одлуку Уставног суда.

VIII. ОДНОС УСТАВНОГ СУДА ПРЕМА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Члан 62.

Уставни суд обавештава Народну скупштину о стању и проблемима остваривања уставности и законитости у Републици, даје мишљење и указује на потребу доношења и измена закона и предузимању других мера ради заштите уставности и законитости.

Члан 63.

Кад Уставни суд утврди да надлежни орган није донео пропис за извршавање одредаба Устава, закона или другог републичког прописа, а био је дужан да такав пропис донесе, обавестиће о томе Народну скупштину.

Члан 64.

Предлог овлашћеног предлагача и решење о покретању поступка за оцену уставности закона, односно уставности и законитости другог прописа или општег акта који је донела Народна скупштина, Уставни суд доставља Народној скупштини на одговор.

Уставни суд доставља Народној скупштини одлуку којом је утврдио да закон, други пропис или општи акт који је донела Народна скупштина није у сагласности с Уставом, односно законом.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 65.

Ко у државном, другом органу или другом правном лицу не изврши одлуку Уставног суда, или решење из члана 42. став 1. овог закона, казниће се за кривично дело новчаном казном или казном затвора до шест месеци.

Члан 66.⁵⁶⁾

Новчаном казном од 10.000 до 50.000 динара казниће се за прекршај организација, односно друго правно лице:

1) ако у року не достави Уставном суду оспорени општи акт и потребну документацију и пружи податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање (члан 16. став 1);

2) ако не достави Уставном суду потребне податке и обавештења од значаја за вођење поступка и одлучивање (члан 16. став 2).

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у организацији, односно другом правном лицу новчаном казном до 10.000 динара.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице у државном и другом органу, новчаном казном до 10.000 динара.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 67.

Поступци за оцењивање уставности и законитости започети пре дана ступања на снагу овог закона, окончаће се по одредбама овог закона.

56) Народна скупштина Републике Србије је на седници одржаној 28. августа 1993. године донела Закон о изменама и допунама Закона о валоризовању новчаних казни за прекршаје из републичких закона „Службени гласник Републике Србије”, број 67/1993, којим је, поред осталог измењена висина новчаних казни утврђених овом одредбом Закона.

Члан 68.

Радници у служби Уставног суда Србије настављају да раде у Уставном суду на пословима на којима су били распоређени до ступања на снагу овог закона, а до доношења решења о распоређивању радника у складу с актом Уставног суда.

Члан 69.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Уставном суду Војводине („Службени лист САП Војводине”, бр. 24/76 и 32/89) и Одлука о организацији и раду Уставног суда Косова („Службени лист САП Косова”, број 17/76).

Члан 70.

Даном ступања на снагу овог закона Уставни суд ће преузети предмете, архиву и други регистратурски материјал од Уставног суда Војводине и Уставног суда Косова.

Члан 71.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОДЛУКА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ УСТАВНОГ СУДА⁵⁷⁾

І. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређује се организација Уставног суда Републике Србије (у даљем тексту: Уставни суд).

Члан 2.

Уставни суд има печат.

Печат Уставног суда је округло, пречника 32 мм са грбом Републике Србије у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Република Србија – Уставни суд – Београд”.

Печат Уставног суда отискује се на одлуке, решења и друге акте Уставног суда.

Уставни суд има и округло пословни печат, пречника 20 мм са грбом Републике Србије у средини, око којег је натпис ћирилицом: „Република Србија – Уставни суд – Београд”

Пословни печат користи се у општем пословању Уставног суда.

ІІ. ОДЛУЧИВАЊЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 3.

Поред одлука утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда, Уставни суд на седници:

- доноси програм и план рада и усваја годишњи преглед рада Уставног суда;
- образује сталне и повремене комисије и друга повремена радна тела Уставног суда;
- одлучује о статусним питањима и имунитетским правима председника и судија Уставног суда;

57) Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 10. октобра 1991. године донео Одлуку о организацији Уставног суда, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 65/1991. Ова одлука престала је да важи доношењем одлуке о организацији Уставног суда Србије 2000. године („Службени гласник Републике Србије”, број 17/2000).

- одређује судију који ће замењивати председника Уставног суда;
- бира председника и чланове комисије и других радних тела Уставног суда и одређује секретаре свих комисија и других радних тела;
- одлучује о правима, обавезама и одговорности утврђеним Законом о радним односима у државним органима за председника и судије Уставног суда и лица која поставља Уставни суд;
- одлучује о радном времену у Уставном суду;
- одобрава службена путовања у иностранство председника и судија Уставног суда, као и запослених и постављених лица у Служби Уставног суда;
- доноси одлуку о броју саветника Уставног суда и саветника;
- доноси одлуку о органима и поступку за утврђивање дисциплинске одговорности лица која поставља Уставни суд;
- даје сагласност на правилник о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда;
- поставља секретара Уставног суда, помоћника секретара Уставног суда и саветника Уставног суда и саветнике;
- утврђује висину коефицијената, у оквиру платних група утврђених законом, за запослене и постављена лица у Служби Уставног суда;
- одлучује по приговору на решење дисциплинске комисије која изриче дисциплинске мере лицима које поставља Уставни суд;
- одлучује о питањима народне одбране из своје надлежности;
- одлучује о материјално-финансијским и другим питањима из општег пословања Уставног суда;
- одлучује о другим питањима утврђеним законом и Пословником о раду Уставног суда.

III. РАДНА ТЕЛА УСТАВНОГ СУДА

Члан 4.

Уставни суд има комисије као радна тела Уставног суда. Комисије, зависно од послова за које се образују, могу бити сталне и поверемене.

Сталне комисије уставног суда су: Редакциона комисија, Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законитости, Комисија за информисање и Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања.

Председник и чланови сталних комисија бирају се из реда судија Уставног суда на време од четири године и по истеку тог времена могу поново бити бирани за чланове исте комисије.

За члана сталне комисије Уставни суд може изабрати секретара Уставног суда.

Секретари сталних комисија одређују се из реда постављених лица у Служби Уставног суда.

Повремене комисије Уставни суд образује закључком. Овим закључком утврђује се број чланова, састав и задаци повремене комисије.

Сталне и повремене комисије раде у складу са Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Пословником о раду Уставног суда, овом одлуком и закључцима Уставног суда.

Стална комисија Уставног суда може донети пословник о свом раду.

Члан 5.

Редакциона комисија има председника и четири члана.

Редакциона комисија: утврђује коначан текст одлуке и решења, а по закључку Уставног суда и другог акта који доноси Уставни суд; предлаже Уставном суду преиспитивање наведених аката пре њиховог отправљања из Уставног суда, када оцени да за то постоје разлози.

Члан 6.

Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законности има председника и четири члана.

Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законности: прати и проучава питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законности и износи их на седницу Уставног суда ради разматрања, заузимања ставова и утврђивања предлога и мишљења; прати и проучава питања сагласности прописа са Уставом Републике Србије и законом; прати доношење прописа за извршавање устава Републике Србије, републичких закона, других републичких прописа и општих аката и о томе обавештава Уставни суд; припрема и организује саветовања и састанке у Уставном суду и учешће Уставног суда на саветовањима и састанцима са другим уставним судовима и другим органима и организацијама; даје Уставном суду предлог тумачења одредаба Пословника о раду Уставног суда и ове одлуке.

Члан 7.

Комисија за информисање има председника и два члана.

Комисија за информисање: стара се о обавештавању јавности о раду Уставног суда ради што потпунијег, благовременог и тачног информисања јавности; организује конференције за штампу и друге облике информисања јавности о раду Уставног суда; прати и разматра написе о раду уставних судова у средствима јавног информисања, научним и стручним публикацијама; разматра актуелна питања у вези са издавањем и садржином билтена и других публикација које Уставни суд издаје.

Члан 8.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања има председника и четири члана.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања: прати и проучава организацију и метод рада Уставног суда и његових радних тела,

и с тим у вези даје Уставном суду одговарајуће предлоге; утврђује предлоге одлука о правима, обавезама и одговорности утврђеним Законом о радним односима у државним органима за председника и судије уставног суда и лица која поставља Уставни суд; предлаже висину коефицијената, у оквиру платних група утврђених законом, за запослене и постављена лица у Служби Уставног суда; разматра кадровска питања и о њима даје Уставном суду предлоге и мишљења; разматра питања финансирања и стварања услова за рад Уставног суда.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања решава по жалбама учесника конкурса за попуњавање радних места саветника Уставног суда.

IV. САСТАНЦИ И САВЕТОВАЊА

Члан 9.

Уставни суд организује састанке и саветовања и учествује на састанцима и саветовањима са уставним и другим судовима и другим органима, организацијама и заједницама, по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости и рад Уставног суда.

Уставни суд разматра закључке и ставове усвојене на састанцима и саветовањима из става 1. овог члана и о њима заузима своје ставове.

Члан 10.

По одређеним питањима из рада Уставног суда могу се одржавати састанци судија Уставног суда са саветницима Уставног суда, саветницима и стручним сарадницима запосленим у Служби Уставног суда или свим запосленим у Служби Уставног суда.

V. ПРЕДСЕДНИК И СУДИЈЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 11.

Председник Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда: организује рад Уставног суда; представља Уставни суд; стара се о остваривању сарадње са државним и другим органима, организацијама и заједницама; председава седницама и састанцима Уставног суда; потписује опште и друге акте Уставног суда; обавља и друге послове одређене законом и општим актима Уставног суда.

Председника, у случају његове одсутности или спречености, замењује судија Уставног суда на период од шест месеци, према распореду који утврђује Уставни суд.

Члан 12.

Судија Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном

дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда: учествује не седницама Уставног суда и састанцима које организује Уставни суд; известилац је и предлагач одлуке у предмету у коме је одређен за судију известиоца; предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости; предлаже да Уставни суд поново размотри донету одлуку; учествује у раду комисија и других радних тела Уставног суда; прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости; у остваривању својих задатака сарађује са научним, стручним и другим радницима из појединих органа и организација; обавештава о својим запажањима Уставни суд; даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимање одговарајућих мера.

Члан 13.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као и народни посланици.

Председник и судија Уставног суда, у току трајања мандата ужива имунитет од дана избора до престанка функције судије.

Члан 14.

Председник и судија Уставног суда не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа на седницама Уставног суда.

Члан 15.

Председник и судија Уставног суда не може бити притворен без одобрења Уставног суда, осим ако је затечен у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању од пет година.

Против председника и судије уставног суда који се позове на имунитет не може се, без одобрења Уставног суда, покренути кривични поступак или други поступак у коме се може изрећи казна затвора.

Уставни суд може одлучити да се примени имунитет према председнику и судији Уставног суда који се није позвао на имунитет, кад је то потребно ради вршења његове функције.

Члан 16.

Разлоге за разрешење судије Уставног суда из члана 127. став 1. Устава Републике Србије утврђује Уставни суд на седници и о томе обавештава Народну Скупштину Републике Србије.

Разлоге за разрешење председника Уставног суда из члана 126. став 3. Устава Републике Србије утврђује Уставни суд на седници и о томе обавештава Народну скупштину Републике Србије.

Члана 17.

Председник и судије Уставног суда имају легитимацију.

Облик и садржину легитимације из става 1. овог члана утврђује Уставни суд.

VI. ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И ПРЕГЛЕД РАДАУСТАВНОГ СУДА

Члан 18.

Уставни суд доноси годишњи програм рада.

Програм рада доноси се на основу прегледа рада Уставног суда у претходној години и програма рада комисија и других радних тела Уставног суда за текућу годину.

На основу годишњег програма рада, Уставни суд доноси месечне планове рада и прати њихово извршење.

Остваривање програма и планова рада Уставни суд оцењује тромесечно.

Члан 19.

По истеку календарске године Уставни суд разматра свој рад.

Уставни суд разматра свој рад на основу годишњег прегледа рада, извештаја о раду комисија и других радних тела Уставног суда и извештаја о раду Службе Уставног суда.

VII. САРАДЊА СА ДРУГИМ УСТАВНИМ СУДОВИМА

Члан 20.

У остваривању својих функција, Уставни суд сарађује са Уставним судом Југославије и уставним судовима других република о питањима од заједничког интереса у обезбеђивању заштите уставности и законитости.

Члан 21.

Сарадња са другим уставним судовима остварује се нарочито: одржавањем заједничких састанака на којима се размењују мишљења, информације и други материјали и припремају реферати о питањима од заједничког интереса за заштиту уставности и законитости; разменом документационог материјала; усклађивањем уставно-судске праксе, давањем предлога и мишљења о одређеним питањима на захтев других уставних судова; учествовањем на састанцима и саветовањима које организују други уставни судови.

VIII. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ И ДРУГИМ ОРГАНИМА, ОРГАНИЗАЦИЈАМА И ЗАЈЕДНИЦАМА

Члан 22.

У остваривању својих функција Уставни суд сарађује са државним и другим органима, предузећима, научним и другим установама и другим организацијама и заједницама. У остваривању ове сарадње Уставни суд може

да тражи мишљење од ових органа, организација и заједница и обавештава их о својим запажањима по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости.

IX. ОРГАНИЗАЦИЈА И ЗАДАЦИ СЛУЖБЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 23.

Стручне послове у поступку пред Уставним судом и друге стручне послове за потребе Уставног суда, његових комисија и других радних тела, као и финансијско-материјалне, административно-техничке и друге послове за потребе Уставног суда врши Служба Уставног суда.

Организација, задаци и рад Службе Уставног суда ближе се уређују правилником о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда.

Надзор над радом Службе Уставног суда врши Уставни суд.

Члан 24.

У служби Уставног суда обављају се стручни, административно-стручни и општи послови.

Члан 25.

У Служби Уставног суда обављају се следећи стручни послови: програмирање и планирање рада Уставног суда, припрема годишњег прегледа рада Уставног суда; испитивање предлога и представки; обрада предмета и других питања; израда писмених реферата; остали послови који се односе на припремање и одржавање седница Уставног суда; израда нацрта текстова одлука, решења и других појединачних и општих аката Уставног суда; праћење и проучавање појава од интереса за остваривање уставности и законитости; припремање материјала, предлога и мишљења ради предузимања мера од стране Уставног суда; проучавање прописа и општих аката; стручни рад за комисије и друга радна тела Уставног суда; прикупљање, сређивање, обрада и праћење уставно-судске праксе; припремање и сређивање материјала за збирке одлука и мишљења Уставног суда, као и други стручни послови.

Члан 26.

У Служби Уставног суда обављају се следећи административно-стручни и општи послови: послови народне одбране; послови у вези са остваривањем права из радног односа председника и судија Уставног суда; послова радних односа постављених лица и запослених у Служби Уставног суда; припремање нацрта и предлога општих аката и других материјала за секретара Уставног суда; дактилографски послови; послови техничких секретара; одређени финансијско-материјални послови;

послови економата; вођење судске евиденције и статистике; прикупљање и обрада литературе, периодике и других информативних стручних материјала; давање интерних обавештења о променама у фонду правне литературе; послови интерне доставе, као и други општи послови.

Члан 27.

Управа за заједничке службе републичких органа обавља за потребе Уставног суда: рачуноводствене, финансијско-материјалне, стенографске послове, послове преписа, умножавања и повезивања материјала, послове одржавања чистоће, као и друге послове које Уставни суд пренесе на Управу.

Члан 28.

Уставни суд има секретара.

Секретара Уставног суда поставља Уставни суд на четири године и по истеку тог времена може бити поново постављен на ту функцију.

Секретар Уставног суда може бити разрешен пре истека времена на који се поставља под условима утврђеним законом за разрешење функционера који руководи државним органом.

Члан 29.

Секретар Уставног суда, у складу са Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Пословником о раду Уставног суда, овом одлуком и упутствима Уставног суда: стара се о припремању седница Уставног суда, изради и достављању материјала потребних за рад Уставног суда и његових комисија и других радних тела; помаже председнику Уставног суда у вршењу његових права и дужности у вези са организовањем и припремањем седница Уставног суда; стара се и одговоран је за извршавање закључака Уставног суда; обезбеђује комисијама и другим радним телима Уставног суда потребне услове за рад; обавља стручне послове које му Уставни суд повери; указује Уставном суду на примену Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Пословника о раду Уставног суда и ове одлуке; стара се о припремању програма, планова рада и годишњег прегледа рада Уставног суда; сазива по потреби, Стручни колегијум и састанке свих постављених лица и запослених у Служби Уставног суда; обавља и друге послове које му повере Уставни суд и председник Уставног суда.

Секретар Уставног суда стара се о вођењу записника на седници Уставног суда.

Члан 30.

Секретар Уставног суда руководи радом Службе Уставног суда.

У погледу руковођења радом Службе Уставног суда, заснивања и престанка радног односа, остваривања права, обавеза и одговорности

запослених у Служби Уставног суда, као и употребе и коришћења средстава рада, секретар Уставног суда има права и дужности функционера који руководи државним органом.

Секретар Уставног суда је наредбодавац за коришћење средстава за рад Уставног суда и ово овлашћење може пренети на помоћног наредбодавца.

За свој рад и рад Службе Уставног суда секретар одговара Уставном суду.

Члан 31.

Уставни суд поставља помоћника секретара Уставног суда, саветнике Уставног суда и саветнике.

Лица из става 1. овог члана постављају се на четири године и по истеку тог времена могу бити поново постављена.

За свој рад постављена лица одговорна су секретару и Уставном суду.

Лица из става 1. овог члана могу бити разрешена пре истека времена на које су постављена под условима утврђеним законом.

Члан 32.

Помоћник секретара Уставног суда: помаже секретару у обављању функције секретара Уставног суда; припрема опште и друге акте за Уставни суд и комисије и друга радна тела Уставног суда; обавља организационе, оперативне и друге послове и задатке по налогу секретара Уставног суда; непосредно обавља сложеније стручне послове из основне делатности Уставног суда; обавља и друге послове које му повери Уставни суд и секретар Суда.

Помоћник секретара Уставног суда обавља стручне послове за потребе председника Уставног суда, односно судију који замењује председника Уставног суда.

Помоћник секретара замењује секретара Уставног суда у случају његове спречености или одсутности са посла.

Члан 33.

Саветници Уставног суда: припремају, анализирају и обрађују сложену уставно-правна питања за потребе Уставног суда, комисија и других радних тела Уставног суда; припремају анализе о питањима у одређеним областима уставно-правне заштите на основу којих Уставни суд заузима ставове и изграђује своју праксу; припремају материјале и писма којима се Уставни суд обраћа другим уставним судовима или државним и другим органима, организацијама и заједницама у Републици Србији; раде на предметима из одређених области; учествују у припреми саветовања консултација и других активности Уставног суда, обављају и друге послове према закључцима Уставног суда, његових комисија и других радних тела и на захтев председника, судија и секретара Уставног суда.

Члан 34.

Саветници припремају, анализирају и обрађују уставно-правна питања за потребе Уставног суда, комисија и других радних тела Уставног суда, припремају анализе о питањима у одређеним областима уставно-правне заштите; припремају материјале и писма којима се Уставни суд обраћа другим органима, организацијама и заједницама у Републици Србији; раде на предметима из одређених области; учествују у припреми саветовања, консултација и других активности Уставног суда; обављају и друге послове према закључцима Уставног суда, његових комисија и других радних тела и на захтев председника, судије и секретара Уставног суда.

Члан 35.

Задатке и послове у Служби Уставног суда врше радници распоређени на задатке и послове утврђене правилником о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда.

Радници које поставља Уставни суд могу се примати на рад у Службу Уставног суда и без јавног огласа.

Члан 36.

Ради разматрања одређених стручних питања, у припреми материјала за седнице Уставног суда, образује се Стручни колегијум који чине саветници Уставног суда, саветници и стручни сарадници запослени у Служби Уставног суда.

Стручни колегијум разматра: сложенија уставно правна питања, анализе прописа, општих аката и предлога мера, захтеве за преиспитивање ставова Уставног суда, алтернативне предлоге о којима одлучује Уставни суд и друга питања од значаја за рад Уставног суда, када то оцени Уставни суд, председник, судија известилац у предмету или секретар Уставног суда.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Уставног суда. О ставовима заузетим на Стручном колегијуму обавештава се Уставни суд.

Члан 37.

За одређене правне области образују се стручне групе.

У стручним групама: врши се распоред послова, планира, прати и координира стручни рад; прати законодавна активност и појаве од интереса за остваривање уставности и законитости у областима за које су образоване; разматрају предлози и становишта изложени у рефератима припремљеним за седнице Уставног суда и са изнетим мишљењима обавештавају се Уставни суд и секретар Уставног суда.

Члан 38.

Стручне групе образује секретар Уставног суда и даје им упутства за рад. Стручном групом руководи руководилац стручне групе.

Руководилац стручне групе врши распоред посла у стручној групи и одговоран је за организацију и рад стручне групе.

Руководиоце стручних група одређује секретар Уставног суда из реда саветника Уставног суда.

Члан 39.

На Службу Уставног суда сходно се примењују одредбе Закона о основама система државне управе и о Савезном извршном већу и савезним органима управе које се односе на: самосталност и одговорност органа управе, законитост, јавност рада органа управе, обезбеђивање начела равноправности језика и писма народа и народности Југославије, односе органа управе према скупштини, права, обавезе и одговорности у вршењу службе, средства за рад органа управе.

На Службу Уставног суда сходно се примењују и одредбе Закона о државној управи које се односе на: јавност рада, употребу језика и писма, начин остваривања права, обавеза и одговорности запослених у државним органима, средства за рад државних органа, признату стручну спрему и положај запослених без стручне спреме и стручног испита.

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 40.

До 31. децембра 1991. године ускладиће се са одредбама ове одлуке печати Уставног суда и легитимације председника и судија Уставног суда.

Члан 41.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о организацији и раду Уставног суда Србије („Службени гласник СРС”, број 31/89).

Члан 42.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОДЛУКА

О ИЗМЕНИ ОДЛУКЕ О ОРГАНИЗАЦИЈИ УСТАВНОГ СУДА⁵⁸⁾

Члан 1.

У Одлуци о организацији Уставног суда („Службени гласник Републике Србије”, број 65/91), у чл. 3. 31. и 32. речи: „помоћник секретара Уставног суда” замењују се речима: „заменик секретара Уставног суда”, у одговарајућем падежу.

Члан 2.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

58) Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 18. новембра 1993. године донео Одлуку о измени Одлуке о организацији Уставног суда, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 95/1993.

ОДЛУКА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ УСТАВНОГ СУДА⁵⁹⁾

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом одлуком уређује се организација Уставног суда Републике Србије (у даљем тексту: Уставни суд).

Члан 2.

Седиште Уставног суда је у Београду.

II. ОДЛУЧИВАЊЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 3.

Поред одлучивања о питањима утврђеним Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда, Уставни суд на седници:

- доноси општа акта из своје надлежности и усваја годишњи финансијски план и завршни рачун;
- усваја годишњи преглед рада Уставног суда, доноси годишњи Програм рада Суда и планове рада;
- образује сталне и повремене комисије и друга радна тела Суда;
- одлучује о правима, обавезама и одговорностима председника и судија Уставног суда, у складу са Уставом и законом;
- одређује судију који ће замењивати председника Суда;
- бира председнике и чланове комисија и других радних тела Уставног суда и одређује њихове секретаре;
- одлучује о правима, обавезама и одговорностима за лица која поставља Уставни суд, у складу са законом;
- одлучује о радном времену у Уставном суду;

59) Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 13. априла 2000. године донео Одлуку о организацији Уставног суда, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 17/2000. Ова одлука престала је да важи доношењем Одлуке о организацији Уставног суда Србије 2002. године („Службени гласник Републике Србије”, број 56/2002).

- одобрава службена путовања у иностранство председника и судија Уставног суда, постављених и запослених лица у Служби Уставног суда;
- даје сагласност на Правилник о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда;
- доноси одлуку о органима и поступку за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности лица која поставља Уставни суд.
- поставља секретара Суда, заменика секретара Суда, саветнике Суда и саветнике;
- утврђује висину коефицијента за постављена и запослена лица у Служби Уставног суда, полазећи од законом утврђеног система плата у државним органима и у оквиру законом утврђених платних група;
- одлучује о питањима одбране из своје надлежности;
- одлучује о материјалним-финансијским и другим питањима из општег пословања Уставног суда;
- одлучује о другим питањима утврђеним Законом, Пословником о раду Уставног суда и овом одлуком.

III. РАДНА ТЕЛА УСТАВНОГ СУДА

Члан 4.

Уставни суд има комисије као стална радна тела.

Уставни суд може да образује и друга повремена радна тела.

Члан 5.

Сталне комисије Уставног суда су: Редакциона комисија, Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законитости и Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања.

Председник и чланови сталних комисија бирају се из реда судија Уставног суда на време од четири године и по истеку тог времена могу бити поново бирани за чланове исте комисије.

Секретари сталних комисија одређују се из реда постављених лица у Служби Уставног суда.

Члан 6.

Повремене комисије Уставни суд образује закључком којим се утврђује број чланова, састав, задаци и послови повремене комисије.

Члан 7.

Редакциона комисија има председника и три члана.

Редакциона комисија: утврђује коначан текст одлуке и решења, а по закључку Уставног суда и другог акта који доноси Уставни суд; предлаже Уставном суду преиспитивање наведених аката пре њиховог отправања из Уставног суда, када оцени да за то постоје разлози.

Члан 8.

Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законитости има председника и три члана.

Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законитости: прати и проучава питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законитости и износи их на седници Уставног суда ради разматрања, заузимања ставова и утврђивања предлога и мишљења; прати и проучава питања сагласности прописа са Уставом Републике Србије и законом; организује саветовања и састанке у Уставном суду и учешће Уставног суда на саветовањима и састанцима, даје Уставном суду предлог тумачења одредаба Пословника о раду Уставног суда и ове одлуке, разматра актуелна питања у вези са издавањем и садржином билтена и других публикација које Уставни суд издаје.

Члан 9.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања има председника и три члана.

Комисија за организационо-кадровска и финансијска питања: прати и проучава организацију и метод рада Уставног суда и његових радних тела, и с тим у вези даје Уставном суду одговарајуће предлоге; разматра предлоге годишњег финансијског плана и завршног рачуна; утврђује предлоге аката о правима, обавезама и одговорностима председника и судија Уставног суда и лица која поставља Уставни суд утврђених Уставом и законом; предлаже висину коефицијената у оквиру платних група утврђених законом, за запослене и постављена лица у Служби Уставног суда; разматра кадровска питања и о њима даје Уставном суду предлоге и мишљења; разматра питања финансирања и стварања услова за рад Уставног суда.

IV. САСТАНЦИ И САВЕТОВАЊА

Члан 10.

Уставни суд организује састанке и саветовања и учествује на састанцима и саветовањима са уставним и другим судовима и другим органима и организацијама, по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости и рад Уставног суда.

Члан 11.

По одређеним питањима из рада Уставног суда кад то Суд закључи могу се одржавати састанци судија Уставног суда са саветницима Уставног суда, светницима и стручним сарадницима запосленим у Служби Уставног суда или свим запосленим у Служби Уставног суда.

V. ПРЕДСЕДНИК И СУДИЈЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 12.

Председник Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда: организује рад Уставног суда, представља Уставни суд; стара се о остваривању сарадње са државним и другим органима и организацијама; председава седницама и састанцима Уставног суда; потписује опште и друге акте Уставног суда; доноси годишњи финансијски план и завршни рачун; обавља и друге послове одређене законом и општим актима Уставног суда.

Председника, у случају његове одсутности или спречености, замењује судија Уставног суда на период од шест месеци, према распореду који утврђује Уставни суд.

Члан 13.

Судија Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда: известилац је и предлагач одлуке у предмету у коме је одређен за судију известиоца; предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости; предлаже да Уставни суд поново размотри донету одлуку; учествује у раду комисија и других радних тела Уставног суда; прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости; у остваривању својих задатака сарађује са научним, стручним и другим радницима из појединих органа и организација; обавештава о својим запажањима Уставни суд; даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимање одговарајућих мера.

Члан 14.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као и народни посланици.

Председник и судија Уставног суда, у току трајања мандата ужива имунитет од дана избора до престанка функције судије.

Члан 15.

Председник и судија Уставног суда не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа на седницама Уставног суда.

Члан 16.

Председник и судија Уставног суда не може бити притворен без одобрења Уставног суда, осим ако је затечен у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година.

Против председника и судије Уставног суда који се позове на имунитет не може се, без одобрења Уставног суда, покренути кривични посутпак или други поступак у коме се може изрећи казна затвора.

Уставни суд може одлучити да се примени имунитет према председнику и судији Уставног суда који се није позвао на имунитет, кад је то потребно ради вршења његове функције.

Члан 17.

Разлоге за престанак функције, односно разрешење судије Уставног суда из члана 127. Устава Републике Србије, утврђује Уставни суд на седници и о томе обавештава Народну скупштину Републике Србије.

Разлоге за престанак функције председника Уставног суда због истека мандата из члана 126. став 3. Устава Републике Србије утврђује Уставни суд на седници и томе обавештава Народну скупштину Републике Србије.

Члан 18.

Кад судија сам затражи да му престане функција, а Народна скупштина не донесе одлуку о том захтеву у року од 3 месеца, Уставни суд ће констатовати да му је престала функција.

Уставни суд, на основу налаза и стручног мишљења надлежне здравствене организације, констатује да је судија трајно изгубио способност за обављање судијске функције.

Кад је против судије покренут кривични поступак, Уставни суд ће одлучити о томе да ли ће судија обављати дужност док кривични поступак траје.

Пре доношења одлуке из става 3. овог члана, судији ће бити омогућено да се пред Уставним судом изјасни.

Уставни суд одлуке о питањима из ст. 1–3. овог члана доноси на седници већином гласова судија, с тим што судија на кога се одлука односи не учествује у гласању.

О одлуци из ст. 1. и 2. овог члана Уставни суд обавештава Народну скупштину, председника Републике и судију на кога се одлука односи.

О одлуци из става 3. овог члана Уставни суд обавештава судију на кога се одлука односи.

Члан 19.

Председник и судије Уставног суда имају службену легитимацију.

Облик и садржину легитимације из става 1. овог члана утврђује Уставни суд.

Службена легитимација враћа се Уставном суду по престанку функције.

VI. ПРОГРАМИРЕЊЕ, ПЛАНИРЕЊЕ И ПРЕГЛЕД РАДА УСТАВНОГ СУДА

Члан 20.

Уставни суд, по истеку календарске године, разматра свој рад, на основу годишњег прегледа рада Уставног суда.

Уставни суд доноси годишњи програм рада.

На основу годишњег програма рада, Уставни суд доноси тромесечне планове рада и прати њихово извршење.

Остваривање програма и планова рада Уставни суд оцењује најмање једном тромесечно.

VII. САРАДЊА СА УСТАВНИМ СУДОВИМА

Члан 21.

Уставни суд у заштити уставности и законитости сарађује са Савезним уставним судом и Уставним судом Републике Црне Горе о питањима од заједничког интереса.

Члан 22.

Сарадња са другим уставним судовима остварује се нарочито: одржавањем заједничких састанака на којима се размењују мишљења, информације и други материјали и припремају реферати о питањима од заједничког интереса за заштиту уставности и законитости; разменом документационог материјала; усклађивањем уставно-судске праксе, давањем предлога и мишљења о одређеним питањима на захтев других уставних судова; учествовањем на састанцима и саветовањима које организују други уставни судови и др.

VIII. САРАДЊА СА ДРЖАВНИМ И ДРУГИМ ОРГАНИМА И ОРГАНИЗАЦИЈАМА

Члан 23.

У остваривању својих функција Уставни суд сарађује са државним и другим органима, предузећима, научним и другим установама и другим организацијама о питањима од интереса за оставаривање уставности и законитости.

IX. ОРГАНИЗАЦИЈА И ЗАДАЦИ СЛУЖБЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 24.

Стручне и друге послове за потребе Уставног суда, његових комисија и других радних тела, врши Служба Уставног суда.

Организација, задаци и рад Службе Уставног суда ближе се уређују правилником о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда.

Надзор над радом Службе Уставног суда врши Уставни суд.

Члан 25.

У Служби Уставног суда обављају се стручни, административно-стручни и општи послови.

Члан 26.

У Служби Уставног суда обављају се следећи стручни послови: програмирање и планирање рада Уставног суда, припрема годишњег прегледа рада Уставног суда; стручна обрада предлога и иницијатива у предметима; израда писмених реферата; други послови који се односе на припремање и одржавање седница Уставног суда; израда нацрта текстова одлука, решења и других аката Уставног суда; праћење и проучавање појава од интереса за остваривање уставности и законитости; припремање материјала, предлога и мишљења за потребе Уставног суда; проучавање прописа и општих аката; стручни рад за комисије и друга радна тела Уставног суда; прикупљање, сређивање, обрада и праћење уставно-судске праксе; припремање и сређивање материјала за збирке одлука и мишљења Уставног суда, као и други стручни послови.

Члан 27.

У Служби Уставног суда обављају се следећи административно-стручни и општи послови; послови у вези са остваривањем права из радног односа председника и судија Уставног суда; послови радних односа постављених лица и запослених у Служби Уставног суда; припремање нацрта и предлога општих аката и других материјала за секретара Уставног суда; дактилографски послови; послови техничких секретара; послови економата; вођење судске евиденције и статистике; прикупљање и обрада литературе, периодике и других информативних стручних материјала; давање интерних обавештења о променама у фонду правне литературе; послови интерне доставе, као и други општи послови.

Члан 28.

У Управи за заједничке службе републичких органа обављају се за потребе Уставног суда: послови текућег и инвестиционог одржавања; рачуноводствени, финансијско-материјални и стенографски послови; послови преписа, умножавање и повезивање материјала; послови одржавања чистоће као и други послови које Уставни суд пренесе на управу.

Члан 29.

Уставни суд има секретара.

Секретара Уставног суда поставља Уставни суд на четири године и по истеку тог времена може бити поново постављен на ту функцију.

Секретар Уставног суда може бити, по одлуци Уставног суда, разрешен и пре истека времена на које се поставља.

Члан 30.

Секретар Уставног суда, у складу са Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Пословником о раду Уставног суда,

овом одлуком и упутствима Уставног суда: помаже председнику Уставног суда у вршењу његових права и дужности у вези са организовањем и припремањем седница Уставног суда; стара се о изради и достављању материјала потребних за рад Уставног суда и његових комисија и других радних тела; стара се и одговоран је за извршавање закључка Уставног суда; обезбеђује комисијама и другим радним телима Уставног суда потребне услове за рад; обавља стручне послове које му Уставни суд повери; стара се о примени закона, Пословника, ове одлуке и Правилника о организацији и систематизацији у Служби Уставног суда; стара се о припремању програма, планова рада и годишњег прегледа рада Уставног суда; сазива, по потреби, Стручни колегијум и састанке свих постављених лица и запослених у Служби Уставног суда; обавља и друге послове које му повере Уставни суд и председник Уставног суда.

Секретар Уставног суда утврђује предлог записника са седнице Уставног суда.

Члан 31.

Секретар Уставног суда руководи радом Службе Уставног суда.

У руковођењу радом Службе Уставног суда, заснивању и престанку радног односа, остваривању права, обавеза и одговорности запослених у Служби Уставног суда, као и употреби и коришћењу средстава рада, секретар Уставног суда има права и дужности функционера који руководи државним органом.

За свој рад и рад Службе Уставног суда секретар одговара Уставном суду.

Члан 32.

Уставни суд има заменика секретара.

Заменик секретара Уставног суда: замењује секретара Суда у случају његове спречености или одсутности са посла; обавља стручне послове за потребе председника Уставног суда, односно судију који замењује председника Уставног суда; помаже секретару у обављању функције секретара Уставног суда; припрема опште и друге акте за Уставни суд и комисије и друга радна тела Уставног суда; обавља организационе, оперативне и друге послове и задатке по налогу секретара Уставног суда; непосредно обавља сложеније стручне послове из основне делатности Уставног суда; обавља и друге послове које му повери Уставни суд и секретар Суда.

Члан 33.

Уставни суд поставља заменика секретара Уставног суда, саветнике Уставног суда и саветнике.

Лица из става 1. овог члана постављају се на четири године и по истеку тог времена могу бити поново постављена.

За свој рад постављена лица одговорна су Уставном суду и секретару.

Лица из става 1. овог члана могу бити разрешена пре истека времена на које су постављена под условима утврђеним законом.

Члан 34.

Саветници Уставног суда: припремају, анализирају и обрађују сложенија уставно-правна питања за потребе Уставног суда; припремају анализе о питањима у одређеним областима уставно-правне заштите, на основу којих Уставни суд заузима ставове и изграђује своју праксу; припремају материјале и писма којима се Уставни суд обраћа другим уставним судовима или државним и другим органима и организацијама у Републици Србији; раде на предметима из одређених области; учествују у припреми саветовања, консултација и других активности Уставног суда; обављају и друге послове према закључцима Уставног суда, његових комисија и других радних тела и на захтев председника, судија и секретара Уставног суда.

Члан 35.

Саветници припремају, анализирају и обрађују уставно-правна питања за потребе Уставног суда, комисија и других радних тела Уставног суда; припремају анализе о питањима у одређеним областима уставно-правне заштите; припремају материјале и писма којима се Уставни суд обраћа другим уставним судовима или државним и другим органима, организацијама и заједницама у Републици Србији; раде на предметима из одређених области; учествују у припреми саветовања, консултација и других активности Уставног суда; обављају и друге послове према закључцима Уставног суда, његових комисија и других радних тела и на захтев председника, судије и секретара Уставног суда.

Члан 36.

Задатке и послове у Служби Уставног суда врше радници распоређени на задатке и послове утврђене правилником о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда.

Члан 37.

Ради разматрања одређених стручних питања, у припреми материјала за седнице Уставног суда, образује се Стручни колегијум Суда који чине секретар Суда, заменик секретара Суда, саветници Уставног суда, саветници и стручни сарадници запослени у Служби Уставног суда.

Стручни колегијум разматра: сложенија уставно-правна питања, анализе прописа, општих аката и предлога мера, захтеве за преиспитивање ставова Уставног суда, алтернативне предлоге о којима одлучује Уставни суд и друга питања од значаја за рад Уставног суда, када то оцени Уставни суд, председник, судија извештач у предмету или секретар Уставног суда.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Уставног суда. Стручни колегијум се сазива и на предлог председника Суда, судије известиоца и обрађивача.

О ставовима заузетим на Стручном колегијуму обавештава се Уставни суд.

Х. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 38.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о организацији Уставног суда („Службени гласник Републике Србије”, број 65/91).

Члан 39.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОДЛУКА

О ОРГАНИЗАЦИЈИ УСТАВНОГ СУДА⁶⁰⁾

I. Уводне одредбе

Члан 1.

Овом одлуком уређује се организација Уставног суда Републике Србије (у даљем тексту: Уставни суд).

Члан 2.

Седиште Уставног суда је у Београду.

II. Одлучивање Уставног суда

Члан 3.

Поред одлучивања о питањима утврђеним Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда, Уставни суд на седници:

- доноси општа акта из своје надлежности и усваја годишњи финансијски план и завршни рачун Уставног суда;
- доноси годишњи Програм рада и планове рада Уставног суда и усваја годишњи Преглед рада Суда;
- образује стална и повремена радна тела Уставног суда;
- одлучује о материјално-финансијским и другим питањима од интереса за рад Уставног суда;
- одлучује о правима, обавезама и одговорностима председника и судија Уставног суда, у складу са Уставом и законом;
- одређује судију који ће замењивати председника Уставног суда;
- бира председнике и чланове комисија и других радних тела Уставног суда и одређује њихове секретаре;
- одлучује о радном времену у Уставном суду;
- одобрава службена путовања у иностранство председника и судија Уставног суда, постављених и запослених лица у Служби Уставног суда;
- поставља секретара Уставног суда, више саветнике и саветнике Суда;

60) Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 12. септембра 2002. године донео Одлуку о организацији Уставног суда, која је објављена у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 56/2002.

- одлучује о правима, обавезама и одговорностима лица која поставља Уставни суд, у складу са законом;
- даје сагласност на правилник о организацији и систематизацији радних места у Служби Уставног суда;
- утврђује висину коефицијента за постављена и запослена лица у Служби Уставног суда;
- доноси одлуку о органима и поступку за утврђивање дисциплинске и материјалне одговорности лица која поставља Уставни суд;
- одлучује о другим питањима утврђеним законом, Пословником о раду Уставног суда и овом одлуком.

III. Радна тела Уставног суда

Члан 4.

Уставни суд има комисије као стална радна тела. Уставни суд може да образује и повремена радна тела.

Члан 5.

Сталне комисије Уставног суда су:

- Редакциона комисија;
- Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законитости;
- Комисија за организациона и финансијска питања.

Сталне комисије Уставног суда имају председника и три члана.

Председник и чланови сталних комисија бирају се из реда судија Уставног суда на време од четири године и по истеку тог времена могу бити поново бирани за чланове исте комисије.

У случају спречености или одсутности, председника комисије замењује члан комисије по азбучном реду презимена.

Секретари сталних комисија одређују се из реда постављених лица у Служби Уставног суда.

Члан 6.

Редакциона комисија: утврђује коначан текст одлука и решења, а по закључку Уставног суда и других аката које доноси Уставни суд; предлаже Уставном суду преиспитивање наведених аката пре њиховог отправљања из Уставног суда, када оцени да за то постоје разлози.

Члан 7.

Комисија за праћење прописа и појава од интереса за остваривање уставности и законитости: прати и проучава прописе, питања и појаве од интереса за остваривање и заштиту уставности и законитости и износи их на седницу Уставног суда ради разматрања, заузимања ставова и утврђивања

предлога и мишљења; организује саветовања и састанке у Уставном суду и учешће Уставног суда на саветовањима и састанцима; даје Уставном суду предлог тумачења одредаба Пословника о раду Уставног суда и ове одлуке и разматра актуелна питања у вези са издавањем и садржином билтена и других публикација које Уставни суд издаје.

Члан 8.

Комисија за организациона и финансијска питања: прати и проучава организацију и метод рада Уставног суда и његових радних тела и о томе даје Уставном суду одговарајуће предлоге; разматра предлоге годишњег финансијског плана и завршног рачуна; утврђује предлоге аката о правима, обавезама и одговорностима председника и судија Уставног суда и лица која поставља Уставни суд; предлаже висину коефицијената за постављена лица и запослене у Служби Уставног суда; разматра кадровску, информатичку и другу оспособљеност Службе Уставног суда и о томе даје Суду предлоге и мишљења, утврђује предлоге за постављења и разматра питања финансирања и стварања других услова за рад Уставног суда.

Члан 9.

Повремена радна тела Уставни суд образује закључком којим се утврђује број чланова, састав, задаци и послови повременог радног дела.

IV. Састанци и саветовања

Члан 10.

Уставни суд организује састанке и саветовања по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости и за рад Уставног суда.

V. Председник и судије Уставног суда

Члан 11.

Председник Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда: представља Уставни суд; организује рад Уставног суда; председава седницама и састанцима Уставног суда; потписује опште и друге акте Уставног суда; доноси годишњи финансијски план и завршни рачун; стара се о остваривању сарадње са државним и другим органима и организацијама; обавља и друге послове одређене законом и општим актима Уставног суда.

Председника Уставног суда, у случају његове одсутности или спречености, замењује судија Уставног суда на период од шест месеци, према азбучном реду презимена судија.

Члан 12.

Судија Уставног суда, поред права и дужности утврђених Уставом Републике Србије, Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука и Пословником о раду Уставног суда, известилац је и предлагач одлуке у предмету у коме је одређен за судију известиоца; предлаже покретање поступка за оцењивање уставности и законитости; предлаже да Уставни суд поново размотри донету одлуку; учествује у раду комисија и других радних тела Уставног суда; прати и проучава појаве од интереса за остваривање уставности и законитости и даје иницијативу за проучавање одређеног питања или предузимање одговарајућих мера.

Члан 13.

Председник и судије Уставног суда уживају имунитет као и народни посланици.

Председник и судија Уставног суда, уживају имунитет од дана избора до дана престанка функције судије.

Члан 14.

Председник и судија Уставног суда не може бити позван на кривичну одговорност, притворен или кажњен за изражено мишљење или давање гласа на седницама Уставног суда.

Члан 15.

Председник и судија Уставног суда не може бити притворен без одобрења Уставног суда, осим ако је затечен у вршењу кривичног дела за које је прописана казна затвора у трајању дужем од пет година.

Против председника и судије Уставног суда који се позове на имунитет не може се, без одобрења Уставног суда, покренути кривични поступак или други поступак у коме се може изрећи казна затвора.

Уставни суд може одлучити да се примени имунитет према председнику и судији Уставног суда који се није позвао на имунитет, кад је то потребно ради вршења његове функције.

Члан 16.

Разлоге за престанак функције, односно разрешење судије Уставног суда из члана 127. Устава Републике Србије, утврђује Уставни суд на седници и о томе обавештава Народну скупштину Републике Србије.

Разлоге за престанак функције председника Уставног суда због истека мандата из члана 126. став 3. Устава Републике Србије утврђује Уставни суд на седници и томе обавештава Народну скупштину Републике Србије.

Члан 17.

Кад судија сам затражи да му престане функција, а Народна скупштина не донесе одлуку о том захтеву у року од 3 месеца, Уставни суд ће констативати да му је престала функција.

Кад је против судије покренут кривични поступак, Уставни суд ће одлучити о томе да ли ће судија обављати дужност док кривични поступак траје.

Пре доношења одлуке из става 2. овог члана, судији ће бити омогућено да се пред Уставним судом изјасни.

Уставни суд одлуке о питањима из ст. 1. и 2. овог члана доноси на седници већином гласова судија, с тим што судија на кога се одлука односи не учествује у гласању.

О одлуци из става 1. овог члана Уставни суд обавештава Народну скупштину, председника Републике и судију на кога се одлука односи.

О одлуци из става 2. овог члана Уставни суд обавештава судију на кога се одлука односи.

Члан 18.

Председник и судије Уставног суда имају службену легитимацију.

Облик и садржину легитимације из става 1. овог члана утврђује Уставни суд.

Службена легитимација враћа се Уставном суду по престанку функције.

VI. Програмирање, планирање и преглед рада Уставног суда

Члан 19.

Уставни суд доноси годишњи програм рада Суда.

На основу годишњег програма рада, Уставни суд доноси тромесечне планове рада и прати њихово извршење.

Остваривање програма и планова рада Уставни суд оцењује најмање једном тромесечно.

Уставни суд, по истеку календарске године, разматра свој рад, на основу годишњег прегледа рада Уставног суда.

VII. Сарадња са уставним судовима

Члан 20.

Уставни суд у заштити уставности и законитости сарађује са другим уставним судовима о питањима од заједничког интереса.

Члан 21.

Сарадња са другим уставним судовима остварује се, нарочито: одржавањем заједничких састанака на којима се размењују мишљења и информације и припремају реферати о питањима од заједничког интереса за заштиту уставности и законитости; разменом документационог материјала; усклађивањем уставно-судске праксе; давањем предлога и мишљења о одређеним питањима на захтев других уставних судова; учествовањем на састанцима и саветовањима које организују други уставни судови.

VIII. Сарадња са државним и другим органима и организацијама

Члан 22.

У остваривању својих функција Уставни суд сарађује са државним и другим органима и организацијама, научним и другим установама, предузећима и другим правним лицима, о питањима од интереса за остваривање уставности и законитости.

IX. Организација и задаци Службе Уставног суда

Члан 23.

Стручне и друге послове за потребе Уставног суда и његових радних тела, врши Служба Уставног суда.

Организација, задаци и рад Службе Уставног суда ближе се уређују правилником о организацији и систематизацији радних места Службе Уставног суда.

Надзор над радом Службе Уставног суда врши Уставни суд.

Члан 24.

У Служби Уставног суда обављају се стручни, административно-стручни и општи послови.

Члан 25.

У Служби Уставног суда обављају се следећи стручни послови: програмирање и планирање рада Уставног суда, припрема годишњег прегледа рада Уставног суда; стручна обрада предлога и иницијатива за оцену уставности и законитости; израда писмених реферата; израда нацрта текстова одлука, решења и других аката Уставног суда; праћење и проучавање појава од интереса за остваривање уставности и законитости; припремање материјала, предлога и мишљења за потребе Уставног суда; проучавање прописа и општих аката; стручни рад за комисије и друга радна тела Уставног суда; прикупљање, сређивање, обрада и праћење уставно-судске праксе; припремање и сређивање материјала за збирке одлука и мишљења Уставног суда, као и други стручни послови који се односе на припремање и одржавање седница и рад Уставног суда.

Члан 26.

У Служби Уставног суда обављају се следећи административно-стручни и општи послови: послови у вези са остваривањем права из радног односа председника и судија Уставног суда; послови радних односа постављених лица и запослених у Служби Уставног суда; финансијско-материјални послови; припремање нацрта и предлога општих аката и других материјала за секретара Уставног суда; дактилографски послови; послови

техничких секретара; послови економата; вођење судске евиденције и статистике; прикупљање и обрада литературе, периодике и других информативних стручних материјала; давање интерних информација из регистра прописа и обавештења о променама у фонду правне литературе; послови интерне доставе, као и други административно-стручни и општи послови.

Члан 27.

У Управи за заједничке службе републичких органа обављају се за потребе Уставног суда: послови текућег и инвестиционог опремања и одржавања; рачуноводствени послови; послови преписа, умножавање и повезивање материјала; послови одржавања чистоће, као и други послови које Уставни суд пренесе на Управу.

Члан 28.

Уставни суд има секретара.

Секретара Уставног суда поставља Уставни суд на четири године и по истеку тог времена може бити поново постављен на ту функцију.

Секретар Уставног суда може бити, по одлуци Уставног суда, разрешен и пре истека времена на које се поставља.

Секретара, у случају његове одсутности или спречености, замењује виши саветник, односно саветник Уставног суда, кога одреди Уставни суд.

Члан 29.

Секретар Уставног суда, у складу са Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука, Пословником о раду Уставног суда, овом одлуком и закључцима Уставног суда: помаже председнику Уставног суда у вршењу његових права и дужности у вези са организовањем и припремањем седница Уставног суда; стара се о изради и достављању материјала потребних за рад Уставног суда и његових радних тела; стара се и одговоран је за извршавање закључка Уставног суда; обезбеђује радним телима Уставног суда потребне услове за рад; обавља стручне послове које му Уставни суд повери; стара се о објављивању аката Суда; стара се о примени закона, Пословника и ове одлуке; припрема предлоге програма, планова рада и годишњег прегледа рада Уставног суда; сазива и организује рад Стручног колегијума; обавља и друге послове које му повере Уставни суд и председник Уставног суда.

Секретар Уставног суда утврђује предлог записника са седнице Уставног суда.

Члан 30.

Секретар Уставног суда руководи радом Службе Уставног суда.

У руковођењу радом Службе Уставног суда, заснивању и престанку радног односа, остваривању права, обавеза и одговорности запослених у

Служби Уставног суда, као и употреби и коришћењу средстава рада, секретар Уставног суда има права и дужности функционера који руководи државним органом.

За свој рад и рад Службе Уставног суда секретар одговара Уставном суду.

Члан 31.

Уставни суд поставља више саветнике и саветнике Уставног суда.

Лица из става 1. овог члана постављају се на четири године и по истеку тог времена могу бити поново постављена.

За свој рад постављена лица одговорна су Уставном суду и секретару.

Лица из става 1. овог члана могу бити разрешена пре истека времена на које су постављена под условима утврђеним законом.

Члан 32.

Виши саветници Уставног суда припремају, анализирају и обрађују уставноправна питања из делокруга рада Уставног суда; обрађују најсложеније предмете у којима је потребно заузимање правних ставова Уставног суда и изграђивања судске праксе; припремају анализе о стању и проблемима остваривања уставности и законитости и анализе на основу којих Уставни суд указује Народној скупштини на потребу доношења и измена закона и предузимање других мера ради заштите уставности и законитости; обављају и друге послове према закључцима Уставног суда, његових радних тела, по налогу председника, судија и секретара Уставног суда.

Члан 33.

Саветници Уставног суда обављају сложене послове из једне или више правних области из делокруга рада Уставног суда; обрађују сложеније предмете и припремају нацрте реферата за седнице Суда и његових радних тела; припремају анализе о питањима из одређених области уставноправне заштите на основу којих Уставни суд заузима ставове и изграђује праксу; припремају материјале и писма којима се Уставни суд обраћа другим уставним судовима или државним и другим органима и организацијама; учествују у припреми саветовања, консултација и других активности Уставног суда; обављају стручне послове на обради и анализи уставно-судске праксе, дају информације о ставовима из уставно-судске праксе; припремају и уређују сталне и повремене публикације Суда; припремају објављивање аката Уставног суда и обављају и друге послове према закључцима Уставног суда и његових радних тела и по налогу председника, судије и секретара Суда.

Члан 34.

Задатке и послове у Служби Уставног суда врше запослени распоређени на задатке и послове утврђене правилником о организацији и систематизацији радних места у Служби Уставног суда.

Члан 35.

Ради разматрања одређених стручних питања, у припреми материјала за седнице Уставног суда, образује се Стручни колегијум Суда који чине секретар Суда, виши саветници и саветници Уставног суда, самостални стручни сарадници, виши стручни сарадници и стручни сарадници запослени у Служби Уставног суда.

Стручни колегијум разматра: сложенија уставно-правна питања, анализе прописа, општих аката и предлога мера, захтеве за преиспитивање ставова Уставног суда, алтернативне предлоге о којима одлучује Уставни суд и друга питања од значаја за рад Уставног суда.

Стручни колегијум сазива и њиме руководи секретар Уставног суда. Стручни колегијум се сазива и на предлог председника Суда, судије известиоца и обрађивача предмета.

О ставовима заузетим на Стручном колегијуму обавештава се Уставни суд.

Х. Прелазне и завршне одредбе

Члан 36.

Сталне комисије Уставног суда настављају са радом до истека периода на који су изабране.

Секретар Уставног суда наставља са обављањем функције до истека периода на који је постављен.

Постављена лица у Служби Уставног суда настављају са радом, а распоредиће се сагласно правилнику о организацији и систематизацији радних места у Служби Уставног суда.

Члан 37.

Даном ступања на снагу ове одлуке престаје да важи Одлука о организацији Уставног суда („Службени гласник Републике Србије”, број 17/2000).

Члан 38.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ПОСЛОВНИК

О РАДУ УСТАВНОГ СУДА⁶¹⁾

Члан 1.

Овим пословником ближе се уређује, у складу са Законом о поступку пред Уставаим судом и правном дејству његових одлука (у даљем тексту: Закон), поступак пред Уставним судом.

I. ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Члан 2.

Предлог овлашћеног предлагача и иницијатива евидентирају се у писарници даном пријема у Уставном суду.

Члан 3.

Кад је предлог овлашћеног предлагача, односно иницијатива неразумљива, непотпуна или не садржи податке неопходне за вођење поступка, Уставни суд ће затражити од предлагача, односно иницијатора да у року од 15 дана те недостатке отклони.

Члан 4.

Ако је више предлагача посебним предлозима покренуло поступак, односно више иницијатора посебним иницијативама тражило да се оцени уставност истог закона или уставност и законитост истог прописа или општег акта, Уставни суд ће, по правилу, спојити све предлоге, односно иницијативе и по њима водити јединствен поступак.

Ако се покреће поступак, односно тражи оцена уставности и законитости више различитих општих аката истог доносиоца, Уставни суд може спојити све предлоге, односно иницијативе и по њима водити јединствен поступак.

У случају из ст. 1. и 2. овог члана предлог, односно иницијатива коју је Уставни суд касније примио спојиће се са првим приспелим предлогом, односно иницијативом, ако по њима до тада није донета одлука.

61) Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 27. јуна 1991. године донео Пословник о раду Уставног суда, који је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 40/1991. Овај пословник престао је да важи доношењем Пословника о раду Уставног суда Републике Србије 1995. године („Службени гласник Републике Србије”, број 9/1995).

Ако се предлогом, односно иницијативом оспорава више општих аката истог или различитих доносилаца или различита природа односа регулисаних оспореним општим актом отежава заједничко разматрање, Уставни суд може раздвојити поступак по односним општим актима, односно питањима.

Члан 5.

У поступку пред Уставним судом, Уставни суд ће одредити судију известиоца: кад је предлог поднео Уставом утврђени овлашћени предлагач; кад се тражи оцена уставности закона или статута аутономне покрајине, односно оцена уставности и законитости статута или другог општег акта политичке странке или друге политичке организације; кад се тражи забрана рада политичке странке или друге политичке организације; кад се захтева одлучивање о изборном спору који није у надлежности судова или других државних органа; кад се захтева издавање наредбе за обуставу извршења појединачног акта, односно радње; кад је Уставни суд Југославије покренуо поступак под условима из Устава СФРЈ; кад Уставни суд покрене поступак по сопственој иницијативи и кад Уставни суд одлучи да одржи јавну расправу или организује консултативни састанак.

Уставни суд може да одреди судију извршиоца и у другим случајевима.

Члан 6.

Претходни поступак из члана 18. Закона води секретар и Служба Уставног суда, као део поступка пред Уставним судом.

Члан 7.

Кад прикупи потребне податке, обавештења и документацију, обрађивач предмета саставља и потписује реферат и подноси га председнику Уставног суда.

Кад је поступак водио судија известилац, реферат потписује, поред судије и обрађивач предмета који је учествовао у претходном поступку.

Члан 8.

Реферат из члана 7. овог пословника садржи, нарочито: садржину захтева постављеног у предлогу, односно иницијативи; одредбе општег акта чија се уставност, односно законитост оспорава; утврђено чињенично и правно стање у предмету; обраду уставно-правног питања; стручна и друга мишљења, уколико су у току поступка прибављена; предлог за одлучивање.

Уз реферат се прилаже: предлог, односно иницијатива; одговор доносиоца оспореног општег акта; аутентичан текст оспорене одредбе општег

акта; друга прибављена документација од значаја за одлучивање, а кад је то неопходно и одредбе закона у односу на који се врши оцена.

II. ПОКРЕТАЊЕ И ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

Члан 9.

Ако доносилац општег акта, на захтев Уставног суда, не достави одговор на решење о покретању поступка или предлог овлашћеног предлагача у року који одреди Уставни суд, Уставни суд може наставити поступак.

Уставни суд може на захтев доносиоца општег акта, продужити рок за достављање одговора из оправданих разлога.

Члан 10.

За јавну расправу се припрема реферат који се доставља учесницима у поступку и другим лицима која буду позвана на јавну расправу.

Реферат из става 1. овог члана садржи, нарочито: садржину захтева постављеног у предлогу, односно иницијативи; одредбе општег акта чија се уставност односно законитост оспорава; утврђено чињенично и правно стање у предмету; стручна и друга мишљења, уколико су у току поступка прибављена.

Члан 11.

У току поступка, пре коначног одлучивања, Уставни суд може да организује консултативне састанке по питањима од интереса за остваривање уставности и законитости и одлучивање Уставног суда.

На консултативне састанке могу се позвати представници органа и организација, учесници у поступку, научни, јавни и други стручни радници ради давања мишљења и обавештења о одређеним правним питањима.

Учесницима на консултативном састанку доставља се реферат о уставно-правном питању које је предмет састанка са потребним приложима. Овај реферат садржи питања утврђена у члану 10. став 2. овог пословника.

Учесницима на консултативном састанку писмени позив се доставља најкасније на осам дана пре одржавања консултативног састанка.

Члан 12.

Консултативним састанком руководи председник Уставног суда или судија кога одреди Уставни суд.

О току консултативног састанка саставља се белешка, а по потреби води се и стенограм.

Члан 13.

Уставни суд може обуставити извршење појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност, односно законитост оцењује, кад је покренут поступак за оцењивање уставности, односно законитости тог општег акта.

Захтев за обуставу извршења из става 1. овог члана могу поднети овлашћени предлагач, иницијатор, као и друго лице које докаже да за то има правни интерес.

Члан 14.

Кад Уставни суд оцени да је општи акт, на основу кога је донет појединачни акт или предузета радња, у складу са Уставом, односно законом, или кад обустави поступак за оцењивање уставности, односно законитости, том одлуком укинуће решење о обустави извршења појединачног акта, односно радње.

III. ПРИПРЕМНА СЕДНИЦА

Члан 15.

Уставни суд, ради разјашњења стања ствари у предмету и одлучивању о потреби одржавања јавне расправе или заказивања консултативног састанка, може одржати припремну седницу.

Припремну седницу заказује председник Уставног суда по сопственој иницијативи или на предлог судије известиоца.

У раду припремне седнице учествују председник и судије Уставног суда, секретар Уставног суда, обрађивач предмета, а по потреби и други радници Службе Уставног суда.

Члан 16.

За припремну седницу судија известилац и обрађивач предмета припремају информацију о спорном питању, односно о потреби и разлозима за одржавање јавне расправа или заказивање консултативног састанка.

Члан 17.

Записник са припремне седнице води обрађивач предмета.

Записник садржи нарочито: имена присутних, предмет разматрања и закључак Уставног суда.

IV. СЕДНИЦЕ УСТАВНОГ СУДА

Члан 18.

Седнице Уставног суда заказује председник Уставног суда по сопственој иницијативи, по закључку Уставног суда, на захтев радног тела или судије Уставног суда.

Седнице Уставног суда одржавају се у седишту Уставног суда у Београду.

Члан 19.

На седници Уставног суда расправља се и одлучује о питањима која су на дневном реду.

Члан 20.

Уставни суд одлучује гласањем.

Гласање о сваком предлогу врши се дизањем руке или поименичним изјашњавањем судија за или против предлога.

Ако је о неком питању дато више предлога за одлучивање гласа се по реду по коме су предлози поднети. Предлог из реферата сматра се првим поднетим предлогом.

Судија Уставног суда који је спречен да учествује у гласању може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће бити прочитано на седници Уставног суда.

Судија Уставног суда који је гласао против предлога који је усвојен, може у писменој форми да изложи разлоге за став за који се определио и да га приложи уз записник са седнице.

Члан 21.

После одржане јавне расправе Уставни суд одлучује на седници о већању и гласању. У раду ове седнице, поред судија, учествују секретар Уставног суда и обрађивач предмета.

На седници о већању и гласању судија извештач излаже правно и чињенично стање утврђено у претходном поступку и на јавној расправи и даје предлог за одлучивање.

После расправљања, Уставни суд одлучује на основу већања јавним гласањем.

У већању и гласању може учествовати и судија Уставног суда који је био спречен да присуствује јавној расправи.

Судија Уставног суда који је спречен да учествује у већању и гласању може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће бити прочитано на седници у току већања.

Члан 22.

Уставни суд може закључити да се одлучује на седници о већању и гласању и кад се ради о сложеном уставно-правном питању.

Члан 23.

О седници Уставног суда на којој се већало и гласало саставља се записник о већању и гласању. Овај записник саставља обрађивач предмета.

Члан 24.

Записник са седнице Уставног суда садржи нарочито: датум одржавања седнице, имена присутних и одсутних судија Уставног суда и учесника у поступку; предмет одлучивања, односно разматрања; изреку одлуке, решења, односно закључак Уставног суда; кратак преглед тока расправе о предмету одлучивања; резултат гласања; име судије Уставног суда који је гласао против одлуке, решења или закључка.

Записник са седнице верификује се на наредној седници Уставног суда.

Нацрт записника потписују секретар Уставног суда и записничар, а верификовани текст записника – председник и секретар Уставног суда.

Извод из записника улаже се у сваки предмет.

V. АКТИ УСТАВНОГ СУДА

Члан 25.

Одлука и решење Уставног суда садрже: увод, изреку и образложење.

Увод садржи име председника Уставног суда, односно судије који је председавао седницом Уставног суда, имена судија Уставног суда који су учествовали у доношењу одлуке, по азбучном реду презимена, уставни основ за доношење одлуке и датум одржавања седнице Уставног суда.

Изрека садржи изречену меру, назив акта и ознаку одредбе, назив доносиоца акта, датум доношења и податке о објављивању.

Образложење садржи утврђено чињенично стање и уставно-правне разлоге.

Члан 26.

Уставни суд закључком:

1. одлучује о давању мишљења, предлога или обавештења Народној скупштини;
2. одлучује о потреби обраћања Влади ради обезбеђивања извршења одлуке Уставног суда;
3. одбацује предлог, односно иницијативу због стварне ненадлежности;
4. одлучује о уступању предлога, односно иницијативе надлежном органу;
5. уступа предлог, односно иницијативу надлежном уставном суду;
6. одбацује предлог, односно иницијативу који нису поднети у року из члана 125. став 2. Устава Републике Србије;

7. одбацује предлог, односно иницијативу који су неразумљиви или непотпуни;

6. одбацује анонимну иницијативу кад не нађе основа за покретање поступка;

9. окончава поступак када је повучен предлог за оцењивање уставности и законитости, а није нашао основа да сам настави поступак;

10. окончава поступак када иницијатор одустане, а није нашао основа да сам настави поступак;

11. одбацује предлог, односно иницијативу за оцену уставности и законитости општег акта који није донет;

12. одбацује предлог, односно иницијативу за оцену уставности и законитости општег акта чији је доносилац правно престао да постоји;

13. не прихвата иницијативу за покретање поступка за оцењивање неуставности и незаконитости када постоји став Уставног суда о спорном питању.

Уставни суд доноси закључке и у другим случајевима када по одредбама Закона не одлучује одлуком, односно решењем.

Члан 27.

О садржини закључка Уставног суда, осим закључака донетих у случајевима из члана 26. став 2. овог пословника, писмено се обавештавају учесници поступка.

Члан 28.

Уставни суд може донети допунску одлуку, ако у ранијем поступку није одлучено о свим битним питањима.

Уставни суд може донети делимичну одлуку у односу на поједине одредбе закона, другог прописа или општег акта зависно од околности утврђених током поступка.

Члан 29.

Уставни суд, на захтев комисије или судије Уставног суда, може ставити на дневни ред седнице Уставног суда преиспитивање одлуке док не буде отправљена из Уставног суда. Захтев садржи разлоге за преиспитивање, са образложењем.

Члан 30.

О потреби промене раније заузетог става Уставног суда води се посебна расправа, на основу писменог реферата, уз изношење образложених разлога за промену става.

Промена става Уставног суда констатује се у записнику са седнице Уставног суда.

Промена става Уставног суда и разлози за промену става објављују се у првој одлуци, односно решењу Уставног суда у коме је одлучено по новом ставу.

Члан 31.

Редакциона комисија Уставног суда утврђује коначан текст одлуке и решења Уставног суда.

Председник Редакционе комисије потписом потврђује коначан текст одлуке и решења Уставног суда.

Члан 32.

Изворник одлуке, решења и закључка Уставног суда потписује председник Уставног суда или судија који је председавао седницом.

У случају одсутности или спречености лица из става 1. овог члана изворник одлуке, решења и закључак Уставног суда потписује судија кога Уставни суд одреди.

Учесницима у поступку доставља се отправак одлуке, решења или закључка који оверава обрађивач предмета, односно овлашћени радник.

Отправак одлуке или решења доставља се учесницима у поступку најкасније у року од 30 дана од дана одлучивања, а отправак закључка најкасније у року од 15 дана од дана одлучивања. Отправак одлуке и решења које се у смислу члана 49. став 2. Закона објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” доставља се на објављивање истог дана кад и учесницима у поступку.

Члан 33.

Ако изворник одлуке, решења или закључка садржи техничке грешке и ако објављени текст у ”Службеном гласнику Републике Србије” није сагласан са изворником, исправку даје секретар Уставног суда.

Исправка из става 1. овог члана објављује се, односно доставља учесницима у поступку.

VI. ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Члан 34.

Седници Уставног суда и јавној расправи могу присуствовати представници штампе, радија и телевизије.

Представницима штампе, радија и телевизије на предлог редакције акредитиве даје секретар Уставног суда.

Акредитовани представници штампе, радија и телевизије писмено се обавештавају о месту, времену и дневном реду седнице Уставног суда и јавне расправе.

Изузетно, у случајевима из члана 8. став 3. Закона, седници Уставног суда и јавној расправи не присуствују акредитовани представници штампе, радија и телевизије.

Члан 35.

У Уставном суду одржава се конференција за штампу са представницима штампе, радија и телевизије поводом годишњег прегледа рада Уставног суда.

У Уставном суду одржавају се, по потреби, конференције за штампу и састанци са представницима штампе, радија и телевизије, на којима се јавност обавештава о раду Уставног суда, као и о питањима која су од интереса за јавност.

Конференције за штампу и састанке са представницима штампе, радија и телевизије сазива председник Уставног суда, по закључку Уставног суда.

VII. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

У случају потребе, ради обезбеђивања извршења одлуке Уставног суда, Уставни суд се обраћа Влади.

Члан 37.

Пријаву за прекршај из члана 66. Закона надлежном органу подноси секретар Уставног суда и о томе обавештава Уставни суд.

Члан 38.

Представке којима се траже правни савети и мишљења о појединим питањима, помоћ у остваривању права и интереса, изјављују представке или жалбе на рад државних и других органа и организација, као и друге представке којима се захтева поступање Уставног суда по питањима која нису у његовој надлежности. Уставни суд неће разматрати, о чему ће секретар Уставног суда писмено обавестити подносиоца представке.

Члан 39.

Лицима која, поред учесника у поступку пред Уставним судом, Уставни суд позове, може се изузетно одредити накнада за учешће у поступку, односно награда за рад и дато стручно мишљење.

О одређивању накнаде, односно награде из става 1. овог члана одлучује Уставни суд.

VIII. ZAVRŠNE ODREDBE

Члан 40.

Ступањем на снагу овог пословника престаје да важи Одлука о поступку пред Уставим судом Србије („Службени гласник СРС”, број 31/89).

Члан 41.

Овај пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ПОСЛОВНИК

О РАДУ УСТАВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ⁶²⁾

I. ОСНОВНА ОДРЕДБА

Члан 1.

Овим пословником се ближе уређује, у складу са Законом о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука (у даљем тексту: Закон), начин рада Уставног суда.

II. ПРЕТХОДНИ ПОСТУПАК

Члан 2.

Предлог овлашћеног предлагача (у даљем тексту: предлог), и иницијатива евидентирају се у писарници, даном пријема у Уставном суду.

Члан 3.

Кад су предлог, односно иницијатива неразумљиви, непотпуни, не садрже податке неопходне за вођење поступка или имају друге недостатке који онемогућавају поступање по предмету односно иницијативе, Уставни суд ће затражити од предлагача односно иницијатора да у року од 15 дана недостатке отклони.

Члан 4.

Кад постоји више предлога односно иницијатива за оцену уставности истог закона или уставности и законитости другог општег акта, Уставни суд ће, по правилу спојити све предмете односно иницијативе и по њима водити јединствен поступак и донети једну одлуку.

У случају из става 1. овог члана касније примљени предлози односно иницијативе спајају се са раније приспелим предлогом односно иницијативом, ако по њима до тада није донета одлука. У случају спајања предлози односно иницијативе задржавају бројеве под којима се евидентирају у уписнику предмета, а поступак се води под бројем првог формираног предмета.

62) Уставни суд Републике Србије је на седници одржаној 23. фебруара 1995. године донео Пословник о раду Уставног суда Републике Србије, који је објављен у „Службеном гласнику Републике Србије”, број 9/1995.

Ако се предлогом односно иницијативом оспорава више опшних аката истог или различитих доносилаца или ако различита правна природа односа регулисаних оспореним општим актом отежава заједничко разматрање и одлучивање, Уставни суд може раздвојити поступак по односним општим актима односно правним питањима.

Члан 5.

Уставни суд одређује судију известиоца који ће водити поступак у случајевима:

- кад је предлог поднео Уставном суду овлашћени предлагач;
- ако се тражи оцена уставности закона или уредбе, статута аутономне покрајине, статута града и статута општине;
- кад се тражи забрана рада политичке странке или друге политичке организације;
- кад се тражи оцена уставности и законитости статута или другог општег акта политичке странке или друге политичке организације;
- кад се ради о одлучивању о изборном спору;
- кад се захтева обустава извршења појединачног акта или радње;
- кад Уставни суд покрене поступак за оцењивање уставности и законитости општег правног акта по сопственој иницијативи;
- кад Уставни суд одлучи да одржи јавну расправу или организује консултативни састанак.

Уставни суд може да одреди судију известиоца и у другим случајевима.

Члан 6.

Предлог за одређивање судије известиоца, у смислу члана 5. Пословника, по врсти опшних аката и азбучном реду имена судија, припрема секретар Суда у форми информације о примљеним предметима, по правилу, за период од седам дана коју усваја Уставни суд на седници.

У информацији из става 1. овог члана одређује се и обрађивач предмета, према распореду који утврди Уставни суд.

Предлог судије известиоца или секретара Уставног суда за спајање и раздвајање захтева из већ образованих предмета, подноси се Суду на усвајање информацијом из става 1. овог члана.

Члан 7.

У случајевима који нису набројани у члану 5. Пословника, претходни поступак води секретар Суда и Служба Уставног суда, као део поступка пред Уставним судом (члан 18. Закона).

У случајевима из става 1. овог члана секретар Уставног суда затражиће одговор на иницијативу за оцену уставности односно законитости општег акта од доносиоца тога акта у року од 30 дана од дана пријема иницијативе у Уставном суду.

Члан 8.

Кад се предлог односно иницијатива тичу оцене уставности закона или кад је поднет захтев за обустављање извршења појединачног акта или радње, као и у другим случајевима који се утврде на основу члана 21. Пословника, такви предмети ће имати првенство у раду.

Члан 9.

Судија известилац, после испитивања предлога односно иницијативе и прикупљања потребних података, обавештења и докумената од значаја за одлучивање Уставног суда, припрема и потписује реферат и доставља га председнику Уставног суда. Реферат потписује и обрађивач предмета.

У случајевима када претходни поступак није водио судија известилац, реферат припрема и потписује обрађивач предмета и доставља га председнику Уставног суда.

Реферат из става 1. овог члана садржи нарочито: садржину захтева постављеног у предлогу, односно иницијативи; садржину одредаба општег акта чија се уставност, односно законитост оспорава; утврђено чињенично и правно стање у предмету; обраду уставно-правног питања; стручна и друга мишљења уколико су у току поступка прибављена и предлог за одлучивање.

Уз реферат се прилаже: предлог односно иницијатива; одговор доносиоца оспореног општег акта; аутентичан текст оспорене одредбе општег акта; друга прибављена документација од значаја за одлучивање и одредбе закона у односу на које се врши оцена.

Члан 10.

Реферати припремљени за седницу Уставног суда не могу се дати на увид, пре седнице Суда, учесницима у поступку и другим заинтересованим лицима.

III. ПОКРЕТАЊЕ И ВОЂЕЊЕ ПОСТУПКА

Члан 11.

Поступак за оцењивање уставности и законитости општег акта покреће се предлогом овлашћеног предлагача или решењем о покретању поступка.

Уставни суд може покренути поступак за оцењивање уставности и законитости на захтев председника Суда, радног тела Уставног суда или судије Уставног суда. Захтев за покретање поступка мора бити поднет Уставном суду у писменом облику и образложен.

Члан 12.

Ако доносилац општег акта, на захтев Уставног суда не достави одговор на решење о покретању поступка или на предлог овлашћеног предлагача у року који одреди Уставни суд, Уставни суд може наставити поступак.

Уставни суд може на захтев доносиоца општег акта да продужи рок за достављање одговора ако за то постоје оправдани разлози.

1. Јавна расправа

Члан 13.

Уставни суд одржава јавну расправу у случајевима предвиђеним чланом 34. Закона.

За јавну расправу се припрема реферат који се доставља учесницима у поступку и другим лицима која буду позвана на јавну расправу.

Реферат из става 2. овог члана садржи нарочито: садржину захтева постављеног у предлогу односно иницијативи; садржину одредбе општег акта чија се уставност односно законитост оспорава; уставно-правна питања која су предмет расправе; стручна и друга мишљења уколико су у току поступка прибављена.

Писмени позив са рефератом доставља се учесницима у јавној расправи најкасније 15 дана пре одржавања јавне расправе.

2. Консултативни састанак

Члан 14.

У току поступка, пре коначног одлучивања, Уставни суд може да организује консултативне састанке по питањима од интереса за остваривање уставности законитости у одређеном предмету и за одлучивање Уставног суда.

На консултативне састанке могу се позвати представници органа и организација, учесници у поступку, научни, јавни и други стручни радници ради давања мишљења и обавештења о одређеним правним питањима.

Учесницима консултативног састанка доставља се реферат о уставно-правном питању које је предмет састанка, са потребним прилозима. Овај реферат садржи елементе утврђене у члану 13. став 3. овог пословника.

Писмени позив се доставља учесницима консултативног састанка најкасније 8 дана пре његовог одржавања.

Члан 15.

Консултативним састанцима руководи председник Уставног суда.

О току консултативног састанка обрађивач предмета саставља белешку, а по потреби води се и стенограм.

3. Обустава извршења појединачног акта или радње (привремена мера)

Члан 16.

Кад је покренут поступак за оцењивање уставности, односно законитости општег акта, Уставни суд, може наложити обуставу извршења појединачног акта или радње која је предузета на основу општег акта чија се уставност, односно законитост оцењује.

Члан 17.

Кад Уставни суд оцени да је општи акт, на основу кога је донет појединачни акт или предузета радња, у складу са Уставом односно законом, или кад обустави поступак за оцењивање уставности односно законитости, том одлуком укинуће решење о обустави извршења појединачног акта односно радње.

IV. СЕДНИЦЕ УСТАВНОГ СУДА

1. Припремна седница

Члан 18.

Уставни суд може ради разјашњења стања ствари у предмету одржати припремну седницу. Припремну седницу заказује председник Уставног суда по сопственој иницијативи или на предлог судије известиоца.

На припремној седници Уставни суд одлучује и о потреби одржавања јавне расправе или консултативног састанка, року и датуму одржавања и учесницима које на јавну расправу или консултативни састанак треба позвати.

У раду припремне седнице учествује и секретар Уставног суда и обрађивач предмета, а по потреби и други радници Службе Уставног суда.

Члан 19.

За припремну седницу судија известилац и обрађивач предмета припремају реферат о спорном питању, односно образложење разлога за одржавање јавне расправе или консултативног састанка.

Члан 20.

Записник са припремне седнице води обрађивач предмета.

Записник садржи нарочито: имена присутних, предмет разматрања и закључак Уставног суда.

2. Радна седница

Члан 21.

Радну седницу која се одржава, по правилу, једном месечно и кад Суд оцени потребним, заказује председник Суда по сопственој иницијативи или на предлог судије Уставног суда.

На радној седници Уставног суда разматра се ажурност у раду Уставног суда и прати њихово извршење.

Члан 22.

У раду радне седнице учествује и секретар Уставног суда, а по потреби и други радници Службе Уставног суда.

Припрему материјала за радну седницу обезбеђује секретар Уставног суда.

3. Редовна седница Уставног суда

Члан 23.

На седници Уставног суда расправља се и одлучује о питањима која су на дневном реду.

Редовна седница Уставног суда одржава се по правилу једанпут недељно.

Члан 24.

Седнице Уставног суда заказује председник Уставног суда по сопственој иницијативи, по закључку Уставног суда, на захтев радног тела или судије Уставног суда.

Седнице Уставног суда одржавају се у седишту Уставног суда у Београду.

Члан 25.

На седници Уставног суда судија известилац може допунити, односно изменити предлог у реферату.

У случајевима кад претходни поступак није водио судија известилац, предлог у реферату може допунити, односно изменити и обрађивач предмета.

Члан 26.

Уставни суд одлучује гласањем.

Гласање о сваком предлогу врши се дизањем руке или поименичним изјашњавањем судија за или против предлога.

Уставни суд доноси одлуке већином гласова судија.

Члан 27.

Ако је поднет предлог који се односи на решавање претходног питања, прво се гласа о том предлогу.

Ако је о неком питању дато више предлога за одлучивање најпре се гласа о предлогу из реферата (односно о предлогу судије известиоца, или обрађивача предмета), а ако се тај предлог не усвоји – о осталим предлозима по реду којим су поднесени. Гласање се окончава кад се за један од предлога изјасни већина судија.

Судија Уставног суда који је спречен да присуствује седници може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће бити прочитано на седници Уставног суда.

Судија Уставног суда који је гласао против предлога који је усвојен, може у писменој форми да изложи разлоге за став за који се определио и да га приложи уз записник са седнице.

Члан 28.

Издвојено мишљење судије објављује се у Збирци одлука Уставног суда у којој је објављена и одлука поводом које је мишљење издвојено.

4. Седница о већању и гласању после одржане јавне расправе

Члан 29.

У предметима у којима је одржана јавна расправа, по њеном закључењу, Уставни суд одлучује на седници на већању и гласању.

Судија известилац, за седницу о већању и гласању припрема реферат са предлогом одлуке, уз који се прилаже белешка са јавне расправе.

На седници о већању и гласању судија известилац излаже правно и чињенично стање утврђено у претходном поступку и на јавној расправи и даје предлог за одлучивање.

После расправљања, Уставни суд доноси одлуку јавним гласањем. Гласање се врши на начин прописан чланом 27. овог пословника.

Судија Уставног суда који је спречен да учествује у већању и гласању може о предмету или питању о коме се одлучује дати писмено мишљење које ће бити прочитано на седници у току већања.

Седници о већању и гласању присуствују и секретар Уставног суда и обрађивач предмета.

Члан 30.

О седници Уставног суда на којој се већало и гласало саставља се записник о већању и гласању. Записник саставља обрађивач предмета.

5. Записник

Члан 31.

Записник са седнице Уставног суда садржи нарочито: датум одржавања седнице; имена присутних и одсутних судија Уставног суда и учесника у поступку; предмет одлучивања, односно разматрања; изреку одлуке; решења, односно закључак Уставног суда; по потреби кратак преглед расправе о предмету одлучивања; резултат гласања. Кад је одлука Суда донета већином гласова у записник се уноси и име и презиме судије са знаком да ли је гласао „за” или „против”, односно издвојио мишљење.

Нацрт записника припрема обрађивач предмета и записничар, а утврђује и потписује секретар Уставног суда.

Записник са седнице усваја се, по правилу, на наредној седници Уставног суда, а потписује га председник и секретар Суда.

Извод из записника улаже се у сваки предмет.

Члан 32.

Ток седнице, јавне расправе или консултативног састанка, по правилу се снима или стенографише.

Стенограм и магнетофонски снимак чине саставни део записника.

V. АКТИ УСТАВНОГ СУДА

Члан 33.

Одлука и решење Уставног суда садржи: увод, изреку и образложење.

Увод садржи име председника Уставног суда, односно судије који је председавао седницом Суда, имена судија Уставног суда који су учествовали у доношењу одлуке, по азбучном реду презимена, уставни основ за доношење одлуке и датум одржавања седнице Уставног суда.

Изрека садржи одлуку Суда, назив акта и ознаку одредбе односно доносиоца акта, датум доношења и податке о објављивању.

Образложење садржи утврђено чињенично стање и уставно-правне разлоге.

Члан 34.

Уставни суд може донети делимичну одлуку у односу на поједине одредбе закона, другог прописа или општег акта, зависно од околности утврђених током поступка.

Уставни суд може донети допунску одлуку ако у ранијем поступку није одлучено о свим битним питањима.

Члан 35.

Уставни суд закључком:

1. одлучује о давању мишљења, предлога или обавештења Народној скупштини;
2. одлучује о потреби обраћања Влади ради обезбеђивања извршења одлуке Уставног суда;
3. одбацује предлог, односно иницијативу због стварне ненадлежности;
4. одлучује о уступању предлога, односно иницијативе надлежном органу;
5. уступа предлог, односно иницијативу надлежном уставном суду;
6. одбацује предлог, односно иницијативу који нису поднети у року из члана 125. став 2. Устава Републике Србије;
7. одбацује предлог, односно иницијативу који су неразумљиви или непотпуни;
8. одбацује анонимну иницијативу кад не нађе основа за покретање поступка;
9. окончава поступак када је повучен предлог за оцењивање уставности и законитости, а није нашао основа да сам настави поступак;
10. окончава поступак када иницијатор одустане, а није нашао основа да сам настави поступак;
11. одбацује предлог, односно иницијативу за оцену уставности и законитости општег акта који није донет;
12. одбацује предлог, односно иницијативу за оцену уставности и законитости општег акта чији је доносилац правно престао да постоји.

Уставни суд доноси закључке и у другим случајевима када по одредбама Закона не одлучује одлуком, односно решењем.

Члан 36.

Кад Уставни суд у предмету одлучује истовремено о различитим захтевима о којима се у смислу чл. 45, 46. и 47. Закона одлучује о различитим врстама аката, Суд ће одлучити једним актом и донети одлуку односно решење.

VI. ПРЕИСПИТИВАЊЕ ОДЛУКЕ ИЛИ ПРАВНОГ СТАВА

Члан 37.

Уставни суд, на писмени предлог председника Уставног суда, судије или радног тела Уставног суда ставиће на дневни ред седнице Уставног суда захтев за преиспитивање одлуке док не буде отправљена из Уставног суда и захтев за преиспитивање раније заузетог става.

Захтев садржи разлоге за преиспитивање са образложењем.

Члан 38.

О потреби преиспитивања раније заузетог става Уставног суда води се посебна расправа, уз изношење образложених разлога за промену става.

Ако се утврди да став Уставног суда одступа од раније заузетог става о истоветном питању, доношење одлуке ће се одложити ради одлучивања о потреби преиспитивања раније заузетог става.

Члан 39.

Промена става Уставног суда констатује се у записнику са седнице Уставног суда.

Промена става Уставног суда и разлог за промену става објављује се у првој одлуци, односно решењу Уставног суда у коме је одлучено о новом ставу.

VII. ИЗРАДА И ДОСТАВЉАЊЕ АКАТА СУДА

Члан 40.

Редакциона комисија Уставног суда утврђује коначан текст одлуке и решења Уставног суда.

Председник Редакционе комисије потписом потврђује коначан текст одлуке односно решења.

Члан 41.

Изворник одлуке и решења Уставног суда потписује председник Уставног суда, или судија који је председавао седницом.

Члан 42.

Учесницима у поступку доставља се отправак одлуке и решења који оверава обрађивач предмета односно овлашћени радник.

Отправак одлуке или решења доставља се „Службеном гласнику Републике Србије” на објављивање, и учесницима у поступку, најкасније у року од 30 дана од дана одлучивања.

О закључку Уставног суда из члана 35. Пословника, осим оног који се односи на управљање поступком, обавештавају се учесници у поступку у року од 15 дана од дана одлучивања.

Члан 43.

Ако изворник одлуке и решења садржи техничке грешке и ако објављени текст у „Службеном гласнику Републике Србије” није сагласан са изворником, исправку даје секретар Уставног суда.

Исправка из става 1. овог члана објављује се и доставља учесницима у поступку.

VIII. ЈАВНОСТ РАДА УСТАВНОГ СУДА

Члан 44.

Седници Уставног суда и јавној расправи могу присуствовати представници штампе, радија и телевизије.

Представницима штампе, радија и телевизије на предлог редакције акредитиве даје секретар Уставног суда.

Акредитовани представници штампе, радија и телевизије писмено се обавештавају о месту, времену и дневном реду седнице Уставног суда и јавне расправе.

Изузетно, у случајевима из члана 8. став 3. Закона седници Уставног суда и јавној расправи не присуствују акредитовани представници штампе, радија и телевизије.

Члан 45.

У Уставном суду одржава се конференција за штампу са представницима штампе, радија и телевизије поводом годишњег прегледа рада Суда.

Конференције за штампу и састанци са представницима штампе, радија и телевизије, одржавају се и у другим случајевима када Суд оцени да се ради о питањима од интереса за јавност.

Конференције за штампу и састанке са представницима штампе, радија и телевизије сазива и води председник Суда.

Члан 46.

О одлукама Суда које имају шири друштвени и правни значај, Уставни суд може давати саопштење за јавност.

Члан 47.

Када Уставни суд, у случају јавно изражених нетачних и погрешних тумачења одлука Суда, оцени да је потребно да се детаљније обавести јавност о доношењу одређене одлуке Суда може од одређеног јавног гласила захтевати да објави саопштење Уставног суда.

Текст саопштења за Уставни суд припрема Комисија за информисање уз учешће судије известиоца и обрађивача предмета који су предложили доношење одлуке Суда.

Члан 48.

О предлозима и иницијативама за оцену уставности закона, односно уставности и законитости другог општег акта, судије и радници стручне службе Суда не могу, пре одлуке Суда, износити своје мишљење и ставове у средствима јавног информисања и путем другог облика јавног иступања.

Члан 49.

Реферат за седницу Уставног суда може се дати акредитованим представницима штампе, радија и телевизије пре седнице или на дан одржавања седнице Суда уз назнаку да се са садржином и предлогом из реферата јавност може упознати после разматрања на седници Суда.

IX. ИЗВРШАВАЊЕ ОДЛУКА УСТАВНОГ СУДА

Члан 50.

Уставни суд ће уступити Влади Републике Србије све захтеве у којима се тражи од Суда да предузме одговарајуће мере ради обезбеђења извршења својих одлука и о томе обавестити подносиоца захтева.

Уставни суд може указати Влади Републике Србије на проблеме у извршавању одлуке Суда.

X. ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Пријаву за прекршај из члана 66. Закона надлежном органу подноси секретар Уставног суда и о томе обавештава Уставни суд.

Члан 52.

Уставни суд не одлучује о представкама којима се траже правни савети и мишљења о појединим питањима, помоћ у остваривању права и интереса, изјављују представке или жалбе на рад државних и других органа и организација, као и о другим представкама којима се захтева поступање Уставног суда по питањима која нису у његовој надлежности, о чему ће секретар Уставног суда писмено обавестити подносиоца представке.

Члан 53.

Лицима која поред учесника у поступку пред Уставним судом, Уставни суд позове, може се изузетно одредити накнада за учешће у поступку односно награда за рад и дато стручно мишљење.

О одређивању накнаде односно награде из става 1. овог члана одлучује Уставни суд.

XI. ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 54.

Ступањем на снагу овог пословника престаје да важи Пословник о раду Уставног суда („Службени гласник Републике Србије”, број 40/91).

Члан 55.

Овај пословник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ДЕО ДРУГИ

**ОДЛУКЕ УСТАВНОГ СУДА СРБИЈЕ
У КОЈИМА ЈЕ УТВРЂЕНА НЕСАГЛАСНОСТ
ЗАКОНА С УСТАВОМ**

Опшће најомене о сисџему и ѿракси конѿроле усѿавности закона ѿред Усѿавним судом Србије

Уставни суд Србије, као и други уставни судови успостављени на основама Устава из 1963. године у тадашњој Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији, били су прва појава институционализовања судског облика контроле уставности закона у једној социјалистичкој земљи.

Полазећи првенствено од времена трајања устава који даје нормативну основу за испитивање уставности закона, могу се у протеклих четрдесет година рада Уставног суда Србије уочити три основна периода. У првом периоду, од 1963. до 1974. године, контрола уставности закона одвијала се пред Уставним судом Србије на основама Устава из 1963. године. Други период је од 1974. до 1990. године, у коме су систем и пракса Уставног суда Србије развијани на основама Устава из 1974. године. Трећи период је од доношења Устава Републике Србије 1990. године до 2003. године.

Постоје значајне разлике у општедруштвеним, унутрашњим и међународним условима у оквиру којих се у Републици Србији развијао систем заштите уставности путем контроле уставности закона.

Прва два периода су време важења социјалистичких устава. Пред Уставним судом Србије контрола уставности закона је била успостављена, и дуже од четврт века (1963–1990) остваривала се у оквирима федералног државног уређења са шест федералних јединица, у оквиру политичког система социјалистичког самоуправљања, система јединства власти и скупштинског система – који су тада сматрани основним и трајним друштвеним опредељењем. Политичку подлогу чинио је једнопартијски политички систем, а економску основу друштвена својина.

На основама Устава Социјалистичке Републике Србије од 1963. године, концепцијски је постављен један релативно развијен систем контроле уставности закона, који је у целини узевши био заснован на истим основним принципима на којима су биле установљене такве институције у развијеним земљама западне демократије (Немачкој, Италији и Аустрији), како у погледу надлежности тако и у погледу поступка за оцену уставности закона.

Међутим, у том систему, као делу једног у основи јединственог концепта заштите уставности која се остваривала пред више уставних судова (под утицајем начела федерализма), учињена су и одређена одступања која су

била у нормативном смислу специфична, а у пракси су се показала недовољно делотворна. Подсетимо се само неких најзначајнијих компромиса који су у том погледу били учињени, као што је дејство одлуке Уставног суда када утврди да је закон несагласан са уставом. Такав закон, односно, његова одредба, укидан је тек тзв. другом одлуком Уставног суда, уколико законодавни орган (скупштина) сам не отклони утврђену неуставност у року од шест, односно од дванаест месеци. Иначе, у току првог периода, на основама Устава СР Србије из 1963. године, није донета ни једна одлука којом би била утврђена несагласност закона са Уставом.

У периоду од 1971. до 1989. године, само у Републици Србији имамо појаву ограничења јединствене републичке уставности, као последице расподеле надлежности са аутономним покрајинама. У том контексту јавља се и такозвано компетиционо самоограничење у Уставу Србије, које се састојало у томе што је Скупштина Социјалистичке Републике Србије доносила једну специфичну врсту републичких закона уз сагласност скупштине аутономне покрајине, а при томе је контрола уставности тих закона била изричито изузета из надлежности Уставног суда Србије.

Ипак, на основама Устава из 1974. године развио се систем контроле уставности закона који је, уз одређена дограђивања и модификације, у свим битним елементима остао непромењен и у савременом систему заштите уставности. Међутим, у остваривању тих значајних уставних овлашћења, Уставни суд Србије се, као и други републички уставни судови у истим условима, времену и систему, углавном задржавао на одлучивању о усклађености између правних норми, оцењујући конкретне законске одредбе у односу на уставне одредбе (тзв. метода „норма на норму“), не упуштајући се у одлучивање о друштвеним односима.

У трећем периоду – на основама Устава Републике Србије из 1990. године, контрола уставности закона, као један од основних сегмената система заштите уставности, постављена је и реализује се у битно другачијим спољашњим и унутрашњим условима. У оквирима једног нехомогеног правног поретка, у политички нестабилним околностима, Уставом од 1990. године постављене су основе система политичког и својинског плурализма, начела поделе власти, итд. Уставни суд Србије као важан државни орган Републике Србије, постаје део једног ширег друштвеног процеса преласка из једног економског, политичког па и уставноправног система, у други. Неминовно, све се то на одређен начин одражавало и на рад Уставног суда у испитивању уставности закона па и на одлуке Уставног суда којима је утврђена противуставност закона.

У савременом систему уставносудске контроле сачуване су позитивне тековине заштите уставности која је развијана у Републици Србији од 1963. до 1990. године. Поред тога, Уставом Републике Србије од 1990. године отклоњена су најзначајнија одступања и мањкавости, који су систем контроле уставности закона чинили недоследним и неефикасним. У систему

поделе власти мења се и положај Уставног суда, а у оквиру тога и његов однос са законодавцем, и то у правцу доследнијег нормативног обезбеђивања његове самосталности и независности.

У савремени систем уставносудске заштите уграђене су и одређене новине, које су, с једне стране, настале у оквиру ширих уставних промена основних принципа државног и друштвеног уређења, а с друге стране, те су новине биле непосредно усмерене ка нормативном унапређивању заштите уставности (и законитости). Као саставни део тих промена од 1990. године је и ново уставно решење у погледу укидајућег дејства одлуке Уставног суда које наступа када Суд утврди противуставност закона и ту одлуку објави.

Међутим, уклањање неуставног закона или његове одредбе из правног поретка, ступањем на снагу одлуке Уставног суда даном њеног објављивања, не значи у сваком случају и промену друштвених односа у које се Уставни суд „умешао” доносећи касаторну одлуку. Пракса Уставног суда Србије је показала, да борба за уставност није једноставан процес у коме одлука Уставног суда увек и обавезно значи и промену друштвеног односа који је био уређен законском одредбом за коју је Уставни суд утврдио да је неуставна. У том процесу значајну улогу имали су и имају, и они субјекти на које се одлука Уставног суда односи, а пре свега законодавац.

Ове напомене о контроли уставности закона пред Уставним судом Србије биле би непотпуне без неких основних статистичких показатеља.

У периоду од 1963. године до 2003. године (закључно са 01. децембром 2003) Уставни суд Србије је донео укупно 74 одлуке којима је утврдио несагласност закона односно њихових одредби са Уставом. У тим одлукама је утврђена несагласност са Уставом Србије више од 80 закона (републичких и покрајинских). Ако се овај податак упореди са знатно већим бројем закона који су у току четрдесет година рада Уставног суда оспоравани иницијативама и предлозима овлашћених предлагача, може се рећи да је противуставност закона релативно ретка појава у пракси Уставног суда Србије.

Актуелнији су иначе показатељи за период од 1990. до 2003. године, у коме је Уставном суду Србије поднето преко 800 захтева (предлога и иницијатива) за оцену уставности закона. Само је у 2003. години поднето више од 100 захтева којима се тражи да Уставни суд Србије испита и одлучи о уставности закона. Уз дужну резерву према непотпуним квантитативним подацима који се овде наводе, истичемо да је у односу на укупан број поднетих захтева за испитивање уставности закона, усвојен ипак тек незнатан део (око 4,25%), мада би само подробна уставна анализа свих тих случајева показала објективно значење овог податка.

На основама Устава из 1974. године, Уставни суд Србије је донео 39 утврђујућих одлука, а на основама Устава из 1990. године је донео 35 одлука којима је утврђена несагласност закона са Уставом.

У тим одлукама, основ за контролу уставности закона били су: уводни део Устава, његова основна начела, амандмани, поједине уставне одредбе и принципи које је Устав садржао. Предмет контроле – посматрано према доносиоцу били су: републички и покрајински закони; према облику акта – основни текст закона, измене и допуне закона, аутентично тумачење закона; према времену важења – важећи закони, закони који су престали да важе, тзв. историјски закони; према обухвату – закони у целини, поједини чланови, па и само поједине законске одредбе. Поступак одлучивања о спорном уставноправном питању, по правилу је дуже трајао; некада и више година, а некада само три месеца. Одлука Уставног суда Србије је некада разрешавала настали уставни спор, а некада је донета пост фестум, када је у стварном животу већ све било разрешено. У уставним споровима које је решавао Уставни суд Србије, разматрана су, са уставноправног аспекта, скоро сва најзначајнија актуелна економска и политичка питања.

Одлуке Уставног суда Србије којима је утврђена несагласност закона са уставом сведоче о напорима за афирмацију принципа уставности и законитости, оне говоре о слабостима и ограничењима али и о одређеним успесима да се грађани и други субјекти заштите од арбитрерности, па и од стране највиших органа власти какав је законодавац. Често у неповољним условима, спољним и унутрашњим, Уставни суд Србије је, одлучујући о уставности закона, имао свој удео у једном ширем демократском процесу у Републици Србији, чији је саставни део и процес успостављања државе на принципима владавине права.

Др Љиљана Славнић

ГЛАВА I

НЕСАГЛАСНОСТ ЗАКОНА С УСТАВОМ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ИЗ 1974. ГОДИНЕ

ДРУШТВЕНО-ЕКОНОМСКИ ОДНОСИ

Заштитна права својине на добрима од општег интереса

1. Уставни суд Србије је утврдио неуставност одредби **Закона о електропривреди** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 32/75) ради заштите уставног концепта „општег интереса” у искоришћавању природних богатстава, као и ради очувања уставне забране експлоатације туђег рада.

Законодавац је прекорачио своја уставна овлашћења код прописивања дозвољеног ограничења права коришћења односно права својине на добрима од општег интереса. У конкретном случају радило се о шумама и шумском земљишту.

Став Уставног суда је био: „Ова ограничења морају остати у функцији остваривања утврђених општих интереса, тако да не смеју прерасти у обавезу корисника односно сопственика земљишта да ради без накнаде у корист електропривредне организације”, како је то Закон прописивао”.¹

Ова одлука Уставног суда Србије из 1979. године, представља први случај да је поступак испитивања уставности закона резултирао утврђивањем да неки закон који је донела Скупштина Социјалистичке Републике Србије није сагласан са Уставом. У уставноправном систему Србије то је први случај судског касирања закона.

Заштитна права радника у основној организацији удруженог рада

2. Неуставност одредби **Закона о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 51/72, 54/72, 9/74, 42/75, 53/75, 51/76, 27/77, 54/77, 53/78 и 42/80) је утврђена ради заштите одређених уставних права радника у основној организацији удруженог рада.

Законом је била утврђена обавеза организације удруженог рада да надокнађује лични доходак раднику код кога је дошло до слабљења радне

¹ Одлука у предмету IV-284/78, од 7.2.1979. године, Билтен Уставног суда Србије за 1979. год., стр. 1.

способности, из средстава за личне дохотке, без права основне организације да утврђује услове, критеријуме и мерила према којима ће ту исплату вршити.

Став Уставног суда: „Само радници у основној организацији удруженог рада имају овлашћења да утврђују основе и мерила којима вреднују своје резултате рада ... као и да утврђују по којим основама и мерилима и којим средствима се остварује њихова солидарност у основној организацији удруженог рада. Заштита права радника код којих је дошло до слабљења радних способности се не може прописивати на начин који нарушава права радника у основној организацији удруженог рада, већ коришћењем других овлашћења која даје Устав Социјалистичке Републике Србије”.²

Заштита начела расподеле према раду и забрана повратног дејства закона

3. Неуставност одредби **Закона о привременој забрани располагања делом друштвених средстава за потрошњу у одређеним радним заједницама ...** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 20/84, 27/84 и 46/84) је утврђена ради заштите уставног начела расподеле према раду и забране повратног дејства закона. Законом је, као основа за утврђивање средстава за рад радних заједница у 1984. години, узет обим потрошње радних заједница у претходној години.

Законодавац је утврдио повратно дејство Закона, а да у поступку доношења Закона није констатовано (нпр. у образложењу Предлога закона) да одређени општи интерес захтева да се појединим одредбама Закона да повратно дејство.

Став Уставног суда: „Узимањем обима потрошње радних заједница у претходној години као основа за утврђивање средстава за рад радних заједница, повређено је начело расподеле према раду. Повређено је и начело забране повратног дејства прописа”.³

Лични рад средствима у својини грађана и заштита једнаког положаја радних људи

4. Несагласност одредби **Закона о промету робе** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 27/77 и 53/78) са Уставом је утврђена ради заштите уставом утврђеног положаја и права радних људи који обаваљају делатност самосталним личним радом средствима у својини грађана.

2 Одлука у предмету IY-382/80, од 13.1.1981. године, Билтен Уставног суда Србије бр. 1/81, стр. 9.

3 Одлука у предмету IY-477/84, од 5.7.1985. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 47/85.

Закон је препуштао скупштинама општина да пропишу ограничења у вршењу делатности личним радом средствима у својини грађана; и пренео је овлашћење на скупштину општине да својом одлуком пропише ограничење за оснивање трговинских радњи на својој територији или делу своје територије.

Став Уставног суда: „Доведени су у питање Уставом (и савезним Законом) гарантован једнак положај и права радних људи на територији Републике; а ова питања и односи треба да буду јединствено регулисани на југословенском тржишту”.⁴

Заштита самосталног личног рада средствима у својини грађана

5. Неуставност одредби **Закона о утврђивању и наплати пореза** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 53/77, 5/78, 13/78, 27/78, 46/78, 53/78, 42/80, 24/82, 63/82 и 49/84) је утврђена ради заштите Уставом зајемчене слободе самосталног личног рада средствима у својини грађана, као и права грађанина да слободно бира своје занимање.

Закон је, утврђујући мере за извршавање пореских обавеза, ограничио зајемчена уставна права пореском обвезнику који самостално обавља делатност личним радом и личним средствима, и радницима које он запошљава.

Став Уставног суда: „Законодавац нема у Уставу овлашћење да за случај неуредног извршавања пореске обавезе пропише мере, које представљају ограничење Уставом зајамчених права, односно да пропише као заштитну меру одузимање дозволе за вршење делатности за одређени период пореском обвезнику који обавља самосталну делатност”.⁵

Заштита права општине на свој приход

6. Неуставност одредби **Закона о таксама за сточну карту** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр.52/73 и 19/75) је утврђена ради заштите права општина да самостално одређују висину таксе, као својих прихода.

Република је прешла оквире овлашћења из Устава да може увести таксу као посебну дажбину, уређујући законом да може одређивати и њену висину кад је та такса приход друге друштвено-политичке заједнице.

Став Уставног суда: „Под видом таксе убирају се средства која служе интервенцији у привреди ... мада за то не постоји уставни основ...” За ове намене „могу се законом прописати одређене дажбине али такав закон

4 Одлука у предмету ИУ-54/80, од 24.3.1981. године, Билтен Уставног суда Србије бр. 1/81, стр. 13.

5 Одлука у предмету ИУ-308/84, од 16.12.1986. године, Билтен Уставног суда Србије бр. 2/86, стр. 1.

мора бити донет на начин и по поступку који је утврђен чланом 96. Устава Социјалистичке Републике Србије, што овде није случај”.⁶

Заштитна начела сразмерности у задовољавању општих друштвених потреба

7. Неуставност одредби **Закона о порезима грађана** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 27/77, 32/77, 54/77, 27/78, 55/79, 47/82, 29/83, 46/83, 5/84 и 49/84) је утврђена ради заштите уставног принципа по коме је свако дужан да, под једнаким условима и сразмерно својим материјалним могућностима, доприноси задовољавању општих друштвених потреба и начела истог друштвено-економског положаја тзв. приватника као и радника у организацији удруженог рада.

Законом је било утврђено да је просечан лични доходак радника у друштвеном сектору мерило за утврђивање пореза из личног дохотка од самосталног обављања занатских и других професија.

Став Уставног суда је био да то доводи до опорезивања претпостављеног, а не реално утврђеног личног дохотка, што „није сагласно са принципом Устава да радни људи који самостално врше делатност личним радом средствима у својини грађана имају на основу свога рада у начелу исти друштвено-економски положај и у основи иста права и обавезе као и радници у основној организацији удруженог рада.”⁷

Заштитна делатности од посебног друштвеног интереса

8. Неуставност одредби **Закона о шумама** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 37/86) је утврђена ради заштите уставног правила да се као делатност од посебног друштвеног интереса могу прогласити искључиво поједине друштвене делатности.

Законом је газдовање шумама проглашено за делатност од посебног друштвеног интереса, мада газдовање шумама не представља друштвену делатност.

Став Уставног суда: „Газдовање шумама мора се уредити тако да се у њему обезбеде општи интереси Републике на чијој су територији ова добра од општег интереса, као и да се општи интерес Републике не може претворити у посебне интересе појединих подручја”.⁸

6 Одлука у предмету ИУ-372/78, од 5.4.1979. године, Билтен Уставног суда Србије из 1979. год., стр. 16.

7 Одлука у предмету ИУ-36/85, од 8.5.1986. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 29/86.

8 Одлука у предмету ИУ-464/88, од 17.11.1988. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 50/88.

Заштита самоуправних права од интервенције државних органа

9. Неуставност одредби **Закона о основном образовању и васпитању** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 23/86 и 39/86) је утврђена ради заштите самоуправног друштвено-економског положаја радног човека, од прекорачења уставног овлашћења скупштине друштвено-политичке заједнице да интервенише у циљу заштите самоуправних односа и друштвене својине.

Интервенција скупштине општине (код предузимања мера за заштиту самоуправних односа и друштвене својине) сводила се искључиво на стављање на располагање наставника у основним школама, чиме се мимо услова утврђених Уставом, мера предузимала само према појединцу. При том нису били утврђени услови и критеријуми за оцену деловања радника, и супротно циљевима и задацима основног образовања као објекта ове заштите у образовном процесу, није био прописан поступак који би обезбедио објективност одлучивања и право на заштиту која је гарантована Уставом.

Став Уставног суда: „Институт стављања на располагање није представљао меру заштите друштвених интереса и самоуправљања већ један вид непосредне интервенције државних органа у самоуправне односе, чиме је вршена етатизација једног значајног права на штету органа самоуправљања,” за шта није постојао основ у Уставу.⁹

Заштита слободе избора облика организовања у тржишним условима

10. Неуставност одредби **Закона о физичкој култури** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 5/90) је утврђена ради заштите слободе организовања радника и у друштвеним делатностима у условима тржишног привређивања.

Законским одредбама је била искључена могућност да се радна организација у области физичке културе организује и као предузеће, а у условима када већи део прихода остварује на тржишту.

Став Уставног суда: „По оцени Уставног суда Србије, несагласно је са уставном слободом организовања радника и њиховом уставом утврђеном слободом избора облика организовања, законско решење да се радна организација, која обавља одређену друштвену делатност, може основати искључиво као установа за ту делатност...”¹⁰

9 Одлука у предмету IV-459/89, од 27.9.1990. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 9/90.

10 Одлука у предмету IV-179/90, од 14.3.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 21/91.

Заштитна права учесника у промету непокретности

11. Неуставност одредби **Закона о порезу на промет непокретности и права** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 22/85 и 52/87) је утврђена ради заштите економске и правне сигурности учесника у промету непокретности.

Закон је прописао да учесницима у промету непокретности пореска обавеза настаје пре пуноважности уговора о промету непокретности.

Став Уставног суда: „Извршена је повреда Устава прописивањем могућности настанка пореске обавезе, пре него што је дошло до промета непокретности, тј. на основу уговора који није пуноважан”.¹¹

Заштитна својинских права грађанско-правних лица

12. Неуставност одредби **Закона о задужбинама и фондовима** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 48/72, 1/83 и 23/86) је утврђена ради заштите уставног начела да грађанско-правна лица могу бити носиоци права својине на непокретности и другим стварима које служе остваривању заједничких интереса њихових чланова и циљева због којих су основани.

Закон је онемогућавао оснивање задужбине у статусу грађанско-правног лица; ограничава вољу оснивача задужбине код утврђивања циља задужбине; прописивао је принудни прелазак у друштвену својину имовине грађана и грађанско-правних лица утврђивањем да су средства задужбине у друштвеној својини.

Став Уставног суда: „Нема уставног ограничења по коме грађанин у располагању својом имовином не може да је пренесе на удружење грађана и грађанско-правна лица ради остваривања њихових заједничких интереса и циљева ... Устав не предвиђа могућност принудног преласка у друштвену својину имовине грађана и грађанских лица. Устав не даје основ за ограничење воље оснивача код утврђивања циља задужбине”.¹²

11 Одлука у предмету IV-415/87, од 25.5.1988. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 24/88.

12 Одлука у предмету IV-389/87, од 9.2.1989. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 12/89.

Заштита својине грађана

13. Неуставност Закона о поступању са напуштеном земљом колони-ста у Аутономној Косовско-Метохијској области („Службени гласник Народне Републике Србије”, број 9/47) је утврђена ради заштите Уставом зајемченог права својине грађана, у Уставом утврђеним границама.

Закон прописује престанак права својине без накнаде на земљу (и на непокретне и покретне ствари на земљи) у случају када се испуни негативан услов, односно када се колонистима којима је додељена земља у Косовско-Метохијској области пре 6. априла 1941. године, у одређеном року не врате на своју земљу.

Став Уставног суда: „Устав Социјалистичке Републике Србије не предвиђа могућност преласка непокретности из својине грађана у друштвену својину – без накнаде, на начин како то предвиђа оспорени Закон”.¹³

Заштита од опорезивања „промета непокретности” који нема карактер промета

14. Неуставност одредби Закона о порезима и доприносима грађана („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 60/89, 12/90 и 47/90 и „Службени гласник Републике Србије”, број 44/91) је утврђена ради заштите од прекорачења надлежности републичког законодавца, код уређивања врста пореза односно предмета опорезивања.

Закон прописује да је стицање права на непокретности путем одржаја предмет републичког пореза на промет непокретности и права, мада се ово право не изводи из права својине другог субјекта односно не заснива се на преносу права својине.

Став Уставног суда: „Законодавац није био овлашћен да појмом ‚промет непокретности’ обухвати начин стицања својине који нема карактер промета, па се стога није могло законом прописати да је стицање права на непокретности путем одржаја предмет наведене врсте пореза”.¹⁴

Заштита својинских права на пољопривредном земљишту

15. Неуставност одредби Закона о ликвидацији аграрне реформе вршене до 6. априла 1941. године на великим поседима у Аутономној Покрајини Војводини („Службени гласник Народне Републике Србије”, бр. 9/47

13 Одлука у предмету IY-418/88, од 8.3.1990. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 22/90.

14 Одлука у предмету IY-271/90, од 3.10.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 65/91.

и 58/54) је утврђена ради заштите Уставом зајамченог права својине земљорадника на обрадиво пољопривредно земљиште у одређеној површини, као и уставног правила да се својина на непокретностима може одузети односно ограничити само уз накнаду и када то захтева општи интерес.

Законом се утврђују услови за стицање права својине, али на начин који подразумева престанак раније стечених права на земљишту, било да је то земљиште уписано у земљишне књиге или не, и то без икакве накнаде. Фактички су законом поново одређени услови за стицање права својине и за оне аграрне субјекте који су 6. апила 1941. године били власници земљишта које им је аграрном реформом из колонизационог фонда додељено. То, такође значи губитак права својине по основу закона, уколико се ови услови не испуне, и то без икакве накнаде.

Став Уставног суда: „Према Уставу Социјалистичке Републике Србије својина на пољопривредном земљишту није условљена тиме да грађанин земљу сам обрађује, односно да на земљи буде насељен, што значи да ни у важећем Закону такви услови за стицање права својине не могу постојати, без обзира када је закон донет, што је разлог несагласности оспореног Закона с Уставом.

Иако Закон изричито не предвиђа и не уређује престанак права својине на непокретностима, овакво нормирање то подразумева и омогућује, чак и у односу на оне који су своју земљу напустили принудно у ратним околностима. То се односи и на оне аграрне субјекте, који нису били формално земљишно-књижни власници земљишта које им је додељено 6. априла 1941. године, али су га држали у поседу и обрађивали као савесни држаоци и претпостављени власници, јер им је земљиште додељено легално, актом државног органа. Тиме су оспорене законске одредбе у несагласности са чланом 82. Устава Социјалистичке Републике Србије, којим је предвиђена могућност одузимања односно ограничења права својине на непокретностима само уз накнаду и када то захтева општи интерес”.¹⁵

¹⁵ Одлука у предмету IV-238/89, од 24.9.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 82/92.

Заштита средстава обавезног здравственог и пензијског осигурања од промене намене

16. Неуставност одредби **Закона о здравственој заштити** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 30/79) је утврђена ради заштите уставног права радника на здравствену заштиту и пензијско и инвалидско осигурање, које се обезбеђује обавезним осигурањем у самоуправној интересној заједници и плаћањем доприноса од стране радних људи тој самоуправној интересној заједници, у складу са наменом и циљевима којима та средства служе.

Законом се практично врши преусмеравање сврхе употребе средстава која радни људи удружују у заједницу пензијског и инвалидског осигурања, и то ван уставне сврхе због које се средства удружују, у току привремене спречености за рад.

Став Уставног суда: „Интерес друштва у целини и удруженог рада посебно је да се друштвена средства троше у оне сврхе за које се издвајају и удружују и да то трошење буде што рационалније и ефикасније што се мора обезбедити ... у духу уставних начела”.¹⁶

Заштита од увођења дажбина ради финансирања самоуправних интересних заједница

17. Неуставност одредби **Закона о путевима** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 1/80 и 59/82) је утврђена ради заштите уставних начела самоуправног интересног организовања и самоуправљања у области материјалне производње, и концепта да се ова самоуправна интересна заједница образује од носилаца делатности – организација удруженог рада, и корисника услуга, и да оне не могу обављати привредну делатност.

Закон прописује да се самоуправна интересна заједница у области путне привреде образује искључиво од корисника путева, и уводи накнаду за путеве садржану у малопродајној цени бензина и плинског уља, која је по својој правној природи дажбина.

¹⁶ Одлука у предмету IV-377/81, од 23.3.1982. године, Билтен Уставног суда, бр. 1/82, стр. 5.

Став Уставног суда: „Законом, под називом накнаде, не могу се увести никакве дажбине које би биле стални извор прихода СИЗ у области привредне инфраструктуре ... јер су дажбине приходи друштвено-политичке заједнице, који се исказују у њеном буџету, којим се и врши њихово распоређивање. Законодавац није могао да установи институт накнаде, те није могао ни да пренесе Извршном већу Скупштине Социјалистичке Републике Србије овлашћење о одређивању њене висине”.¹⁷

Заштитна начела интересног организовања у материјалној производњи

18. Неуставност одредби **Закона о националном парку „Тара”** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 41/81), **Закона о националном парку „Копаоник”** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 41/81) и **Закона о националном парку „Ђердап”** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 21/83) је утврђена ради заштите уставног концепта самоуправне интересне заједнице, односно Уставом утврђених начела самоуправног организовања у материјалној производњи.

Према Закону, као оснивач самоуправне интересне заједнице се јавља друга самоуправна интересна заједница; а начин финансирања самоуправних интересних заједница националних паркова, омогућава да се допринос уведен као обавезни вид обезбеђивања средстава самоуправне интересне заједнице у одређеној области, претвори у средства за финансирање самоуправне интересне заједнице у другој области.

Став Уставног суда: „Несагласне су Уставу оне законске одредбе које као обавезне осниваче односно чланове самоуправних интересних заједница ... за национални парк „Тара”, „Копаоник” и „Ђердап” одређују друге самоуправне интересне заједнице

На основу Устава, није допуштено да се средства обезбеђена доприносом за самоуправну интересну заједницу у одређеној области законом преусмеравају и постају средства за делатност самоуправне интересне заједнице у некој другој области”.¹⁸

Заштитна самоуправног карактера интересног организовања

19. Неуставност одредби **Закона о обезбеђивању средстава за задовољавање заједничких потреба друштва у самоуправним интересним заједницама друштвених делатности** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 49/85 и „Службени гласник Социјалистичке Републике

17 Одлука у предмету IV-303/80, -795/80 и -655/81, од 8.9.1983. године, Билтен Уставног суда Србије, бр. 2/83, стр. 35.

18 Одлука у предмету IV-63/84, од 26.11.1987. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 1/88.

Србије – посебно гласило”, број 6/86) је утврђена ради заштите уставног концепта самоуправне интересне заједнице и начела да државни органи имају само права утврђена на основу Устава.

Законодавац је прекорачио уставна овлашћења прописујући да скупштина друштвено-политичке заједнице даје сагласност на акт којим скупштина самоуправне интересне заједнице утврђује висину доприноса.

Став Уставног суда: „Самоуправни положај и права радних људи утврђени Уставом, основа су, граница и правац остваривања права и дужности друштвено-политичких заједница у вршењу функција власти, односно ... државни органи имају према организацијама удруженог рада и другим самоуправним организацијама и заједницама само права утврђена на основу Устава”.¹⁹

Уставни положај самоуправне интересне заједнице и заштитна правна једнакости грађана

20. Неуставност одредби **Закона о стамбеним односима** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 9/85) је утврђена ради заштите уставног положаја самоуправне интересне заједнице становања и принципа правне једнакости грађана код плаћања за инвестиционо одржавање стамбених зграда

Закон је успостављао обавезе етажним власницима да само они принудно, када не дође до закључивања уговора са Самоуправном интересном заједницом становања, плаћају аконтацију за инвестиционо одржавање стамбене зграде, на коју не могу утицати и по програму у чијем доношењу не учествују, а која има карактер парафискалне дажбине.

Став Уставног суда: „Закон искључује однос узајамности и равноправности у правима и обавезама, а успоставља повлашћени положај Самоуправне интересне заједнице становања, што је у супротности са уставним положајем самоуправне интересне заједнице становања ... Успостављањем обавезе етажних власника да само они прунудно, када не дође до закључења уговора, плаћају аконтацију за инвестиционо одржавање стамбене зграде ... доведен је у питање принцип правне једнакости грађана ...”.²⁰

Заштитна грађана од повлашћеног положаја самоуправне интересне заједнице

21. Неуставност одредби **Закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине о учешћу власника станова односно пословних просторија**

19 Одлука у предмету ИУ-200/87, од 24.2.1988 . године, Билтен Уставног суда Србије, број 1/88, стр. 2.

20 Одлука у предмету ИУ-715/84, од 6.7.1989. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 32/89.

у трошковима одржавања заједничких делова зграда („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, број 23/88) је утврђена ради заштите уставног положаја самоуправне интересне заједнице становања и принципа правне једнакости грађана.

Закон је прописивао да власницима станова односно пословних просторија као посебних делова згрде, самоуправна интересна заједница у стамбеној области паушално утврђује висину учешћа у трошковима инвестиционог одржавања заједничких делова зграда, независно од тога колико ови трошкови старно износе.

Према становишту Суда „У уређивању ових односа, уколико не постоји утицај етажних власника на обим и садржај услуга које треба да изврше ради инвестиционог одржавања зграде, што треба да буде еквивалент за оно што плаћају, тада се искључује однос узајамности и равноправности у правима и обавезама, а успоставља повлашћени положај Самоуправне интересне заједнице становања”, што је било у супротности и са уставним положајем самоуправне интересне заједнице становања.²¹

²¹ Одлука у предмету IV-95/89, од 26.12.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 5/92.

ЈЕДИНСТВЕНО ЈУГОСЛОВЕНСКО ТРЖИШТЕ НА ТЕРИТОРИЈИ СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

Заштити јединственог југословенског тржишта на територији Социјалистичке Републике Србије и забрана повратног дејства закона

22. Неуставност одредби Закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине о пензијском и инвалидском осигурању („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, број 16/83) је утврђена ради заштите уставног принципа о једнакости и равноправности грађана, односно принципа да су грађани равноправни да за исти рад остварују иста права на целој територији Социјалистичке Републике Србије; као и ради повреде уставне забране повратног дејства закона.

Закон прописује да се у стаж пензијског и инвалидског осигурања рачуна време проведено на раду у сељачкој радној задрузи са седиштем на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине, али не и време проведено на раду у сељачкој радној задрузи која је имала седиште ван територије Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине.

Став Уставног суда: „Начин на који је утврђено питање признавања права на стаж осигурања по основу рада у сељачким радним задругама, зависно од тога где је задруга имала седиште, повређује уставни принцип о једнакости грађана.

Аутентично тумачење је по својој природи и карактеру акт којим се прецизира и објашњава донета законска норма која није јасна или није довољно јасна због чега настају или могу настати одређене тешкоће у њеној примени. Као такво, аутентично тумачење је везано за законску норму коју тумачи и постаје њен саставни део у садржинском смислу и има исту правну снагу. За разлику од законске норме коју тумачи, аутентично тумачење увек има повратно дејство. Из наведеног произлази а такав је став и правне теорије који је општеприхваћен у нашем праву, да аутентично тумачење није нов пропис нити се њиме може мењати постојећи.”

У конкретном случају, „аутентичним тумачењем је измењена садржина законске норме која се тумачи, због чега аутентично тумачење добија карактер нове законске норме са ретроактивним дејством, што није у сагласности са Уставом Социјалистичке Републике Србије”.²²

²² Одлука у предмету IV-458/86, од 21.1.1988. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 10/88.

*Заштитна принципја једнакости
грађана на целој територији Републике*

23. Неуставност одредби **Закона о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 13/83, 27/85, 37/85, 21/86, 44/86, 28/87 и 44/87) је утврђена ради заштите уставног принципа о једнакости грађана на јединственом југословенском тржишту.

У стаж осигурања (пензијског и инвалидског) урачунава се време проведено на раду у сељачкој радној задрузи са седиштем на територији Социјалистичке Републике Србије, ван територија аутономних покрајина, ако је то грађанину било једино или главно занимање.

Став Уставног суда: „Начин на који је уређено рачунање у стаж осигурања време проведено на раду у чланству сељачке радне задруге, зависно од тога где је задруга имала седиште, повређује одредбе члана 91. Устава Социјалистичке Републике Србије и уставни принцип о једнакости грађана”.²³

*Права по основу рада стечена у Југославији,
признају се на целој територији Републике*

24. Неуставност одредби **Закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова”, бр. 26/83, 26/86 и 11/88) је утврђена ради заштите уставног начела да су грађани једнаки у правима и дужностима, као и да се права по основу рада и друга лична права признају на целој територији Социјалистичке Републике Србије, без обзира на то у којој су друштвено-политичкој заједници у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији стечена.

Према Закону, у стаж пензијског осигурања рачунао се само рад остварен на територији Социјалистичке Аутономне Покрајине Косово.

Став Уставног суда: „Начином на који је Закон уредио рачунање у стаж осигурања време проведено у чланству сељачке радне задруге, зависно од тога где је задруга имала седиште, повређује се уставни принцип о једнакости грађана, као и одредбе члана 91. Устава ... да се права по основу рада, која су од утицаја на остваривање права из социјалног осигурања и друга лична права, признају на целој територији Социјалистичке Републике Србије, без обзира на то у којој су друштвено-политичкој заједници у Социјалистичкој Федеративној Републици Југославији стечена”.²⁴

23 Одлука у предмету IY-76/88, од 28.2.1988. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 4/89.

24 Одлука у предмету IY-494/91, од 29.10.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 87/92.

*Заштитна начела равноправности
привредних субјеката на целој
територији Републике и заштитна
јединственог југословенског тржишта*

25. Неуставност одредби Закона Социјалистичке Аутономне покрајине Војводине о играма на срећу и забавним играма на аутоматима („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, бр. 12/86 и 18/88) је утврђена ради заштите јединства југословенског тржишта и начела да организације удруженог рада и њихове заједнице и удружења послују слободно и равноправно на целој територији Републике.

Према Закону, привредним организацијама које се баве привређивањем – играма на срећу, потребно је за постављање аутомата у објектима за јавне намене, одобрење покрајинског органа управе надлежног за послове прихода, за разлику од Лутрије Војводине, која може постављати те аутомате ван својих играчница и без таквог одобрења.

Став Уставног суда: „Оспореним законским одредбама Лутрија Војводине стављена је у повлашћени положај, чиме су повређене наведене одредбе Устава”.²⁵

*Право на слободан избор делатности и забрана
стварања неравноправних односа у пословању*

26. Неуставност одредби републичког Закона о играма на срећу („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 53/78, 7/79, 42/80, 57/80, 41/81, 9/83, 10/85, 24/85, 35/86, 11/87, 25/88 и 6/89) и Закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова о играма на срећу („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова”, бр. 17/81 и 20/81) је утврђена ради заштите јединства југословенског тржишта и начела равноправности организација у пословању на тржишту.

Закон прописује да одређену привредну делатност (привређивање играма на срећу) могу обављати само одређене наведене организације, и то под различитим условима (у погледу играчница отвореног или затвореног типа и у погледу дозволе за те игре), а не сви привредни субјекти под једнаким условима.

Став Уставног суда: „Оваквим прописивањем лутријске организације су стављене у повлашћени положај чиме се вређа право других субјеката да слободно врше избор делатности, као и њихова равноправност на тржишту, што је у супротности са наведеним принципима Устава.

²⁵ Одлука у предмету ИУ-28/91, од 23.5.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 40/91.

Противустанан је сваки акт и свака радња којима се нарушава јединство југословенског тржишта ... организације удруженог рада и њихове заднице и удружења послују слободно и равноправно на целој територији републике, а забрањена је свака делатност и радња организација и државних органа којима се стварају неравноправни односи у пословању”.²⁶

*Заштитна начела равноправности
привредних субјеката на јединственом
тржишту и права грађана на жалбу
против појединачних аката и радњи
државних органа*

27. Неуставност одредби Закона Социјалистичке Аутономне покрајине Војводине о играма на срећу и забавним играма на аутоматима („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, бр. 12/86 и 18/88) је утврђена ради заштите начела равноправности привредних субјеката на јединственом тржишту и права грађана да бране своја права и интересе и да против појединачних аката државних органа имају право на жалбу и по правилу, право на вођење управног спора.

Законом су тако прописани услови за обављање одређене привредне делатности – приређивање забавних игара на аутоматима, да се изузимају одређена предузећа (Лутрија Војводине); у решењу надлежног државног органа којим се одбија захтев за стварање играчница затвореног типа, према Закону, не морају се навести разлози којима се орган руководио при доношењу решења.

Став Уставног суда: „Законом се могу прописати услови за обављање одређене привредне делатности који подједнако важе за све привредне субјекте, али изузимањем одређених предузећа од обавезе испуњавања прописаних услова нарушава се равноправност привредних субјеката на јединственом тржишту ... што је несагласно с Уставом.

Одређена Уставом наведена права грађана немају потребну заштиту и не могу се остваривати ако појединачни акти државних органа којима се одлучује о правима и обавезама нису образложени. Стога није у сагласности с Уставом одредба Закона према којој се у решењу о одбијању захтева за отварање играчница не морају навести разлози којима се орган руководио при доношењу решења. Оваквим нормирањем повређен је и уставни принцип равноправности субјеката на јединственом тржишту”.²⁷

26 Одлука у предмету ИУ-237/91 и ИУ-238/91, од 13.2.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 13/92.

27 Одлука у предмету ИУ-305/91, од 18.6.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 52/92.

РАСПОДЕЛА ЗАКОНОДАВНЕ НАДЛЕЖНОСТИ ИЗМЕЋУ РЕПУБЛИКЕ И ПОКРАЈИНА

Заштита начела сагласности покрајинских закона са републичким законом – проширивање круга законских наследника

28. Неуставност одредби **Закона о наслеђивању Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова** („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова”, бр. 43/74, 47/78, 28/79 и 42/86) је утврђена ради заштите јединствене републичке уставности и законитости и начела да покрајински закони морају бити у сагласности са републичким законом.

Покрајинским законом проширен је круг законских наследника, позивањем на законско наслеђивање и лица која су живела у ванбрачној заједници са оставиоцем, мада републички закон не допушта могућност сужавања или проширивања утврђеног круга законских наследника.

Став Уставног суда: „Одредбе покрајинског закона нису у сагласности са одредбама републичког Закона о наслеђивању, са којим морају бити у сагласности сходно одредби члана 228. Устава Социјалистичке Републике Србије”.²⁸

Одрицање од наследства је у домену републичке регулативе

29. Неуставност одредби **Закона о наслеђивању Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине** („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, број 8/75) је утврђена ради заштите Уставом утврђене расподеле законодавне надлежности са социјалистичким аутономним покрајинама и јединствених основа наследно-правних односа.

Апсолутна забрана закључивања свих наследно-правних уговора, те и располагања будућим наследством (наследном надом), у које спада и одрицање од будућег наследства, крши се покрајинским законом. Покрајинским законом даје се могућност одрицања од наследства, као једног од модалитета наследно-правних уговора.

Став Уставног Суда: „Република јединствено уређује основе наследно-правних односа, у које спада и забрана свих наследно-правних уговора”.

²⁸ Одлука у предмету IY-205/87, од 22.12.1988. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 5/89.

Споразум, односно уговор о одрицању од наследства, који утврђује покрајински закон, спада у наследно-правне односе, па, према томе „покрајински Закон о наслеђивању није могао да уређује материју која спада у основне наследно-правних односа, јер то право искључиво може уредити само Република”...;

Покрајински закон мора бити у сагласности са републичким законом донетим на основу члана 300. Устава Социјалистичке Републике Србије.²⁹

***Прекорачење овлашћења покрајинске
скупштинe усмеравањем средстава
остварених доприносом***

30. Неуставност одредби покрајинског **Закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине о покрајинским доприносима за 1990. годину** („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине”, бр. 1/90 и 8/90) је утврђена ради заштите јединствене републичке уставности и расподеле законодавне надлежности са аутономним покрајинама.

Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине је прекорачила овлашћења за законодавну надлежност прописивањем да се део средстава остварених доприносом за друштвене делатности усмерава за делатност информисања; одузимање, покрајинским законом, права радног човека који самостално обавља делатност личним радом, да му се допринос утврђује у годишњем паушалном износу, како је то на јединственој основи омогућио републички закон.

Став Уставног суда: „Скупштина Социјалистичке Аутономне Покрајине Војводине прекорачила је своја овлашћења када је прописала да се део средстава остварених доприносом усмерава за делатност информисања”... Одређеној категорији грађана одузето је јединственим законом прописано право на утврђивање доприноса у годишњем паушалном износу, што је несагласно републичком закону.³⁰

29 Одлука у предмету IV-286/88, од 13.7.1989. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 32/89.

30 Одлука у предмету IV-161/90, од 25.10.1990. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 18/90.

Заштити посебних права бораца

31. Неуставност одредби **Закона о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 51/72, 54/72, 9/74, 42/75, 51/76, 27/77, 54/77, 22/78, 53/78 и 42/80) је утврђена ради заштите посебних права бораца, која се утврђују законом а зајемчена су Уставом.

Законом се овлашћује извршни орган да прописује „критеријуме и поступак за утврђивање својства бораца НОР-а на одговорним дужностима”, ради остваривања права на одређивање пензије под повољнијим условима.

Став Уставног суда: „Законом се није могло овластити Извршно веће да својим актом уређује услове и начин остваривања посебних права зајемчених Уставом, односно да пропише посебан поступак за остваривање права које је утврђено законом, због чега закон, по оцени Суда, није у сагласности са Уставом СР Србије”.³¹

Заштити равноправности и једнакости грађана без обзира на пол

32. Неуставност одредби **Закона о радним односима** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 40/77) је утврђена ради заштите принципа једнакости и равноправности грађана у правима и дужностима без обзира на пол.

Законом се утврђује да „жене осигураници остварују право на пензију са стажом краћим од пет година и са тећ година мање навршеног живота него мушкарци осигураници”, што је разлог за престанак права рада против воље радника – жене, (тзв. пензионисање по сили закона).

Став Уставног суда: „Уставну погодност за жене у оквиру друштвене заштите жена утврђене Уставом, да са краћим пензијским стажом и нижом старосном границом од мушкараца, стичу право на пензију, Закон не може узети као апсолутни разлог за престанак права рада против воље радника, јер би се ова погодност претоворила у принудну правну категорију

³¹ Одлука у предмету ИУ-490/79, од 16.12.1980. године, Билтен Уставног суда Србије бр. 1/80, стр. 25.

и негирала би циљ због којег је установљена; ... не може се сматрати да је жена једнака у правима са мушкарцима због тога што може по захтеву да оствари право на пензију под повољнијим условима”.³²

Заштитна начела једнакости грађана без обзира на друштвени положај

33. Неуставност одредби **Закона о здравственој заштити** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 42/87 – пречишћен текст, 8/88 и 25/88) је утврђена ради заштите уставног права на заштиту здравља па и здравственог осигурања грађана и начела да су грађани једнаки у правима и дужностима без обзира на друштвени положај.

Закон је условљавао право на здравствену заштиту уплатом доспелог доприноса; утврђивао је посебно овлашћење скупштини општине, да привремено утврди начин обезбеђивања средстава за здравствену заштиту привремено незапослених радника; према Закону, одређена категорија грађана (која је у радном односу и која је остварила право на пензију) не може самостално обављати стоматолошку делатност.

Став Уставног суда: „Условљавањем права на здравствену заштиту уплатом доспелог доприноса повређују се одредбе Устава о једнакости грађана и уставно начело да свако има право на заштиту здравља” ... „Устав не даје основ да се одређеној категорији грађана не дозволи обављање делатности ако иначе испуњавају друге законом прописане услове” ... А могућност забране одређене делатности не може се довести у зависност од друштвеног положаја грађана.³³

Заштитна начела доступности под једнаким условима сваког радног места

34. Неуставност одредби **Закона о основном образовању и васпитању** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 23/86 и 39/86) је утврђена ради заштите начела равноправности грађана у остваривању уставних права и слобода и начела доступности под једнаким условима сваког радног места и функције у друштву.

Уређивањем услова за извођење разредне наставе у основним школама, Закон доводи извођаче наставе, па и право на запослење, у зависност од једног формалног услова, односно од чињенице на ком су језику наставници стекли одговарајућу школску спрему, при чему им Закон не пружа ни могућност доказивања да владају језиком на коме се настава изводи.

32 Одлука у предмету ИУ-486/78, од 25.12.1980. године, Билтен Уставног суда Србије бр. 1/80, стр. 31.

33 Одлука у предмету ИУ-510/87, од 17.11.1988. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 50/88.

Став Уставног суда: „Уставни суд Србије је нашао да оспорене законске одредбе имају дискриминаторски карактер, односно да се њима повређује једнакост грађана у правима” ... „По мишљењу Суда овакво законско решење упућује на затварање грађана у средине у којима су се школовали на једном од језика народа или народности, што би било својеврстан вид ограничавања Уставом зајемчене слободе кретања и настањивања, односно слободе удруживања рада на целој територији Социјалистичке Републике Србије као делу јединственог тржишта”.³⁴

Заштитна начела да се кривица не утврђује у управном поступку – претпоставка невиности, а не претпоставка кривице грађана

35. Неуставност одредби **Закона о испитивању порекла имовине** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 24/82) је утврђена ради заштите уставног начела претпоставке невиности као и принципа да се кривица грађана доказује у судском поступку (члан 204. Устава); ради заштите друштвене имовине; начела да само рад и резултати рада одређују материјални положај човека; и начела да су сви пред законом једнаки.

На основу овог закона изрицана је против грађанина мера која има карактер конфискације имовине односно кривичне санкције, која се у нашем правном систему може изрећи као споредна казна за одређена кривична дела. На тај начин, фактички се кривица грађана утврђује у управном поступку, у коме је грађанин обавезан да доказује своју невиност – што значи да је поступак испитивања порекла имовине заснован на претпоставци кривице грађана. При томе, у Закону постоји недостатак објективних критеријума за покретање поступка испитивања порекла имовине; као и недостатак одговарајуће контроле над радом општинске службе друштвених прихода.

Став Уставног суда: „Испитивање порекла имовине од стране органа управе надлежних за послове друштвених прихода, чији је циљ одузимање имовине, а не опорезивање прихода, несагласно је са Уставом”.³⁵

Заштитна права на информисање – закон може уредити само начин остваривања уставне слободе и права

36. Неуставност **Закона Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова о јавном информисању** („Службени лист Социјалистичке Аутономне Покрајине Косова”, број 14/80) је утврђена ради заштите Уставом зајемчене

34 Одлука у предмету ГУ-71/88, од 10.11.1988. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 50/88.

35 Одлука у предмету ГУ-602/83, од 15.6.1989. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 32/89.

слободе и права грађана на информисање, као и уставног начела да се законом може уредити само начин остваривања појединих слобода и права.

Закон је, прописујући да грађанин – корисник радиодифузног пријемника има могућност, а не право, да привремено одјави пријемник, и то само у тачно утврђеним случајевима, уредио и одредио услове за остваривање уставног права грађана на информисање.

Став Уставног суда: „Законом се може прописати само начин остваривања појединих слобода и права, а не и услови за њихово остваривање. Слободе и права зајемчени Уставом не могу се одузети нити ограничити, односно оне се остварују на основу Устава”, па је Суд оценио да је Закон у време важења био несагласан са Уставом Социјалистичке Републике Србије.³⁶

*Утврђивање услова за бављење
адвокаштуром — ограничавање слобода
мисли и опредељења*

37. Неуставност одредби **Закона о адвокатури и служби правне помоћи** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 27/77 и 1/88) је утврђена ради заштите адвокатуре као самосталне професије, принципа правне једнакости грађана, као и Уставом зајемчене слобода мисли и опредељења.

Закон је прописао да је опредељеност за заштиту правног поретка један од „услова за бављење адвокатуром, а испуњеност овог услова утврђује Адвокатска комора у складу са општедруштвеним мерилима и кодексом професионалне етике адвоката.”

Став Уставног суда: „Утврђивање услова за бављење адвокатуром према ‚општедруштвеним мерилима’ је норма без садржаја”, јер не садржи критеријуме на основу којих се може одредити и доказати опредељеност за заштиту утврђеног правног поретка и слобода и права грађана ...

Иако је уставна обавеза свих грађана да се придржавају Устава и закона, Уставом загарантована слобода мисли и опредељења подразумева и право на критички однос према правном поретку, односно право на другачије опредељење у погледу уређивања друштвених односа. Према томе, одређивање таквог услова за бављење адвокатуром који значи обавезну опредељеност за утврђени правни поредак значи и неуставно ограничавање слобода мисли и опредељења...

Овакав услов, без одређеног садржаја ствара могућност за произвољно одлучивање, чиме се доводи у питање уставни принцип правне једнакости грађана”.³⁷

36 Одлука у предмету IV-125/89, од 20.9.1990. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 9/90.

37 Одлука у предмету IV-339/90, од 31.10.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 75/91.

Забрана повраћног дејства закона и утврђивање општег интереса

38. Неуставност одредби **Закона о обезбеђивању дела средстава за измирење обавеза Социјалистичке Републике Србије у отклањању последица земљотреса у Социјалистичкој Републици Црној Гори** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 17/80) је утврђена ради заштите од повреде уставног начела о забрани повратног дејства одредби закона, уз изузетак да се ако то захтева општи интерес, само законом може одредити да поједине његове одредбе имају повратно дејство.

Према том закону, различити су моменти настанка обавезе плаћања доприноса (који су грађани Србије плаћали 10 година), чиме се одређује вишемесечно ретроактивно дејство закона. Законом је био прописан, ретроактивно, посебан допринос солидарности само за поједине категорије радних људи и грађана, а да при том у поступку доношења закона није утврђено постојање општег интереса у смислу Устава.

Став Уставног суда: „Суд налази да уставни услов о постојању општег интереса при доношењу норми са повратним дејством не представља формално-правно или процедурално питање (а поготово не техничко) већ је то Уставом утврђено ограничење законодавцу за доношење таквих норми ... Постојање тог услова у Уставу из 1974. године захтева да се приликом доношења такве норми на неки начин тај општи интерес утврди. При том општи интерес одређен чланом 235. став 2. Устава, мора бити онај општи интерес који посебно захтева да баш одређена одредба закона има повратно дејство. Устав не одређује који је то општи интерес, али он мора бити индивидуално одредив и на одређен начин делегатима предочен. Целисходност односно оправданост постојања тог интереса цени законодавац и то није предмет оцене уставности”.³⁸

Заштита Уставом утврђеног начина престанка функције

39. Неуставност одредби **Закона о државној управи** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 52/89 – пречишћен текст) је утврђена ради заштите начина на који је у Уставу уређен престанак мандата функционера – члана Извршног већа Скупштине Социјалистичке Републике Србије.

Законом се утврђује истоветно решење за престанак функције (по основу престанка радног односа) свим функционерима који руководе органом управе – што значи и оним функционерима који су чланови Извршног већа, а за које је то питање било другачије уређено Уставом.

38 Одлука у предмету IV-404/80, од 15.11.1982. године, Билтен Уставног суда Србије, број 2/82, стр. 3.

Став Уставног суда: „Функционеру који руководи органом управе а који је истовремено и члан Извршног већа Скупштине Социјалистичке Републике Србије функција може престати пре истека мандата само у случајевима утврђеним Уставом” ... „Стога је несагласно Уставу Социјалистичке Републике Србије утврђивање законом да испуњење услова за пензију представља разлог за аутоматски престанак радног односа – па тако и функције, пре истека мандата”...³⁹

³⁹ Одлука у предмету ИУ-412/87, од 7.12.1989. године, „Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 3/90.

ГЛАВА II

НЕСАГЛАСНОСТ ЗАКОНА С УСТАВОМ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ИЗ 1990. ГОДИНЕ

СЛОБОДЕ, ПРАВА И ДУЖНОСТИ ЧОВЕКА И ГРАЂАНИНА

Заштити од арбитрности у кривичном поступку и слободу јавног изражавања мишљења

40. Неуставност одредби **Кривичног закона** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 26/77, 28/77, 43/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89, 42/89, 21/90 и „Службени гласник Републике Србије”, број 16/90) је утврђена ради заштите Уставом утврђених слобода и права грађана које су саставни део друштвеног уређења и заштитни објекти кривичног законодавства, али и ограничавајући фактор у казнено-поправној регулативи.

Закон је прописивао кажњавање за изношење или проношење лажних вести или тврђења, у намери изазивања „нерасположења” грађана; као и да ће се казнити затвором до три године ко износи или проноси лажне вести или тврђења у намери „да се умањи поверење грађана у одлуке и мере” државних органа и установа.

Став Уставног суда: „Нерасположење” грађана представља субјективни емотивни однос грађана према одређеним вестима или тврђењима. Полазећи од садржине ове инкриминације, а пре свега од неодређености појма „нерасположење”, Уставни суд сматра да то ствара могућност арбитрарности у кривичном поступку и може довести у питање остваривање слобода и права грађана утврђених и гарантованих наведеним одредбама Устава.

У тумачењу и примени ових одредби Закона „пружа се могућност да се грађани кривично гоне зато што су се неповољно изјашњавали о неким одлукама и мерама државних органа. Овом одредбом доводи се, по схватању Суда, у питање Уставом зајемчена слобода мисли и јавног изражавања мишљења и право на јавно критиковање државних органа и установа. У демократском парламентарном и вишепарлијском систему објективно постоји могућност различитог гледања на поједина друштвена питања и неслагања са начином решавања”.⁴⁰

Заштити принципа правне једнакости грађана и права на бављење адвокатуром

41. Неуставност одредби **Закона о адвокатури и служби правне помоћи** („Службени гласник Републике Србије”, број 21/90) је утврђена

⁴⁰ Одлука у предмету ИУ-58/91, од 7.11.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 75/91.

ради заштите права на бављење адвокатуром као самосталном професијом и Уставом загарантованог права на рад и права на слободан избор занимања и запослење, под једнаким условима.

Закон је утврђивао као један од услова за упис у именик адвоката, да у последње две године пре подношења захтева подносилац није био носилац функција у правосудним органима, органима за прекршаје, јавном правобранилаштву или друштвеном правобранилаштву самоуправљања.

Став Уставног суда: „Садржај оспорене одредбе упућује на то да се не ради о утврђивању начина и услова за остваривање права на рад и слободан избор занимања, ... већ о ограничењу овог права, чиме се крши и уставни принцип правне једнакости грађана, ... јер се одређене категорије грађана, носилаца функција у правосудним и другим органима доводе у неравноправан положај у односу на остале грађане, у погледу бављења адвокатуром, односно остваривања уставног права на рад и слободан избор занимања.”⁴¹

Заштита права на штрајк

42. Неуставност одредби **Закона о штрајку** („Службени гласник Републике Србије”, број 45/91) је утврђена ради заштите права на штрајк, у складу са Законом.

Законом се директор у јавним службама и предузећима у тачно одређеним делатностима, трајно овлашћује да утврди начин обезбеђивања услова под којима се право на штрајк може остварити у свим законом наведеним делатностима, а по прибављеном мишљењу штрајкачког одбора, које није обавезујуће.

Став Уставног суда: „Како се само законом може прописати и утврдити начин остваривања слобода и права грађана, кад је то неопходно за њихово остваривање, па тако и начин остваривања права на штрајк, по мишљењу Уставног суда Србије директор не може утврђивати начин на који се право на штрајк може остварити. Због тога су одредбе Закона које дају овлашћење директору да утврди начин обезбеђивања услова под којим се право на штрајк може остварити, несагласне Уставу РС”.⁴²

Само се законом могу уређивати услови и начин остваривања права на штрајк

43. Неуставност одредбе **Закона о електропривреди** („Службени гласник Републике Србије”, број 45/91) је утврђена ради заштите права на штрајк и уставног принципа да се Уставом утврђене слободе и права остварују, кад је то Уставом предвиђено, под условима који се утврђују законом,

41 Одлука у предмету IV-22/91, од 31.10.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 75/91.

42 Одлука у предмету IV-396/91, од 1.7.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 52/92.

односно законом се може прописати начин остваривања појединих слобода и права кад је то неопходно за њихово остваривање.

Законом је прописано да ће се ради заштите интереса грађана, предузећа и других организација у снабдевању електричном енергијом у случају штрајка, статутом или другим општим актом Јавног предузећа, утврдити послови који се морају обављати у том предузећу и у време штрајка, као и начин њиховог извршавања у складу са законом.

Став Уставног суда: „Како се услови и начин остваривања права на штрајк уређују законом, то је делегирање овог права и дужности законодавног органа другим субјектима несагласно са Уставом”.⁴³

Законом се може уредити само начин остваривања бирачког права

44. Неуставност одредби **Закона о избору народних посланика** („Службени гласник РС”, бр. 7/92 и 83/92) је утврђена у циљу заштите изборних права грађана.

Појава: законом се утврђује лични број грађана као обавезни елемент бирачког списка.

Став Уставног суда: „Устав није оставио да законодавац утврђује друге услове, већ само начин остваривања бирачког права ... Како лични број не пружа сам по себи, податке о идентификацији бирача, тако не може бити елемент поступка за остваривање бирачког права ... Уношење личног броја у садржај бирачког списка представља прописивање новог услова за остваривање бирачког права, чиме ова законска одредба излази ван Уставом утврђених услова ...”.⁴⁴

Заштити права на образовање под једнаким условима и начела да закон може прописивати само начин остваривања уставних слобода и права

45. Неуставност одредби **Закона о безбедности саобраћаја на путевима** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 53/82 – пречишћен текст) утврђена је ради заштите уставних начела према којима грађани имају право да под једнаким условима утврђеним законом, стичу знања и стручну спрему на свим ступњевима образовања, у свим врстама школа и у другим установама за образовање, те да се слободе и права

43 Одлука у предмету ИУ-57/93, од 22.9.1994. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 69/94.

44 Одлука у предмету ИУ-360/93, од 9.12.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 107/93.

зајемчена Уставом не могу одузети ни ограничити и да се само када је то Уставом предвиђено може законом прописати једино начин остваривања појединих слобода и права.

Законом је уређено питање продужавања важења возачке дозволе и дозволе за возаче трактора и одређено је да у случају да возач не затражи продужење важења возачке дозволе, односно дозволе за возача трактора, у року од једне године од дана истека њеног важења, важење дозволе се не може продужити нити се може издати нова дозвола пре него што возач покаже задовољавајуће резултате на посебној провери познавања прописа о безбедности саобраћаја. Такође је предвиђено да се у случају протеча више од пет година од дана истека важења возачке дозволе, односно дозволе за возача трактора, нова дозвола може издати тек након поново положеног возачког испита, односно испита за возача трактора.

Став Уставног суда: „Пошто Закон није усклађен са Уставом Републике Србије, а рок за усаглашавање није протекао, то је уставност оспорених законских одредаба цењена у односу на Устав Социјалистичке Републике Србије са амандманима”.

Уставни суд је утврдио да „центри за обуку возача представљају у ширем смислу установе за образовање грађана, установе у којима грађани стицху одређена стручна знања и настава у тим центрима представља у ширем смислу и један вид образовања грађана. Из права грађана на стицање знања произлази и њихово право да користе доказе о стеченим знањима, сходно њиховој намени. На основу оспорених законских одредби, возачу се не признаје на легалан начин стечено стручно знање и тиме му се одузима право да уверења као легалне доказе о стеченом стручном знању, користи сходно њиховој намени. Наведена уверења су и јавне исправе јер су издата у прописаном облику у пословима које центри за обуку возача врше на основу јавног овлашћења које им је поверено законом, те се на њих примењују одредбе Закона о општем управном поступку („Службени лист Савезне Републике Југославије”, број 55/96). Према овом закону јавна исправа може престати да важи у законом прописаном поступку и то само ако се утврди неистинитост чињеница које се исправом потврђују или неисправност форме исправе. Ван ових ситуација, па тиме ни протеком рока, као што је случај код оспорених законских одредаба, јавна исправа (у конкретном случају уверење центра за обуку возача) не може престати да важи.”⁴⁵

Заштитна пасивног бирачког права и посланичког мандаћа

46. Неуставност одредби **Закона о избору народних посланика** („Службени гласник Републике Србије”, број 35/2000) утврђена је ради заштите

⁴⁵ Одлука у предмету IV-30/94 од 15. маја 1997. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 25/97.

Уставом гарантованог пасивног бирачког права грађанина као индивидуалног права и једног од основних права грађана, као и ради заштите уставног принципа по коме су грађани једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира „на ... политичко или друго уверење ..., или које лично својство”. Такође, неуставност овог Закона је утврђена ради заштите уставног начела којим грађани остварују своју сувереност, поред осталог и преко својих слободно изабраних представника.

Оспорена одредба Закона је прописивала да посланику престаје мандат пре истека времена на које је изабран: ако му престане чланство у политичкој странци или коалицији на чијој изборној листи је изабран за посланика и брисањем из регистра код надлежног органа политичке странке, односно друге политичке организације на чијој изборној листи је изабран.

Став Уставног суда: „Из чињенице да је политичка странка или коалиција кандидовала грађанина на својој изборној листи не могу се извлачити посебна права и овлашћења политичке странке, односно коалиције у односу према народном посланику, која би имала и правни, обавезујући карактер, укључујући и право странке на одузимање мандата. Како чланство у политичкој странци, односно другом облику повезивања странака није услов за стицање пасивног бирачког права, односно није услов за кандидовање, нити услов за избор на функцију народног посланика, законско утврђивање престанка чланства у политичкој странци, или коалицији као основе за престанак посланичког мандата, односно губитак оствареног пасивног бирачког права, по оцени Уставног суда, није у складу са Уставом.

Народни посланик, као носилац јавне функције у државном органу, има Уставом загарантовану слободу у представљању оних који су га бирали и не може бити везан правно обавезујућим налозима политичких партија, односно коалиција, чије би непоштовање могло имати за последицу престанак мандата. Из права на кандидовање и истицање кандидата на изборној листи не може се, по оцени Уставног суда, законом установљавати правна одговорност народних посланика у односу на субјект који га је кандидовао. Народни посланик коме је престало чланство у политичкој странци, односно коалицији са чије је листе изабран, може имати политичку и моралну обавезу да врати мандат, односно поднесе оставку, али таква правна обавеза није Уставом конституисана.

С обзиром на то да не постоји уставноправно утемељена веза између бирача и посланика у току трајања мандата у смислу правне везаности у остваривању функције народног посланика, па ни у погледу престанка мандата, „судбина мандата” народног посланика не може се законом непосредно везати за статусне и организационе промене политичке странке, односно друге политичке организације која их је кандидовала за народне посланике.

По оцени Уставног суда, својство народног посланика стечено на непосредним изборима, не може, по Уставу, бити условљено променом

политичког уверења, односно политичке оријентације, како на страни посланика, тако ни на страни политичке странке. Политичким странкама се не могу законом дати овлашћења која ће имати за последицу промену састава Народне скупштине као законодавног органа, као што ни политички или правни живот странке са чије је листе одређени посланик изабран не може, према Уставу, након избора, имати непосредни утицај на састав Народне скупштине.”⁴⁶

Заштитна пасивног бирачког права и одборничког мандата

47. Неуставност одредби Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 49/99 и 27/01) и Закона о локалним изборима („Службени гласник РС”, број 33/02) утврђена је ради заштите Уставом гарантованог пасивног бирачког права као индивидуалног и једног од основних права грађана које се остварује на основу Устава и заштите уставног начела којим грађани остварују своју сувереност, поред осталог и преко својих слободно изабраних представника.

Оспореним одредбама Закона прописано је да „одборнику престаје мандат пре истека времена на које је изабран, поред осталог, и престанком чланства у политичкој странци која га је предложила за одборника, односно ако му престане чланство у политичкој странци или коалицији на чијој је листи изабран. Законом се престанак мандата одборника непосредно везује за статусне и организационе промене политичке странке, односно друге политичке организације која их је кандидовала, односно предложила за одборнике.

Став Уставног суда: „Право кандидовања конституише се, по схватању Уставног суда, као право грађана, а не као право чланова политичких организација. Поступак кандидовања представља једну од најзначајнијих фаза изборног процеса, у којој предлагачи имају одлучујућу улогу, али кад је кандидат предложен, он постаје кандидат за функцију одборника о којој, у крајњем, одлучује бирачка воља грађана.

Правни положај одборника у скупштинама општина, кандидованих од стране групе грађана је, по схватању Уставног суда, једнак правном положају одборника који су кандидовани и бирани из реда чланова политичке странке или коалиције, као и оних одборника који су изабрани на листи политичке странке, односно од ње предложени, а нису чланови те нити било које странке. Међутим, оспореним одредбама... различито се уређује положај одборника, када је у питању престанак њиховог мандата у зависности од чланства у политичкој странци која их је кандидовала. На тај начин,

⁴⁶ Одлука у предмету IV-197/02 од 27. маја 2003. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 57/2003.

оспорене ова два закона стављају у неједнак положај одборнике исте скупштине општине са становишта престанка мандата, у зависности од тога ко их је кандидовао, са чије су изборне листе изабрани и да ли су или нису чланови политичке странке. То је, по оцени Уставног суда, несагласно са чланом 13. Устава, према коме су грађани једнаки у правима и дужностима и имају једнаку заштиту пред државним и другим органима без обзира „на... политичко или друго уверење... или које лично својство.”

По мишљењу Уставног суда, „кандидат за одборнике стиче својство одборника непосредним избором од стране грађана и од тог момента грађани, одлучују о пословима општине, поред осталог, и преко својих представника у скупштини општине – одборника. Из права грађана да одлучују о пословима у локалној заједници преко својих представника у скупштини општине – одборника, произлази да одборници представљају грађане који су их непосредно изабрали и да, на тај начин, грађани преко њих одлучују о делу јавних послова, који су локалног карактера. Одборник, као носилац јавне функције у скупштини општине, има Уставом загарантовану слободу у представљању оних који су га бирали и не може бити везан правно обавезујућим налозима политичких партија односно коалиција чије би непоштовање могло имати за последицу престанак мандата.

Без обзира на тип изборног система (пропорционални или већински) и субјекте кандидовања (политичка странка или коалиција, друга политичка организација или група грађана), својство одборника се стиче искључиво чином избора односно једино вољом бирачког тела. Из наведеног произлази да законодавац, уређујући престанак мандата одборника, није могао предвидети да се законом мандат одборника учини непосредно зависним од чланства у политичкој странци, односно коалицији на чијој листи је кандидован за одборника или која га је предложила за одборника.”

„С обзиром на то да између политичке странке и одборника у току трајања мандата не постоји правно обавезујући однос, не може законом престанак мандата одборника непосредно везати за статусне и организационе промене политичке странке, односне друге политичке организације која их је кандидовала и предложила за одборника. Уставни суд оцењује да уставно овлашћење законодавца да уреди престанак мандата одборника подразумева уређивање режима престанка мандата који једнако важи за све одборнике независно од њихових својстава.”⁴⁷

47 Одлука у предмету ИУ-66/2002; ИУ-201/2003; ИУ-249/2003 од 25.9.2003. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 100/2003.

Заштита Уставом утврђеног начина обезбеђивања и располагања средствима из обавезног осигурања

48. Неуставност одредби **Закона Аутономне Покрајине Војводине о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени лист Аутономне Покрајине Војводине”, број 1/91) је утврђена ради заштите Уставом утврђеног начина обезбеђивања средстава за обавезна права из пензијског и инвалидског осигурања, као и ради обезбеђивања привременог карактера покрајинског законодавства.

Према покрајинском закону, Скупштина Аутономне Покрајине Војводине је доносила одлуку о начину располагања средствима самоуправне интересне заједнице, без обзира на то да ли је то располагање временски ограничено или не.

Став Уставног суда: „Управљање а тиме и располагање средствима обавезног осигурања, у конкретном случају, пензијског и инвалидског осигурања, у искључивој је надлежности осигураника и корисника права на начин који је прописан законом ...

Стога, одређивање да одлуку о начину располагања средствима Самоуправне интересне заједнице пензијског и инвалидског осигурања радника Војводине, доноси Скупштина Аутономне Покрајине Војводине, без обзира да ли је то располагање временски ограничено или не, није у сагласности са Уставом Републике Србије”.⁴⁸

Заштита слободe предузетништва и забрана монополистичког положаја

49. Неуставност одредби **Закона о личном раду** („Службени гласник Републике Србије”, број 46/91) је утврђена ради заштите принципа једнаких услова привређивања; због кршења забране стварања и подстицања монополистичког положаја, и ради заштите принципа слободe предузетништва.

Закон је увео забрану обављања ауто-такси превоза комби-возилима, која важи само за грађане, а не и за предузећа.

⁴⁸ Одлука у предмету IV-38/91, од 30.12.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 14/93.

Став Уставног суда: „Несагласно је са Уставом прописивање посебних услова у погледу броја седишта и броја врата на моторном возилу за грађане који обављају самосталну превозничку делатност.

Грађани који се баве обављањем ауто-такси превоза комби-возилима доведени су у неповољнији положај у односу на предузећа и друга правна лица која се баве том делатношћу, чиме је нарушен уставни принцип једнаких услова привређивања и принцип забране стварања и подстицања монополског положаја, као и принцип слободе предузетништва.”⁴⁹

Сви облици својине имају једнаку правну заштиту, а општи услови привређивања једнаки су за све

50. Неуставност одредби **Закона о порезима на имовину** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 76/91, 20/92, 76/93 и 29/93) је утврђена ради заштите начела да сви облици својине имају једнаку правну заштиту и да се привредне и друге делатности обављају под једнаким условима.

Уређујући питање како се поступа када су уговори о купопродаји новоизграђених станова и стамбених зграда закључени до краја 1991. године, али до тог датума нису оверени, закон је признао одређено пореско ослобођење само уколико се као продавац појављује друштвено предузеће, док остала предузећа која граде станове за тржиште у оваквим случајевима плаћају порез на промет непокретности и права.

Став Уставног суда: „Стављањем предузећа у друштвеној својини у повољнији положај у односу на предузећа у другим облицима својине, повређују се уставни принципи да су зајамчена друштвена, државна, приватна и задружна својина и да сви облици својине имају једнаку правну заштиту, као и да се привредне и друге делатности обављају под једнаким условима односно предузећа имају исти положај у погледу општих услова привређивања.”⁵⁰

Привредни субјекти имају исти положај у погледу општих услова привређивања

51. Неуставност одредби **Закона о порезу на промет** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 78/91, 20/92, 46/92, 75/92, 20/93, 45/93 и 67/93) је утврђена у циљу заштите уставног начела о обављању привредних делатности под једнаким условима, као и начела да привредни субјекти имају исти положај у погледу општих услова привређивања.

49 Одлука у предмету IV-585/91, од 1.4.1993. године „Службени гласник Републике Србије”, број 31/93.

50 Одлука у предмету IV-396/92, од 27.5.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 50/93.

Код уређивања ослобађања од пореза на промет, оспореним Законом било је прописано да самостална трговинска радња за промет на велико која нема статус правног лица, приликом продаје не може да користи ову погодност.

Став Уставног суда: „Оспореном одредбом сопственици самосталних трговинских радњи доведени су у неповољнији положај у односу на остале привредне субјекте, умањивањем њихове конкурентности на тржишту, чиме су повређени принципи изложени у чл. 57. и 64. ст. 2. т. 1. Устава”.⁵¹

Заштитна права на социјалну сигурност

52. Неуставност одредби **Закона о порезу на доходак грађана** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 76/91, 9/92, 20/92, 76/92, 20/93, 29/93, 48/93 и 51/93) је утврђена ради заштите Уставом утврђеног права грађана на социјалну сигурност и права која се остварују по основу обавезног социјалног осигурања, на којима се, поред осталог, заснива економско и социјално уређење.

Законом је прописано плаћање пореза на пензије и инвалиднине, као и опорезивање ренте по основу телесног оштећења и умањења радних способности, мада Уставом није законодавцу дато апсолутно овлашћење да уводи порез на сва лична примања, и при томе Устав обезбеђује одређеним личним примањима заштиту од захватања у корист буџета.

Став Уставног суда: „Права која се остварују по основу обавезног социјалног осигурања представљају минимум социјалне сигурности. Уподобљавањем пензија са зарадама запослених, путем опорезивања и једних и других примања, мења се Уставом дефинисана функција обавезног социјалног осигурања и нарушава минимум социјалне сигурности утврђен Уставом. Тиме се угрожава и аутономно право осигураника и корисника обавезног социјалног осигурања, утврђено чланом 68. став 2. Устава. Инвалиднинама се такође обезбеђује минимум социјалне сигурности, па је опорезивање истих несагласно Уставу.

Примања која имају карактер надокнаде повећаних трошкова живота због инвалидности, а остварују се код осигуравајућих организација, не могу се третирати као доходак, па је стога опорезивање истих несагласно принципу опорезивања према економској снази”.⁵²

Заштитна начела да су својина и рад основа управљања

53. Неуставност одредби **Закона о основној школи** („Службени гласник Републике Србије”, број 50/92) је утврђена ради заштите Уставом

51 Одлука у предмету IV-26/92, од 14.10.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 106/93.

52 Одлука у предмету IV-689/91, од 15.7.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 56/93.

утврђеног права на учешће у управљању, као и ради заштите уставног начела да су својина и рад основе управљања и учешћа у одлучивању.

Законом је предвиђено да школски одбор именује и разрешава оснивач и да одбор има најмање пет чланова, од којих једнак број из редова наставника, стручних сарадника и васпитача и представника оснивача и најмање једног представника савета родитеља, чиме је онемогућено именовање у школски одбор и других радника запослених у школи, осим набројаних.

Став Уставног суда: „Запослени управљају предузећем и другим организацијама у којима раде, односно улажу средства у складу са законом, али се законом не могу искључити права која Устав утврђује, а једно од таквих права је учешће у управљању, које Устав јамчи у члану 35. став 2.”⁵³

***Законска права из пензијског
и инвалидског осигурања не могу
се мењати подзаконским актима***

54. Неуставност одредбе **Закона о мерама за отклањање и ублажавања последица примене санкција међународних организација** („Службени гласник Републике Србије”, број 46/92) утврђена је ради заштите уставног права из пензијског и инвалидског осигурања, као и начела да се та права могу мењати само законом.

Законодавац је предвидео да се за време примене мера којима се отклањају или ублажавају последице економских и других санкција међународних организација према СРЈ, односно Републици Србији, зараде, односно пензије, утврђују и исплаћују у складу са актом Владе Републике Србије, ако њихово утврђивање и усклађивање за време примене тих мера није законом уређено.

Став Уставног суда: „Оспореном одредбом закона пренето је овлашћење Влади Републике Србије да својим актима утврђује и усклађује пензије и друга примања по основу пензијског и инвалидског осигурања. Ова права уређују се искључиво законом, па законодавац није могао то уставно овлашћење да пренесе на Владу Републике Србије да подзаконским актима уређује, усклађује и одређује исплату пензија и других права по основу пензијског и инвалидског осигурања”.⁵⁴

***Заштити својинских права
на непокретности***

55. Неуставност одредби **Закона о одржавању стамбених зграда** („Службени гласник Републике Србије”, број 44/95) и **Закона о измени**

53 Одлука у предмету IV-324/92 од 22.9.1994. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 66/994.

54 Одлука у предмету IV-149/94 од 19. 1. 1995. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 7/95.

Закона о одржавању стамбених зграда („Службени гласник Републике Србије”, број 46/98) утврђена је ради заштите уставног принципа по коме физичка и правна лица остварују својинска права на непокретности према њеној природи и намени, у складу са законом, односно ради заштите уставног принципа да се својинска права на непокретностима могу ограничити под условима и на начин који се законом одреди.

Законом је прописано да ради обезбеђивања средстава за извођење радова на одржавању стамбене зграде, чијим се извођењем спречава или отклања опасност по живот и здравље људи, односно којим се обезбеђује сигурност корисника зграде и околине, општина може, у периоду од 31. децембра 1998. године прописати посебну накнаду за власнике станова у стамбеним зградама на које се овај закон односи. Законом о измени Закона о одржавању стамбених зграда, примена ове законске одредбе је продужена до 31. децембра 2000. године.

Став Уставног суда: Из одговарајућих одредаба Устава Републике Србије „произлази да се законом може увести фискална дажбина, али се сви њени елементи (обвезник, основ, стопа) морају, исто тако, уредити тим законом. У конкретном случају, оспореном одредбом даје се могућност општини да уведе посебну фискалну дажбину и сама уреди битне елементе те дажбине, што по оцени Суда није у сагласности са Уставом. Оспорена прелазна одредба, осим тога, с обзиром на чињеницу трајања и продужења њеног дејства од стране законодавца, одлаже примену основног концепта утврђеног одредаба истог закона, којима је утврђена врста радова, уређен начин и поступак извођења радова и уређен начин обезбеђења средстава за те намене.”⁵⁵

Заштити права на социјалну сигурност

56. Неуставност одредби **Закона о порезу на доходак грађана** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 43/94, 74/94, 53/95, 1/96, 12/96, 24/96, 39/96, 52/96, 54/96, 16/97, 60/97, 20/98, 42/98, 18/99, 21/99, 25/99, 27/99, 33/99, 48/99 и 54/99) утврђена је ради заштите Уставом утврђеног права на социјалну сигурност.

Законом су таксативно набројани нето-приходи који се опорезују годишњим порезом на доходак грађана и прописано је да у те приходе спадају примљене пензије и инвалиднине.

Став Уставног суда: „Уподобљавањем пензија са зарадама запослених, путем опорезивања и једних и других примања, мења се Уставом дефинисана функција обавезног социјалног осигурања и нарушава минимум социјалне сигурности утврђен Уставом. Тиме се угрожава и аутономно право осигураника и корисника обавезног социјалног осигурања да управљају средствима која су издвојена за обавезно социјално осигурање.

⁵⁵ Одлука у предмету IV-186/96 од 14.12.2000. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 1/2001.

Законодавцу није дато апсолутно овлашћење да уводи порез на сва лична примања, с обзиром да је Уставом одређеним личним примањима обезбеђена заштита од захватања у корист буџета.”⁵⁶

Обавезност плаћања доприноса за социјално осигурање

57. Неуставност одредбе **Закона о посебним условима и начину изми- ривања доспелих обавеза по основу јавних прихода** („Службени гласник Републике Србије”, број 48/99) утврђена је ради заштите уставног принци- па да је свако дужан да плаћа порез и друге дажбине утврђене законом.

Законом је одређено који обвезници могу у целини измирити доспеле обавезе по основу пореза и других таксативно набројаних јавних прихода, под условима и на начин који су прописани овим Законом, тако да се из- мирене обавезе сматрају извршеним одговарајућим обавезама у целини.

Став Уставног суда: „Плаћање доприноса за обавезно социјално осигу- рање је уставна обавеза, за сврхе које су утврђене Уставом, те се законом не могу предвидети ослобођења од обавезе плаћања овог доприноса. У супротном, довело би се у питање остваривање права осигураника која су гарантована Уставом, пошто је уставна обавеза плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање материјална основа права осигураника утврђених Уставом.

Како је оспорена одредба Закона произвела последице неуставности, Суд је донео утврђујућу одлуку, у смислу члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.”⁵⁷

56 Одлука у предмету IV-42/99 од 21.12.2000. године, „Службени гласник Републике Срби- је”, број 3/2001.

57 Одлука у предмету IV-200/99 од 23.1.2003. године, „Службени гласник Републике Срби- је”, број 17/2003.

ОРГАНИЗАЦИЈА ВЛАСТИ И ПОДЕЛА НАДЛЕЖНОСТИ

Спровођење промене Устава и пресјанак рада републичких органа — материја је уставног закона

58. Неуставност одредбе **Закона о престанку важења Закона о друштвеним саветима** („Службени гласник Републике Србије”, број 38/91) утврђена је због нарушавања уставних одредби према којима се за спровођење промене Устава доноси уставни закон, а који Народна скупштина доноси по посебном поступку.

Оспореним Законом било је предвиђено да његовим ступањем на снагу престају са радом сви друштвени савети, односно републички, покрајински и други друштвени савети, без обзира да ли су образовани законом или одлуком скупштине друштвено-политичке заједнице на основу закона.

Став Уставног суда: „Устав Републике Србије не предвиђа друштвене савете као републичке органе, нити било којом другом одредбом омогућава оснивање или деловање друштвених савета, а утврђује да права и дужности Републике Србије врше Уставом одређени републички органи. Сагласно томе, Уставним законом за спровођење Устава Републике Србије који је донет и проглашен истовремено са Уставом Републике Србије, изричито је уређено и питање престанка рада друштвених савета.

Спровођење промене Устава уређује се уставним законом који се доноси по посебном поступку, те је Народна скупштина уређујући оспореним законом материју која је Уставом резервисана за уставни закон, одступила у формалном и материјалном смислу од одредаба члана 134. Устава Републике Србије”.⁵⁸

Заштита уставног концепта аутономије и обележја државности Републике

59. Неуставност одредби **Кривичног закона** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, бр. 26/77, 28/77, 20/79, 24/84, 39/86, 51/87, 6/89, 42/89, 21/90 и „Службени гласник Републике Србије”, број 16/90) је утврђена

⁵⁸ Одлука у предмету IV-401/91 од 28.9.1995. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 48/95.

ради заштите уставног концепта аутономије, која није држава, и ради заштите угледа државе, њених симбола и представника који је оличавају.

Према Закону, аутономне покрајине су заштитни објект посебног облика кривичног дела клевете или увреде, којим се углед државе штити заштитом њених симбола – заставе, грба и химне – или заштитом највиших државних органа и представника који је оличавају од вређања и клеветења.

Став Уставног суда: „Аутономне покрајине нису државе већ су, по Уставу, по својим обележјима територијалне аутономије без елемената државности. Зато „заштитни објект кривичног дела” којим се углед државе штити заштитом њених представника од вређања и клеветања не може бити аутономна покрајина, њени највиши органи и представници тих органа.

Посебна кривично-правна заштита Аутономне покрајине, њених највиших органа и представника тих органа није у сагласности с Уставом Републике Србије.”⁵⁹

***Заштитна начела поделе власти
– однос органа извршне власти
и органа локалне самоуправе***

60. Неуставност одредби **Закона о државној управи** („Службени гласник Републике Србије”, број 20/92) је утврђена ради заштите уставног начела да се само законом може поверити граду Београду и аутономној покрајини, вршење појединих послова Републике.

Законом је Влада привремено овлашћена да може одредити, да одређене послове државне управе који се обављају ван седишта министарства, обављају органи града Београда односно органи аутономне покрајине, до утврђивања послова државне управе који ће им бити поверени законом.

Став Уставног суда: „Само законом се може поверити граду Београду и аутономној покрајини вршење појединих послова Републике, о чему одлучује Народна скупштина вршећи своју законодавну функцију ... Влада Републике Србије, према Уставу, нема овлашћење да, из оквира права и дужности Републике, поверава одређене послове, па ни послове државне управе, органима града Београда или аутономне покрајине.”⁶⁰

***Заштитна начела поделе власти –
однос органа извршне и законодавне власти,
и заштитна правне сигурности грађана***

61. Неуставност одредби **Закона о судским таксама** („Службени гласник Републике Србије”, број 11/92) и **Закона о прекршајима** („Службени

59 Одлука у предмету IV-386/90 од 31.10.1991. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 75/91.

60 Одлука у предмету IV-212/92, од 3.12.1992. године, „Службени гласник РС”, број 6/93.

гласник Републике Србије”, број 11/92) је утврђена ради заштите принципа поделе власти и начела правне сигурности грађана.

Према Закону, долази до преношења (делегације) законодавне надлежности са Народне скупштине на Владу, давањем овлашћења Влади Републике Србије да својим актом усклађује висину судске таксе и висину вредности предмета судског спора са порастом цена на мало; и давањем овлашћења Влади да својим актом повећава минимум и максимим новчаних казни из Закона, сразмерно расту цена на мало.

Став Уставног суда: „По становишту Суда, усклађивање висине вредности предмета спора и висине судских такси, односно повећање минимума и максимума новчаних казни у осталим прописима, има карактер измене закона, а не доношења акта за извршавање закона.

Пошто се, дакле, ради о измени закона а не о уредби, то може да ради само орган који је закон и донео, а не орган који извршава законе ... Преношењем своје надлежности на Владу, Народна скупштина се делимично одрекла своје законодавне функције у домену односа који се регулишу законима. На тај начин је дошло до повреде принципа поделе власти утврђеног чланом 9. Устава”.

Осим наведеног, Уставни суд је оценио да оспорени Закон доводи у питање и правну сигурност грађана, тиме што „један орган (Народна скупштина) прописује диспозитив правне норме, а други орган (Влада) својим актом прописује санкцију за непоштовање одређене правне норме.”

„Преношење (делегација) законодавне функције са Народне скупштине на Владу није по оцени Суда у сагласности с Уставом.”⁶¹

Заштити начела поделе власти – однос извршне и законодавне власти

62. Неуставност одредби Закона о висини основице и цене рада за утврђивање плата и зарада у државним органима, јавним службама и одређеним организацијама у 1992. години („Службени гласник РС”, бр. 9/92 и 21/92) је утврђена ради заштите принципа поделе власти.

Законом је пренета на Владу надлежност да уређује друштвени однос који се мора уредити законом, односно да уреди питање повећања основице за обрачун плата за постављена и запослена лица у државним органима.

Став Уставног суда: „Уставни суд сматра да одлучивање о повећању основице за обрачун плата има карактер измене закона, а не доношење акта за извршавање закона. Пошто се дакле, ради о измени закона, то може да ради само орган који је закон и донео, а не орган који извршава законе, друге прописе и опште акте Народне скупштине и доноси акте за извршавање закона ...

⁶¹ Одлука у предмету IV-106/92, од 3.12.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 6/93.

Преношењем своје надлежности на Владу, како је то напред изнето, Народна скупштина се делимично одрекла своје законодавне функције у домену односа који се регулишу законом. На тај начин је дошло, по оцени Суда, до повреде принципа поделе власти утврђеног чланом 9. Устава”.⁶²

*Заштитна начела поделе власти –
преношење на извршну власт
овлашћења законодавца*

63. Противусправност одредби **Закона о порезу на промет** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 78/91, 20/92, 46/92, 75/92, 20/93 и 45/93) у време његовог важења је утврђена у циљу заштите начела поделе власти.

Законом је на Владу Републике Србије било пренето овлашћење да може својим прописом повећати или смањити камате које се плаћају на износ пореза на промет неплаћеног у законском року.

Став Уставног суда: „Законом није могла бити овлашћена Влада Републике Србије да врши послове који су по Уставу у надлежности Народне скупштине. Оспореном законском одредбом повређено је и начело поделе власти утврђено чланом 9. Устава Републике Србије јер је део законодавне власти пренет на извршну власт.”⁶³

*Уставне границе овлашћења
републичких органа – однос законодавне
власти и председника Републике*

64. Неуставност одредби **Закона о избору народних посланика** („Службени гласник Републике Србије”, број 79/92) је утврђена у циљу очувања Уставом утврђених граница овлашћења републичких органа.

Председник Републике се законом овлашћује да распише изборе у случају распуштања Народне скупштине, као и да својим актом уреди питање престанка мандата народних посланика у случају распуштања Народне скупштине на основу његове Одлуке.

Став Уставног суда: „Надлежности председника Републике које су таксативно утврђене Уставом, не могу се законом проширивати на послове или надлежности који су Уставом дати у надлежност другим републичким органима, у конкретном случају председнику Народне скупштине ...

Несагласно је Уставу Републике Србије делегирање овлашћења за уређивање питања престанка мандата народних посланика Народне скупштине која је распуштена – актом председника Републике ...”⁶⁴

62 Одлука у предмету IY-84/92, од 3.12.1992. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 6/93.

63 Одлука у предмету IY-55/93, од 23.9.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 82/93.

64 Одлука у предмету IY-331/93, од 4.11.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 90/93.

***Заштита расподеле надлежности
између Републике и савезних органа***

65. Неуставност одредби **Закона о изменама и допунама Закона о порезу на доходак грађана** („Службени гласник Републике Србије”, број 48/99), **Закона о изменама и допунама Закона о акцизама и порезу на промет** („Службени гласник Републике Србије”, број 48/99) и **Закона о порезима на имовину** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 43/94, 53/95, 54/96, 42/98, 18/99, 27/99, 33/99 и 48/99) утврђена је из разлога што се висина затезне камате уређује савезним законом, а не и законом републике чланице.

Наведеним законима је било одређено да се пореским обвезницима за одређени временски период обрачунава камата за неизмирене, односно неблаговремено измирене фискалне обавезе, на начин и по стопи који су били прописани републичким законом.

Став Уставног суда: „Висина камате, односно каматна стопа и методологија обрачунавања камате не могу се утврђивати републичким законом, јер је то искључиво предмет регулисања савезних прописа.

С обзиром да су оспорене одредбе наведених Закона у време док су се примењивале произвеле последице неуставности материјалне природе, Суд је донео утврђујућу одлуку, у смислу члана 60. Закона о поступку пред Уставним судом и правном дејству његових одлука.”⁶⁵

***Заштита начела поделе власти,
начела независности и самосталности
судијске функције – однос законодавне,
извршне и судске власти***

66. Неуставност одредби **Закона о изменама и допунама Закона о судијама** („Службени гласник Републике Србије”, број 42/02) утврђена је ради заштите уставног начела поделе власти, начела независности и самосталности судова односно начела сталности судијске функције.

***Начин образовања Великог
персоналног већа; заштита
начела независности и
самосталности судова***

Закон је прописао: да чланове Великог персоналног већа именује Народна скупштина Републике Србије; да надлежни одбор Народне скупштине Републике Србије предлаже другог кандидата за судију ако не буде

⁶⁵ Одлука у предмету IV-207/99 од 24.10.2002. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 84/2002.

изабран кандидат предложен од стране Високог савета правосуђа; да поступак за навршење радног века и разлоге за разрешење судија, поред других субјеката, покреће и министар надлежан за правосуђе; овлашћења надлежног Одбора као радног тела Народне скупштине у погледу: подношења предлога за избор и утврђивање разлога за престанак дужности и за разрешење председника суда; као и овлашћење министру надлежном за правосуђе, да доставља податке и мишљења за кандидате за избор председника суда, са својим мишљењем, надлежном одбору Народне скупштине; да за време трајања мандата председник суда не може да обавља судијску дужност.

Став Уставног суда: „Велико персонално веће је судско тело које се образује у Врховном суду Србије од судија тог суда, оно одлучује о питањима посебно значајним за статус судија... С обзиром на такав положај и улогу Великог персоналног већа, оспорена одредба Закона према којој чланове тог Већа на предлог Високог савета правосуђа именује Народна скупштина Републике Србије, у супротности је са начелом поделе власти као и са начелом самосталности и независности судова.”

Именованем на овакав начин чланова Већа, „оно није више самостално тело судске власти, већ на одређен начин постаје орган преко кога Народна скупштина остварује утицај на одлучивање о питањима која су од посебног значаја за статус судија, а то су питања постојања услова за престанак судијске дужности и разрешење судија, о којима искључиво одлучује Врховни суд Србије.”

***Начин избора односно
предлагање судија – заштитна
начела независности и
самосталности судске власти***

Оспореним одредбама Закона, како је Уставни суд утврдио, „предлагање кандидата за избор судија је измештено, супсидијарно, са Високог савета правосуђа и пренето у надлежност одбора Народне скупштине.”

Став Уставног суда: „На тај начин, не само да је знатно умањено Законом утврђено право тог Савета, већ је тим решењем створена могућност да се Савет, као правосудно тело на нивоу Републике, може искључити из процеса предлагања судија и именовања судија поротника. У систему поделе власти предлагање кандидата за судије, по природи ствари припада судској власти, с обзиром да се она организује и делује на принципу независности и самосталности.

Због тога је несагласно са Уставом да поступак предлагања кандидата за судије буде у зависности од законодавне власти, јер законодавна власт, остварује своју Уставом утврђену улогу и положај коначним избором тако предложених кандидата”.

*Разрешење судија – заштитна
начела функционалне
самосталности судова
и начела једнакости судија*

Овлашћењем министра надлежног за правосуђе, који је орган извршне власти, да покреће поступак за навршење радног века и разлоге за разрешење судија, „нарушава се начело поделе власти и начело о самосталности и независности судова, јер се то овлашћење односи на унутрашњи, персонални вид те самосталности”.

Став Уставног суда: Врховни суд је, искључиво надлежан за утврђивање постојања разлога за престанак судијске функције и за разрешење судија. „Нико изван судске власти не може пред Народном скупштином покренути питања престанка судијске функције, односно разрешења судије од дужности против његове воље. Због тога се, утврђивање разлога за престанак судијске дужности и за разрешење судија, према оспореном Закону, поверава Великом персоналном већу, а предлагање избора судија, самим тим и председника суда, који се бира из реда судија и именовање судија поротника, Високом савету правосуђа, као политички неутралним а стручно компетентним судским телима, способним да процене својства кандидата који се предлажу за избор, али и да, независно од утицаја политичких чинилаца, утврде постојање разлога за престанак судијске функције и за разрешење судија.”

Исти Закон је прописивао да за време трајања мандата председник суда не може да обавља судијску дужност.

Према ставу Суда, несагласна је са Уставом и та законска одредба. „Наиме, функција судије се не може искључити из функције председника, јер је у њој логички садржана будући да се председник бира међу судијама, а то значи да је у функцији председника садржана и функција судије, као претпоставка и услов за председничку функцију.”

Закон је одступио од Устава и у одредбама којима се предвиђају посебни разлози који се односе само на судије изабране по Закону о судовима из 1991. године, затим у делу којим се утврђује рок у којем је председник суда дужан да покрене поступак за разрешење и о дужности председника непосредно вишег суда да покрене поступак разрешења председника суда у коме судија обавља дужност, ако он не поднесе предлог за разрешење судије, иако постоје разлози за разрешење.

Став Уставног суда: „Без уставног основа врши се персонално подвајање судија што је у супротности са одредбом Устава по којој су грађани једнаки у правима и дужностима и имају једнаку правну заштиту пред државним и другим органима без обзира на националну припадност ..., политичко и друго уверење ..., имовно стање или које лично својство”.⁶⁶

⁶⁶ Одлука у предмету IV-122/02 од 11.2.2003. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 17/2003.

*Заштитна начела поделе власти
и организационе самосталности
органа извршне власти*

67. Неуставност одредби **Закона о чиновима припадника Министарства унутрашњих послова** („Службени гласник Републике Србије”, број 53/95) утврђена је ради заштите уставног начела поделе власти и организационе самосталности надлежног органа извршне власти.

Законским одредбама је прописано: да генерале и овлашћена службена лица, на радна места за која је актом о систематизацији утврђен чин генерала, распоређује и у чин поставља председник Републике, као и да председник Републике распоређује и у почетни чин потпоручника промовише и лица која су високо образовање и тај чин стекла завршетком основних студија на Полицијској академији; да председник Републике, на предлог министра унутрашњих послова може унапредити овлашћено лице са чином генерала у виши генералски чин; председник Републике на предлог министра унутрашњих послова, може смањити или опростити дисциплинску меру заустављања у напредовању у виши чин изречену овлашћеном службеном лицу; да чин који је у време одласка у пензију имало службено лице које није распоређено у резервни састав Министарства унутрашњих послова, може задржати, а о задржавању чина одлучује председник Републике, на предлог министра унутрашњих послова.

Став Уставног суда: „Надлежности председника Републике су неопредно утврђене самим Уставом и не могу се проширивати ван надлежности које су прецизиране у члану 83. Устава. Уређивање послова и овлашћења председника Републике на начин предвиђен оспореним одредбама Закона није у складу са одредбом Устава према којој Народна скупштина Републике Србије обавља контролу рада над радом Владе и других органа и организација одговорних Народној скупштини, у складу са Уставом и законом. Осим тога овако одређене надлежности председника Републике, без предлога надлежног министра супротна је одредби Устава по којој су министарства самостална у вршењу уставом и законом одређених надлежности.

Учешће председника Републике у смањењу или опраштању дисциплинске казне представља непосредно мешање у унутрашњу организацију и права, обавезе и одговорности запослених, што је, у смислу прописа о управи, овлашћење министра које произлази и из начела самосталности.

Оспорене одредбе Закона по којима овлашћено службено лице које није распоређено у резервни састав Министарства унутрашњих послова, може задржати чин који је имало у време одласка у пензију, немају основ у Уставу, и у супротности су и са начелом самосталности министарства у вршењу Уставом и законом одређених надлежности.”⁶⁷

67 Одлука у предмету IV-5/96 од 12.6.2003. године, („Службени гласник Републике Србије”, број 66/2003.

Заштитна начела легалитета у казненом праву

68. Неуставност одредби **Закона о кинематографији** („Службени гласник Републике Србије”, број 46/91) је утврђена ради заштите начела легалитета, од којег се у казненом праву не може одступити.

Законом је прописана забрана обављања делатности давања на коришћење или приказивање филмова, као санкције за кажњиво дело, и то као трајна мера. Кажњиво дело се састоји у непридржавању одредаба Закона, као и прописа и других аката донетих на основу тог Закона. Произлази да ће се прописана санкција изрећи и у случају кршења прописа и других аката који ће се тек донети на основу закона, тј. и у случају кршења правних норми чија садржина није позната у моменту ступања на снагу закона. Забрану обављања делатности изриче Министарство културе.

Став Уставног суда: „Прописивање санкције за кажњиво дело чија радња није дефинисана, повређено је начело легалитета, од кога се у казненом праву не може одступити, да нико не може бити кажњен за дело које пре него што је учињено, није било предвиђено законом или прописом заснованим на закону као кажњиво дело, нити му се може изрећи казна која за то дело није била предвиђена, од кога се у казненом праву не може одступити...”

„Давањем овлашћења Министарству културе да уводи забрану обављања делатности као трајну меру, и то као санкцију за кажњиво дело чија радња није дефинисана, повређене су одредбе Устава” које утврђују границе функција управне власти односно министарства.⁶⁸

Забрана њоврашног дејства закона

69. Неуставност одредби **Закона о запошљавању и остваривању права незапослених лица** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 22/92, 73/92 и 82/92) је утврђена због кршења уставне забране повратног дејства закона, а о постојању општег интереса за утврђивање повратног дејства појединих одредби закона, Народна скупштина се мора изричито изјаснити у поступку доношења тог Закона.

68 Одлука у предмету IV-137/92, од 24.6.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 56/93.

У конкретном случају, утврђивање повратног дејства закона имало је за последицу промену већ стечених права незапослених лица, која су утврђена коначним, односно правоснажним актима надлежног органа.

Став Уставног суда: „Како се, у конкретном случају, Народна скупштина није изјаснила о постојању општег интереса утврђеном у поступку доношења Закона који захтева да његове одредбе имају повратно дејство, нити се ова околност може утврдити из образложења оспореног Закона, Уставни суд је оценио да оспорена одредба наведеног Закона није у сагласности с Уставом.”⁶⁹

Заштита права на жалбу

70. Неуставност одредби **Закона о административним таксама** („Службени гласник Републике Србије”, број 49/92) утврђена је ради заштите Уставом зајемченог права на жалбу и принципа да се не могу ограничити нити ускратити права на заштиту било ког правног интереса грађана, па ни наплатом таксе.

Одредбама Закона је прописано да ће се поднесак сматрати уредно таксиран од почетка уколико таксени обвезник уплати таксу у року утврђеном Законом, а у противном, сматраће се да поднесак није ни поднет.

Став Уставног суда: „Устав Републике Србије не садржи одредбу којом би био постављен било какав услов за остваривање уставом зајемченог права на жалбу и друго правно средство против одлуке којом се решава о неком на закону заснованом праву грађана, као и право на подношење жалбе против решења и појединачних аката судских, управних и других државних органа донетих у првом степену, па стога ни законодавац није могао законом установити никакав услов за остваривање овог права.”⁷⁰

Заштита права на одбрану и права на жалбу; право на саслушање и у прекршајном поступку

71. Неуставност одредби **Закона о прекршајима** („Службени гласник Социјалистичке Републике Србије”, број 44/89) утврђена је ради заштите Уставом зајемчених права на одбрану, на ангажовање браниоца пред судом или другим органом надлежним за вођење поступка; права свакога на једнаку заштиту у поступку пред судом, другим државним органом или организацијом и права на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се решава о његовом праву или на закону заснованом интересу.

69 Одлука у предмету IV-180/92, од 17.6.1993. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 56/93.

70 Одлука у предмету IV-84/93 од 1.6.1995. године „Службени гласник Републике Србије”, број 31/95.

Законом је дата могућност доношења решења о прекршају у скраћеном поступку (без позивања и саслушања окривљеног), којим орган за прекршаје може окривљеног огласити одговорним ако су испуњени законом утврђени услови, а такође је прописано и право на подношење приговора против таквог решења о прекршају донетог у скраћеном поступку.

Став Уставног суда: „Без позива и саслушања не може се водити поступак против учиниоца пред судом или другим органом надлежним за вођење поступка, ако је био достижан суду или другом органу. Оспореном одредбом утврђена је не само могућност вођења поступка већ и доношење решења којим се окривљени оглашава одговорним за прекршај без позива и његовог саслушања.”

По оцени Суда „не може се водити никакав поступак нити донети одлука против учиниоца коме није омогућено да буде саслушан и да се брани, што је изричито гарантовано Уставом. Такође, одрицање од права на жалбу, односно на приговор у прекршајном поступку, може да учини изричито само онај ко има право да се одрекне овог правног средства, а то је окривљени. Такво одрицање се не може претпоставити нити се може законом прописати да се сматра да је окривљени одустао од приговора, јер је та одредба у супротности са Уставом зајемченим правом на жалбу и друго правно средство против одлуке којом се решава о нечијем праву или на закону заснованом интересу.”⁷¹

*Уставна празнина у погледу рокова
за одржавање избора за председника
Републике у случају неуспелих избора;
заштитна начела поделе власти*

72. Неуставност одредби **Закона о избору председника Републике** („Службени гласник Републике Србије”, бр. 1/90, 79/92 и 73/02) утврђена је ради заштите уставног начела поделе власти.

Оспореном одредбом Закона прописано је да „председник Народне скупштине Републике Србије у року од 60 дана од дана када су одржани неуспели избори, одлучује о расписивању нових избора за председника Републике.”

Ни Уставом нити оспореним Законом није уређено питање рока за одржавање избора у случају неуспелих избора. Међутим, Устав садржи јасне и прецизне одредбе о року у коме се избори за председника Републике морају одржати у случајевима престанка мандата истеком времена на које је председник изабран, односно када му је престао мандат пре истека времена на које је биран.

⁷¹ Одлука у предмету IV-23/95 од 10.7.1997. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 37/97.

Став Уставног суда: „Уставна решења упућују на то да Република Србија не може бити у дужем временском периоду без изабраног председника. Уставни суд, полазећи од наведених одредаба Устава, сматра да рок за одржавање нових избора за председника Републике у случају неуспелих избора треба да произађе из целине уставних одредби које уређују рокове за избор председника Републике.”

По схватању Уставног суда „Одлука председника Народне скупштине о расписивању избора за председника Републике је деклараторне природе, а одлука о расписивању избора се мора донети и избори за Председника морају одржати у прописаним роковима. По оцени Уставног суда, доношење одлуке и одржавање избора за председника Републике у прописаним роковима, сагласно Уставу, не може бити утврђено као дискреционо право било ког органа државне власти или носиоца функције у тим органима. Одлука о расписивању избора за председника Републике се доноси на основу Устава и закона и њоме се констатује да су испуњени уставни и законски услови за расписивање избора, одређује дан одржавања избора у оквиру уставом и законом предвиђеног рока, као и дан од кога почињу тећи рокови за вршење појединих изборних радњи. Уставно овлашћење председника Народне скупштине да распише изборе је истовремено и његова обавеза. Према томе, председник Народне скупштине није Уставом овлашћен да одлучује о томе да ли ће расписати изборе (позитивно или негативно)...Уставна ситуација у којој исто лице истовремено обавља и функцију председника Народне скупштине и председника Републике, на дужи временски рок није, по оцени Уставног суда, у складу ни са принципом поделе власти, јер може довести до кумулације законодавне и једног дела извршне власти.”⁷²

Заштитна принцип јединства Устава

73. Неуставност одредби **Закона о наслеђивању** („Службени гласник Републике Србије”, број 46/95) утврђена је ради заштите начела јединства Устава.

Оспореним одредбама Закона је прописано, да не може наследити на основу закона или завештања, нити стећи какву корист од завештања, војни обвезник који је напустио земљу да би избегао дужност њене одбране, а до смрти оставиоачеве се не врати у земљу (недостојност за наслеђивање); и да оставилац може опростити недостојност, изузев војном обвезнику који је напустио земљу да би избегао дужност њене одбране.

Став Уставног суда: „Разлог недостојности, који није везан за однос према оставиоцу, доводи у питање остваривање Уставом зајемченог права

⁷² Одлука у предмету IV-23/2003 од 18.9.2003. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 93/2003

на наслеђивање. Уређивање услова и начина остваривања Уставом зајемченог права не даје овлашћење законодавцу да одређена лица искључи из права на наслеђивање, односно да им потпуно ускрати ово право у односу на оставиоца.”

Оспорено законско решење је, према оцени Суда, несагласно и са уставним одредбама којима се јамчи право својине и равноправност свих облика својине и њихова једнака правна заштита.”

У конкретном случају међутим, ограничење права наслеђивања као и права тестаменталног располагања, учињена су ради остваривања дужности одбране земље. „На тај начин је, према оцени Суда, једно Уставом зајемчено право ограничено, да би се допринело остваривању једне Уставом постављене дужности, чиме је занемарен принцип јединства Устава, који обавезује законодавца да води рачуна о вредностима које су Уставом зајемчене, тако што ће једно Уставом зајемчено право ограничити ради другог само ако је то неопходно.”

„Одредбама Устава није предвиђено ограничење слободе располагања имовином за случај смрти, нити је таква могућност Уставом изричито резервисана за закон, па је стога несагласна са Уставом законска одредба која ускраћује право оставиоца да своју имовину остави наследнику, који је напустио земљу да би избегао војну обавезу, односно да наследника ослободи овог разлога недостојности.”⁷³

Заштита права на одбрану и права на слободан избор браниоца

74. Несагласност одредби **Закона о унутрашњим пословима** („Службени гласник РС”, бр. 44/91, 79/91 и 54/96) с Уставом утврђена је ради заштите Уставом зајемченог права на одбрану и права на слободан избор браниоца, као и права свакога да његовом саслушању присуствује бранилац кога изабере.

Закон је прописао да кад Дисциплински суд одлучи да се са претреса искључи јавност, због тога што се на претресу износе подаци и документа, који представљају службену, државну или војну тајну, радника против кога се води поступак, може бранити само радник Министарства унутрашњих послова, односно радник организационе јединице у којој је запослен радник против кога се води поступак.

Став Уставног суда: Оспореном одредбом Закона повређено је Уставом зајемчено право на одбрану и право на слободан избор браниоца, с обзиром на то да радника, на претресу на коме се износе подаци и документа који представљају службену, државну или војну тајну, може бранити

⁷³ Одлука у предмету IY-258/1995 од 25.9.2003. године, „Службени гласник Републике Србије”, број 101/2003.

само радник Министарства унутрашњих послова, односно радник организационе јединице у којој је запослен радник против кога се води поступак. Осим тога бранилац радника против кога се води поступак дужан је да странци савесно пружа правну помоћ, у складу са законом, статутом и кодексом професионалне етике адвоката, као и да чува као тајну оно што му је странка поверила.”⁷⁴

74 Одлука у предмету IY-10/2001 од 09. октобра 2003. године, „Службени гласник РС”, број 106/2003.

СР – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

342.565.2 (497.11) "1963/2003"
340.131.4/.5 (497.11) "1963/2003"
340.142 (497.11) "1963/2003"
342.4 (497.11) "1963/2003"

УСТАВНИ суд Републике Србије :
1963 – 2003. / [приредили Боса Ненадић ,
Љиљана Славнић] . – Београд : Уставни суд
Републике Србије , 2003 (Београд : Гласник) .
– 293 стр. ; 21 cm

Тираж 300 . – Стр. 7 – 8 : Уводне напомене /
Боса Ненадић . – Напомене и библиографске
референце уз текст .

ISBN 86-84925-02-5

1. Ненадић, Боса

- а) Уставни суд Србије (Београд) – 1963 – 2003
- б) Уставност – Србија – 1963 – 2003
- ц) Законитост – Србија – 1963 – 2003
- д) Судска пракса – Уставни суд Србије – 1963 – 2003
- е) Србија – Устави – 1963 – 2003

COBISS.SR-ID 111027980